

ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๙

วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

สำนักกรรมการประชุมและชวเลข สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการตรวจแล้ว วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สภารับรองในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่.....วัน.....เดือน.....พ.ศ.

สารบัญ	
รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	
ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๙	
วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙	
ณ ตึกรัฐสภา	

	หน้า
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี	๑
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม	๑
รับรองรายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	๑
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙	
ครั้งที่ ๘/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙	
ครั้งที่ ๙/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙	
ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	๑
๓.๑ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๑
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- นายนิกร จำนง	๒ ๒๒ ๖๕
- นายเสรี สุวรรณภานนท์	๔ ๑๖ ๖๑ ๖๘
- นายกษิต ภิรมย์	๙ ๒๒ ๖๑
- พลตรี เกกิงศักดิ์ เครือหงส์	๑๑
- นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	๑๗ ๖๗
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	๒๔
- นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	๒๙
- นายคำณูณ สิทธิสมาน	๓๑
- นายต่อพงศ์ เสลานนท์	๓๘

- พลดำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	๔๑
- นายกษิธีเดชชนทัต เสกขุนทด	๔๔
- พลดำรวจโท เณลิ้มชัย เครืองาม	๔๙
- พลดำรวจโท อำนวนย นิยมมะโน	๕๒
- นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	๕๔
- พลดำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา	๕๗
ผลการตรวจสอบองค์ประชุม	๗๓
ผลการลงมติ	๗๔
 ๓.๒ รายงานของคณะกรรมการจัดการขับเคลื่อน	๗๕
การปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒ เรื่อง	
๑. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการ	๗๕
ทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติ	
ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.	
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	๗๗ ๑๒๗
- นางมิ่งขวัญ วิชารังสฤษดิ์	๗๘ ๑๒๘
- นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	๙๓ ๙๔ ๙๘ ๙๙
- นายคุรุจิต นาครทรรพ	๑๐๐
- พลดำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา	๑๐๔
- นายชูชาติ อินสว่าง	๑๑๑
- นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	๑๑๕
- พลดำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	๑๑๙
- นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	๑๒๓
- ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญาภัตย	๑๒๕
ผลการตรวจสอบองค์ประชุม	๑๓๓
ผลการลงมติ	๑๓๔

๒. การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้	๑๓๕
และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติ	
ป่าชุมชน พ.ศ.	
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	๑๓๗ ๑๕๔
- นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	๑๓๘ ๑๕๒
- นายขวัญชัย ดวงสถาพร	๑๔๐
- พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	๑๔๖
- นายชูชาติ อินสว่าง	๑๕๕
ผลการตรวจสอบองค์ประชุม	๑๕๕
ผลการลงมติ	๑๕๗
 ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องค้างพิจารณา ไม่มี	๑๕๘
 ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเสนอใหม่ ไม่มี	๑๕๘
 ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี	๑๕๘
 ภาคผนวก	

รายชื่อสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ที่มา ลา ขาดในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๙
วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๐๑	พลโท กมล สุวภาพ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๒	นายกฤษฎา จินะวิจารณ์		✓		
๐๐๓	พลโท กฤษณะ บวรรัตนารักษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๔	นายกรินทร์ สารสิน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๕	นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๖	นายกษิตศ อาชวนคุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๗	นายกษิต ภิรมย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๘	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๙	นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๐	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๑	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๒	นายเกรียงยศ สุดลาภา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๓	พลเรือเอก ไกรวุธ วัฒนธรรม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๔	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๕	พลอากาศเอก ขวัญชัย เขี่ยมรักษา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๖	นายเข้มชัย ชุตินวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๗	พลโท คณิต แจ่มจันทร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๘	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๙	พลเอก คณิต อุทิตสาร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๐	นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๑	พลอากาศเอก คราธิพิย์ ภูษธร ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๒	นายคำณูณ สิทธิสมาน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๓	นายคุรุจิต นาครทรรพ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๒๔	หม่อมราชวงศ์จักรธร จิตรพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๕	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๖	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๗	พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๘	พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสกุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๙	นายจุมพล สุขมัน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๐	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๑	พลอากาศตรี เณลิ้มชัย เครื่องาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๒	นายเฉลิมพล ประทีปะวนิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๓	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๔	พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรชพันธ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๕	นายชัย ชิดชอบ		✓		
๐๓๖	พลเอก ชัยชาญ ช้างมงคล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๗	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๘	นายชาลี เอียดสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๙	พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	✓			
๐๔๐	นายชูชัย ศุภวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๑	นายชูชาติ อินสว่าง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๒	นายชูศักดิ์ เกวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๓	พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ		✓		
๐๔๔	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๕	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๖	นายธำปบุตร ชมเสวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๗	พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลังเอก	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๘	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๙	พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๐	พันตำรวจเอก ณรัชต์ เสวตนันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๕๑	นายณัฐ ฆพานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๒	นายดำรงค์ พิเดช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๓	ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๔	นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๕	พลตำรวจเอก เดชนรงค์ สุทธิชาญบัญชา	✓			ลงชื่อย้อนหลัง
๐๕๖	นายเดชาภิวัดน์ ณ สงขลา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๗	นายตระกูล วินิจนัยภาค		✓		
๐๕๘	พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิ์วิชัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๙	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๐	พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๑	นางถวิลวดี บุรีกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๒	พลอากาศเอก ทวีเดช อังศุสิงห์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๓	นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๔	ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๕	นายธงชัย ลืออดุลย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๖	พลโท ธงชัย สาระสุข		✓		
๐๖๗	พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๘	นายธเนศพล ธนบุญวัฒน์	✓			
๐๖๙	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาศย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๐	พลเอก ธวัช จารุกุลัส	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๑	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๒	นายธวัชชัย พักอังกร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๓	พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๔	นายธานินทร์ ณะเฒ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๕	พลตำรวจโท อีริจิตร อุตมะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๖	พลอากาศเอก อีระภาพ เสนะวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๗	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๗๘	นางนรรัตน์ พิมเสน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๙	นายนิกร จำนง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๐	นางนินนาท ชลิตานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๑	พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๒	นายบวรเวท รุ่งรุจี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๓	นายบัญชา ปรมีศณาภรณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๔	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๕	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๖	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๗	นางประภา เภตระกุล ศรีนวลนัต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๘	นายประภาศ คงเอียด	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๙	นายประมนต์ สุธีวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๐	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๑	นายประยูร เขียววัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๒	นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๓	พลเอก ปราการ ชลยุทธ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๔	นายปรีชา บุตรศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๕	พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๖	นางปัทมา เจริญวิเศษกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๗	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๘	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาฑกา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๙	นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๐	พลอากาศเอก เเม่ต้ง วงษ์ปิ่นแก้ว	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๑	นายพงศ์ศักดิ์ สมนันต์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๒	นายพนม ศรศิลป์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๓	นายพรชัย ตระกูลวรานนท์		✓		
๑๐๔	คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๐๕	นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๖	พลเอก พหล สง่าเนตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๗	พลเอก พอพล มณีรินทร์		✓		
๑๐๘	พลเรือเอก พระจุนด์ร ตามประทีป	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๙	พลตำรวจตรี พิสิทธิ์ เปาอินทร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๐	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๑	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๒	พลเอก ภิญญ ไกวัลย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๓	พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๔	พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๕	นายมนู เลียวไพโรจน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๖	นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๗	นางเมธินี เทพมณี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๘	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๙	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๐	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๑	นางรวิวรรณ ภูริเดช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๒	นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๓	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๔	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๕	นายเลิศปัญญา บุณณบัณฑิต		✓		
๑๒๖	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๗	นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ		✓		
๑๒๘	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๙	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๐	พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๑	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๓๒	พลโท วรार्ท บุญญะสิทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๓	นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๔	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๕	พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๖	นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย		✓		
๑๓๗	นายวันชัย สอนศิริ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๘	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๙	พลเอก วิชิต ยาทิพย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๐	นายวิเชียร ขวาลิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๑	พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร		✓		
๑๔๒	นายวิทยา แก้วภราดัย		✓		
๑๔๓	นายวินัย ตะห์ลัน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๔	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๕	นายวิรัช ชินวินิจกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๖	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๗	นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๘	พลเอก วุฒินันท์ สีสายุทธ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๙	นายไวกุณธ์ ทองอร่าม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๐	พลตำรวจเอก ศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๑	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๒	นายศิริชัย ไม้งาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๓	นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๔	พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๕	นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์		✓		
๑๕๖	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๗	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๘	นายสมชาย พุฒิกัลป์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

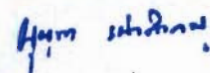
เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๕๙	พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๐	นายสมเดช นิลพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๑	นายสมพงษ์ สระกวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๒	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๓	พลเอก สราวุฒิ ชลออยู่	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๔	พลโท สสิน ทองภักดี		✓		
๑๖๕	นายสังคีต พิริยะรังสรรค์		✓		
๑๖๖	นายสันตศักย์ จรูญ งามพิเชษฐ์		✓		
๑๖๗	พลตรี สิริวัตร นาคทอง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๘	นายสุชน ขาสีเครือ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๙	พันเอก สุชาติ จันทรโชติกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๐	นายสุนชัย คำนุณเศรษฐ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๑	นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๒	พลโท สุรเดช เพ็ญเจริญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๓	นายสุรินทร์ จิรวิศิษฐ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๔	พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๕	นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๖	พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๗	นายเสรี สุวรรณภานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๘	นายเสรี อติภักตะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๙	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๐	พลอากาศเอก อนาวิน อิมมย์รัตน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๑	พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๒	นายอนุสร จีรพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๓	นายอนุสิษฐ คุณากร		✓		
๑๘๔	นายอภิชาติ จงสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๕	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๘๖	นายอภิรักษ์ ชื่อธามวงศ์		✓		
๑๘๗	พลเรือเอก อภิวัฒน์ ศรีวรรณะ		✓		
๑๘๘	นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๙	นายอรุณ จิรขวาลา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๐	นายอลงกรณ์ พลบุตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๑	ศาสตราจารย์อัครา ศานติศาสตร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๒	นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๓	นายอับลุฮาลิม มินซาร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๔	พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๕	พลตำรวจโท อาจิณ โชติวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๖	พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๗	พลตำรวจโท อำนวย นิยมมะโน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๘	นายอำพล จินดาวัฒนะ		✓		
๑๙๙	นายอุทัย เลาหวิเชียร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๐	พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
รวม ๒๐๐		๑๘๐	๒๐	-	

นางสาววรรณกัสนสร รุจิกุลศิริ

ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

นางบุญพา เพ่าสำราญ

ตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๙

วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๑๘๐ คน

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
เรียนท่านสมาชิก ขณะนี้มีสมาชิกลงชื่อมาประชุม จำนวน ๑๑๙ ท่าน ครบองค์ประชุมแล้ว
ผมขอเปิดการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบ
วาระนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม

รับรองรายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๗/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ครั้งที่ ๘/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ครั้งที่ ๙/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

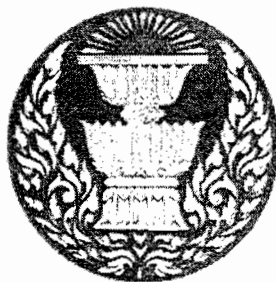
ซึ่งได้วางไว้ให้ท่านสมาชิกตรวจดูแล้ว เมื่อวันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙
บริเวณห้องรับรองสมาชิก ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๑ และหอสมุดรัฐสภา ก่อนที่จะเสนอให้
ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศรับรองครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
เมื่อไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมทั้ง ๓ ครั้งดังกล่าว
นะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

๓.๑ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตย

☆☆☆

(๒/๕/สปช.)

สำนักงานกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านพิธีการ

(สำเนา)

ที่ (สปท) ๑๑๑๖/๒๕๕๔

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๔ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองนั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายเกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ฐิติวัจน์ กำลังเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำณูณ สิทธิสมาน	กรรมการ
๑๐. พลตำรวจโท ตรีนท รณฤทธิชัย	กรรมการ
๑๑. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๒. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๓. พลโท วรวิทย์ บุญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๔. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๕. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๖. นายสมพงษ์ สรรกวี	กรรมการ
๑๗. นายอรุณ จิรขวลา	กรรมการ
๑๘. พันตรี อาณันย์ วัชรโรทัย	กรรมการ
๑๙. นายดำรงค์ พิเดช	กรรมการ
๒๐. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๑. นางนรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองได้พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” ตามแผนการปฏิรูป ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี และองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๘๙ เพื่อพิจารณา ดำเนินการและขอให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองดำเนินการโครงการนำร่องต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) เสรี สุวรรณภานนท์

(นายเสรี สุวรรณภานนท์)

ประธานกรรมการ

ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

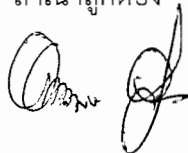
สำนักกรรมการ ๒

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๓๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๓๗

สำเนาถูกต้อง

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี

(อาพิทธ์ สุขะนันท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

กมลทิพย์ /ร่าง
อโนทัย /พิมพ์
ชูพงศ์/ตรวจ

สารบัญ

	หน้า
๑ หลักการและเหตุผล	๔
๒ วิธีพิจารณาศึกษา	๑๑
๓ แผนการปฏิรูป	๑๕
๔ วิธีการปฏิรูป	๑๖
๕ กำหนดเวลาการปฏิรูป	๒๗
๖ แหล่งที่มาของงบประมาณ	๒๗
๗ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๒๗
๘ ข้อเสนอแนะ	๒๗

สารบัญภาพ

	หน้า
๑ แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน	๑๖
๒ แผนหลักที่ ๒ การสร้างนักการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน	๑๙
๓ แผนหลักที่ ๓ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน	๒๑
๔ แผนหลักที่ ๔ การบริหารการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน	๒๓
๕ ภาพรวมแผนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๒๖

สารบัญตาราง

	หน้า
รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๒๙

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ด้วยในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗๓ วรรคสอง กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง แผนการปฏิรูป วิธีการปฏิรูป พร้อมกำหนดเวลาปฏิรูป และข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมืองให้สัมฤทธิ์ผลรวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายเกษิต ภิมมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก รุติวัจน์ กำลังเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ขาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำณูณ สิทธิสมาน	กรรมการ
๑๐. นายดำรงค์ พิเดช	กรรมการ
๑๑. พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๓. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๔. พลโท วรหะ บุญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๕. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๖. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๗. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๘. นายอรุณ จิรขวาลา	กรรมการ
๑๙. พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์	กรรมการ
๒๐. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๑. นางนรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้มีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เสนอต่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้ความเห็นชอบและจัดทำความเห็น และข้อเสนอแนะประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงความสำคัญเร่งด่วนและสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปในระยะเวลาที่เหลือนอยู่และเป็นแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ในห้วง ๑ ปีครึ่ง (ในช่วงรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) และ ๒๐ ปี ในช่วงรัฐบาลต่อ ๆ มา เพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสังคมไทย การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชน

ทั้งนี้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ที่เสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ประกอบด้วย ๖ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
๒. ระบบพรรคการเมือง
๓. การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม
๔. การกำกับควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ
๕. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
๖. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการสร้างความปรองดอง

ซึ่งตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการเมืองข้างต้น คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้วางแนวทางการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยการสร้างรากฐานทางการเมืองให้ประชาชนทุกเพศทุกวัย ได้ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้ทุกคนรับผิดชอบบ้านเมืองและการสร้างการเมืองใหม่ที่มีแต่คุณธรรมและสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวมร่วมกันด้วย “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” เพื่อให้การเมืองของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเพื่อความสถาพรของประเทศชาติและประชาชนสืบไป อันจะก่อให้เกิดการปฏิรูปการเมืองที่มั่นคงยั่งยืน โดยการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี ตั้งแต่ในขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนทั่วไปตั้งแต่อายุเยาว์วัยจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีที่มีความรับผิดชอบในทางการเมืองร่วมกัน ซึ่งในคราวประชุมคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.๒๕๕๘ ข้อ ๘๑ วรรคสอง ที่ประชุมคณะกรรมการฯ จึงได้พิจารณาและมีมติตั้งคณะอนุกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยขึ้นมาคณะหนึ่งทำหน้าที่พิจารณาศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ที่ยั่งยืน การปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ดีในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมและยกร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองใหม่ และให้รายงานผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จึงได้ตั้งคณะอนุกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย

๑. นายกษิต ภิรมย์	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษาและอนุกรรมการ
๓. พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลังเอก	อนุกรรมการ
๔. นายนิกร จำนง	อนุกรรมการ
๕. นายสมพงษ์ สระกวี	อนุกรรมการ
๖. นางนรรธน์ พิมเสน	อนุกรรมการ
๗. นายคำนูน สิริธิสมาน	อนุกรรมการ
๘. พลโท วราห์ บุญญะสิทธิ์	อนุกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์ ชัยวัฒน์ คงสม	อนุกรรมการ
๑๐. รองศาสตราจารย์ วุฒิสาร ตันไชย	อนุกรรมการ

๑๑. นายกมล รอดคล้าย	อนุกรรมการ
๑๒. นายดำรง เกตุรา	อนุกรรมการ
๑๓. นางสุทธินี เมธีประภา	อนุกรรมการ
๑๔. นายอาทิตย์ จอมสิ่ววิสิฐ	อนุกรรมการ
๑๕. พลตรี เกิงศักดิ์ เครือหงส์	เลขานุการอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา
๒. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ
๓. พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา
๔. นางสาวทิพนานิดา ปาลกะวงศ์
๕. นายเป็นไท วิมุกตายน
๖. นายขจรพัฒน์ ชัยประภา
๗. นายสุกฤษฎ์ชัย อีระเริงฤทธิ์
๘. นางสาวศิริภา อินทวิเชียร
๙. นางสาวเพ็ญศรี พัทธวิวัฒน์ศิริ
๑๐. นางพรรณนิภา เสริมศรี
๑๑. ว่าที่ร้อยตรี สัมพันธ์ แสงคำเลิศ

และในคราวประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๙ และครั้งที่ ๑๐ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณากำหนดกรอบและแผนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและเห็นควรให้มีการตั้งคณะทำงานจำนวน ๔ คณะ เพื่อพิจารณาจัดทำแผนปฏิรูปการเมือง ในเรื่องการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและต่อมาได้เพิ่มการศึกษาในเรื่องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้าไปด้วย โดยการตั้งคณะทำงานเป็น ๔ คณะ ดังนี้

๑. คณะทำงานการจัดทำแผนแม่บท
๒. คณะทำงานร่างหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา
๓. คณะทำงานศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติและความเชื่อที่ผิดและที่ควรจะเป็นด้านวัฒนธรรมการเมือง
๔. คณะทำงานศึกษาแนวทางการจัดตั้งสถาบันส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๑. หลักการและเหตุผล

ในการศึกษาของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยคณะอนุกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้พิจารณาจากสภาพปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ที่นักการเมืองส่วนใหญ่ยังขาดความรับผิดชอบ และยังแสวงหาแต่อำนาจและผลประโยชน์ จนประชาชนเกิดความรังเกียจนักการเมืองและมีมุมมองนักการเมืองไปในทางติดลบ อีกทั้ง ปัญหาสำคัญที่ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของประชาชนที่รักและหวงแหนความมีประชาธิปไตย และขาดซึ่งความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและผลประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวม

โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ผ่านมาสภาพทางการเมืองของประเทศไทย ยังมีปัญหาที่ไม่อาจทำให้การเมืองของประเทศไทยมีความเข้มแข็ง และเป็นการเมืองที่ยังไม่อาจสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติและประชาชนได้อย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยที่เกิดจากตัวนักการเมืองและประชาชน ที่ขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมของนักการเมืองหรือคนที่สู่อำนาจทางการเมือง ยังไม่อาจสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง และความรับผิดชอบต่อประชาชนในส่วนใหญ่ยังยึดถืออยู่ที่ตัวบุคคล และยังอยู่ในระบบอุปถัมภ์ที่มีแต่ผลประโยชน์ในตัวเองและพวกพ้อง โดยขาดจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อส่วนรวมที่จะสร้างการเมืองให้เป็นการเมืองที่รักษาผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

ในหลักการสำคัญ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแนวทางให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองที่เป็นมิติสำคัญอันก่อให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ที่เข้มแข็ง ยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อชาติและประชาชน

กรณีดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลสำคัญ เพื่อให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย จึงควรต้องวางเป็นหลักการสำคัญที่จะทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ในมิติสำคัญ ดังนี้

๑) การสร้างอุดมการณ์ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปยึดถือเป็นหลักการด้วยการวางระเบียบให้เป็นแนวปฏิบัติแก่ประชาชนทั้งหลาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้มีประชาธิปไตยในชาติ โดยยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งเพื่อให้สามารถปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนแต่ละบุคคลโดยทั่วไปด้วย

๒) การสร้างความเชื่อในระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีการจัดสรรอำนาจสูงสุดของประเทศที่มีการตรวจสอบ ถ่วงดุล และการคานอำนาจขององค์กรหรือผู้ใช้อำนาจอธิปไตย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่สร้างคุณประโยชน์ให้กับสังคมโดยรวมเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนชาวไทย ที่มีเสรีภาพแก่ประชาชนในการใช้ชีวิตที่อิสระในการอยู่ร่วมกัน บนกติกาหรือกฎหมายที่เป็นธรรมที่อยู่บนความถูกต้องชอบธรรมและมีคุณธรรม

๓) การสร้างความเชื่อในพรรคการเมือง ที่เป็นองค์กรทางการเมืองให้มีการบริหารจัดการให้ได้บุคลากรเพื่อเป็นตัวแทนในการเข้าสู่เวทีการเมือง และเป็นองค์กรทางการเมืองที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อองค์กรพรรคการเมือง เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในประเทศอย่างผาสุก

๔) การสร้างความเชื่อในตัวนักการเมืองที่มีอุดมการณ์มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม โดยให้นักการเมืองเหล่านั้นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สร้างแต่คุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติและสังคมโดยรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตนและของพวกพ้อง

นอกจากนี้ ในการศึกษาและจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ยังได้ให้ความสำคัญต่อหลักการในบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช มาตรา ๒๕๘ ที่ได้กร่างไว้ดังนี้

“มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒)

เพราะฉะนั้น ในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม จึงต้องให้ประชาชนทั้งมวลได้มีความนึกคิดให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของค่านิยม ทศณคติและความเชื่อทางการเมือง ซึ่งเป็นมิติทางด้านจิตวิทยาสังคมและวัฒนธรรมสังคมของระบบการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองของระบบการเมืองหนึ่ง ๆ ย่อมเป็นผลผลิตทั้งของประวัติศาสตร์ ของระบบการเมืองและประวัติศาสตร์ชีวิตของมวลสมาชิกในระบบการเมืองนั้น

อีกทั้ง การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ เพื่อให้วิถีชีวิตทางการเมืองของประชาชน อันหมายรวมถึงความรู้สึกนึกคิด รับรู้ และแสดงออกถึงความคิดทางการเมือง การกระทำเรื่องทางการเมือง ตลอดจนจนลักษณะเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่มีการแสดงออกถึงความเชื่อ ทศณคติ ค่านิยม และการกระทำของคนหรือกลุ่มคนในกระบวนการเมืองหรือวิถีทางการเมืองนั้น ๆ เพื่อให้วัฒนธรรมทางการเมืองนั้นมีอยู่ในทุกรูปแบบการปกครอง จะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมทางการเมืองของการปกครองระบอบนั้น ๆ และวัฒนธรรมทางการเมืองยังเป็นสิ่งที่ลอกเลียนแบบนำไปใช้ในการพัฒนาการเมืองตามความเหมาะสมได้

อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันทีที่ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่สำคัญ คือ กระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมืองที่มีรูปแบบไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมือง การปลูกฝังหรือสร้างให้เกิดการผูกพันหรือสร้างประสบการณ์ให้กับเยาวชน ได้มีส่วนร่วมตั้งแต่ยังเยาว์วัย จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ ดังนั้น รูปแบบการปกครองจึงเป็นเพียงสิ่งบ่งชี้ภายนอกในขณะที่วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแกนสำคัญทางการเมืองอย่างแท้จริง

พึงตระหนักอย่างยิ่งว่าวัฒนธรรมทางการเมืองกับรูปแบบของระบบการเมืองมีทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด และบางสถานการณ์ทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองกับรูปแบบของระบบการเมืองอาจไม่เอื้อต่อกัน

ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) ทศณคติต่ออำนาจทางการเมืองซึ่งจะสะท้อนถึงการยอมรับและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง หรือผู้นำกับประชาชนทั่วไปซึ่งทศณคตินี้ส่งผลโดยตรงต่อการที่ประชาชนให้ความร่วมมือหรือต่อต้านอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง

๒) เสรีภาพและการควบคุมบังคับทางการเมือง กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมนั้น ให้การยอมรับหรือเคารพต่อเสรีภาพของประชาชนมากน้อยเพียงใด หรือมุ่งเน้นการใช้อำนาจบังคับเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

๓) ความจงรักภักดีและยึดมั่นในสังคมการเมืองของบุคคล กล่าวคือวัฒนธรรมทางการเมืองช่วยสร้างเอกลักษณ์ทางการเมืองให้แก่บุคคลในสังคมที่จะยึดมั่นร่วมกันและพร้อมที่จะต่อสู้ ปกป้องรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์นั้นให้คงอยู่ต่อไป อาจจะเป็นโดยการยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมหรือสละผลประโยชน์ระยะสั้นเพื่อผลประโยชน์ระยะยาว เป็นต้น

วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ในจิตใจของบุคคล และความรู้สึกนึกคิดนี้เป็นแนวทางหรือรูปแบบหรือมาตรฐานของแต่ละบุคคลที่จะใช้ในการประเมินเหตุการณ์หรือการรับรู้ทางการเมืองของบุคคลนั้น ผลของการประเมินการเมืองนี้จะแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การออกเสียงเลือกตั้ง การประท้วง การยอมรับ หรือการปฏิบัติตาม หรืออาจรวมไปถึงการทำรัฐประหาร เป็นต้น

การปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยหากสามารถพัฒนาประชาชนให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ถูกต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมประชาธิปไตย จะส่งผลต่อระบบการเมืองของประเทศอย่างมหาศาล คือสังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปอย่างมั่นคง เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ สังคมมีความเป็นระเบียบสงบเรียบร้อยเกิดความเป็นธรรมในสังคม ประชาชนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อกันอย่างยั่งยืน ระบบการเมืองจะมีความชอบธรรมทางการเมือง ระบบการเมืองจะมีคุณธรรมจริยธรรม ระบบการเมืองจะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพมีระบบทางการเมืองที่มีเสถียรภาพ มีระบบการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วม (Participation and Empowerment) อันจะเป็นการสร้างนิสัยและพฤติกรรมให้ประชาชนทั่วไปมีความรับผิดชอบในทางการเมืองร่วมกันตามอุดมการณ์และความเชื่อของตน โดยการรักษาสถาปนาเป็นส่วนใหญ่

สภาพปัญหา

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาคทางโอกาสที่เท่ากันทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางกฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติว่าจะใช้กับบุคคลใดหรือชนชั้นใด และใช้หลักการเสียงข้างมากที่ไม่ละเลยสิทธิของเสียงข้างน้อย สำหรับประเทศไทยแล้วรูปแบบของระบอบประชาธิปไตยที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญมีลักษณะ อำนาจอธิปไตยและการใช้อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครอง โดยมีการแบ่งแยกออกเป็นอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ รวมถึงการกำหนดให้มีองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ

ถึงแม้ว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทยจะมีการพัฒนามาตามลำดับแต่การเมืองของไทยมีปัญหาทั้งปัญหาเชิงระบบ เช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบสถาบันรัฐสภา พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ และปัญหาคนทางการเมืองซึ่งเกิดจากการหล่อหลอมทางสังคมการเมืองไทย ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ อุดมการณ์ ทศนคติ ค่านิยมที่เป็นแนวโน้มของการรับรู้ อารมณ์ ความรู้ และการประเมินคุณค่า ส่งผลต่อพฤติกรรมที่มีต่อระบบการเมือง ก่อตัวสะสมเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เอื้อและไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประชาธิปไตย โดยสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยได้ดังนี้

๑.๑ ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ และความเชื่อที่ผิดที่เป็นอุปสรรคต่อวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย ได้แก่

๑.๑.๑ ระบบอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง ผู้มีอำนาจวาสนาบาปรามีต้องการให้ความคุ้มครอง และให้ประโยชน์กับลูกน้องทั้งสองฝ่ายมีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกัน ยึดมั่นตัวบุคคลมากกว่าหลักการ การเลือกปฏิบัติ การวิ่งเต้น

๑.๑.๒ ค่านิยม หรือทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยม เช่น ความเชื่อและทัศนคติที่นิยมการรวมศูนย์กลางของอำนาจเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม ลักษณะของสังคมที่อ่อนน้อมยอมจำนนต่ออำนาจ มีผู้นำที่กระตุ้นให้ประชาชนมอบความรับผิดชอบทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ เช่น “เชื่อผู้นำชาติพ้นภัย” และเมื่อรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีปัญหาทุจริต คอร์รัปชัน ฯลฯ การปฏิบัติ คือทางแก้ปัญห

๑.๑.๓ ทัศนคติยอมรับการคอร์รัปชัน กินตามน้ำไม่ผิด คอร์รัปชันยอมรับได้ขอให้ผลงานการทุจริตต้องมีใบเสร็จ

๑.๑.๔ ค่านิยมตามกระแส ขาดวิจารณญาณในการตรวจสอบ วิเคราะห์ค้นคว้าหาความจริงเหตุและผลที่เกิดขึ้นในการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

๑.๑.๕ ทัศนคติขาดจิตสำนึกสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวจะปกป้องสิทธิเฉพาะในส่วนที่กระทบต่อสิทธิของตน ขาดจิตสำนึกเรื่องสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ

๑.๑.๖ ทัศนคติ “ธุรกิจการเมือง” การเมืองคือการลงทุนทางธุรกิจอย่างหนึ่ง ดังนั้น การถอนทุนเมื่อเข้ามามีอำนาจรัฐจึงเป็นเรื่องปกติ

๑.๑.๗ ความเชื่อ / ทัศนคติ การตอบแทนบุญคุณ ในการใช้สิทธิเลือกตั้งประชาชนมีความเชื่อว่าต้องตอบแทนบุญคุณโดยเลือกผู้ที่มีบุญคุณต่อตน

๑.๑.๘ ความเชื่อ / ทัศนคติ เรื่อง อิสระนิยม เชื่อว่าเป็นคนไทยความเป็นไท คือ ความเป็นอิสระ “ทำอะไรได้อย่างใจ คือ ไทยแท้” การไม่ยอมรับความเห็นที่แตกต่าง รักความอิสระ ชอบทำอะไรตามลำพังตนเองไม่ชอบการถูกบังคับหรือตกอยู่ภายใต้การออกคำสั่งของบุคคลอื่น ขาดระเบียบกฎเกณฑ์ในการดำรงชีวิต ขาดระเบียบวินัย ทำให้ต่างคนต่างอยู่ การรวมกลุ่มทางการเมืองเพื่อวัตถุประสงค์หนึ่งจึงเป็นไปได้ยาก ความรับผิดชอบต่อสังคมยังมีน้อย

๑.๑.๙ ความเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นหรือสนใจต่อกิจการทางการเมืองมีความตื่นตัวทางการเมืองน้อย ขาดจิตสำนึกในการพัฒนาการเมือง ไม่มีความรู้สึกความเป็นเจ้าของพรรค

๑.๑.๑๐ ความเชื่อ / ทัศนคติ จัดลำดับฐานะในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระบบศักดินา ทำให้มีการแบ่งชนชั้นในสังคมไทยปลูกฝังความเชื่อ / ทัศนคติ ให้รู้จักที่ต่ำที่สูงไม่ควรตีตนเสมอผู้ใหญ่ คนไทยยึดถือสิ่งที่ติดตัวมา เช่น ชาติวุฒิ วยุวุฒิ และคุณวุฒิ มากกว่าความสามารถของบุคคล บุคคลที่มีคุณสมบัติเหล่านี้ถือว่าเป็นผู้ใหญ่ที่ผู้น้อยจะต้องให้ความเคารพเชื่อฟังคนไทยโดยทั่วไปจะพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ของตนเอง จะยอมรับสภาพที่เสียเปรียบของตนเอง โดยถือว่าตนเองทำบุญมาเพียงแค่นี้ที่เป็นเช่นนี้ เพราะเชื่อในกรรมเก่าถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของชนชั้นนำ ยอมรับสถานะที่เหนือกว่าของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองการยึดมั่นในทัศนคติเหล่านี้ทำให้คนไทยยอมรับความไม่เสมอภาคของบุคคล ทั้งแง่หลักการและการปฏิบัติ

๑.๑.๑๑ พฤติกรรม / ทัศนคติ รักความสงบและการประนีประนอม คนไทยส่วนใหญ่รักสงบ ไม่นิยมความรุนแรง หลีกเลียงความขัดแย้ง มีความอดทนต่อการถูกเอาเปรียบ ถ่มตัวเกรงใจผู้อื่น ทำให้คนไทยไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์หรือคัดค้านผู้อื่นหรือผู้มีอำนาจ

๑.๑.๑๒ ปัญหาเกี่ยวกับสุภาชิตไทยหรือคำพังเพย บางเรื่องที่มีผลต่อทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งมีผลกระทบต่อการพัฒนาการเมืองประชาธิปไตย อาทิ

“มือใครยาวสาวได้สาวเอา” หมายความว่า ต่างคนต่างฉวยโอกาสแสวงหาประโยชน์ใส่ตัว หรือพรรคพวกของตน โดยไม่คำนึงถึงคนอื่น ๆ

“ปลาใหญ่กินปลาเล็ก” หมายความว่า ผู้มีอำนาจหรือกำลังเหนือกว่า เอาเปรียบ คนที่มีอำนาจหรือกำลังน้อยกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมในสังคม

“แกว่งเท้าหาเสี้ยน” “หาเหาใส่หัว” “รู้หลบเป็นปีก หนีหลีกเป็นหาง” หมายความว่า เรื่องใดที่กระทบต่อส่วนรวม แต่ไม่มีผลเสียต่อเรา เราก็จงอย่าได้เข้าไปเกี่ยวข้อง เพราะเป็นการหาความลำบากมาให้ตนเอง

๑.๒ ปัญหาด้านการศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในการที่จะก่อให้เกิดสังคมที่มีวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยเป็นโจทย์สำคัญ วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่ใช่วิชา แต่เป็นวิถีชีวิต และกระบวนการสร้างวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้นนี้ ต้องใช้เวลาและการวางแผนระยะยาว

เรื่องการศึกษาเพื่อสร้างประชาชนให้เป็นประชาชนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้มีการพูดถึงและขับเคลื่อนในระดับองค์กรใหญ่ๆ ที่เห็นชัด คือ

๑.๒.๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้ทำเรื่องนี้อย่างจริงจังตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ และได้มีคู่มือการให้การศึกษาเพื่อสร้างประชาชนให้เป็นพลเมืองเป็นกรอบแนวคิดการทำงานที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๑.๒.๒ สภาพัฒนาการเมือง (สพม.) มีกรอบแนวคิดเรื่องการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองเพื่อการพัฒนาและสร้างพลเมืองสู่สภาพพลเมืองในทุกจังหวัด ในการจัดการชุมชนตนเองให้เป็นชุมชนประชาธิปไตย

๑.๒.๓ กระทรวงศึกษาธิการเคยมียุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ แต่ยังคงอยู่ในวงจำกัดยังไม่เป็นที่รู้จักแก่บุคลากรทางการศึกษาและบุคคลทั่วไป

๑.๒.๔ สถาบันพระปกเกล้า มีโครงการพัฒนาประชาธิปไตย

๑.๒.๕ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS) ที่มีหลายรายการเกี่ยวกับเรื่องพลเมือง และเป็นเรื่องให้การศึกษาทางการเมือง

๑.๒.๖ ภาควิชาสังคม มีหลายกลุ่มที่ทำงานด้านนี้อย่างจริงจังต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม เช่น สถาบันนโยบายศึกษาที่ทำมานานร่วม ๓๐ ปี กลุ่ม Thai Civic Ed ซึ่งทั้งสองกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิของภาคประชาสังคมของเยอรมันคือ มูลนิธิคอนราด อาเดนาว์ (Konrad Adenauer Foundation)

กรณีดังกล่าวข้างต้นเป็นตัวอย่างสังเขปในความพยายามจากกลุ่มองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาครัฐและภาคประชาสังคมได้มีความพยายามในการขับเคลื่อน แต่ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ก็ยังไม่มีความเป็นเอกภาพที่ชัดเจนในแนวทางและแนวคิดในการสร้างเป้าหมายปลายทางเรื่องนี้

การศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นเจตจำนงทางการเมือง (Political Will) จากทุกภาคส่วนไม่ใช่เรื่องของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเดียว เพราะสัดส่วนคนอยู่ในระบบการศึกษาน้อยกว่าเมื่อเทียบกับประชากรทั้งประเทศ การให้การศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จึงต้องสร้างความเห็นพ้องจากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน นอกจากนี้ การให้การศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นเรื่องของสื่อด้วย สื่อเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้เรื่องนี้ได้ดีที่สุด

การให้การศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องมีเอกภาพทางความคิดในการให้การศึกษาไปในทิศทางเดียวกันด้วยการสร้างครู วิทยากรให้มีกระบวนการทัศน์ใหม่ในเรื่องการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ครูและวิทยากรต้องมีความรู้ด้านรัฐศาสตร์หรือการเมืองด้วย ไม่ใช่รู้ด้านการศึกษาอย่างเดียว ซึ่งทำให้ครูไม่เข้าใจเรื่องการเมืองและประชาธิปไตย

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง มอบหมายให้คณะทำงานร่างหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา ทำการศึกษาหลักสูตรของคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สถาบันพระปกเกล้า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบปัญหาหลักสูตรดังนี้

๑) หลักสูตรยังมีความแตกต่างหลากหลายขาดหลักสูตรแกนกลางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (ที่มีเนื้อหาไปในทางเดียวกัน/ยังมีลักษณะแยกส่วนอยู่)

๒) วิธีการถ่ายทอดมีลักษณะการบรรยายที่เป็นการสื่อสารทางเดียวเป็นส่วนใหญ่ทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้ยังไม่ถึงขั้นที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนได้

๓) หน่วยงานต่างๆยังมีวัฒนธรรมองค์กร แผนงาน ระบบงบประมาณเป็นเอกเทศ แยกจากกัน การบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องต้องกันยังเป็นไปได้ยาก จำเป็นต้องมีมาตรการพิเศษ เช่น การกำหนดให้การเรียนการสอนหรือการอบรมเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชนเป็นวาระแห่งชาติ โดยรัฐบาลกำหนดให้ทุกหน่วยงานต้องรับไปดำเนินการ

๔) แต่ละหน่วยงานยังขาดวิทยากรที่มีคุณภาพเพียงพอในการนำหลักสูตรไปถ่ายทอดการสร้างประชาชนให้มีวัฒนธรรมประชาธิปไตยต้องมีแนวทางที่ชัดเจน

๑.๓ ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง ณ ปัจจุบัน

๑.๓.๑ พรรคการเมืองของไทยมีบทบาทในวงแคบ คือ มีผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองประชาชนโดยทั่วไปมีส่วนร่วมกับการเมืองไม่มากนัก

๑.๓.๒ การใช้เงินเป็นใหญ่การผูกขาดอำนาจทางการเมืองโดยคนจำนวนน้อย “คนจน” และเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองในระบบเศรษฐกิจ และเข้าไม่ถึงทรัพยากร คนเหล่านี้จึงต้อง “พึ่งพิง” ผู้มีทรัพยากรในหัวเมือง ภายใต้ระบบอุปถัมภ์แบบไทยเดิม และทำให้คนเหล่านี้เป็น “ผู้มีอิทธิพล” และสามารถได้รับความไว้วางใจเลือกให้เข้ามาทำหน้าที่แทนในฐานะผู้แทนราษฎรในระบอบประชาธิปไตย และก้าวไปสู่อำนาจรัฐที่มากกว่านั้นในฐานะรัฐมนตรี

๑.๓.๓ คนที่มีความสามารถเข้าสู่ระบบการเมืองได้ยาก การเลือกตั้งมีการซื้อเสียง และใช้เงินในการหาเสียงเกินกว่าที่กฎหมายเลือกตั้งกำหนดไว้ ทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าทำให้ไม่ได้ผู้ที่เป็นตัวแทนประชาชนที่แท้จริงและแนวทางประชาธิปไตยกลายเป็นประโยชน์สำหรับนายทุนและนักธุรกิจแทนที่จะเป็นประชาชน

๑.๓.๔ มีการทุจริตประพทุติมิชอบ การเข้าสู่อำนาจการเมืองจึงไม่ได้หมายถึง การมี “อำนาจ” เท่านั้น แต่หมายถึง “โอกาส” ทางธุรกิจและเศรษฐกิจที่เกิดจากการมีอำนาจให้สัมปทาน หรืออาจได้รับสัมปทานเสียเอง ซึ่งในหลายกรณีทำให้บุคคลเหล่านั้นกลายเป็น “ผู้มั่งมี” ขึ้นได้ในเวลาอันรวดเร็ว การทุจริตที่ปรากฏเป็นข่าวมากมายในฝ่ายการเมืองและข้าราชการแสดงให้เห็นความไม่แยแส

๑.๓.๕ หลักนิติธรรมและความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายถูกสั่นคลอน อย่างรุนแรงโดยรัฐเองและประชาชน องค์กระอิสระถูกทำลายและไม่ยอมรับศาล สถาบันองค์กรซึ่งควรอยู่เหนือความขัดแย้งทางการเมือง เป็นเป้าการโจมตีของคนบางกลุ่ม วิกฤติความเป็นธรรมนี้บั่นทอนความเชื่อมั่น และอาจนำมาซึ่งความล่มสลายของประชาธิปไตยได้หากปล่อยให้อยู่เฉยๆ

๑.๓.๖ เกิดเผด็จการโดยระบบรัฐสภา มีการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมไม่ถูกต้องในรัฐสภาโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล

๑.๓.๗ มีการต่อสู้ขัดแย้งเรื้อรังและความไร้เสถียรภาพทางการเมือง ความขัดแย้งดังกล่าวถูกกระพือให้เป็นความขัดแย้งร้ายลึกระหว่างประชาชนลูกหลานไปทุกที่ไม่ว่าในครอบครัวในบรรดาเพื่อนฝูงที่ทำงาน จนแม้ระหว่างคนในภูมิภาคต่าง ๆ ถึงขั้นที่มีการตั้งคำถามถึงเอกภาพและบูรณภาพของความเป็นชาติไทยเลยทีเดียว หากไม่สามารถระงับความรู้สึกแตกแยกรุนแรงนี้ ให้ยุติลงได้ในอนาคตอันใกล้ อุดมการณ์ความเป็นชาติไทยหนึ่งเดียวจะสั่นคลอน

เพื่อแก้ไขปัญหาการเมืองการปกครองของไทยดังกล่าวและพัฒนาการเมืองการปกครองของไทยให้เป็นประชาธิปไตยและมีความมั่นคง การปฏิรูปการเมืองเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่การปฏิรูปการเมืองที่สำคัญของประเทศไทยในขณะนี้ นอกจากการแก้รัฐธรรมนูญ การพัฒนาสถาบันทางการเมือง พรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์แล้วการพัฒนาที่สำคัญมากอีกสิ่งหนึ่งก็คือ การพัฒนาประชาชนให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ถูกต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการหล่อหลอมมาตั้งแต่ความรู้ ความเข้าใจ อุดมการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม เอื้อต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้องเหมาะสม

๑.๔ ปัญหาที่ไม่มีผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้กับเยาวชนรุ่นต่อมา

โดยจะพิจารณาและให้ความสำคัญได้ว่า การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ จะต้องมีการผู้สืบทอด และการให้มีจุดเริ่มต้นของการเป็นต้นน้ำในการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านพฤติกรรมของคนทั่วไป หรือแนวคิดของบรรดานักวิชาการและแนวทางของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังขาดแนวคิดและอุดมการณ์ในการที่จะให้มีแนวทางหรือกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี กรณีจึงมีความจำเป็นจะต้องให้มีการรื้อหรือสร้างกฎเกณฑ์รูปแบบใหม่ เพื่อให้เป็นกติกาหรือกฎเกณฑ์ในการสนับสนุนผลักดันให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี

บัดนี้ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยคณะอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเพื่อหาแนวทางการปฏิรูปในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เรียบร้อยแล้ว จึงขอเสนอรายงานเรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อพิจารณาดังนี้

๒. วิธีพิจารณาศึกษา

การวิเคราะห์จัดทำแนวทางเกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูป

การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานหลายปีต้องมีความต่อเนื่องและมีความคุ้มค่า คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่จะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตของประชาชนให้เป็นประชาชนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม มีกรอบแนวคิดและวิธีการดังนี้

๑) ประชุมภายในคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงาน

๒) รวบรวมข้อมูลจากการประชุมรับฟังข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๓) ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ

๔) กำหนด เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ วิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

๒.๑ การประชุมภายในคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงาน

ที่ประชุมได้พิจารณากรอบและแผนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และเห็นควรให้มีการตั้งคณะทำงานจำนวน ๔ คณะ เพื่อพิจารณาจัดทำแผนการปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองต่อไป ดังนี้

๒.๑.๑ คณะทำงานการจัดทำแผนแม่บท

๒.๑.๒ คณะทำงานร่างหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา

๒.๑.๓ คณะทำงานศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติและความเชื่อถือที่ผิดและที่ควรจะเป็นด้านวัฒนธรรมการเมือง

๒.๑.๔ คณะทำงานศึกษาแนวทางการจัดตั้งสถาบันส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๒.๒ รวบรวมข้อมูลจากการประชุมรับฟังข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องจากการพบปะกับหน่วยงานนักวิชาการที่เกี่ยวข้องหน่วยงานดังกล่าวยินดีให้ความร่วมมือการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย หน่วยงานผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่ได้เข้าพบหารือดังนี้

๒.๒.๑ พบปะที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ในวันอาทิตย์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยมหิดล

๒.๒.๒ พบปะที่ประชุมคณะกรรมการอธิการบดี ในวันจันทร์ที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

๒.๒.๓ พบปะคณะบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันจันทร์ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ อาคารรัฐศาสตร์ (อาคารใหม่) ชั้น ๒ ห้องประชุม ๒๑๖ คณะรัฐศาสตร์

๒.๒.๔ พบปะประธานสภาพัฒนาการเมือง ในวันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ (ประธานสภาพัฒนาการเมือง)

๒.๒.๕ พบปะคณาจารย์ ในวันอาทิตย์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๙ หอปรียัตติธรรม วัดโคกท่าเจริญ ตำบลพานทอง อำเภopanทอง จังหวัดชลบุรี

๒.๒.๖ พบปะเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ในวันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการหมายเลข ๒ อาคารรัฐสภา ๑

๒.๒.๗ ประชุมหารือร่วมกับผู้แทนผู้แทนกรมยุทธศึกษาทหารบก กรมกิจการพลเรือนทหารบกกองทัพบก ในวันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการหมายเลข ๒ อาคารรัฐสภา ๑

๒.๒.๘ พบปะคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ในวันพุธที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการหมายเลข ๒๐๖ อาคารรัฐสภา ๒

๒.๒.๙ พบปะเลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในวันพุธที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการหมายเลข ๒๐๕ อาคารรัฐสภา ๒

๒.๒.๑๐ พบปะผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ (จันทบุรี) ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องรับรองโรงเรียนเบญจมราชูทิศ (จันทบุรี)

๒.๒.๑๑ พบปะผู้อำนวยการโรงเรียนยอแซพวิทยา ในวันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ ห้องรับรองโรงเรียนยอแซพวิทยา อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

๒.๒.๑๒ พบปะผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ในวันอังคารที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ ห้อง ๒๒ อาคาร ๑ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

๒.๒.๑๓ พบปะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวันศุกร์ที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมชั้น ๒ อาคารโดม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

๒.๓ ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ อาทิ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส เกี่ยวกับการบริหารประเทศ เอกสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง สุภาจิตไทยที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย การปฏิบัติและความเชื่อที่ผิดและควรจะเป็นด้านวัฒนธรรมการเมือง ประชาธิปไตย แนวสอนวิชาจรรยาในโรงเรียนนายร้อยทหารบก พุทธศักราช ๒๔๘๑ ข้อมูลการปกครองไทย

๒.๔ กำหนด เป้าประสงค์ วัดผลประสงค์ วิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการปฏิรูปนั้น ต้องกำหนดว่าต้องการที่จะสร้างประชาชนให้ออกมาอย่างไร ต้องชัดเจนว่าทำไมต้องสร้างแบบนี้ และจะสร้างกันอย่างไร ด้วยกระบวนการอะไร และต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้ใหญ่ เพื่อให้เรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องของสังคม ดังนั้น เพื่อให้ดำเนินงานปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนด เป้าประสงค์ วัดผลประสงค์ และแผนหลัก แผนรองต่าง ๆ ในการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

๒.๔.๑ กำหนดเป้าประสงค์หลักของการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง คือ สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปอย่างมั่นคง เกิดความรัก และความสามัคคี ในหมู่คณะ สังคมมีความเป็นระเบียบสงบเรียบร้อยเกิดความเป็นธรรมในสังคม ประชาชนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมี น้ำใจต่อกันอย่างยั่งยืน

๒.๔.๒ กำหนดเป้าประสงค์รองคือ

- ระบบการเมืองมีความชอบธรรมทางการเมือง
- ระบบการเมืองที่มีคุณธรรมจริยธรรม
- ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
- การมีระบบทางการเมืองที่มีเสถียรภาพ
- ระบบการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วม (participation and empowerment)

๒.๔.๓ กำหนดวัตถุประสงค์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง

การที่จะบรรลุเป้าประสงค์รองและเป้าประสงค์หลักในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง สิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์รอง และเป้าประสงค์หลัก คือต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะพัฒนาประชาชนอย่างไร ดังนั้นจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ ปรับเปลี่ยนประชาชนให้เป็นประชาชนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและยึดมั่นหลักปฏิบัติ ๗ ประการ ดังนี้

๑) ความเป็นราชอาณาจักร ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ยึดมั่นในความเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องสามัคคีกันมีความสามัคคีกันของคนในชาติประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวเป็นราชอาณาจักรซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ

๒) อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และยึดมั่นว่าตนเองเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รัฐบาลมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ดำเนินการ หรือ “ตัวแทน” ในการใช้อำนาจอธิปไตยตามเจตจำนงของผู้เป็นเจ้าของเท่านั้น และหากแม้รัฐบาลไม่ปฏิบัติหน้าที่อันควรดังกล่าว ประชาชนก็ย่อมมีสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะเรียกร้องหรือดำเนินการใด ๆ โดยสันติ ในฐานะ “เจ้าของ” ของอำนาจอธิปไตย

๓) หลักสิทธิและเสรีภาพ

(๑) สิทธิ ประชาชนต้องหวงแหนในสิทธิของตนเองไม่ให้ใครมาละเมิด ไม่ให้ใครมาบังคับ สิทธิ หมายถึง สิ่งที่ไม่มียุ่ปร้างซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดหรือเกิดขึ้นโดยกฎหมาย เพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์ และมนุษย์จะเป็นผู้เลือกใช้นั่นเอง โดยไม่มีผู้ใดบังคับได้ เช่น สิทธิในการกิน การนอน แต่สิทธิบางอย่างมนุษย์ได้รับโดยกฎหมายกำหนดให้มี เช่น สิทธิในการมี การใช้ทรัพย์สิน สิทธิในการร้องทุกข์เมื่อตนถูกกระทำละเมิดกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้นประชาชนชาวไทยต้องปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยจัดระเบียบให้กับสังคมสงบสุข โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

(๑.๑) เคารพสิทธิของกันและกัน โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สามารถแสดงออกได้หลายประการ เช่น การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

(๑.๒) รู้จักใช้สิทธิของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักใช้สิทธิของตนเอง

(๑.๓) เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพในเคหสถาน เป็นต้น

(๑.๔) ปฏิบัติตามหน้าที่ของชาวไทยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสียภาษีให้รัฐเพื่อนำเงินมาพัฒนาประเทศ เป็นต้น

(๒) เสรีภาพ ประชาชนต้องมีอิสระในการทำอะไรก็ได้ตามที่ตนต้องการแต่ต้องไม่ผิดกฎหมาย และไม่กระทบต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นต้น เสรีภาพเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความงอกงามในทางความรู้ การแสดงความเห็นจากมุมมองหรือวิธีคิดที่แตกต่างบนพื้นฐานของการใช้เหตุผลและข้อเท็จจริงจะนำไปสู่ความเข้าใจใหม่ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้สังคมไทยมีความรู้และสติปัญญามากขึ้น พ้นจากความขัดแย้งเพื่อไปสู่สังคมที่มีสันติภาพในระยะยาว

๔) หลักความเสมอภาค ประชาชนต้องยึดมั่นในเรื่องความเสมอภาคความเสมอภาคเป็นฐานของเสรีภาพและเป็นหลักประกันในการทำให้เสรีภาพเกิดขึ้นได้จริง หลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมายจึงเป็นหลักการที่ทำให้มีการปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ อย่างเท่าเทียมกันหรือไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้การปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคนั้นจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันให้แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้น ๆ จึงจะทำให้เกิดความยุติธรรมภายใต้หลักความเสมอภาคขึ้นได้

หลักความเสมอภาคถือว่าเป็นหลัก พื้นฐานของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยมีต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น ๆ อาทิ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ถิ่นกำเนิด เป็นต้น หลักความเสมอภาคเป็นหลักที่ควบคุมมิให้รัฐใช้อำนาจของตนตามอำเภอใจโดยการใช้อำนาจของรัฐแก่กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งรัฐต้องสามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดรัฐจึงกระทำการอันก่อให้เกิดผลกระทบหรือเป็นการให้ประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นโดยเฉพาะ หากการให้เหตุผลไม่อาจรับฟังได้แสดงว่าการใช้อำนาจของรัฐนั้นเป็นไปตามอำเภอใจ ดังนั้น หลักความเสมอภาคจึงเป็นหลักสำคัญในการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และสามารถนำมาตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการได้

๕) หลักภราดรภาพ ประชาชนต้องมีความรักผูกพันกันฉันท์พี่น้อง ไม่แบ่งแยกภูมิภาค ถิ่นที่อยู่อาศัย ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ชนชั้น เพศ ผิวพรรณ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน

๖) หลักเหตุผล/ฉันทามติ ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และยึดมั่นในหลักเหตุผล/ฉันทามติ ไม่ใช่ระบอบการปกครองแบบพวกมากลากไป หรือระบอบพวกมากเป็นใหญ่ มีความคิดเห็นที่มีเหตุผลที่ถูกต้องอัน ไม่ขัดต่อความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่สามารถรับรู้ได้ทั่วไป เป็นผู้ฉลาดในการคิด คิดอย่างถูกวิธีถูกระบบ พิจารณา ไตร่ตรองสาวไปจนถึงสาเหตุหรือต้นตอของเรื่องที่กำลังคิด คือคิดถึงรากถึงโคน แล้วประมวลความคิดรอบด้านจนกระทั่งสรุปออกมาได้ว่าสิ่งนั้นควรหรือไม่ควร ดีหรือไม่ดี เป็นวิธีทางแห่งปัญญา ยกตัวอย่าง กาลามสูตรซึ่งเป็นหลักแห่งความเชื่อที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้ให้แก่พุทธศาสนิกชนไม่ให้เชื่อสิ่งใด ๆ อย่างงมงายโดยไม่ใช้ปัญญาพิจารณาให้เห็นจริงถึงคุณโทษหรือดีไม่ดีกว่าก่อนเชื่อ มีอยู่ ๑๐ ประการ ได้แก่ ๑. อย่าเพิ่งเชื่อตามที่ฟัง ๆ กันมา ๒. อย่าเพิ่งเชื่อตามที่ทำต่อ ๆ กันมา ๓. อย่าเพิ่งเชื่อตามคำเล่าลือ ๔. อย่าเพิ่งเชื่อโดยอ้างตำรา ๕. อย่าเพิ่งเชื่อโดยนิกเดา ๖. อย่าเพิ่งเชื่อโดยคาดคะเนเอา ๗. อย่าเพิ่งเชื่อโดยนิกคิดตามแนวเหตุผล ๘. อย่าเพิ่งเชื่อเพราะถูกกับทฤษฎีของตน ๙. อย่าเพิ่งเชื่อเพราะมีรูปลักษณะที่ควรเชื่อได้ ๑๐. อย่าเพิ่งเชื่อเพราะผู้พูดเป็นครูบาอาจารย์ของตน

๗) หลักธรรมาภิบาล ประชาชนและข้าราชการต้องยึดหลักธรรมาภิบาล ช่วยกันสร้างสังคมให้มีธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ

(๑) หลักนิติธรรม ประชาชนต้องมีความรู้ความเข้าใจและยึดมั่นในหลักนิติธรรมยอมรับปฏิบัติตามกฎกติกาทางสังคมและกฎหมาย ประชาธิปไตยต้องใช้กติกาในการปกครอง การปกครองโดยกติกา คือการปกครองโดยกฎหมาย (Rule of law) หรือที่เรียกว่านิติรัฐ ซึ่งหมายถึงรัฐที่ปกครองโดยกติกา มีใช้ปกครองโดยอำเภอใจ หรือใช้กำลัง โดยทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้กติกา หรือกฎหมายอย่างเสมอกัน รัฐบาลก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและจะมีอำนาจกระทำการใดๆที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ต่อเมื่อกฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น นอกจากนี้การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ต้องทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีการยินยอมพร้อมใจถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

(๒) หลักคุณธรรม คือ ยึดมั่นในธรรมะ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้อง ดีงาม ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีจิตใจสาธารณะเสียสละเพื่อส่วนรวม ความอดทนขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

(๓) หลักความโปร่งใส คือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

(๔) หลักความมีส่วนร่วม คือ ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ และจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

(๕) หลักความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การทำงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

๓. แผนการปฏิรูป

เพื่อให้ดำเนินการปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน มีความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จึงกำหนดแผนเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ และวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ๔ แผนหลัก คือ

แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

แผนหลักที่ ๒ การสร้างนักการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

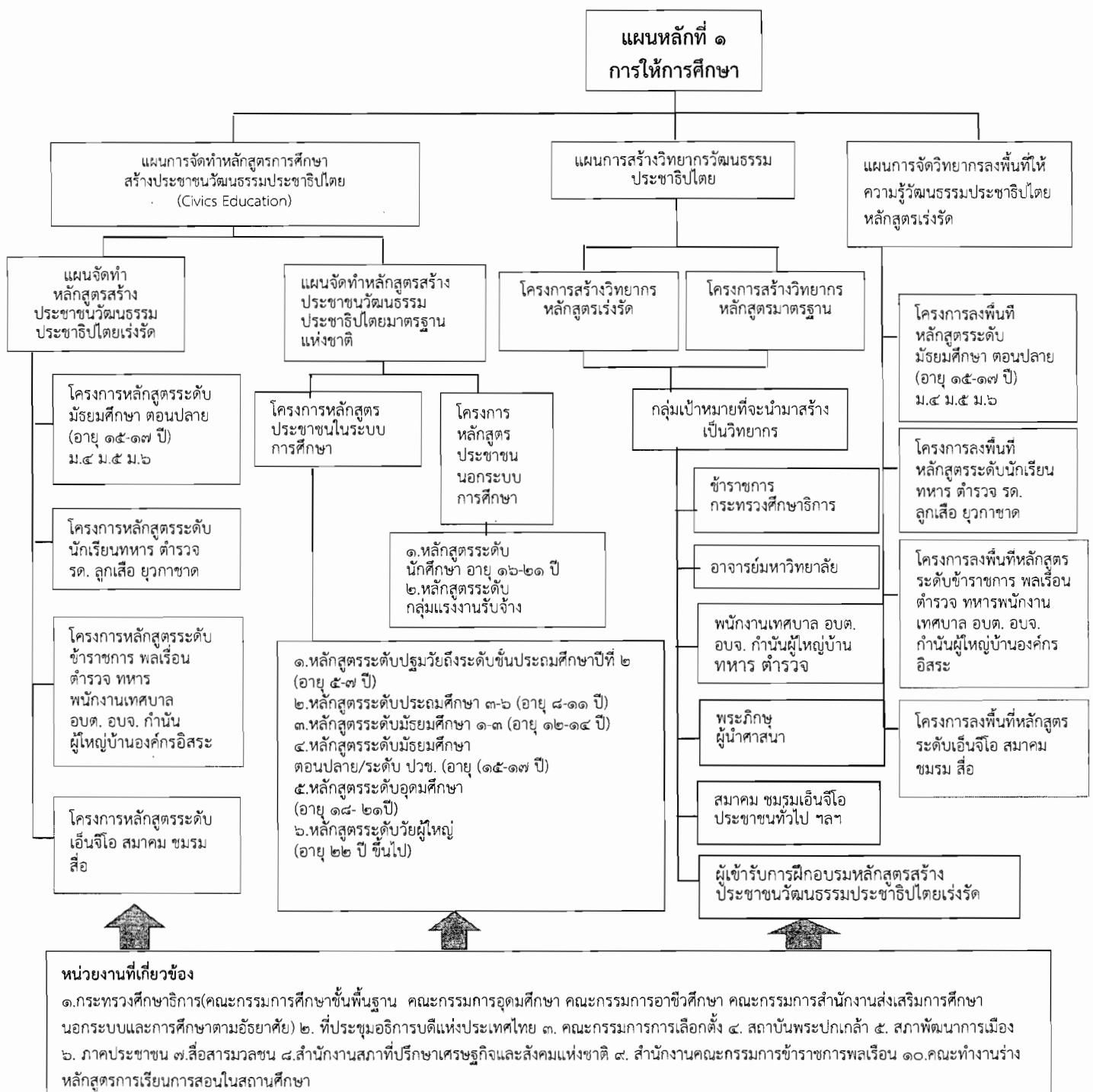
แผนหลักที่ ๓ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

แผนหลักที่ ๔ การบริหารการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

๔. วิธีการปฏิรูป

๔.๑ แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

การปฏิรูปการศึกษาในมิติการศึกษาเพื่อสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตย จำเป็นต้องดำเนินการให้ครอบคลุมสมาชิกทุกวัยของประเทศ เพื่อให้สมาชิกในชุมชน ในสังคม ที่มีความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกัน ชัดแย้งกัน สามารถอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของการรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน การศึกษาเพื่อสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตยจะไม่เน้นการเรียนวิชาพลเมืองแบบดั้งเดิม ไม่ใช้การ สอนด้วยการบรรยาย แต่จะสอนในรูปแบบกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติ เป็นการเรียนการสอนผ่าน กระบวนการวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ โดยแหล่งการเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองมาจากครอบครัว โรงเรียน วัด ที่ทำงาน และสื่อมวลชน ซึ่งแผนการปฏิรูปการให้การศึกษาดังกล่าวจะดำเนินการจัดทำเป็นบันทึกความ เข้าใจ (MOU) ร่วมกันของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน ประกอบด้วยแผน
ดำเนินการ ๓ แผนคือ

๑. แผนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตย
๒. แผนการสร้างวิทยาการวัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัดและหลักสูตรมาตรฐาน
๓. แผนการจัดวิทยาการลงพื้นที่ให้ความรู้วัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัด

โดยแผนการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน มีแผนการดำเนินงานดังนี้

๔.๑.๑ แผนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตย
(Civics Education) ประกอบด้วย

๑) แผนการจัดทำหลักสูตรสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตยเร่งรัด
ประกอบด้วย

- (๑) โครงการหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อายุ ๑๕-๑๗ ปี) ม.๔ ม.๕ ม.๖
- (๒) โครงการหลักสูตรระดับนักเรียนทหาร ตำรวจ นักศึกษาวิชาทหาร ลูกเสือ ยุวกาชาด
- (๓) โครงการหลักสูตรระดับข้าราชการ พลเรือน ตำรวจ ทหารพนักงานเทศบาล
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การอิสระ
- (๔) โครงการหลักสูตรระดับเอ็นจีโอ สมาคม ชมรม สื่อ

๒) แผนการจัดทำหลักสูตรสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตยมาตรฐานแห่งชาติ
ประกอบด้วย

- (๑) โครงการหลักสูตรประชาชนในระบบการศึกษา
 - หลักสูตรระดับปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ (อายุ ๕-๗ ปี)
 - หลักสูตรระดับประถมศึกษา ๓-๖ (อายุ ๘-๑๑ ปี)
 - หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ๑-๓ (อายุ ๑๒-๑๔ ปี)
 - หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ระดับ ปวช. (อายุ ๑๕-๑๗ ปี)
 - หลักสูตรระดับอุดมศึกษา (อายุ ๑๘- ๒๑ ปี)
 - หลักสูตรระดับวัยผู้ใหญ่ (อายุ ๒๒ ปี ขึ้นไป)
- (๒) โครงการหลักสูตรประชาชนนอกระบบการศึกษา
 - หลักสูตรระดับนักศึกษา อายุ ๑๖-๒๑ ปี
 - หลักสูตรระดับกลุ่มแรงงานรับจ้าง

๔.๑.๒ แผนการสร้างวิทยาการวัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัดและหลักสูตรมาตรฐาน

- ๑) โครงการสร้างวิทยาการวัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัด
- ๒) โครงการสร้างวิทยาการวัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรมาตรฐาน
- ๓) กลุ่มเป้าหมายที่จะนำมาสร้างเป็นวิทยากร
 - (๑) ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ
 - (๒) อาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ มหาวิทยาลัยของรัฐ ๗๗ แห่ง มหาวิทยาลัย
เอกชน ๖๑ แห่ง รวม ๑๓๘ มหาวิทยาลัย
 - (๓) พนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
(อบจ.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 - (๔) ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ
 - (๕) พระภิกษุ ผู้นำศาสนา
 - (๖) สมาชิกสมาคม ชมรมเอ็นจีโอ ประชาชนทั่วไป ฯลฯ

(๗) วิทยาการผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวัฒนธรรมประชาธิปไตยเร่งรัด วิทยาการเหล่านี้จะต้องสมัครเข้ามาเป็นวิทยาการด้วยตนเอง

๔.๑.๓ แผนการจัดวิทยาการลงพื้นที่ให้ความรู้วัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัด ประกอบด้วย

๑) โครงการลงพื้นที่หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อายุ ๑๕-๑๗ ปี) ม.๔ ม.๕ ม.๖ เป็นความเร่งด่วนอันดับแรก

๒) โครงการลงพื้นที่หลักสูตรระดับนักเรียนทหาร ตำรวจ นักศึกษาวิชาทหาร (รต.) ลูกเสือ ยุวกาชาด

๓) โครงการลงพื้นที่หลักสูตรระดับข้าราชการ พลเรือน ตำรวจ ทหารพนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กำนันผู้ใหญ่บ้านองค์กรอิสระ

๔) โครงการลงพื้นที่หลักสูตรระดับเอ็นจีโอ สมาคมชมรม สื่อ

๔.๒ แนวทางการขับเคลื่อนแผนงานด้านการศึกษา

๑) ให้มหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งในจังหวัดต่าง ๆ เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน

๒) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาที่มีที่ตั้งในแต่ละจังหวัดร่วมกับมหาวิทยาลัย สนับสนุนการขับเคลื่อน

๓) ให้ผู้นำศาสนาทุกศาสนาทั่วประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อน

๔) การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างประชาชนและหน่วยงานทหารในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถดำเนินการสนับสนุนการปฏิรูปวัฒนธรรมประชาธิปไตยได้อย่างต่อเนื่องจึงให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้มหาวิทยาลัยที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนโดยใช้การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบของมณฑลทหารบกเป็นหลักในการให้การศึกษา ตามที่กระทรวงกลาโหมได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบทั่วประเทศ

(๒) จังหวัดใดไม่มีมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาในจังหวัดนั้น ประชุมหารือกำหนดให้มหาวิทยาลัยใดมหาวิทยาลัยหนึ่งหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาเข้าดำเนินการ

๔.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น

๑) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย)

๒) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

๓) คณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔) สถาบันพระปกเกล้า

๕) สภาพัฒนาการเมือง

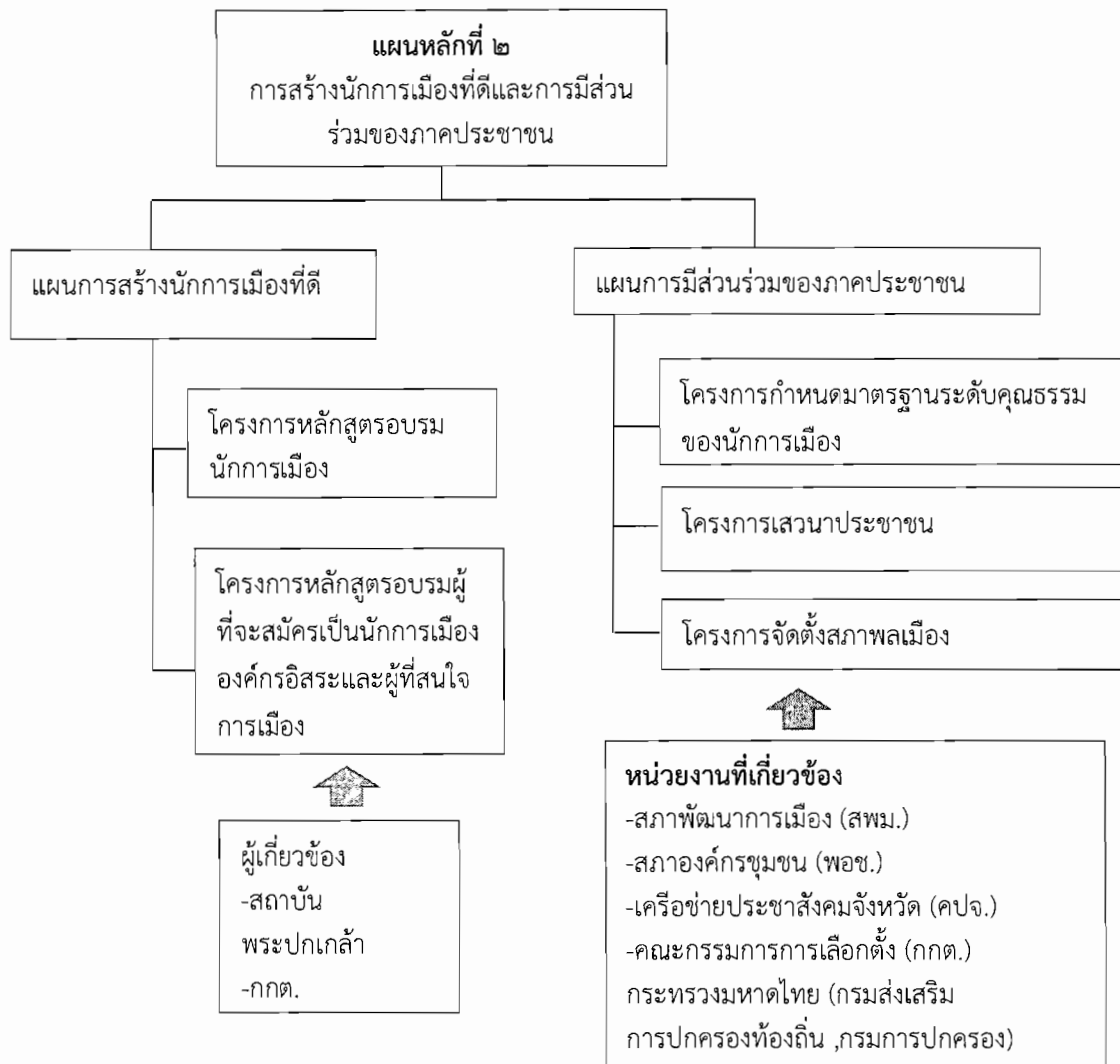
๖) ภาคประชาชน

๗) สื่อสารมวลชน

๘) สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

๔.๒ แผนหลักที่ ๒ การสร้างนักรการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

นักรการเมือง หมายถึง ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เข้ามาใช้อำนาจอธิปไตย หมายถึง นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองในฝ่ายนิติบัญญัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นๆที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่ายท้องถิ่น ที่กำหนดนโยบายการบริหารในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย

ที่ผ่านมาประชาชนจะวิจารณ์นักรการเมืองเสมอว่า เป็นคนไม่ดีแต่ลืมนึกไปว่านักรการเมือง คือ ผู้กำหนดชะตากรรมของประเทศ เป็นผู้บริหารประเทศ ประเทศจะเจริญหรือล่มจมขึ้นอยู่กับนักรการเมือง เราบอกว่าการเมืองเป็นเรื่องของความสกปรก แต่เราก็เลือกตั้งให้นักรการเมืองเข้ามาปกครองเรา ซึ่งตรรกะมันไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการที่จะปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปนักรการเมือง และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้วย จึงเห็นควรมีแผนงานดำเนินการ ดังนี้

๔.๒.๑ แผนการสร้างนักรการเมืองที่ดี ต้องให้ความรู้ให้การศึกษาแก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ถึงความเสียสละและการทำประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยเริ่มต้นตั้งแต่สถานศึกษาและการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันในครอบครัวและในสังคมตามวิถีประชาธิปไตย ปลุกจิตสำนึกความรับผิดชอบของเยาวชนและประชาชนที่มีความตั้งใจไปทำหน้าที่เป็นนักรการเมืองที่ดี และการสร้างกิจกรรมทางการเมืองให้ประชาชนได้สัมผัสและเห็นถึงผลประโยชน์ส่วนรวมที่เกิดจากความเสียสละและมีน้ำใจในการอยู่ร่วมกัน

๑) โครงการหลักสูตรอบรมเยาวชนนักรการเมือง

๒) โครงการหลักสูตรอบรมนักรการเมือง

๓) โครงการหลักสูตรอบรมผู้ที่สมัครเป็นนักรการเมืององค์กรอิสระและผู้ที่สนใจการเมือง โดยจัดเป็นหลักสูตรสั้นๆ ระยะ ๑-๒ เดือน

๔.๒.๒ แผนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๑) โครงการกำหนดมาตรฐานระบบคุณธรรมของนักรการเมืองโดยประชาชน

(๑) แนวความคิด แผนนี้กำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกควบคุมนักรการเมือง กลั่นกรอง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยมีแนวทางดำเนินงานดังนี้

(๑.๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งออกประกาศกำหนดระบบคุณธรรมแห่งชาติของนักรการเมือง ซึ่งเป็นกระบวนการและเครื่องมือชีวิตในการสรรหากลั่นกรองผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๑.๒) ให้ท้องถิ่นออกประกาศกำหนดระบบคุณธรรมของนักรการเมืองในชุมชน ท้องถิ่นเขตเลือกตั้งของตน ซึ่งเป็นกระบวนการและเครื่องมือชีวิตในการสรรหากลั่นกรอง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ระบบคุณธรรม ให้อึดถือหลัก พื้นฐานประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาของท้องถิ่นนั้นเป็นหลัก)

(๑.๓) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นนักรการเมืองจะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานระบบคุณธรรมในชุมชน ท้องถิ่น และระบบคุณธรรมแห่งชาติ

(๑.๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นนักรการเมืองเมื่อผ่านระบบคุณธรรมตามข้อ ๑) และ ๒) จะได้รับใบอนุญาตเพื่อแสดงตนในความพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ตนบริหารกิจการบ้านเมืองเพื่อส่วนรวม

(๑.๕) นักรการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งจะต้องถูกตรวจสอบและส่งเสริมในระบบคุณธรรม ทุก ๆ ๑ ปี

(๑.๖) รัฐและประชาชนต้องจัดให้มีคณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัคร ประกอบด้วย คณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัครระดับหมู่บ้าน คณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัครระดับตำบล คณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัครระดับอำเภอ คณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัครระดับจังหวัด โดยคณะกรรมการทุกระดับจะต้องผ่านขั้นตอนการคัดเลือกตามที่ประชาชนแต่ละจังหวัดกำหนด ไม่มีสิ่งตอบแทนใดๆ

(๑.๗) ให้มีการยกเลิกใบอนุญาตนักรการเมือง โดยประชาชนในท้องถิ่น

(๑.๘) หลังจากได้รับการเลือกตั้งนักรการเมืองทุกคนจะได้รับสิทธิประชาสัมพันธ์ผลงาน การเดินทาง ฯลฯ ผ่านสื่อรัฐทุกชนิด

(๒) ให้ทดลองใช้เป็นเวลา ๔ ปี โดยใช้มาตรการจูงใจในหัว ๔ ปีนี้ไม่มีมาตรการลงโทษ ประเมินโครงการทุกปี และเมื่อครบ ๔ ปี ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแนวทางที่จะดำเนินงานต่อไป

๒) โครงการเสวนาจัดให้ประชาชนร่วมเสวนาหาทางออกในประเด็นต่างๆ

แนวความคิดในการปฏิบัติ

(๑) โครงการจัดเสวนาในภูมิภาคต่าง

(๒) โครงการจัดเสวนาในกรุงเทพมหานคร

๓) โครงการจัดตั้งสภาพลเมือง

แนวความคิดในการปฏิบัติโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาพัฒนาการเมือง (สพม.)

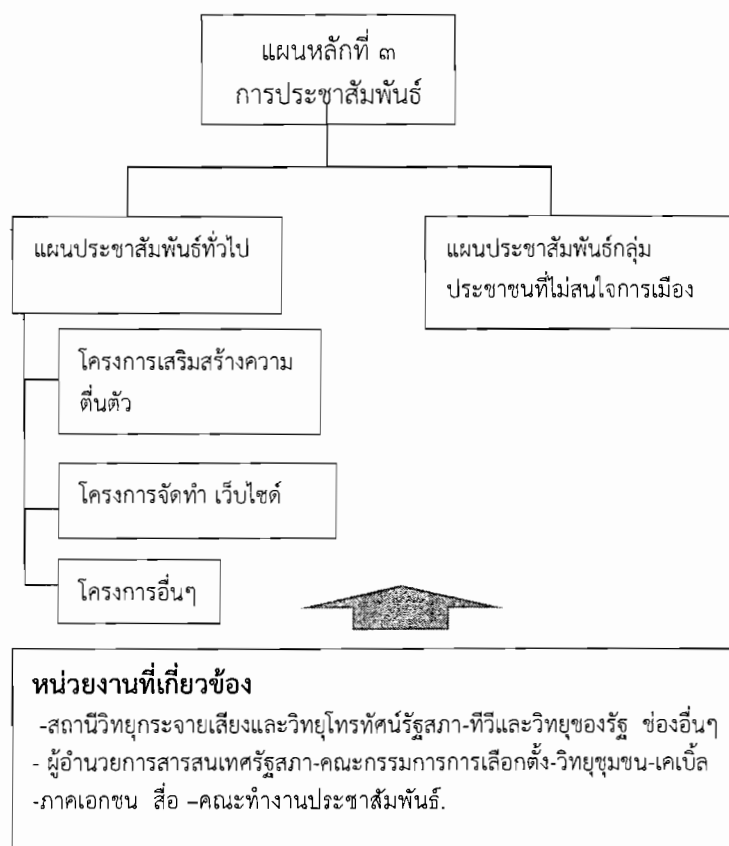
สภาองค์กรชุมชน (พอช.) เครือข่ายประชาสังคมจังหวัด (คปจ.) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง) ร่วมกันดำเนินการ

๔.๒.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) แผนการสร้างนักการเมืองที่ดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันพระปกเกล้า
และคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒) แผนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาพัฒนา
การเมือง (สพม.) สภาองค์กรชุมชน (พอช.) เครือข่ายประชาสังคมจังหวัด (คปจ.) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ,กรมการปกครอง)

๔.๓ แผนหลักที่ ๓ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

การประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของการปฏิรูปการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การวางแผนประชาสัมพันธ์จึงมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการดำเนินงานในครั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการปฏิรูปการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชน สร้างความตื่นตัวให้กับประชาชน และสื่อที่จะร่วมกันปฏิรูปการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ให้ได้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ในการนี้คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเมือง ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน คือ เมื่อดำเนินการตามแผนงานแล้ว ประชาชนต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๘ ประการ ประกอบด้วย ๑. ความเป็นราชอาณาจักร ๒. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ๓. หลักสิทธิและเสรีภาพ ๔. หลักความเสมอภาค ๕. หลักนิติธรรม ๖. หลักภราดรภาพ ๗. หลักเหตุผล/ฉันทามติ ๘. หลักธรรมาภิบาล ดังนั้นจึงควรมีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องเหมาะสม วัฒนธรรมประชาธิปไตยที่ดั่งามให้กับประชาชน ข้าราชการ กลุ่มเป้าหมายและภาคีเครือข่ายได้รับทราบ รับรู้ เพื่อที่จะให้องค์กรเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ มีแนวทางดำเนินงานดังนี้

๔.๓.๑ จัดตั้งคณะทำงานประชาสัมพันธ์ ๑ คณะประกอบด้วยผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ทวีและวิทยุของรัฐ ช่องอื่น ๆ ผู้อำนวยการสำนักสารสนเทศรัฐสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง วิทยุชุมชน เคเบิล รวมทั้งองค์กรเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน สื่อที่เกี่ยวข้อง และในขณะดำเนินการนำร่องให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศดำเนินการด้วย โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) วางแผนการประชาสัมพันธ์โดยร่วมมือกับองค์กร เครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชนทุกสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์สนับสนุนแผนประชาสัมพันธ์

๒) เผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานโดยร่วมมือกับสื่อมวลชนทุกสาขา รวมทั้งองค์กร เครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้อง

๓) กำกับติดตามและดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนและการนำแผนไปปฏิบัติ

๔) วางแผนประเมินผลการประชาสัมพันธ์

๕) ปฏิบัติงานร่วม หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๔.๓.๒ แผนการประชาสัมพันธ์

๑) แผนประชาสัมพันธ์ทั่วไป ประกอบด้วย

(๑) โครงการเสริมสร้างความตื่นตัวด้านวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เช่น โครงการสร้างภาพยนตร์ โครงการประกวดวัฒนธรรมทางการเมืองของท้องถิ่น โครงการประกวดวิธีการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมประชาธิปไตย ฯลฯ

(๒) โครงการจัดทำเว็บไซต์

(๓) โครงการอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสม

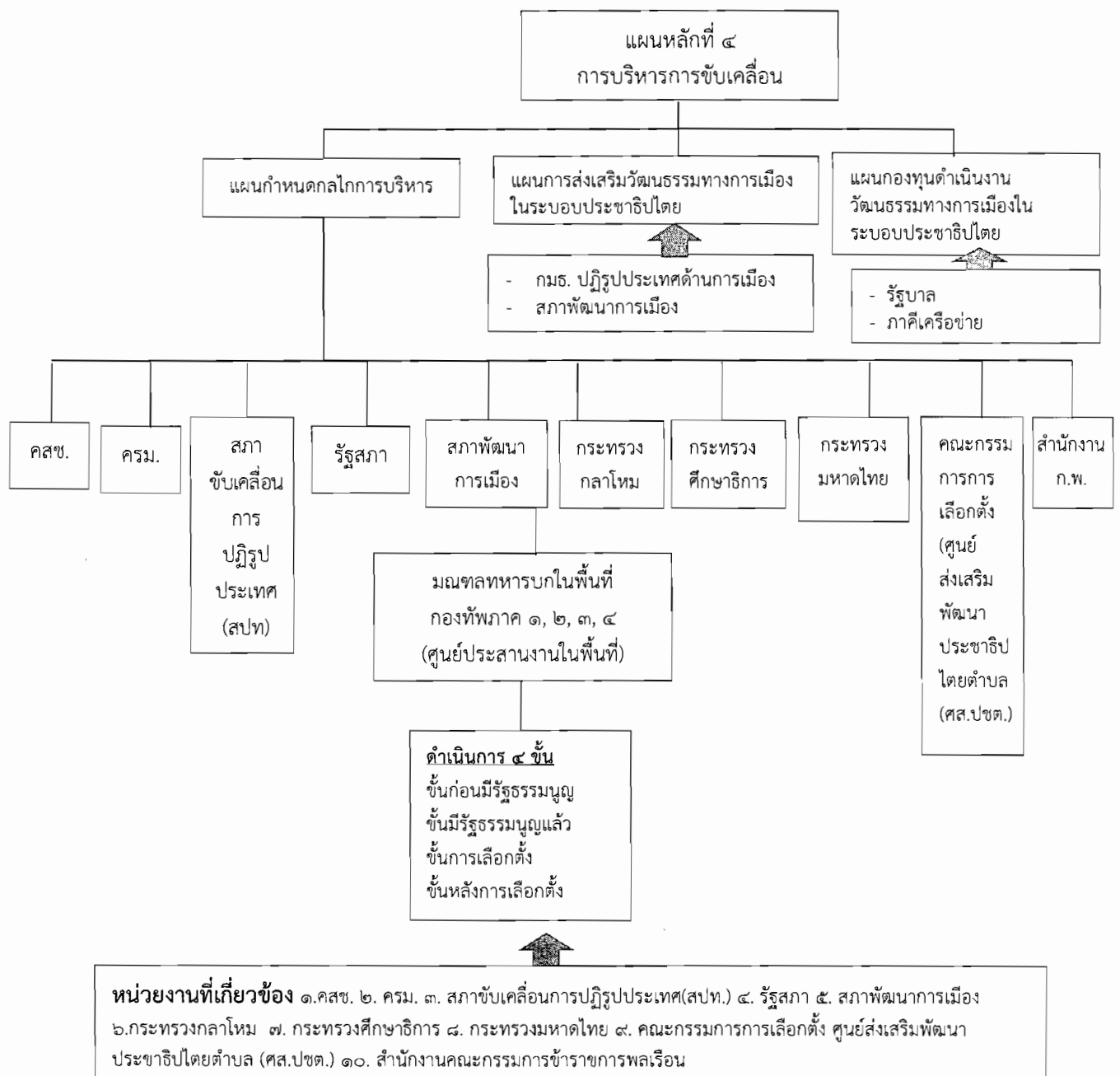
๒) แผนประชาสัมพันธ์ประชาชนกลุ่มที่ไม่สนใจการเมือง

๓) ขั้นตอนปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์

- ขั้นก่อนมีรัฐธรรมนูญ
- ขั้นมีรัฐธรรมนูญแล้ว
- ขั้นการเลือกตั้ง
- ขั้นหลังการเลือกตั้ง

๔.๓.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โทรทัศน์และวิทยุของรัฐ ผู้อำนวยการสารสนเทศรัฐสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง วิทยุชุมชน เคเบิล ภาคนอกชน และ สื่อ

๔.๔ แผนหลักที่ ๔ การบริหารการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

๔.๔.๑ แผนกำหนดกลไกการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ เป้าประสงค์ ที่วางไว้จึงได้กำหนดระบบและกลไกการบริหารแผนแม่บท ดังนี้

๑) รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานให้เป็นงบประมาณของรัฐสภา

๒) ให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) จัดทำแนวทางการปฏิรูปสภาพัฒนาการเมือง เพื่อรองรับการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองและร่วมมือกับสภาพัฒนาการเมืองในการขับเคลื่อนการปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองตามแผนแม่บท

๓) ในการปฏิรูปสภาพัฒนาการเมือง ขอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปและพัฒนาการเมือง โดยมีลักษณะเป็นกรรมการชุดพิเศษ จำนวนไม่เกิน ๓๕ คน มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิรูปการกำกับดูแล กำหนดนโยบาย การประเมินผล การปฏิบัติตามนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นศูนย์กลางการบริหารงานการขับเคลื่อนกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

๔) กระทรวงกลาโหม

(๑) กองทัพบกร่วมกับสภาพัฒนาการเมืองจัดตั้งศูนย์บริหารการขับเคลื่อน และจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบของ มณฑลทหารบก สนับสนุนการดำเนินงานตามที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภาพัฒนาการเมืองร้องขอ

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน

๕) คณะกรรมการการเลือกตั้งสนับสนุนการดำเนินงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ สภาพัฒนาการเมือง และกองทัพบก รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบของมณฑลทหารบก ตามที่ได้รับการร้องขอ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) แล้ว ๑,๕๒๔ ศูนย์ (ตามแผน ๗,๔๒๔ ตำบล ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๙) ประกอบด้วย

ภาคเหนือ	ตั้งแล้ว	๔๐๕	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๑,๔๙๒ ตำบล)
ภาคอีสาน	ตั้งแล้ว	๖๓๙	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๒,๖๗๘ ตำบล)
ภาคกลาง	ตั้งแล้ว	๑๘๐	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๑,๐๐๕ ตำบล)
ภาคตะวันตก	ตั้งแล้ว	๑๓๔	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๙๑๘ ตำบล)
ภาคใต้	ตั้งแล้ว	๑๖๖	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๑,๑๓๑ ตำบล)

๖) กระทรวงมหาดไทย

(๑) กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยสนับสนุนการดำเนินงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภาพัฒนาการเมือง

(๒) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สนับสนุนการดำเนินงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภาพัฒนาการเมือง

๗) ขั้นตอนในการขับเคลื่อนให้ทุกหน่วยงานใช้ชั้น ๔ ขั้น ดังนี้

- ขั้นก่อนมีรัฐธรรมนูญ
- ขั้นมีรัฐธรรมนูญแล้ว
- ขั้นการเลือกตั้ง
- ขั้นหลังการเลือกตั้ง

๘) ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุในแผนหลักที่ ๑ แผนหลักที่ ๒ แผนหลักที่ ๓ และแผนหลักที่ ๔ ร่วมกันจัดทำแผนงานโครงการรองรับการดำเนินงานในแต่ละแผนหลัก และส่งแผนงานที่สมบูรณ์ให้คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คณะรัฐมนตรี (ครม.) สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) เพื่อของบประมาณต่อรัฐสภาในการดำเนินงานต่อไป

ในกรณีที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) สันวาระลงให้สภาพัฒนาการเมืองเป็นหน่วยงานรองรับภารกิจของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต่อไป

๔.๔.๒ แผนการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ให้จัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปและพัฒนาการเมืองเพื่อปฏิบัติงานในทันทีแล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๓ ปี

๔.๔.๓ แผนกองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์เกิดจากกระบวนการอบรมหล่อหลอมกลมเกลียวทางสังคมที่กระทำต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนาน และเป็นนโยบายสาธารณะที่สำคัญในการสร้างชาติ การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ต้องเป็นการรณรงค์ระดับชาติอย่างต่อเนื่อง สถาบันการศึกษาทุกระดับ ต้องขับเคลื่อนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จนกว่าจะกลายเป็นลักษณะนิสัยของคนไทย

การที่ผู้นำของไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ จึงทำให้การสร้างชาติของไทยต้องติดหล่มโคลนอยู่ในขณะนี้ เราขาดค่านิยมที่พึงประสงค์ร่วมกันของคนในชาติ ทำให้ชาติไม่มีพลังในการขับเคลื่อน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องจึงต้องมีกองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองโดยมีแนวทางการจัดหางบประมาณดำเนินงานดังนี้

๑) งบประมาณจากรัฐบาล

๒) มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนจากผู้มีความประสงค์มอบเงินให้แก่ กองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมือง โดยสามารถแสดงความจำนงค์ได้ ในแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือ ฅงด. ๙๐ หรือ ฅงด. ๙๑

๓) งบประมาณจากภาคีเครือข่าย

๔.๔.๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) แผนกำหนดกลไกการบริหาร มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐสภา คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเมือง สภาพัฒนาการเมือง กระทรวงกลาโหม สำนักงานข้าราชการพลเรือน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กระทรวงมหาดไทย

๒) แผนการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเมือง สภาพัฒนาการเมือง

๓) แผนกองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐบาล ภาคีเครือข่าย

๕. กำหนดเวลาการปฏิรูป (ตามแผนการปฏิรูปข้อ ๓)

๕.๑ แผนการให้การศึกษา เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน ช่วงระยะเวลาขับเคลื่อนเริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

๕.๒ แผนการสร้างนักรการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ช่วงระยะเวลาขับเคลื่อนตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

๕.๓ แผนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน ช่วงระยะเวลาขับเคลื่อนตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

๕.๔ แผนการบริหารจัดการการขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน ช่วงระยะเวลาขับเคลื่อนตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

๖. แหล่งที่มาของงบประมาณ

๖.๑ รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณ

๖.๒ กองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๖.๓ ภาคีเครือข่าย

๖.๔ การบริจาคของประชาชนทั่วไป

๖.๕ งบประมาณของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๗.๑ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ผลักดันการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้เป็นวาระแห่งชาติ

๗.๒ คณะรัฐมนตรี สนับสนุนด้านงบประมาณให้กับรัฐสภา เพื่อจัดสรรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

๘.๑ ให้รัฐบาลกำหนดการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองตามรายงานนี้เป็นวาระแห่งชาติ

๘.๒ ให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายโดยมีมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนหลักที่ ๑ - ๔ รวมทั้งการตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกบังคับใช้ ทั้งนี้ หากให้สัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว ขอให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีคำสั่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๔ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนหลักที่ ๑ - ๔

๘.๓ ให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๘.๔ เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสัมฤทธิ์ผลตามรายงานนี้ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองจะดำเนินการจัดทำโครงการนำร่อง อาทิ

๑) จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษาด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองที่ดีและถูกต้อง โดยให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ

๒) จัดโครงการฝึกอบรมวิทยากรอาสาสมัครจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน ประมาณ ๑๐๐ - ๒๐๐ คน เพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างวิทยากรให้ความรู้แก่ กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

๓) โครงการจัดสัมมนา เรื่อง “ความเป็นประชาธิปไตยของพุทธศาสนา” เพื่อให้ทราบถึง พื้นฐานด้านประเพณีวัฒนธรรมที่มีความเป็นประชาธิปไตย

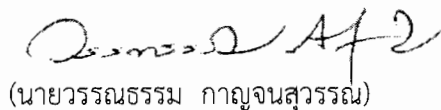
๔) จัดโครงการฝึกอบรม ๒ โครงการ ได้แก่

- โครงการฝึกอบรมนักเรียนอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลโดยดำเนินการร่วมกับกรุงเทพมหานคร

- โครงการฝึกอบรมเด็กมุสลิมโดยดำเนินการร่วมกับมูลนิธิศูนย์อิสลามแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๕) ดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือคู่มือที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเมือง จึงขอเสนอรายงานเรื่องการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี และองค์กรหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๘๙ เพื่อพิจารณา ดำเนินการและขอให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองดำเนินการโครงการนำร่อง ต่อไป

(นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

เลขานุการกรรมการ

รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พรบ. หรือร่าง พรบ. (ถ้ามี)
การเสริมสร้าง วัฒนธรรม ทางการเมือง ในระบอบ ประชาธิปไตย	แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษา เพื่อให้เกิด วัฒนธรรมทาง การเมืองที่ยั่งยืน	๑. จัดทำหลักสูตร การศึกษาสร้างประชาชน วัฒนธรรมประชาธิปไตย ๒. สร้างวิทยาการ วัฒนธรรมประชาธิปไตย หลักสูตรเร่งรัดและ หลักสูตรมาตรฐาน ๓. จัดวิทยาการลงพื้นที่ ให้ความรู้วัฒนธรรม ประชาธิปไตยหลักสูตร เร่งรัด	ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป	๑. รัฐบาลสนับสนุน งบประมาณ ๒. กองทุน ดำเนินงานวัฒนธรรม ทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย ๓. ภาครัฐเครือข่าย ๔. การบริจาคของ ประชาชน	๑. กระทรวงศึกษาธิการ (คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คณะกรรมการอุดมศึกษา, คณะกรรมการอาชีวศึกษา, คณะกรรมการสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย) ๒. ที่ประชุมอธิการบดีแห่ง ประเทศไทย ๓. คณะกรรมการการเลือกตั้ง ๔. สถาบันพระปกเกล้า ๕. สภาพัฒนาการเมือง ๖. ภาคประชาชน ๗. สื่อสารมวลชน ๘. สำนักงานสภาที่ปรึกษา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๙. สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน	๑. ให้ รัฐบาล กำหนดการปฏิรูปการ เสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองตามรายงานนี้ เป็นวาระแห่งชาติ ๒. ให้รัฐบาลกำหนด เป็นนโยบายโดยมีมติ คณะรัฐมนตรี ให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามแผนหลัก ที่ ๑ - ๔ รวมทั้งการตรา กฎหมายที่เกี่ยวกับการ เสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองและผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ออกบังคับใช้ ทั้งนี้ หาก ให้สัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว ขอให้หัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติมี	

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พรบ. หรือร่าง พรบ. (ถ้ามี)
	แผนหลักที่ ๒ การสร้าง นักการเมืองที่ดี และการมีส่วนร่วม ของภาคประชาชน	๑. สร้างนักการเมืองที่ดี ๑.๑ โครงการหลักสูตร อบรมเยาวชนการเมือง ๑.๒ โครงการหลักสูตร อบรมนักการเมือง ๑.๓ โครงการหลักสูตร อบรมผู้ที่จะสมัครเป็น นักการเมือง องค์กรอิสระ และผู้ที่เกี่ยวข้องการเมือง โดย จัดเป็นหลักสูตรสั้น ๆ ระยะ ๑-๒ เดือน ๒. การมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชน ๒.๑ กำหนดมาตรฐาน ระบบคุณธรรมของ นักการเมืองโดยประชาชน ๒.๒ จัดให้ประชาชน ร่วมเสวนาหาทางออกใน ประเด็นต่างๆ ๒.๓ จัดตั้งสภาพลเมือง	ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป	๑. รัฐบาลสนับสนุน งบประมาณ ๒. กองทุน ดำเนินงานวัฒนธรรม ทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย ๓. ภาครัฐช่วย ๔. การบริจาคของ ประชาชนทั่วไป	๑. สภาพัฒนาการเมือง ๒. สภาองค์กรชุมชน ๓. เครือข่ายประชาสังคม จังหวัด ๔. คณะกรรมการการ เลือกตั้ง ๕. กระทรวงมหาดไทย (กรม ส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น, กรมการปกครอง)	คำสั่งตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๔ ให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ตามแผนหลักที่ ๑ - ๔ ๓. ให้มีการแก้ไข ปรับปรุงพระราชบัญญัติ สภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ สอดคล้องกับแผนการ ปฏิรูปการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ๔. เพื่อให้การขับเคลื่อน การปฏิรูปการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย สัมฤทธิ์ผลตามรายงานนี้ คณะกรรมการ	

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พรบ. หรือร่าง พรบ. (ถ้ามี)
	แผนหลักที่ ๓ การ ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิด วัฒนธรรมทาง การเมืองที่ยั่งยืน	๑. จัดตั้งคณะทำงาน ประชาสัมพันธ์ ๒. จัดทำแผนการ ประชาสัมพันธ์ ๒.๑ ประชาสัมพันธ์ ทั่วไป ๒.๒ ประชาสัมพันธ์ ประชาชนกลุ่มที่ไม่สนใจ การเมือง ๒.๓ ขั้นตอนการ ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ - ขั้นก่อนมี รัฐธรรมนูญ - ขั้นมีรัฐธรรมนูญแล้ว - ขั้นการเลือกตั้ง - ขั้นหลังการเลือกตั้ง	ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป	๑. รัฐบาลสนับสนุน งบประมาณ ๒. กองทุนดำเนินงาน วัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย ๓. ภาครัฐเครือข่าย ๔. การบริจาคของ ประชาชน	๑. สถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ๒. โทรทัศน์และวิทยุของรัฐ ๓. ผู้อำนวยการสารสนเทศ รัฐสภา ๔. คณะกรรมการการเลือกตั้ง ๕. วิทยุชุมชน ๖. เคเบิลภาคเอกชน ๗. สื่อ	ขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศด้านการเมืองจะ ดำเนินการจัดทำ โครงการนำร่อง อาทิเช่น ๑) จัดทำร่าง หลักสูตรการศึกษาด้าน การเสริมสร้างวัฒนธรรม การเมืองที่ดีและถูกต้อง โดยให้มีการประชุมเชิง ปฏิบัติการ ๒) จัดโครงการ ฝึกอบรมวิทยากร อาสาสมัครจาก มหาวิทยาลัยและ หน่วยงานต่าง ๆ จำนวน ประมาณ ๑๐๐ - ๒๐๐ คน เพื่อชักชวนความ เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การศึกษาเพื่อสร้าง	

ขอเรียนเชิญท่านนิกรครับ

นายนิกร จำนง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผมมีเรื่องด่วนจะหารือ แล้วก็ไม่ได้ทราบว่าจะมีทางออกหรือไม่อย่างไร ถ้าท่านประธานจำได้ผมได้เคยเสนอต่อสภาแห่งนี้ว่าช่วงที่มีภรรยาของท่านวุฒิสมาชิกเสียชีวิตบนชั้น ๑๑ ที่ตึกไฟไหม้ ผมก็ได้เสนอความเห็นว่ายากจะทำหนังสือ หรือว่าสภาแห่งนี้มีประเด็นไปยังกระทรวงมหาดไทยว่าเรื่องอัคคีภัยเป็นเรื่องมีปัญหาอยู่มาก เป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องปรับปรุงนะครับ ท่านประธานได้กรุณาให้ผมทำเรื่องเข้ามายังวิป (Whip) ผมก็ทำไม่ถูก เพราะว่าเดิมเราสามารถจะส่งไปได้ก็เลยไม่ได้ทำ -----

ปรากฏว่าเรื่องก็ล่องเลยเพราะว่าเราไม่มีกรรมการที่รับผิดชอบเรื่องพลับพลึงเซฟตี (Public Safety) ตรงนี้ที่ชัดเจน เมื่อคืนนี้ที่เวียงป่าเปามีไฟไหม้หอพักนักเรียนหญิง ขณะนี้เสียชีวิตไป ๑๗ ศพ แล้วก็ไม่สามารถจะระบุได้ว่าใครเป็นใคร เป็นนักเรียนเล็ก ๆ นี้ ก็คงจะเป็นข่าวเร็ว ๆ นี้ เมื่อสัก ๒๓.๐๐ นาฬิกาเมื่อคืน คือมันเป็นเรื่องที่มีอยู่จริง ที่นี้ผมก็ไม่รู้จะทำอย่างไร รู้สึกแต่เสียใจแล้วก็โทษตัวเองว่าผมน่าจะสู้ให้หนักกว่านี้ ก็นักเรียนว่าเรื่องนี้เรื่องสาธารณภัยนี้เราทำอยู่ ก็ขอบคุณท่านประธานที่ให้ทำเรื่องภัยทางท้องถิ่น กำลังทำกันอย่างเร่งรัดขณะนี้ แล้วเราก็นำเสนอ มีคนเสียชีวิตทุกวัน วันละ ๓๐-๔๐ ศพทุกวันขณะนี้ก็ใส่เข้ามาโพสต์ (Post) เข้ามาในไลน์ (Line) แต่มีเรื่องนี้แทรกขึ้นมาที่รู้สึกสะท้อนใจ แล้วก็บางจังหวัดเราก็ไม่รู้เราจะทำอะไรได้บ้าง ในฐานะที่เราเป็นสภา เป็นที่พึ่งหวัง ก็นักเรียนว่าถ้ากรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมจะได้กรุณา เพราะว่าผมทำไปเองก็ไม่ถูกเพราะว่าผมไม่ได้อยู่ในคณะนั้น ทำบันทึกไปว่าให้รื้อกันสักครั้งเถอะเรื่องนี้ ไม่อย่างนั้นเราจะเสียใจกัน และมันจะมาถึงเราวันไหนก็ไม่รู้ นำเรียนท่านประธานด้วยความเคารพครับ ขอขอบคุณครับ

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) : ก็กราบขอบพระคุณในข้อเสนอแนะที่มีคุณค่านี้ ผมขอมอบให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมรับไว้พิจารณาด้วยก็แล้วกันนะครับ ขอขอบคุณครับ

ต่อไปก็ขอดำเนินการประชุมดังนี้ครับ ก็ขอเชิญกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองเข้าประจำที่นะครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) : ด้วยประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้มีหนังสือขออนุญาตให้ พลตรี เกกิงศักดิ์ เครือหงส์ เลขาธิการอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลและตอบประเด็นข้อซักถามของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งผมได้พิจารณาแล้วได้อนุญาตขอเชิญผู้มีรายชื่อดังกล่าวเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมด้วยนะครับ

(พลตรี เกกิงศักดิ์ เครือหงส์ เลขาธิการอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) : สำหรับรายชื่อผู้นำเสนอและชี้แจงมีดังนี้ครับ ๑. ท่านเสรี สุวรรณภานนท์ ประธานกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อดีตสมาชิกวุฒิสภา อดีตรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ๒. ท่านกษิต ภิรมย์ อดีตเอกอัครราชทูตประจำหลายประเทศ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๓. พลตรี เกกิงศักดิ์ เครือหงส์ เลขานุการอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังที่เรียนให้ทราบเมื่อกี้ แล้วก็เป็นผู้ชำนาญการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมด้วย ขอเรียนเชิญท่านเสรี

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม นายเสรี สุวรรณภานนท์ ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ขอเสนอรายงานของคณะกรรมาธิการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการเมืองต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อพิจารณาโดยคณะกรรมาธิการขออนุญาตเสนอรายงานโดยใช้เพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) และเอกสารข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ตามที่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เสนอแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ประกอบด้วย ๖ ประเด็นหลักดังนี้ ๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๒. ระบบพรรคการเมือง ๓. การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ๔. การควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ๕. การเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๖. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการสร้างความปรองดอง ซึ่งคณะกรรมการได้เสนอรายงาน เรื่อง การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศแล้วเมื่อวันที่ ๔ เมษายนที่ผ่านมา นั้น ในการนี้คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะการปฏิรูป การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยคำนึงถึงความสำคัญเร่งด่วนและสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปในระยะเวลาที่เหลืออยู่ และเป็นแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองในห้วง ๑ ปีครึ่ง คือในช่วงรัฐบาลของท่าน พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และ ๒๐ ปีในช่วงรัฐบาลต่อ ๆ มา เพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยใหม่ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสังคมไทย การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชน ซึ่งแนวทางการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จะต้องสร้างรากฐานทางการเมืองให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้ทุกคนรับผิดชอบต่อบ้านเมือง และการสร้างการเมืองใหม่ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม และสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวมร่วมกันด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้การเมืองของไทยเรามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อความสถาพรของประเทศชาติและประชาชนสืบไป อันจะก่อให้เกิดการปฏิรูปการเมืองที่มั่นคงยั่งยืน โดยการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีตั้งแต่ขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนทั่วไป ตั้งแต่อายุเยาว์วัย จนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีความรับผิดชอบในทางการเมืองร่วมกัน ต้องกราบเรียนท่านประธานว่า นอกจากนี้ปัญหาในเรื่องการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ต้องเรียนว่า นักการเมืองในบ้านเรายังมีปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง เช่น ท่านประธานจะเห็นว่าในช่วงเวลานี้มีอดีตนายกรัฐมนตรี หรือที่เรียกว่า นักการเมืองมักเสนอความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งบางคนก็มีสาระ บางคนก็ไร้สาระบางคนเสนอแบบไม่มีข้อมูลอย่างเช่นช่วงเวลานี้จะมีอดีตนายกรัฐมนตรีมักจะพูดว่า ให้ยุบสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศหรือยุบ สปท. แล้วก็ไปขำอยู่ในหนังสือพิมพ์ จนกระทั่งมีการพูดถึงกล่าวขานว่าสมาชิก

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่ทำหน้าที่อยู่ไม่มีผลงานหรืออย่างไร ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า
แนวข้อเสนอมุมความคิดเห็นของนักการเมือง หรืออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอ
ความเห็นดังกล่าวขาดข้อมูล ขาดจิตสำนึก ขาดความรับผิดชอบ ถ้าจะนำเสนอข้อมูล
ต่อสาธารณะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นความจริง ซึ่งการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาขับเคลื่อน
การปฏิรูปประเทศจะเห็นได้ว่าผ่านมาเป็นเวลาประมาณ ๖ เดือน -----

และในช่วงเวลา ๖ เดือนดังกล่าวนี้มีการจัดทำข้อบังคับ ก็จะใช้เวลาหมดไปอีกประมาณ เดือนเศษ เวลาที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศทำหน้าที่ก็ประมาณ ๔ เดือนเศษ ๆ แล้วก็ พวกเราก็ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ ประชุมกันเกือบทุกวัน รายงานก็รายงานกันทุกสัปดาห์ ทุกเดือน แล้วก็รายงานต่อที่ประชุมสภานี้ก็รายงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องเรียนว่าในส่วนของการทำหน้าที่ของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศนั้นมีข้อเสนอแนะในการที่จะปฏิรูปประเทศไทย ให้ดีขึ้น แต่การปฏิรูปดังกล่าวนั้นก็อยู่ในเรื่องของ การวางหลักการสำคัญ ๆ ในการที่จะให้ ประเทศพัฒนาเจริญก้าวหน้า ส่วนความสัมฤทธิ์ผลนั้นก็อาจต้องใช้เวลา แต่อาจจะมีบางเรื่อง ที่สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว เราก็จะเร่งทำในเรื่องนั้น ๆ นี่เป็นตัวอย่างครับท่านประธาน ว่าในเรื่องของการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้บรรดานักการเมืองเป็นนักการเมืองที่ดี มีคุณภาพนั้นเป็นเรื่องสำคัญ ถ้ายังปล่อยให้ นักการเมืองออกมาพูดเหมือนให้ร้าย เหมือนกับ ไม่รู้ข้อเท็จจริง เหมือนกับไม่สนใจข้อเท็จจริง แต่พยายามสร้างประเด็นให้เกิดขึ้น เพื่อที่จะ กล่าวให้ร้าย ผมคิดว่าเป็นตัวอย่างที่กรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ก็น่าจะนำปัญหาเหล่านี้มาพูดคุยกันในที่ประชุมของสภาของเราด้วย ดังนั้นข้อมูลทั้งหลาย หรือแนวทางที่กรรมการ สปท. ได้ทำไปนั้น ได้ทำอย่างเต็มที่นะครับ ในส่วนตัวเองก็ไม่ได้ ห่วงใยเรื่องการจะให้ สปท. อยู่ยาวนานแค่ไหน แต่เป็นเรื่องที่เราต้องรับผิดชอบว่าสิ่งที่เราทำนั้น เมื่อนำสู่สาธารณชน นำสู่สภาแล้วก็ควรที่จะต้องมีคนออกมาพูดในเรื่องที่เป็นความจริง ในเรื่องที่เราทำงานอย่างเต็มที่ ในเรื่องที่เราพยายามจะช่วยกันแก้ไขปัญหาประเทศบ้านเมือง ซึ่งจะเกิดจากอดีตนักการเมือง อดีต ส.ส. ที่สร้างปัญหาเอาไว้ และเราได้เข้ามาเพื่อจะ แก้ปัญหาดังกล่าว ดังนั้นถ้าหากว่าเราสามารถที่จะเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองเราให้ดีขึ้น ทำให้พี่น้องประชาชน รวมถึงเยาวชนขึ้นไป สามารถที่จะมีประสบการณ์ ได้รับการศึกษา ได้รับการพัฒนาทางการเมือง มีความรับผิดชอบต่อบ้านเมืองร่วมกัน ก็จะทำให้ นักการเมือง ในอนาคตเป็นนักการเมืองที่ดีมีคุณภาพ นี่คือปัญหาใหญ่ ปัจจัยใหญ่สำคัญของการสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นเพื่อให้การปฏิรูปการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสัมฤทธิ์ผล คณะกรรมการจึงได้ตั้ง อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย โดยมีท่านกษิต ภิรมย์ เป็นประธานอนุกรรมการ และเพื่อให้การดำเนินงาน การปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ เกิดวัฒนธรรม ทางการเมืองที่ยั่งยืน มีความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง

ในระบอบประชาธิปไตย โดยคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จึงกำหนดแผนหลักของการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อบรรลุเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ๔ แผนหลัก คือ แผนหลักที่ ๑ คือการให้การศึกษา เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน แผนหลักที่ ๒ การสร้างการเมืองที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน แผนหลักที่ ๓ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน แผนหลักที่ ๔ การบริหาร การขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมการเมืองที่ยั่งยืน

ในการนี้คณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ที่ได้กำหนด หลักสูตรการศึกษาสร้างประชาชน วัฒนธรรมประชาธิปไตยไว้ในร่างกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งได้เสนอต่อที่ประชุมสภานี้ไปแล้ว ต้องขอบคุณคณะกรรมการขับเคลื่อน การปฏิรูปด้านการศึกษาอีกครั้งหนึ่งนะครับ ทั้งนี้เพื่อให้การนำเสนอรายงาน เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และครอบคลุมทุกประเด็น จึงขออนุญาตท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ขอให้ท่านกษิต ภิรมย์ ในฐานะประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย นำเสนอรายงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อ ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้วยครับ

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
ขอเรียนเชิญท่านกษิต ภิรมย์ ครับ

นายกษิต ภิรมย์ (กรรมการ) : ขอบคุนท่านประธานครับ ผม กษิต ภิรมย์ สปท. เบอร์ ๗ ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในกรอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ท่านประธานครับ ตั้งแต่เรามีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๔๗๕ จนถึงบัดนี้ และระหว่างนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลแล้วก็รูปแบบของคณะรัฐบาลหลากหลาย แต่ในขณะเดียวกันเราก็ยังมีประเด็นปัญหาทางการเมืองของความไม่เข้าอกเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข เรามีปัญหาเรื่องทัศนคติ เรื่องค่านิยม เรื่ององค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงสร้างกลไกของระบอบประชาธิปไตย ในช่วงประมาณ ๒๐ ปีมานี้ โดยเฉพาะตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๗ การมีส่วนร่วมของประชาชนก็มีมากขึ้น มีองค์กรแล้วก็ มีสถาบันที่เริ่มให้การศึกษาเรื่องสิทธิหน้าที่พลเมือง เรื่องประชาธิปไตย ในช่วง ๕ ปีหลังเรามีสภาพพัฒนาการเมืองเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ในเรื่องการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คู่ขนานกันไปก็มีหลายหน่วยงานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมประชาธิปไตยไว้บ้าง จะเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง กระทรวงศึกษาธิการ บางหน่วยงานในกระทรวงกลาโหม ในกระทรวงมหาดไทย แล้วก็ในแวดวงมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ถ้าสุคตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็มีการเรียนการสอนสำหรับนิสิตนักศึกษาปี ๑ วิชาว่าด้วยเรื่องการเมือง แต่ที่ผ่านมาในช่วง ๕ ปี ๑๐ ปีที่ผ่านมานี้มันค่อนข้างจะกระจัดกระจาย ยังไม่เป็นชิ้นเป็นอัน ไม่เป็นระบบ หรือนัยหนึ่งยังไม่เป็นวาระแห่งชาติ แต่ครั้งนี้นะครับท่านประธาน เป็นที่น่ายินดีแล้วก็เป็นการเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ทางการเมืองของประเทศไทยที่ว่าเราจะมีกรายกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่คู่ขนานไปกับการปฏิรูปการเมือง และภายใต้การปฏิรูปการเมืองนั้น เราจะมีกรายกร่างองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมประชาธิปไตย ผมอยากจะขอเท้าความถึงหลักพุทธที่มนุษย์ทุกคนนั้นมีกายกับจิตกับใจ แล้วผมก็เห็นว่ากรายกร่างรัฐธรรมนูญ การมีองค์กรทางการเมือง มีโครงสร้างการบริหารราชการต่าง ๆ นั้นเป็นเสมือนทางด้านกาย เป็นเรื่องของกายภาพ แต่ต่อให้เรามีกฎหมายรัฐธรรมนูญ มีกฎหมายจะได้อย่างไร มีโครงสร้างการแบ่งแยกทางอำนาจอย่างไรนั้นมันก็จะไปได้ก้าวหนึ่งในการขับเคลื่อนสังคมประชาธิปไตย มันจะไปได้ไม่ได้เต็มที่ถ้าเผื่อเราจะมิได้มีการส่งเสริมเรื่องจิตใจหรือองค์ความรู้ ความคิด ทัศนคติ เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข ----- - ๖/๑

เพราะฉะนั้นเป็นสิ่งที่ดี และผมขออนุญาตที่จะกล่าวชื่นชมคณะ คสช. ท่าน พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่จะไม่ได้ทำในเรื่องกายหรือว่า ทางด้านกายภาพของการยกย่องร่างรัฐธรรมนูญ แล้วก็การวางโครงข่าย เครือข่ายของการเมืองการปกครองของไทย การจะมีการพัฒนา ส่งเสริมความเป็นพลเมือง การเรียน การเสริมสร้างความเข้าใจ การมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ทั้งในภาควิชาการ ในภาคทดลองปฏิบัติคู่ขนานไปกับการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ให้ประชาชนพลเมืองของคนไทยทุกคนมีความรู้ เข้าใจ ความเข้าใจ ฉะนั้นเรื่องนี้ก็เป็นที่มาของ สิ่งที่ทางพวกกระผมกำลังจะเสนอต่อที่ประชุม สปท. คือแผนแม่บทว่าด้วยการส่งเสริม วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข จะเป็น วาระแห่งชาติ มีเป้าหมายที่จะไปให้ถึงประชาชนพลเมืองไทยทุกหมู่เหล่า ทุกกลุ่ม เยาวชน ในแวดวงการศึกษา แม้กระทั่งเยาวชนในเครือข่ายของกระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ พนักงานท้องถิ่น ข้าราชการพลเรือน พนักงานรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับองค์กรทางภาคประชาสังคม พนักงานของสื่อ เจ้าของสื่อ นักการเมืองทั้งในระดับ ส่วนกลางและท้องถิ่น ทั้งหมดนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องมาร่วมเรียนรู้ด้วยกันเพื่อมีความ เข้าใจ เข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ เป็นองค์ประมุข เพราะฉะนั้นเราจะมีโครงสร้างทางการเมืองที่ดีภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายลูกการคู่ขนานกันไปนั้น เราจะมีเสริมสร้างองค์ความรู้ ทัศนคติ จิตใจ ของคนไทยที่ดีต่อสังคมประชาธิปไตยเพื่อการอยู่ร่วมกันได้ในสังคมระหว่างพลเมือง ๑ คน กับพลเมืองอีก ๖๕ ล้านคน เพื่อจะได้ขับเคลื่อนแล้วก็ก้าวหน้าไปได้ในสังคมประชาธิปไตย ส่วนในรายละเอียดนั้นผมจะขออนุญาตท่านประธานเพื่อจะขอมอบให้ท่าน พลตรี เกิ่งศักดิ์ ได้กล่าวในรายละเอียดเกี่ยวกับแผนแม่บทนี้เพื่อการพิจารณาของที่ประชุม สปท. ขอกราบ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ ประธานสภา ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ดิฉันขอแจ้งเรื่องผู้เข้ารับฟังการประชุมคณะฯ วันนี้มีคณะบุคคล ขออนุญาตเข้าฟังการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคณะฯ คือคณะนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน ๔๐ ท่าน ยินดี ต้อนรับค่ะ เรียนเชิญท่าน พลตรี เกิงศักดิ์ เครือหงส์ เรียนเชิญค่ะ

พลตรี เกิงศักดิ์ เครือหงส์ (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : ขอบคุณครับ กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ กระผม พลตรี เกิงศักดิ์ เครือหงส์ เลขานุการอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยขอเรียนชี้แจงรายละเอียดดังนี้ครับ

หลักการและเหตุผล สภาพการเมืองของประเทศไทยยังมีปัญหาที่ไม่อาจ ทำให้การเมืองของประเทศไทยมีความพร้อม มีความเข้มแข็ง และเป็นการเมืองที่ยังไม่อาจ สร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติและประชาชนได้อย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยที่เกิดจาก ตัวนักการเมืองและประชาชนที่ขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมของนักการเมืองหรือคนที่เข้าสู่อำนาจทางการเมือง ยังไม่อาจสร้างความเชื่อมั่น ของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง และความรับผิดชอบของประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดถืออยู่ที่ ตัวบุคคลและยังอยู่ในระบอบอุปถัมภ์ที่มีแต่ผลประโยชน์ในตัวเองและพวกพ้อง โดยขาด จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อร่วมกันที่จะสร้างการเมืองให้เป็นนักการเมืองที่รักษาผลประโยชน์ ของชาติเป็นสำคัญ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแนวทางให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในทางการเมืองที่มีมิติสำคัญ อันจะก่อให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ที่เข้มแข็ง ยิ่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อชาติและประชาชน ได้แก่ ๑. การสร้างอุดมการณ์ ๒. การสร้างความ เชื่อในระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๓. การสร้างความเชื่อในพรรคการเมือง และ ๔. การสร้างความเชื่อในตัวนักการเมืองที่มีอุดมการณ์ มีความรู้ความสามารถและมี คุณธรรม

อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันที ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่สำคัญ คือ กระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมืองที่มีรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมือง การปลูกฝังหรือสร้างให้เกิดการผูกพันหรือสร้างประสบการณ์ให้กับเยาวชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่ยังเยาว์วัย จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ ดังนั้นรูปแบบการปกครองจึงเป็นเพียงสิ่งบ่งชี้ภายนอก ในขณะที่วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแกนสำคัญทางการเมืองอย่างแท้จริง

สภาพปัญหาของประเทศไทยปัจจุบัน

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติและความเชื่อถือที่ผิดและเป็นอุปสรรคต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๒. ปัญหาด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาการและเรียนรู้ที่จะนำไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๓. ปัญหาการเมืองในระบบ ณ ปัจจุบัน

๔. ปัญหาที่ไม่มีผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป
นะครับ สำหรับรายละเอียดอยู่ในเอกสารแล้วนะครับ

จากสภาพการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยดังได้กล่าวข้างต้น คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองกำหนดเป้าประสงค์วัตถุประสงค์และแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

วัตถุประสงค์ เป้าประสงค์หลัก สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาอย่างมั่นคง เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ สังคมมีความเป็นระเบียบ สงบเรียบร้อย เกิดความเป็นธรรมในสังคม ประชาชนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักก็ตั้งเป้าประสงค์รองเอาไว้ ๕ ประการ ๑. ระบบการเมืองที่มีความชอบทางการเมือง ๒. ระบบการเมืองที่มีคุณธรรมจริยธรรม ๓. ระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ๔. ระบบการเมืองที่มีประชาชนมีส่วนร่วม และ ๕. ระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพ

และเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์หลักและเป้าประสงค์รอง ทางคณะกรรมาธิการก็ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ คือประชาชนจะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมือง ๗ ประการดังนี้ ๑. ความเป็นราชอาณาจักร ๒. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ๓. หลักสิทธิและเสรีภาพ ๔. หลักความเสมอภาค ๕. หลักภราดรภาพ ๖. หลักเหตุผล ฉันทามติ และ ๗. หลักธรรมาภิบาล

และเพื่อให้บรรจุเป้าประสงค์หลัก เป้าประสงค์รองและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดแผนหลักไว้ ๔ แผนคือ ๑. การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน ๒. แผนการสร้างนักการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน ๓. แผนการประชาสัมพันธ์ และ ๔. แผนบริหารการขับเคลื่อน

แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ แผนคือ แผนที่ ๑.๑ แผนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาประชาชน วัฒนธรรมประชาธิปไตย ประกอบด้วย ๒ แผน คือ โครงการหลักสูตรเร่งรัดสร้างประชาชนและวัฒนธรรมประชาธิปไตย และโครงการหลักสูตรสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตยมาตรฐานแห่งชาติ

สำหรับโครงการหลักสูตรเร่งรัดนั้นจะมีกลุ่มเป้าหมายดังนี้ครับ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนทหาร ตำรวจ นักศึกษาวิชาทหาร ลูกเสือ ยุวกาชาด ข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร พนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตำบลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรอิสระ องค์กรไม่แสวงผลกำไร สมาคม ชมรม และสื่อ

โครงการหลักสูตรสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตยมาตรฐานแห่งชาติ แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษา

ต่อไปแผนการสร้างวิทยาการวัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัดและหลักสูตรมาตรฐาน กลุ่มเป้าหมายก็มีข้าราชการจากกระทรวงศึกษาธิการ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ มหาวิทยาลัยของรัฐ ๗๗ แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชน ๖๑ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๓๘ มหาวิทยาลัย พนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พระภิกษุ ผู้นำศาสนา สมาชิกสมาคม ชมรมเอ็นจีโอ (NGOs) และประชาชนทั่วไป หลังจากนั้นแล้วก็มีแผนจัดการวิทยาการลงพื้นที่ให้ความรู้วัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัด สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนงานที่ ๑ นั้น ประกอบด้วย กลุ่มประชาชน ก็จะมีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สภาพัฒนาการเมือง ภาคประชาชน สื่อมวลชน ข้าราชการ พนักงานของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สถาบันพระปกเกล้า แล้วก็กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มองค์กรไม่แสวงผลกำไร

แผนหลักที่ ๒ การสร้างนักการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ประกอบด้วย

แผนที่ ๑ แผนการสร้างนักการเมืองที่ดีก็จะมีโครงการหลักสูตรอบรมเยาวชน นักการเมือง โครงการหลักสูตรอบรมนักการเมือง โครงการหลักสูตรอบรมผู้ที่สมัครเป็นนักการเมือง องค์กรอิสระและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง โดยจัดเป็นหลักสูตรสั้น ๆ ระยะ ๑ ถึง ๒ เดือน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็มีสถาบันพระปกเกล้าและคณะกรรมการการเลือกตั้ง

แผนที่ ๒ แผนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ประกอบด้วย โครงการกำหนดมาตรฐานระบบคุณธรรมของนักการเมืองโดยประชาชน โครงการเสวนาจัดให้ประชาชนร่วมแสวงหาทางออกในประเด็นต่าง ๆ โครงการจัดตั้งสภาพลเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะมีสภาพัฒนาการเมือง สภาองค์กรชุมชน เครือข่ายประชาสังคมจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งกระทรวงมหาดไทย

แผนหลักที่ ๓ เป็นแผนการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย ๒ แผน

แผนแรก คือการประชาสัมพันธ์ทั่วไป ก็จะมีการจัดทำโครงการสร้างความตื่นตัวจัดทำเว็บไซต์ (Web site)

แผนที่ ๒ การประชาสัมพันธ์กลุ่มประชาชนที่ไม่สนใจการเมือง ขั้นตอนการดำเนินงานของการประชาสัมพันธ์นั้นแบ่งเป็น ๔ ขั้นตอนคือ ขั้นก่อนมีรัฐธรรมนูญ ขั้นมีรัฐธรรมนูญแล้ว ขั้นการเลือกตั้งหรือขั้นหลังการเลือกตั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะมีสถานี

วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงของรัฐ ผู้อำนวยการ
สารสนเทศ คณะกรรมการการเลือกตั้ง วิทยุชุมชน เคเบิล (Cable) ภาคเอกชน สื่อ แล้วก็
คณะทำงานประชาสัมพันธ์

แผนหลักที่ ๔ การบริหารการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง
ที่ยั่งยืน ประกอบด้วย

แผนที่ ๑ แผนกำหนดกลไกการบริหาร ประกอบด้วย คสช. คณะรัฐมนตรี
รัฐสภา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ กองทัพบกหรือสภาพัฒนาการเมือง ร่วมกันจัดตั้ง
ศูนย์บริหารการขับเคลื่อนเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง โดยมอบหมายให้กับมณฑล
ทหารบกเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่ ก็จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ คือ ศูนย์ส่งเสริม
ประชาธิปไตยตำบลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรมส่งเสริมการปกครอง
ส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัด
กระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ

แผนที่ ๒ แผนการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
ก็จะมีสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศร่วมกับสภาพัฒนาการเมือง จัดตั้งคณะกรรมการ
ปฏิรูปและพัฒนาการเมือง เพื่อปฏิบัติงานให้เสร็จภายในระยะ ๓ ปี

แผนที่ ๓ จัดตั้งกองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
ซึ่งที่มางบประมาณประกอบด้วย จากรัฐบาล จากมาตรการภาษี จากภาคีเครือข่าย และ
กองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมือง กระผมขอจบการชี้แจงเพียงเท่านี้ ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : จะมีคณะกรรมการท่านอื่นชี้แจงอีกไหมคะ เชิญท่านเสรีค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เสรี ประธานกรรมการ ขออนุญาตรายงานต่ออีกเล็กน้อยนะครับ ว่าข้อเสนอ ๔ แพลดงกล่าวนั้นเป็นแผนการที่จะต้องนำไปดำเนินการต่อไปนะครับ แต่ในช่วงแรกนี้เป็นช่วงที่จะต้องให้การขับเคลื่อนในเรื่องของการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นรูปธรรม ในคณะกรรมการเราก็เลยมีแนวทางที่จะนำร่องในการที่จะดำเนินการให้วัฒนธรรมการเมืองเกิดขึ้น ซึ่งในส่วนนี้ระหว่างการศึกษาเกี่ยวกับรายงานดังกล่าวนี้ ท่านประธานอนุกรรมการ ก็คือท่านกษิต ภิรมย์ และคณะอนุกรรมการได้ดำเนินการให้ความรู้แล้วก็รับทราบข้อมูลจากสถานการศึกษาในบางแห่ง บางจังหวัด แล้วก็เริ่มที่จะนำร่องขับเคลื่อนเป็นตัวอย่างหรือเป็นแนวทางที่จะให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองต่อไป ซึ่งกำหนดระยะเวลาในการปฏิรูปจริง ๆ ตามรายงานเรากำหนดไว้เดือนพฤษภาคม เราขออนุญาตแก้ไขนะครับ ให้เริ่มที่จะนำร่องการปฏิรูปดังกล่าวนี้ตั้งแต่เดือนมิถุนายน คือเดือนหน้าเป็นต้นไปนะครับ ซึ่งตามรายงานนี้เราก็ได้วางแนวทางดำเนินการ ซึ่งเราก็จะให้มีการรายงานสรุปข้อเสนอแนะให้กับท่านสมาชิกได้พิจารณา รับทราบด้วย ส่วนแหล่งที่มาของงบประมาณนั้น แนวทางการปฏิรูปการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เราก็กำหนดให้เป็นงบประมาณที่รัฐบาลสนับสนุน ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ กองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ข้อที่ ๓ จากภาคีเครือข่าย ข้อที่ ๔ จากการบริจาคของประชาชนทั่วไป ข้อที่ ๕ ในระหว่างการนำร่องนั้นก็ใช้งบประมาณของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในส่วนที่กรรมการได้รับการจัดสรร และด้านการเมืองได้รับการจัดสรรไว้นะครับ ซึ่งในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงานในการจะปฏิรูปการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้เกิดขึ้นทั้งในส่วนภาคประชาชนและภาคการเมืองเอง ซึ่งก็จะเป็นไปตามรายงานนะครับ แล้วส่วนนี้ถ้าหากว่าสมาชิกได้พิจารณาหรือเห็นว่าเสนอแนะในเรื่องที่จะให้มีการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้ดีขึ้นกว่าเดิมกว่ารายงานอย่างไรก็ได้โปรดพิจารณานะครับ จากรายงานทั้งหมดนี้เราได้จัดทำข้อเสนอแนะไว้นะครับว่าจะดำเนินการปฏิรูป แล้วเรามีข้อสรุปและข้อเสนอแนะ ขออนุญาตท่านอาจารย์วรรณธรรมซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการได้สรุปข้อเสนอแนะให้กับที่ประชุมได้ทราบด้วยครับ ขออนุญาตครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : เรียนเชิญค่ะ

นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ กระผม วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ ในฐานะเลขานุการ
ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ขออนุญาตที่จะสรุป
ข้อเสนอแนะที่ทางอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยนั้นได้ตกลงร่วมกัน เราตกลงกันก่อนนะครับว่าเรื่องวัฒนธรรม
ทางการเมืองนั้น เป็นเรื่องค่อนข้างจะเป็นนามธรรมนะครับ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
ทุกคนในสังคมไทยเรา เรามีจุดมุ่งหมายเดียวกันครับที่ต้องการอยากจะให้มีวัฒนธรรม
ทางการเมืองนั้นเป็นรูปแบบที่เรียกว่า เป็นวัฒนธรรมประชาธิปไตย และปัญหาทางการเมืองไทย
โดยตลอดมาคงทราบกันดีว่าปัญหาที่แท้จริงและสำคัญที่สุดนั้น อยู่ตรงนี้ละครับ ที่เรียกว่า
วัฒนธรรมทางการเมือง -----

เราคงมีทุนทางสังคม ในทุนทางวัฒนธรรมไม่มากนักน้อยครับ ซึ่งใน ๘๐ กว่าปีที่ผ่านมาของการพัฒนาประชาธิปไตย เราก็มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมืองดั้งเดิมของเรานั้น ให้รองรับสนับสนุนในแนวคิดวัฒนธรรมของประชาธิปไตย มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง และแน่นอนที่สุดครับ ณ ขณะนี้เราอยู่ในระยะที่กำลังเปลี่ยนผ่าน เราพยายามนำเอาทุนทางสังคมเดิมหรือวัฒนธรรมเดิมที่ได้สร้างไว้แล้ว หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาพัฒนาการเมือง หรือกระทรวงศึกษาธิการ หรือแม้กระทั่งต้องยอมรับนะครับว่า รัฐธำธิปัตย์ คสช. คือแม่งานสำคัญทั้งสิ้นครับ ดังนั้นจึงปฏิเสธไม่ได้ครับว่าระยะเปลี่ยนผ่านตรงนี้นั้น ทางคณะของเราจึงให้ความสำคัญไปที่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่เรียกว่ารัฐบาล ถ้าท่านพิจารณาดูในเอกสารหน้า ๒๗ นะครับ ข้อเสนอแนะ

ประการที่ ๑ จำเป็นอย่างยิ่งครับที่ต้องให้รัฐบาลนั้น กำหนดปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ตามรายงานฉบับนี้ครับเป็นวาระแห่งชาติ รายงานฉบับนี้มีข้อเด่นตรงที่ว่า ท่านประธานอนุกรรมการ ท่านกษิต ภิรมย์ ครับ ได้รวบรวมข้อเท็จจริงที่เป็นทุนในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ด้วยวิธีการเข้าพบปะ เข้าไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนะครับ ซึ่งในระยะเวลาที่ช่วงเดือนมิถุนายนถึงปัจจุบันนะครับ เราเข้าไปพบ เข้าไปทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือครับ สำคัญมากเลย ต้องยอมรับนะครับว่าการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ผ่านมา นั้น แม่งานหลักนั้นจะอยู่ที่สภาพัฒนาการเมืองก็ดี หรือกระทรวงศึกษาธิการก็ดีนั้น อาจจะมีการคล้ายคลึงกัน ซ้ำซ้อนกันบ้าง แต่จากนี้ไปครับโดย สปท. ตรงนี้นั้น เราจะทำหน้าที่บูรณาการกัน เอรรวบรวมนำเสนอรัฐบาล ทำอย่างไรถึงจะกำหนดเป็นวาระแห่งชาติให้ได้ตามรายงานฉบับนี้

ประการที่ ๒ ให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายโดยมีมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามแผนหลัก ๑ ถึง ๔ ขออนุญาตครับว่า แผนหลัก ๑ ถึง ๔ นั้น เรามีประสบการณ์ครับว่า ครั้งหนึ่งเราเคยทำแผนพัฒนาการเมืองที่ดี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็ดีครับ แต่เราไม่เคยมีแผนวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นรูปธรรม จุดอ่อนของการนำแผนนำไปสู่การปฏิบัติก็คือ ต้องเอาผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีทั้งงบประมาณ มีทั้งแผนงานมานั่งคุยกัน ซึ่งทั้งนี้ครับเราลดช่องว่างตรงนี้มากครับ โดยท่านประธานอนุกรรมการนั้นจัดประชุมหลายครั้ง เราขอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนหลัก ๑ ถึง ๔ นี้ครับมานั่งตกลงกัน ทันทึที่รัฐบาลกำหนดเป็นมติ ครม. ตรงนี้ผมเชื่อว่าจะเป็น

มติใหม่ทางการเมืองครับที่จะฝ่าวิกฤตทางการเมืองของเรา รวมทั้งระยะเปลี่ยนผ่านตรงนี้ให้เกิดวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่ดีขึ้นตามแผนนี้ แล้วที่สำคัญครับ เราเสนอไปถึงขั้นว่า ขอให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีคำสั่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๔ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนหลักเลยนะครับ ถ้าวันนี้นั้นเราอยากเห็นระยะเปลี่ยนผ่านนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เป็นวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่รวดเร็วขึ้นนะครับ มีการเรียนรู้ที่เอาจริงเอาจังขึ้น เราก็เสนอทางออกไว้เหมือนกันครับว่า ถ้ามีประเด็นอะไร โดยเฉพาะหน่วยงานครับ ให้เป็นเอกภาพมากที่สุด วันนี้มาตรา ๔๔ ก็ควรเอามาเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองได้เช่นกันนะครับ

ประการที่ ๓ ครับ ให้การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปและเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย อธิบายสั้น ๆ อย่างนี้ว่า หน่วยงานหลักในการพัฒนาทางการเมืองนั้นมีหน่วยงานสำคัญที่เรียกว่า สภาพัฒนาการเมือง สภาพัฒนาการเมืองนั้นเกิดขึ้นในสมัยคมช. นะครับ เมื่อประมาณเกือบ ๑๐ ปีที่แล้วนะครับ มีแผนพัฒนาการเมือง หน้าที่ของสภาพัฒนาการเมือง คือการติดตามสอดส่องให้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเมืองดีครับ เป็นเรื่องที่ดีมาก เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มากในการวางรากฐานประชาธิปไตย แต่พูดตรงไปตรงมาครับ ยังจับต้องไม่ได้ กินไม่ได้ ยังทำแล้ววัดยังไม่เห็นภาพเท่าไร ครั้งนี้จำเป็นจะต้องทำให้หน่วยงานนี้ขับเคลื่อนไปให้ได้ และรองรับสนับสนุนจากการพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการปฏิรูป โดยเฉพาะการปฏิรูปทางการเมืองนะครับ ในอนาคตนั้นจะต้องมีหน่วยงานเข้ามาทำหน้าที่ที่เป็นเจ้าภาพอย่างชัดเจน จึงทำให้มีแนวคิดว่าจะมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองให้มาเป็นเจ้าภาพหลักในการที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างการปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองและด้านการเมืองอื่น ๆ ต่อไปนะครับ

ประการที่ ๔ เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเมืองในระบอบประชาธิปไตย สัมฤทธิ์ตามรายงานฉบับนี้ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จะดำเนินการจัดทำโครงการนำร่อง อย่าลืมว่านะครับว่าวัฒนธรรมการเมืองนั้นเป็นเรื่องของการเรียนรู้ครับ ไม่มีอะไรดีเท่ากับการที่จะต้องให้มีการเรียนรู้ บาย ดูอิง (Learning by doing) มีการที่จะต้องนำร่องไป ปฏิบัติไป ปรับปรุงไปนะครับ หรือในกรณีนี้เราแบ่งออกเป็น ๕ ประเด็นด้วยกันครับ

ประเด็นที่ ๑ จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษาด้านเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองที่ดีและถูกต้อง โดยให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ อยากเห็นครับ กระทรวงศึกษาธิการมา กศน. มา สภาพัฒนาการเมืองมา คณะกรรมการการเลือกตั้งมา ทำเป็นหลักสูตรที่ดีที่เหมาะสมกับสถานการณ์เปลี่ยนผ่านอย่างนี้ให้คนเข้าใจได้อย่างไรว่าประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นคืออะไร เราคงไม่อยากจะเห็นความล้มเหลวของการปฏิรูป หรือการที่เราเปลี่ยนผ่านมาแล้วไม่มีผลงานครับ อยากเห็น โดยเฉพาะการสร้างทำความเข้าใจที่สำคัญนะครับว่าวัฒนธรรมทางการเมืองที่ถูกต้องนั้นคืออะไร แบบไหน เราคงไม่กลับไปสู่การเลือกตั้งที่ซื้อเสียงอีกใช้ไหม เราคงไม่กลับไปสู่การที่จะมีนายทุนทางการเมืองเข้ามาครอบงำอีกใช้ไหม หลายสิ่งหลายอย่างนี้ต้องนำไปสู่การนำร่องนะครับ

ประเด็นที่ ๒ จัดทำโครงการฝึกอบรมวิทยากรอาสาสมัครจากมหาวิทยาลัย หน่วยงานต่าง ๆ ประมาณ ๑๐๐ คนถึง ๒๐๐ คน เพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา เพื่อสร้างวิทยากรให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ พุดง่าย ๆ ว่าเรามาซักซ้อมกันหน่อย เอาคนที่ตั้งใจ มีความรู้ความสามารถที่ไปถ่ายทอดเป็นวิทยากรกระบวนการ ซึ่งเราก็ทำงานในลักษณะนี้เพื่อต้องการให้กระชับกับเวลาที่ สปท. มีอยู่นะครับ รวมทั้งเพื่อเป็นจุดสำคัญในการที่จะเกิดการมีเครือข่ายนะครับ ซึ่งตรงนี้เองก็ต้องยอมรับนะครับว่าทางคณะของเรานั้นก็ได้มีการประสานงานไปในหลายหน่วยงานแล้วในขณะนี้ เพียงแต่ว่าถ้าวันนี้รายงานนี้ได้ดำเนินการต่อไปอย่างจริงจังคิดว่าทำได้ทันทีนะครับ

ประเด็นที่ ๓ การจัดสัมมนาเรื่องความเป็นประชาธิปไตยของพุทธศาสนา เพื่อศึกษาถึงพื้นฐานประเพณี วัฒนธรรมที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งตรงนี้แน่นอนว่าพุทธศาสนานั้นมีหลักการสำคัญเกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยอยู่หลายประการ แต่เรายังไม่พูดกันอย่างชัดแจ้ง หรือมีการพูดชัดแจ้งแล้ว แต่ยังไม่เป็นที่นิยม ยังไม่ถือเป็นวัฒนธรรมที่เราอยากจะจริงจังนะครับ ซึ่งตรงนี้เองก็ถือว่าเป็นโครงการหนึ่งนะครับ

ประเด็นที่ ๔ เราต้องการอบรมนักเรียนอายุก่อนเลือกตั้งครับ คือกลุ่มบุคคลชุดนี้คือชุดเปลี่ยนผ่านที่จะสร้างตำนานการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่แท้จริง ทำอย่างไรถึงจะเริ่มนำร่องกันในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และไม่เฉพาะพุทธศาสนาอย่างเดียว อย่างเช่นโครงการฝึกอบรมเด็กมุสลิมที่ น้อง ๆ มุสลิมจากยะลามา นะครับ ก็ต้องถือว่าก็เป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งครับ โดยดำเนินการร่วมกับมูลนิธิ ศูนย์อิสลามแห่งประเทศไทย

สิ่งสำคัญประการต่อมาที่เร่งด่วนตรงนี้ที่เราขอเสนออีกคือการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือคู่มือที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย นะครับ

อันนี้ก็คืองานที่เราคิดว่าอนุกรรมการของเรา หรือคณะกรรมการของเราสามารถนำไปสู่ความเป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในเบื้องต้นนะครับ เราต้องรออีกหลายสิ่งนะครับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจะมีรัฐธรรมนูญที่แท้จริงฉบับถาวร การที่จะต้องดำเนินการตามโรดแมป (Road map) ของรัฐบาล หรือ คสช. เห็นไหมครับว่า เรื่องของวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นจึงเป็นเรื่องท้าทาย เป็นเรื่องที่ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา เมื่อเป็นคนไทยแล้ว ตกลงกันอย่างแน่นแล้วที่จะเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ต้องเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม และผมอยากจะใช้คำนี้ครับว่า เรายังไม่เคยมีแผนเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่แท้จริงนะครับ อาจจะบอกว่าครั้งนี้คงเจาะลงลึกมากขึ้น ไม่ใช่พัฒนาทางการเมืองอย่างที่ เราเคยเห็นมานะครับ แต่นี่คือการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นจริงจังมากกว่า ทุกครั้งที่ผ่านมา ขอขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ เชิญท่านกษิต ภิรมย์ ค่ะ

นายกษิต ภิรมย์ (กรรมาธิการ) : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ผม กษิต ภิรมย์ สปท. เบอร์ ๗ ประธานอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ผมขอชี้แจง ๑ นาทีเท่านั้นเองนะครับว่าถึงแม้ว่าจะมีการสัมมนา ว่าด้วยความเป็นประชาธิปไตยของพุทธศาสนานั้นไม่ได้ว่าจะหยุดแค่นั้นนะครับ เพราะว่า ในแผนงานนี้ก็จะมีการฝึกอบรมเยาวชนไทย-มุสลิม อายุ ๑๕ ถึง ๑๗ ปีด้วย ร่วมกับทาง มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย ที่คลองตัน นอกจากนั้นแล้วกระผมเองก็มี กำหนดการที่จะไปพบกับผู้นำทางศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ศาสนาซิกข์ แล้วก็ทางกลุ่มคริสเตียน แล้วก็คริสตังนะครับ ทุกศาสนาสำคัญ ๆ นั้นจะไปพบ เพื่อจะไปขอองค์ความรู้ว่าแต่ละศาสนานั้นสั่งสอนให้ผู้นับถือศาสนาของเขานั้นอยู่ร่วมกัน อย่างสันติอย่างไร แล้วถูกกำกับด้วยหลักธรรมะของเขายังไร และเพื่อที่จะมาประมวล แล้วก็ประกอบเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรของการเรียนการสอนที่เรา กำลังจะดำริที่จะทำขึ้น แล้วก็ถ้าเมื่อเรื่องนี้ผ่านที่นี้ก็จะมีการขึ้นแรก โครงการนำร่อง คือการประชุมผู้ร่างหลักสูตร ประมาณ ๓๐ ท่านด้วยกัน ในวันที่ ๔-๕ มิถุนายน โดยเชิญเกจิอาจารย์จากทุกสถาบันที่ได้ เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนว่าด้วยวิชาการเมืองหรือว่าวัฒนธรรมทางการเมือง ขอกราบ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านนิกร จำนง ค่ะ

นายนิกร จำนง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม นิกร จำนง สมาชิก สปท. ลำดับที่ ๗๙ ในฐานะกรรมาธิการและอนุกรรมาธิการ ขณะนี้ผมเข้าใจว่าต่อจากนี้คงจะต้องรับฟังความเห็นจากท่านสมาชิกเกี่ยวกับเรื่องสำคัญ ที่เรากำลังดำเนินการ แต่ผมมีประเด็นหนึ่งที่อยากจะทำความเข้าใจกับท่านทั้งหลายก่อน โดยเฉพาะผู้รู้ทางด้านกฎหมาย คือในหน้า ๕ ผมได้เสนอไปว่าควรจะมีการเอาร่างรัฐธรรมนูญ ที่มีการกำหนดเรื่องการปฏิรูปประเทศในด้านการเมือง ซึ่งเป็นด้านหลักลงมาบันทึกไว้ในนี้ ก็มีการเขียนไว้ชัด แต่ประเด็นก็คือว่าเรากำลังคุยเรื่องรัฐธรรมนูญ เรากำลังเขียนไปเรื่อง รัฐธรรมนูญ ประเด็นปัญหาก็คือว่าอยากจะให้ท่านสมาชิก อาจจะเป็นท่านประธานเสรี หรือ ท่านคำณูณ สิทธิสมาน นะครับ ได้อธิบายกับท่านสมาชิกว่า เนื่องจากว่าการพูดถึงรัฐธรรมนูญ

ต่อจากนี้เป็นเรื่องที่อยู่ในความกังวลของประชาชน ผมเองได้ไปพูดหลายเวทีอยู่วก่อนที่จะมีการยกร่างพระราชบัญญัติการทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ออกเสียงประชามติว่า ในมาตรา ๖๑ เป็นประเด็นมาก ทำให้จนถึงขณะนี้ประชาชนมีความกังวล มีความหวาดกลัว ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นนะครับ ที่นี้ไม่ว่าแม้แต่ห้องประชุมนี้ว่าสิทธิของเราในการได้รับความคุ้มครองว่าเราพูดต่อจากนี้ไป เรากำลังพูดถึงรัฐธรรมนูญไม่ว่าเราจะเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างไร แล้วก็มีการกระจายเสียงออกไปทั่วประเทศ ดังนั้นสิทธิการคุ้มครองของพวกเราเองเป็นอย่างไร และมาตรา ๖๑ ที่กล่าวถึงเรื่องนี้จะมีปัญหาไหมถ้าเราจะพูดถึงเรื่องนี้อย่างไร ตรงนี้เป็นประเด็นมาก เพราะว่าผมเองมีความกังวลว่า ถ้าอยู่ในสถานะเช่นนี้ประชาชนอาจจะมีความกังวล แล้วก็การออกมาใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ครับ ผมได้พูดถึงรัฐธรรมนูญ ผมพูดถึงพระราชบัญญัตินี้ว่าอาจจะมีความทำให้จำนวน ผมยังกังวลว่าถ้าจะต่ำกว่าจำนวนผู้มีสิทธิทั้งประเทศเดียวเราก็มีปัญหากันไปอีกเรื่องความชอบธรรม ก็เคยคิดว่าประเด็นนี้ก็อยากจะขอท่านผู้รู้ที่ออกมาบรรยายอยู่ขณะนี้ อาจจะเป็นท่าน ขอนุนญาต ที่เอ่ยนาม ท่านคำคุณ ท่านชำนาญเรื่องนี้ได้อธิบายกับพวกเราว่าเรื่องเหล่านี้เราจะพูดกันถึงได้แค่ไหน เพียงไร เพราะเราพูดถึงร่างรัฐธรรมนูญมาตราหนึ่งคือมาตรา ๒๕๘ ครับ นำเรียนท่านประธานครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ กรรมการชี้แจงเรียบร้อยแล้วนะคะ ดิฉันมีรายชื่อผู้ขออภิปรายอยู่เพียง ๒ ท่านนะคะ คือท่านเลิศรัตน์ รัตนวานิช และท่านสุวัฒน์ จิราพันธุ์ ท่านแรกเชิญท่านเลิศรัตน์ รัตนวานิช ประธานกรรมการบริหารสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อดีตกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ อดีตสมาชิกวุฒิสภา เรียงเชิญค่ะ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ขอขอบพระคุณท่านประธานที่ได้กรุณาให้โอกาสในการอภิปราย เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย เรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุดในความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เดิมผมก็ไม่ได้ตั้งใจจะอภิปราย แต่พอทราบว่าไม่มีคนยื่นขออภิปรายเท่าไร ก็คิดว่าจะใช้เวลาในการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์กับคณะกรรมการบ้าง เหตุผลหนึ่งที่มีผู้ขออภิปรายน้อยอาจจะเป็นโดยที่ว่า ถ้ามองขึ้นไปที่บัลลังก์บรรดาท่านกรรมการและสมาชิกทั้งหลาย ๘-๙ ท่านนี้ แต่ละท่านเป็นผู้ที่ทรงไว้ซึ่งประสบการณ์ทางด้านการเมือง มีตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญมา ก็คิดว่าถ้าจะอภิปรายอะไรไปก็คงยากที่จะไปทำได้ดีกว่าท่านนะครับ ผมก็คงจะไม่ได้คิดที่จะไปเพิ่มเติมอะไรมากมาย นอกจากจะชี้ให้เห็นเพิ่มเติมถึงความล้มเหลวของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย จากประสบการณ์ที่ได้เรียนได้ศึกษาและได้เดินทางไปในต่างประเทศมาเป็นระยะเวลาค่อนข้างนาน วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่เราคิดจะปลูกฝัง ที่เราจะคิดจะเสริมสร้างนี้มันก็เป็นเรื่องที่เป็นปัญหาหลัก เป็นที่รับทราบกันมาโดยตลอดในการร่างรัฐธรรมนูญแต่ละครั้งเราจะหิบนักการเมืองมาเป็นตัวตั้งเสมอ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ตระหนักถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองไทยที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ยังไม่มีความเหมาะสมต่อการปกครอง ก็ได้ออกแบบการตรวจสอบโดยตั้งองค์กรอิสระขึ้นมา ๔-๕ องค์กร องค์กรอิสระเหล่านั้นก็ขึ้นมาเพื่อที่จะตรวจสอบนักการเมือง ตรวจสอบพฤติกรรมนักการเมือง ถ้าเราพูดถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองก็คงหนีไม่พ้นจากพฤติกรรมปฏิบัติ ความรู้สึกนึกคิดของบรรดานักการเมืองของไทยที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง ที่เขามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน ต่อมาในการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่จะลงประชามติในวันที่ ๗ สิงหาคมนี้ ยิ่งคำนึงถึงเรื่อง

พฤติกรรมของนักการเมืองมากกว่าแทบจะทุกฉบับก็จะว่าได้ จึงเรียกว่า รัฐธรรมนูญฉบับ
ปราบโกง และมุ่งไปสู่การเข้าสู่อำนาจของนักการเมือง ใครที่คิดว่ามีประวัติที่ต่างพร้อย
มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ตัดไฟแต่ต้นลม คือไม่ให้เข้ามาเลย ไม่ว่า
ท่านจะถูกถอดถอน เขาบอกว่าถูกถอดถอน ห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๕ ปี ที่จริงคือ
ห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองตลอดชีวิต เพราะว่าในรัฐธรรมนูญในคุณสมบัติของการ
เข้าสมัครสู่ตำแหน่งทางการเมือง ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาตินั้น ได้กำหนดว่า
ต้องไม่เคยถูกถอดถอน เป็นต้น หรือแม้แต่วิธีธรรมนูญฉบับที่ไม่ผ่านการให้ลงมติของ
สภาปฏิรูปแห่งชาติเมื่อปลายปีที่แล้ว ได้เพิ่ม ๑ หมวดเลยนะครับ เขียนว่า ความเป็น
นักการเมืองที่ดี เขียนเป็นอย่างนั้นเลย ๑ หมวด โดยมีเจตนาที่จะบอกกับนักการเมือง
กับผู้ที่จะมาเป็นนักการเมืองว่าท่านจะต้องทำตัวอย่างไรบ้าง แม้กระทั่งบอกว่าห้ามเอา
ของหลวงไปใช้เพื่อประโยชน์ของตัวเอง เพื่อครอบครัว ห้ามขับรถหลวงไปตีกอล์ฟอะไร
ต่าง ๆ เขียนไว้เกือบหมดเลยครับ ก็ทุกคนนี้ที่มาร่างรัฐธรรมนูญหรือผู้ที่อยู่ในแวดวง
อย่างพวกเรานี้ เวลาจะปฏิรูปทางการเมืองสิ่งแรกที่เรานึกถึงคือวัฒนธรรมทางการเมือง ----

ทีนี้ปัญหาว่าทำไมนักการเมืองไทยจึงมีวัฒนธรรมที่น่ารังเกียจ ที่ต้องถูกตั้งแง่ตั้งมุมอยู่เสมอว่ามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีจิตสำนึก มีความคิดที่ไม่ใช่นักการเมืองอันเหมาะสมแก่ระบบการปกครองประชาธิปไตย เราลงไปดูในประเทศที่เป็นต้นแบบของประชาธิปไตย อย่างในประเทศสหรัฐอเมริกาคนจะเป็นนักการเมืองร้อยละ ๙๕ เปอร์เซนต์ขึ้นไป ผ่านการพิสูจน์ตนเอง เหมือนทองแท้ต้องผ่านการพิสูจน์มาก่อน ผ่านการหลอมด้วยอุณหภูมิสูง ๆ เขาได้เต้ามาจากการเป็นผู้แทนในระดับตำบลขึ้นมาเป็นเขต เป็นอำเภอ เป็นรัฐ แล้วก็มาเป็นระดับชาติ จนมาเป็นผู้ว่าการมลรัฐ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นซีเนเตอร์ (Senator) หรือสมาชิกวุฒิสภา แล้วก็จะมีส่วนหนึ่งที่มาวิ่งมาเสนอตัวเป็นผู้แข่งขันเข้าเป็นประธานาธิบดี ก็มาจากการผ่านการพิสูจน์การทำหน้าที่รับใช้ประชาชน ก็จะมีที่เห็นในยุคปัจจุบันก็มีท่านโดนัลด์ ทรัมป์ ท่านนั้นที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์ตนเองเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นขึ้นมา แต่ก็ได้พิสูจน์ตนเองในการเป็นนักธุรกิจ ในการเป็นบุคคลสาธารณะในหลาย ๆ ด้าน และการเป็นบุคคลสาธารณะมันก็มีคุณสมบัติที่มีคำจำกัดความที่ผมคิดว่ามากมายพอสมควรที่เราจะต้องรับผิดชอบต่อสังคมและต่อผู้อื่น ในต่างประเทศ ในอเมริกาผมเห็นรัฐมนตรี ผมเห็นผู้แทน ส.ว. เขาลาออกจากตำแหน่งอยู่บ่อย ๆ เพราะผมติดตามข่าวเกือบทุกวัน ข่าวซีเอ็นเอ็น (CNN) บางคนมีคนรับใช้ซึ่งเป็นผู้หนีเข้าเมือง เช่น หนีมาจากประเทศเม็กซิโก เข้าเมืองไม่ถูกกฎหมาย พอถูกเปิดโปงออกมาก็ต้องลาออก ใช้โทรศัพท์ของทางราชการ ใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) ไปในทางที่ไม่ถูกต้องก็ต้องลาออก ถูกจับได้ว่าเสียภาษีไม่ถูกต้อง จะโกงหรือไม่โกงก็ต้องลาออก แล้วออกแล้วคือลาออกไปตลอดชีวิต ไม่มีโอกาสมารับใช้ประชาชน เพราะนักการเมืองคือผู้รับใช้ประชาชน ถ้าเราไปที่ประเทศเกาหลีไม่ใช่แค่ลาออก อดีตประธานาธิบดีถูกเปิดโปงว่าเกี่ยวข้องกับการทุจริต จะผิดหรือไม่ก็แล้วแต่ ท่านกระโดดภูเขาเลยฆ่าตัวตายในประเทศญี่ปุ่นหลายครั้งที่เอาชีวิตตนเองเพื่อแลกกับเกียรติยศชื่อเสียงที่เสียไป เพราะฉะนั้นความเป็นนักการเมืองที่ดีมันอยู่ที่เกียรติยศชื่อเสียง มันอยู่ที่สำนึกของการเป็นผู้รับใช้ประชาชนอย่างบริสุทธิ์ อย่างมีความซื่อสัตย์สุจริต เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้คือสิ่งซึ่งมีอยู่ในนักการเมืองของต่างประเทศที่เขาเข้ามาเล่นการเมือง และปัญหาของบ้านเราที่คณะกรรมการการได้หยิบเจาะเข้าไปบอกว่าการพัฒนานักการเมืองคือการให้การศึกษา นั่นก็เป็นเรื่องที่ต้องมีท่านกรรมการท่านหนึ่งบอกว่า เลิร์นนิ่ง บาย ดอยิง (Learning by doing) ไข่เลยครับ ก็ต้องมีภาคปฏิบัติ มีความพยายามในการให้การศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นนักการเมืองที่ดีมากมาย สถาบันพระปกเกล้า สภาพัฒนาการเมือง มีหลักสูตร มีการปฏิบัติ มีการแสดงละคร

ที่เราเพิ่งเห็นไปเมื่อเดือนที่แล้ว มีมุขต่าง ๆ ที่จะสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้กับผู้ที่จะเข้าสู่แวดวงการเมือง แต่บางครั้ง อันนี้ก็ต้องขอพูดอย่างตรงไปตรงมา หลักสูตรของบ้านเราทางการศึกษาเพื่อหวังพัฒนาประชาธิปไตย หวังพัฒนาคนให้เป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบต่อประชาชนถ้าท่านจะเป็นนักการเมือง ตอนนี้เปิดกันเป็น ๑๐ กว่าหลักสูตร อาจจะเกือบ ๒๐ หลักสูตรแล้ว แล้วเป็นหลักสูตรที่มีคนต่อคิวเข้าศึกษากันมากมาย แต่ผลของหลักสูตรนี้กลายเป็นหลักสูตรที่สร้างเครือข่าย สร้างความเป็นอภิสิทธิ์ชน สร้างระบบอุปถัมภ์ให้เป็นที่ยินยอมชอบ เพราะฉะนั้นใครที่มารู้จักกันผ่านการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะมีโอกาส โทรศัพท์ครั้งเดียวก็ได้ทุกอย่าง มุ่งหวังเดิมนั้นบอกว่าโทรศัพท์เพื่อใช้ในการทำงาน การเรียน วปอ. เพื่อให้รู้จักกันจากทุกเครือข่าย ทุกภาคส่วน เวลาทำงานจะได้สะดวก แต่ก็กลับนำไปใช้ในการฝากฝัง ในการขอเลื่อนยศเลื่อนตำแหน่งต่าง ๆ ที่ผมพูดนี้มีหลักฐาน

เพราะว่าเมื่อสัปดาห์ที่แล้วคณะรัฐมนตรีเพิ่งมีมติ ครม. เรื่องการจัดการศึกษาของหลักสูตรทั้งหลายที่มุ่งหวังพัฒนาประชาธิปไตยและจิตสำนึกของผู้หลักผู้ใหญ่ของบ้านเมืองมีข้อจำกัดหลายเรื่องเลย และมีอยู่ข้อหนึ่งบอกว่า ต้องไม่จัดการศึกษาให้เกิดความฟุ้งเฟ้อ ความฟุ้งเฟ้อนี้ก็เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของสังคมไทย ขออนุญาตอีกสักนิดหนึ่งนะครับ เพราะดูแล้วไม่ค่อยมีคนอภิปรายเท่าไร ความฟุ้งเฟ้อเป็นปัญหาหลักเลยที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ไม่ถูกต้องในวงการเมืองไทย ทำไมประเทศสิงคโปร์เขาจึงมีปัญหาเรื่องการทุจริตน้อย มีปัญหาเรื่องนักการเมืองที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางไม่เหมาะสมน้อย เพราะเขาไม่ฟุ้งเฟ้อ สังคมในประเทศสิงคโปร์ ผมเห็นนักการเมือง เห็นนักธุรกิจเขาแต่งตัวก็เสื้อขาว กางเกงตัวหนึ่ง แล้วก็คงไม่ใช่ยี่ห้อแพง ๆ อย่างที่พวกเราใส่กันอยู่ เนกไท (Necktie) เขาก็ไม่ค่อยผูก ถ้าคิดเนกไท (Necktie) แต่ละคนที่มีอยู่ในบ้าน ผมว่ามูลค่าเป็นล้านบาทเลยนะครับ เพราะเส้นหนึ่งเดียวนี่ก็เกือบหมื่นบาท คนหนึ่งมีหลายร้อยเส้นมาก แล้วก็ซื้อใหม่เกือบทุกอาทิตย์ มีคนเอามาให้เกือบทุกเดือน เพราะฉะนั้นปัญหาความฟุ้งเฟ้อนี้ก็ปัญหาหลักอันหนึ่ง เราจะแก้ไขอย่างไรที่จะให้คนไทยมีค่านิยมที่ลดความฟุ้งเฟ้อ มีหลายคนบอกว่าต้องจำกัดไม่ให้นักการเมืองไปบริจาคเงินในเวลาไปงาน นั่นก็เป็นแนวคิดหนึ่ง เพราะฉะนั้นจะเห็นว่ามีความคิดต่าง ๆ มากมายในการที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องพฤติกรรม เรื่องวัฒนธรรมของนักการเมืองไทย ซึ่งก็เห็นตรงกันกับที่กรรมาธิการจริง ๆ ถ้าไปอ่านละเอียดท่านเขียนไว้เป็นสิบหน้าเลย ถึงปัญหา ถึงข้อประพฤติปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของนักการเมืองไทยที่เขียนเท่าไรก็ไม่หมด มีมากมายเหลือเกินที่จะต้องนำไปสู่การปรับเปลี่ยน นำไปสู่การแก้ไข เพราะฉะนั้นการให้การศึกษาก็เป็นเรื่องที่ดีครับ ผมก็สนับสนุนแนวทางของกรรมาธิการนะครับ แต่อาจจะต้องทำอย่างไร หรือจะดีข้อร้องป่าวอย่างไรให้หนักแน่นกว่านี้ ให้มันกว้างขวางกว่านี้ ให้มันครอบคลุมกว่านี้ เพราะแผนที่เสนออยู่เพียง ๔-๕ ประเด็นนั้นก็อาจจะยังดูน้อยอยู่ แต่ก็คงจะต้องบอกว่าก็ต้องมีการเริ่มต้นมีฉะนั้นแล้วมันก็จะไม่มีการสานต่อได้ เพราะฉะนั้นการให้เป็นวาระแห่งชาติในแผนหลัก ๔ แผนโดยมติ ครม. ก็สนับสนุนว่าเป็นเรื่องที่ดี เป็นเรื่องที่สำคัญว่าการแก้ไขปัญหาการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่บ้านเรามีมาแล้วกว่า ๘๐ ปีก็จะต้องเล่นกันแรง เล่นกันอย่างกว้างขวาง แล้วก็ต้องทำให้เป็นตัวอย่างอย่างชัดเจน ก็ขอขอบพระคุณท่านประธานที่ให้โอกาส ก็ขอสนับสนุนที่จะให้เดินหน้าการแก้ไขปัญหาวัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองไทยให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเสนอ ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณคะท่านเลขาธิการ ต่อไปเรียนเชิญท่านสุวัฒน์ จิราพันธุ์ รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เรียนเชิญค่ะ

นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์ : กราบเรียนท่านประธานครับ กระผม นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์ สมาชิก สปท. หมายเลข ๑๗๕ ประเด็นแรก ต้องขอขอบพระคุณคณะกรรมการ ที่ได้นำเรื่องนี้ขึ้นมาเสนอ ผมมีความเชื่อมั่นอย่างยิ่งเลยว่าการปฏิรูปต่าง ๆ ทั้งหลายนั้นไม่มีทางจะสำเร็จลงได้ถ้าหากเราไม่เริ่มต้นจากการสร้างวัฒนธรรมที่ถูกต้อง ก็อย่างที่ท่านวิทยาศาสตร์ อันเลื่องชื่อ ท่านอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ก็เคยพูดไว้ว่าเราคงจะไม่มีทางแก้ไขปัญหาอะไรที่เกิดได้ ด้วยวิธีคิดแบบเดียวกันที่ทำให้เกิดปัญหานั้นขึ้นมา ผมเองเมื่อต้นปีที่แล้วได้มีโอกาสไปร่วม การสัมมนาของสภาที่ประเทศเยอรมัน เขาก็เชิญกระผมกับท่านสุรินทร์ พิศสุวรรณ ในฐานะ อดีตเลขาธิการอาเซียน (ASEAN) นะครับ ในการสัมมนาครั้งนั้นผมมีโอกาสได้พูดถึงอาเซียน (ASEAN) ของรัฐบาล ผมไปในฐานะรองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ก็ได้พูดถึงสิ่งที่รัฐบาล คสช. จะดำเนินการต่าง ๆ ในเรื่องของโรดแมป (Road map) ต่าง ๆ นั้น สิ่งหนึ่งที่ในที่ประชุม สัมมนาของสภาของประเทศเยอรมันนั้นเขาให้ความสนใจอย่างมากเลยก็คือเรื่องการปฏิรูป เพราะฉะนั้นผมจึงขอชื่นชมอีกครั้งหนึ่งที่คณะกรรมการได้นำประเด็นเหล่านี้ขึ้นมา แล้วจากเอกสารต่าง ๆ เท่าที่ผมมีเวลาได้ศึกษาดูนั้น ก็ถือว่าค่อนข้างจะสมบูรณ์นะครับ มีลักษณะของการปฏิรูปอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามแล้วแต่ผมก็มีข้อคิดเห็น ๒-๓ ประเด็น

ประเด็นแรกนั้นก็จะเป็นเรื่องของคำถาม ก็ขอฝากคณะกรรมการธิการช่วยให้ความกระจ่างเพิ่มเติมหนึ่งนะครับ ในส่วนที่จะเป็นความเกี่ยวข้องกับการปฏิรูป โดยเฉพาะในตามข้อเสนอนี้ กับข้อเสนอในเรื่องของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพราะผมเชื่อว่าการที่เราจะสามารถจะสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่ ๆ นั้น คงไม่สามารถจะเสร็จได้ในชั่วข้ามคืน คงจะต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรนะครับ

ประเด็นถัดไป ก็เป็นเรื่องของข้อเสนอแนะนะครับ ในฐานะที่ผมเองก็มีโอกาสได้เป็นหนึ่งในคณะวิป (Whip) ๓ ฝ่ายด้วย อันแรกก็คือว่าผมดูจากเอกสารแล้วก็ยังไม่เห็นในส่วนที่ข้อเสนอต่าง ๆ เหล่านี้มันจะไปเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อน ทั้งในแง่ของข้อเสนอเรื่องที่เป็นที่จะใช้ในส่วนของอำนาจรัฐ หรืออำนาจบริหารของรัฐบาล และอันที่ ๒ คือเห็นมีพูดถึงการแก้ไขร่าง พ.ร.บ. ไม่ทราบว่าจะมีการนำเสนอในส่วนนี้ต่อไปด้วยเลยหรือไม่ เพราะเมื่อหากว่าในที่ประชุม สปท. นี้ได้อนุมัติ แล้วก็เห็นชอบกับข้อเสนอของคณะกรรมการแล้วต่อไปก็จะเป็นเรื่องของการทำงานที่จะถูกส่งต่อไปที่ท่านนายกรัฐมนตรี แล้วก็ลงไปที่วิป (Whip) ๓ ฝ่ายต่อไป

ประเด็นถัดไปที่มันจะเกี่ยวข้องกับข้อเสนอนี้ก็คือเรื่องของข้อเสนอพูดถึงการมีกองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองนะครับ ซึ่งผมก็ยังไม่เห็นข้อชัดเจนตรงที่ว่าในเรื่องของมาตรการภาษีนั่น ท่านจะนำมาใช้เพื่อจะมาตรังนี้อย่างไร เพื่อที่จะนำมาสนับสนุนกองทุนดำเนินงาน ก็ขอรับความกระจ่างเพิ่มเติมด้วย

ประเด็นสุดท้าย ซึ่งก็ใกล้เคียงกับที่ท่านเลขาธิการได้กรุณากล่าวไปถึงแล้วนะครับ ก็คือเรื่องของวัฒนธรรมการเมืองนั้น ผมว่ามันเป็นกระบวนการที่ต้องต่อเนื่องยาวนาน แล้วก็พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งตลอดเวลา สิ่งหนึ่งที่จะขอฝากคณะกรรมการก็คือเรื่องของคำนิยามถึงมาตรฐานของวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยที่สอดคล้องและเป็นค่านิยมที่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการที่จะยกระดับของวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยด้วย ก็ขอฝากท่านคณะกรรมการเพียงเท่านี้ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ลำดับต่อไปนะคะ เชิญท่านคำณูณ สิริธิดา อติตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อติตกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ อติตสมาชิกวุฒิสภา เรียนเชิญค่ะ

๓๑

สปท. ๒๕/๒๕๕๙

นิตยา ๑๖/๒

นายคำณูณ สิทธิสมาน (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม คำณูณ สิทธิสมาน สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จริง ๆ กระผมควรจะนั่ง
อยู่ข้างบนนะครับ เพราะว่าเป็นกรรมการชุดนี้ด้วย แล้วก็ป็นอนุกรรมการชุดท่านกษิต
ภิรมย์ ด้วย แม้ว่าจะเข้าประชุมน้อยเพราะว่าเวลาจะตรงกับเวลาประชุมคณะกรรมาธิการ
วิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่ผมเป็นเลขานุการอยู่ แต่ว่าตลอดระยะเวลา
ผมก็ได้พูดในคณะอนุกรรมการว่า ขอให้ท่านกษิตทำงานนี้ให้ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง
เถอะครับ เพราะว่าเป็นความหวังหนึ่งเดียวที่จะแก้ไขวิกฤตทางการเมืองของประเทศไทย
นี่คือความหวังหนึ่งเดียวที่จะทำให้ประเทศไทยได้หลุดพ้นจากวิกฤตประชาธิปไตยที่ดำเนิน
มายาวนาน แล้วก็นำประเทศไทยไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่เป็นจริงเสียที แม้ว่าจะไม่ใช่
ในชั่วระยะเวลาชั่วข้ามคืน อาจจะต้องกินเวลาถึง ๕ ปี หรือ ๒๐ ปี ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ
ที่จะต้องเกิดขึ้นตามที่กระผมกล่าวเช่นนั้นเพราะว่ามีความเชื่อมาโดยตลอดว่า การปฏิรูป
หรือการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย หรืออาจจะเรียกได้ว่า การปฏิวัติวัฒนธรรมประชาธิปไตย
ที่จะต้องเกิดขึ้นนั้น มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการร่างรัฐธรรมนูญถาวร -----

- ๑๗/๑

นี้พูดอย่างเกรงใจนะครับ เกรงใจก็เป็นวัฒนธรรมแบบไทย ๆ ที่ไม่มีในภาษาอื่นอยู่เหมือนกัน แต่พูดอย่างความเป็นจริงก็คือว่ามีความสำคัญเสียยิ่งกว่าการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรเสียอีก ประเทศไทยเรากำลังจะมีรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๒๐ ที่ว่ากันว่าจะเป็นฉบับถาวร คณะผู้ร่างไม่ว่าคณะใดก็อยากจะให้ร่างรัฐธรรมนูญที่ตนเองร่างนั้นเป็นฉบับสุดท้ายทั้งสิ้น แต่ในทางความเป็นจริงแล้วพวกเราก็คงจะเชื่อตรงกันนะครับว่าอาจจะไม่ใช่เช่นนั้น ทั้งนี้เพราะอะไรครับ ทั้งนี้ก็เพราะว่าเรามีรัฐธรรมนูญถาวรที่ไม่เคยถูกฉีกมาฉบับหนึ่งที่อยู่ในสังคมไทย เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่นักวิชาการหลายคนได้เคยพูดกันตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ ตั้งแต่ครั้งมีการรัฐประหารของคณะ รสช. แล้วก็มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ตอนนั้นก็ว่าจะถาวรนะครับ อันนั้นก็ผ่านไปแล้ว ๓ ฉบับ เรากำลังจะถาวรอีก สังคมในขณะนั้นก็มีการอภิปรายกัน แล้วก็ค่อนข้างที่จะเห็นตรงกันว่ารัฐธรรมนูญฉบับถาวรที่ไม่เคยถูกฉีกทิ้งเลยของประเทศไทยก็คือวัฒนธรรมการเมืองของคนไทย วัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยก็คือรัฐธรรมนูญที่ไม่เคยถูกฉีกทิ้ง หรือนักวิชาการบางท่านเขาบอกว่าในรัฐธรรมนูญฉบับถาวรนี้ถ้าพูดในมุมมองของกฎหมายนี้ มันก็เหมือนมีรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับซ้อนกันอยู่ ก็คือรัฐธรรมนูญในบทบัญญัติโดยทั่วไป กับอีกฉบับหนึ่งก็คือบทเฉพาะกาลที่จะทำให้กลไกบ้านเมืองการปกครองในระยะของบทเฉพาะกาลมีความแตกต่างออกไป แต่แท้ที่จริงแล้วก็มีรัฐธรรมนูญอีกฉบับหนึ่งที่ซ้อนทับกันอยู่ ก็คือรัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทยที่เป็นอิสระของตัวเอง ไม่มีลายลักษณ์อักษรที่เขียนไว้ แต่ว่าก็คงอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยนอกเหนือไปจากรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรทุกฉบับ รัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทยนี้จะครับที่ทำให้ ๘๐ กว่าปีของการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่ตั้งใจจะให้ป็นระบอบประชาธิปไตยนี้ไม่เคยสำเร็จ แล้วเราก็นั่งเวียนอยู่แต่กับการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ซึ่งก็จำเป็นนะครับ แต่ว่าสิ่งที่จะต้องทำควบคู่กันไปด้วยก็คือว่าเราจะต้องสร้างหรือจะต้องแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทยนี้ให้มันมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมประชาธิปไตยของสากลโลกที่แท้จริง กระผมเชื่อว่าวัฒนธรรมไทยหลายอย่างนี้เป็นเรื่องที่ดี เป็นเรื่องที่ควรรักษาไว้ แต่ถ้าเราอ่านในรายงานนี้อย่างละเอียดเราก็จะพบว่า วัฒนธรรมไทยหลายอย่างนี้นั้นขัด มันแย้งกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ขัดกับพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย พูดสั้น ๆ ง่าย ๆ ก็คือวัฒนธรรมอุปถัมภ์ของสังคมไทยที่ยังคงเหนียวแน่นและเข้มแข็ง เมื่อสักครู่นี้ท่านสมาชิกท่านหนึ่งก็ได้อภิปรายไปแล้วว่าเราก็พยายามสร้างหลักสูตรการอบรมขึ้นมาในสถาบันต่าง ๆ จนเดี๋ยวนี้มีหลักสูตรให้เรียนกันเยอะแยะไปหมด เป็นความตั้งใจดีครับ แต่สุดท้ายรัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทยนี้ก็ก่อให้เกิด

ความตั้งใจที่ดีนั้นเปี่ยมเบนหรือบิดเบนไป กลายเป็นหลักสูตรการศึกษาเหล่านั้นส่งเสริมระบบอุปถัมภ์ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น กลายเป็นอุปสรรคต่อระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นไปอีก อย่างที่ ๒ ก็คือวัฒนธรรมอำนาจนิยมครับ ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ตรงกันข้ามกับระบอบประชาธิปไตยเช่นกันนะครับ ผมเป็นลูกศิษย์ทางกฎหมายของท่านอาจารย์ปรีดี เกษมทรัพย์ เดี่ยวนี้ท่านชรามากแล้วนะครับ ในชั้นเรียนเมื่อ ๔๐ กว่าปีก่อนนี้ เคยถามท่านว่าถ้าเราจะดูความเป็นประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ได้อย่างไรบ้าง -----

ท่านก็บอกว่าถ้าคุณมีโอกาสไปดูงานยังประเทศต่าง ๆ คุณไม่ต้องเข้าไปดูในรัฐสภาหรอก คุณดูบนท้องถนนเขาก็แล้วกัน นั่นละมันจะบ่งบอกวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ ว่าอยู่ในระบอบอะไร ผมเองเมื่อมีโอกาสได้ไปดูงานในประเทศต่าง ๆ สิ่งที่ผมชอบมากที่สุดก็คือ การดูการขับรถยนต์ การเดินบนท้องถนน แล้วก็ดูชีวิตของผู้คนแล้วก็มาเปรียบเทียบกับสังคมไทย ท่านประธานคงเคยไปขับรถในต่างประเทศนะครับ ที่เขาเคยกำหนดความเร็วขั้นสูงสุดไว้ไม่เกิน ๑๑๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ผมเชื่อว่าพวกเราทุกคนที่เคยไปขับสามารถจะขับได้ ๑๑๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงเป๊ะครับ อยู่ในเลน (Lane) ที่ถูกต้องเป๊ะ แต่เมื่อกลับมาอยู่ในประเทศไทย ไม่เคยเป๊ะเลยครับ ขับรถในเมืองก็ ๑๒๐ แล้วครับ สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏบนถนนนี่นะครับ ผมอยากจะยกตัวอย่าง ไฟเขียว ไฟเหลือง ไฟแดง ผมไม่แน่ใจผมเข้าใจถูกหรือเปล่า ถ้ามีไฟเขียวก็ไปใช้ไหมครับ ไฟเหลืองขึ้นมาแปลว่าเราจะต้องเตรียมตัวหยุดใช้ไหมครับ แต่รัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทยกำหนดไว้ว่า ไฟเหลืองก็คือเร่งไปให้พ้น หรือไฟแดงนิด ๆ สัก ๑ วินาทีก็ยังไปได้ นี่ตัวอย่างที่ ๑ ครับ

ตัวอย่างที่ ๒ ก็คือ ทางม้าลายที่เปิดโอกาสให้คนเดินข้ามถนนนี่นะครับ เมื่อเราเห็นคนเดินลงมาเราต้องชะลอรถ เราต้องหยุดใช้ไหมครับ แต่ความเป็นจริงก็คือว่า เมื่อเราเห็นคนมายืนอยู่ข้างถนนเตรียมจะข้ามถนน เราก็มองเครื่องเพื่อจะให้เราผ่านทางม้าลายนั้นไปได้ อันนี้เป็นสิ่งที่ทำให้ตัวบทกฎหมายที่มีอยู่กฎวัฒนธรรมของสังคมทำให้เบี่ยงเบนไปสิ่งที่ผิดกลายเป็นสิ่งที่ถูก จนกระทั่งไม่รู้ว่ามีผิดจริงหรือเปล่า อย่างเป็นต้นว่าทุกวันนี้เราเริ่มไม่รู้แล้วว่าไฟเหลืองแปลว่าอะไร ทางม้าลายเมื่อเราผ่านเราต้องชะลอหรือเราต้องเร่งเครื่อง การเคารพกฎหมายที่จะต้องเกิดขึ้นโดยจิตสำนึกก็เป็นเรื่องที่มีมันจะต้องอยู่ภายใต้จิตสำนึก แต่ตัวอย่างที่เราเห็นจากท้องถนนนี่คืออะไรครับ คือจำเลยครับท่านประธาน อันนี้ก็ป็นนวัตกรรมของสังคมไทยที่ไม่มีที่ไหนในโลกมี คือเป็นการคิดค้นที่สุดยอดของตำรวจไทยนะครับ ก็คือเพราะรู้ว่าคนไทยนั้นเคารพกฎหมายต่อเมื่อมีคนเห็น มีคนจับตาดู ถ้าไม่มีคนเห็น ไม่มีคนจับตาดู ก็หลบ ๆ เลี่ยง ๆ หรือไม่ต้องเคารพก็ได้ เพราะฉะนั้นการขับรถยนต์บนท้องถนนเราก็สามารถจะแทรก สามารถจะเบียด สามารถจะทำทุกอย่างได้ที่ผิดกฎจราจรเพื่อให้เราไปได้เร็ว แต่การเอาจำเลยมาตั้งไว้นี่นะครับมันเข้ากับวัฒนธรรมของสังคมไทยครับ คือพอเหลียวไปเห็นนี่ใจมันวาบขึ้นมาว่ามีตำรวจมายืนคอยกำกับดูแลอยู่ เพราะฉะนั้นที่จะเบียดเข้าทางขึ้นสะพานลอยนี้เราก็ชะลอ ยอมเสียเวลาได้ ก็เป็นเพียงตัวอย่างเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน แต่ถ้าเราเอาตัวอย่างนี้มาใช้กับบ้านเมือง กับการปกครองบ้านเมือง

หรือเรื่องที่ใหญ่ขึ้นมา เราก็จะพบเห็นได้ครับ เรื่องการซื้อสิทธิขายเสียง ผมเชื่อว่าพวกเรา
ไปดูงานในต่างประเทศมา เราเคยไปถามเขาว่าประเทศของท่านมีวิธีการแก้ไขการซื้อสิทธิ
ขายเสียงอย่างไร ต้องใช้เวลายาวครับ อธิบายให้เขาฟังก่อนว่าการซื้อสิทธิขายเสียงคืออะไร
เพราะเขาไม่มีครับ ทั้งนี้และทั้งนั้นผมไม่ได้บอกว่าประเทศอื่นเขาดีกว่าเรา ประเทศเรา
แย่กว่าเขา แต่กำลังจะบอกว่าการที่จะเปลี่ยนแปลงอะไรในลักษณะการปฏิรูปนั้นนอกเหนือจาก
ตัวบทกฎหมายแล้วสิ่งสำคัญอย่างยิ่งก็คือเปลี่ยนความเคยชิน เปลี่ยนวิถีชีวิตของสังคมหรือ
เปลี่ยนวัฒนธรรมของสังคม ท่านประธานครับ นี่ละครับผมถึงเห็นว่าแผนแม่บทของ
คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งครับ
ควบคู่ไปกับการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับนี้ หรืออาจจะมียุทธศาสตร์ต่อไปนี้จะครับ ก็ว่ากันไป
ก็ทำกันไปออกความเห็นกันไปได้ -----

แต่สิ่งหนึ่งก็คือเราไม่สามารถจะทำให้โครงสร้างตามรัฐธรรมนูญที่ไม่ว่าจะพยายามออกแบบให้ดียังไรนั้นนะครับ เกิดความเป็นจริงในทางปฏิบัติได้เลยก็คือว่า ถ้าเราไม่สามารถที่จะรณรงค์หรือจัดทำวาระแห่งชาติขึ้นมา ว่าด้วยการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยขึ้นมาสมัยผมเป็นเด็กนะครับ การเข้าคิวก็ยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย แต่ในที่สุดเราสร้างการเข้าคิวให้เป็นวัฒนธรรมขึ้นมาได้ในระดับสูง แตกต่างกับที่เราไปประเทศอื่นบางประเทศนะครับ ซึ่งการเข้าคิวยังเป็นปัญหา ผมว่าเราจะต้องไปศึกษาในทางประวัติศาสตร์ถึงการแปลการเข้าคิวที่สังคมไทยยังไม่เคยชินให้มาเป็นที่ยอมรับ และการเข้าคิวนี้นะครับ ที่จริงก็ไม่ได้มีกฎหมายเขียนเอาไว้ ไม่ได้มีระเบียบขององค์กรใด ๆ ที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนไว้สักเท่าไรนักกว่าท่านจะต้องเข้าคิว แต่เป็นที่รู้กันครับว่าบางคนที่ไม่อยากจะเข้าคิวเพราะอยากจะเร็วขึ้นนะครับ มันจำเป็นต้องเข้าคิว เพราะอะไรครับ มันกลัวถูกตำหนิครับ มันกลัวคนที่เขาเข้าคิวอยู่แล้วนี้ลุกขึ้นมาประณามหรือมาชี้หน้า หรือมาแอนตี้ (Anti) และนี่ก็เป็นสิ่งหนึ่งครับที่กระผมเห็นว่ารายงานชิ้นนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่มันจะปรากฏเป็นจริงขึ้นมาได้ผมไม่ฝากคณะกรรมการธิการหรอกครับ เพราะว่าคณะกรรมการนั้นไม่สามารถจะรับฝากเรื่องใหญ่ ๆ แบบนี้ได้ แต่สิ่งที่คณะกรรมการทำแล้วก็คือว่าได้เสนอเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งนี้มาขอความเห็นจากพี่น้องสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ถ้าเราสามารถลงมติผ่านญัตตินี้ไปได้ด้วยคะแนนเสียงที่ท่วมท้น ท่านประธานกรุณาออกเสียงด้วยนะครับ อย่างดออกเสียงตามมารยาท ให้เป็นคะแนนเสียงร้อยกว่า ๆ ต่อศูนย์นี้นะครับ มันก็จะเป็นพลังอย่างยิ่งและที่สำคัญก็คือเราก็จะต้องไปผลักดันในคณะกรรมการประสานงาน ๓ ฝ่ายเพื่อให้ทั้งรัฐบาล ทั้งสภา ๒ สภานี้นะครับ จะต้องรับเอาเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติ แล้วก็เร่งบรรจุไว้อยู่ในระยะเวลาที่เหลืออยู่ของรัฐบาลชุดนี้ก่อนจะมีการเลือกตั้งและมีรัฐบาลใหม่อีกประมาณ ๑ ปี ๖ เดือน ระยะเวลาหนึ่งหรือระยะเวลาเปลี่ยนผ่านอีก ๕ ปี และที่สำคัญก็คือมันก็ต้องไปอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นี้ด้วยครับ ขอให้เราตั้งความหวังเถาะครับว่าพ้นจาก ๒๐ ปีนี้ไปแล้ว วัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมไทยจะถือกำเนิดขึ้นมา เหมือนกับที่คนไทยเราเมื่อ ๕๐ ปีก่อนเข้าคิวไม่เป็น แต่เดี๋ยวนี้เราเข้าคิวได้เป็นระเบียบเรียบร้อย นี่เป็นสิ่งสำคัญครับ เพราะว่าไม่เช่นนั้นมันก็จะเหมือนการพายเรืออยู่ในอ่าง พุดเรื่องเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ทุกการเปลี่ยนแปลง แล้วก็ไม่มีอะไรขึ้น อันที่จริงผมมีประเด็นที่จะพุดอยู่อีกตามสมควร แต่ว่าคงจะไม่จำเป็นนะครับ ที่อภิปรายมานี้ก็เพียงเพื่อยกเป็นตัวอย่าง แล้วก็เป็นการรวมของความสำคัญว่า นี่คือการสร้างประชาธิปไตยอย่างมั่นคง

และอย่างยั่งยืน เป็นความสำคัญอย่างยิ่งก็คือการสร้าง การปรับปรุง การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฉบับวัฒนธรรมไทยที่ไม่เคยถูกฉีกทิ้งนี้ ให้มีความเหมาะสมกับระบอบประชาธิปไตยที่ควรจะเป็น ซึ่งกระผมเห็นว่ามีความสำคัญมากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับถาวรที่เรากำลังจะมีฉบับที่ ๒๐ อยู่นี้อีก เราต้องร่วมกันผลักดันเป็นมติ ผลักดันไปยังคณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่าย ผลักดันไปยังรัฐบาลนะครับ อาศัยช่วงจังหวะที่เรามีระบอบพิเศษด้วยความจำเป็นเหลืออยู่อีก ๑ ปี ๖ เดือน บวกกับอีก ๕ ปีนี้ พยายามเขียนปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวรที่ไม่เคยถูกแก้ไข ไม่เคยถูกฉีกทิ้งมาให้ความสอดคล้องกับ วัฒนธรรมประชาธิปไตยที่แท้จริงให้ได้ ก็จะเป็นคุณูปการอันใหญ่หลวงต่อบ้านเมือง ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ มีสมาชิกเสนอรายชื่ออภิปรายมาอีกหลายท่านนะคะ เพราะฉะนั้นท่านต่อ ๆ ไปก็คงจะต้องรักษาเวลาให้อยู่ภายใน ๑๐ นาทีแล้วนะคะ ต่อไปคือ ท่านต่อพงศ์ เสลานนท์ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เรียนเชิญค่ะ

นายต่อพงศ์ เสลานนท์ : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ท่านคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ ผม ต่อพงศ์ เสลานนท์ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ลำดับที่ ๕๙ ครับ ในเบื้องต้นผมก็รู้สึกดีใจนะครับที่คณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ได้หยิบยกประเด็นสำคัญ ซึ่งผมคิดว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศไทยขึ้นมาพัฒนาเป็นข้อเสนอที่จะขับเคลื่อนในการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ ในเบื้องต้นผมอยากจะกราบเรียนว่าในความเข้าใจของผมเองนะครับ วัฒนธรรมจะแบ่งเป็น องค์ประกอบ ๒ ส่วนใหญ่ ส่วนที่ ๑. ก็คือในส่วนของวิถีคิดหรือเวย์ ออฟ ทิงก์ (Way of think) นะครับ ส่วนที่ ๒ คือวิถีชีวิตหรือเวย์ ออฟ लाईฟ (Way of life) ซึ่งวิถีคิดนะครับหรือวิถีคิดกับวิถีชีวิตมันจะเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ถ้าคนมีความเชื่อมีความคิดแบบหนึ่ง พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะเป็นแบบหนึ่ง และคำถามวิถีคิดที่ว่ามันเกิดขึ้นได้อย่างไร จากความเข้าใจของผมที่ได้ศึกษามา ผมเข้าใจว่าวิถีคิดต่าง ๆ ของมนุษย์มันก็จะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์หรือมีวิถีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมจนกลายเป็นความเข้าใจ เป็นทัศนคติ เป็นความเชื่อ แล้วก็ป็นวิถีคิดตามลำดับ ผมคิดว่าวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เราต้องการที่จะทำให้เกิดขึ้นในประเทศไทยก็คงจะอยู่บนบริบทนี้เช่นเดียวกัน ผมเห็นด้วยกับตัววัฒนธรรมที่ทางคณะกรรมการได้เสนอมา ๖-๗ ประการนี้นะครับ แล้วก็เห็นด้วยกับตัวแผนงานต่าง ๆ ที่จะคิดว่าเป็นแผนในการขับเคลื่อนตัววัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ผมอยากจะให้ท่านกรรมาธิการได้ตอบโจทย์ในการใช้กิจกรรมหรือใช้แผนงานให้ตรงกับสิ่งแวดล้อมหรือกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นอีกนิดหน่อย ผมเรียนนะครับว่าในภาษาหรือในกระบวนการวิชาการการตลาด เขาจะแบ่งคนออกเป็นเจนเนอเรชัน (Generation) นะครับ เมื่อก่อนก็อาจจะ มี ๒-๓ เจนเนอเรชัน (Generation) เช่น เบบี้บูม (Baby Boom) แล้วก็ป็นเจนเนอเรชัน (Generation) ต่อจากลูกเบบี้บูม (Baby Boom) ก็ป็นเจนเนอเรชัน เอกซ์ (Generation X) เอกซ์เทนด (Extend) ต่อขยาย แล้วก็ป็นเจนเนอเรชัน (Generation) ที่ปัจจุบันก็อายุ ๓๐ เศษ ๆ

ที่เขาเรียกว่า เจนวาย (Gen Y) วาย (Y) นี่ไม่ใช่ตัววาย (Y) นะ ดับเบิลยูเอชวาย (Why) หรือเจน (Gen) ทำไมนี่ละครับ เกิดมาก็ตั้งคำถามเลยว่า ทำไม และเจน (Gen) ที่เกิดขึ้นหลังจากมิลเลนเนียม (Millennium) หรือว่าสหัสวรรษหรือปี ๒๐๐๐ นี่นะครับ เขาเรียกเจนเอ็ม (Gen M) ผมตั้งคำถามต่อว่าสิ่งที่เรากำลังจะทำจากการเปลี่ยนแปลงหรือสร้างวัฒนธรรมที่ว่านี้นะครับ เราทำกับใคร กลุ่มไหน ซึ่งผมคิดว่าท่านกรรมาธิการก็คงจะสร้างแผนต่าง ๆ เพื่อรองรับในแต่ละกลุ่มช่วงวัย สิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามแผนงาน ผมคิดว่าเกิดอยู่ ๒ อย่าง ๑. คือการสร้าง ๒. คือการเปลี่ยนแปลง ผมจะพูดถึงการสร้างก่อนนะครับ การสร้างที่ว่านี้ผมคิดว่าคนที่เราจะคาดหวังที่จะให้เขามีวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบก็คือมีทั้งหลักยึดทั้ง ๖ ข้อหรือ ๗ ประการ แล้วก็มีความอดทนที่จะอยู่กับคนที่มีความเห็นต่าง คนที่เคารพสิทธิของคนอื่น เคารพสิทธิของตัวเองไม่ไปละเมิดต่าง ๆ เหล่านี้ ผมคิดว่าน่าจะคาดหวังในกลุ่มที่อยู่ในกลุ่มเจนเอ็ม (Gen M) เจนเอกซ์ (Gen X) หรือเจนวาย (Gen Y) ถามว่าคนเหล่านี้เขาอยู่ที่ไหนครับ คนเหล่านี้เขาอยู่ในระบบการศึกษาหรือเขาอยู่ในระบบการทำงานในช่วงต้น ผมคิดว่าวิธีที่จะสร้างวิทยากรอาจจะเป็นส่วนหนึ่ง แต่ผมคิดว่าการสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีบรรยากาศของความ เป็นประชาธิปไตยให้ได้เรียนรู้ ผมคิดว่าอันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งกว่า นอกเหนือจากนั้นเขาอยู่ที่ไหนเขาอยู่ในครอบครัวครับ เขาอยู่ที่บ้าน ยังมีคำพูดอยู่เสมอครับ เด็ก ๆ วัยรุ่น เยาวชนว่าไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ยังมีคำพูดอยู่เสมอครับว่าคนนี้เป็นเด็กดี ยังถูกสังคมชี้หน้าหรือติตรานะครับว่าคนเหล่านี้ไม่เคารพผู้ใหญ่ สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่สังคมไทยเราให้คุณค่าไว้ แต่ถ้ามองในแง่ของสังคมประชาธิปไตยแสดงว่าครอบครัวเขาอาจจะไม่รับความคิดเห็นที่แตกต่างหรือเปล่า ซึ่งผมก็ตั้งคำถามย้อนกลับไปที่ท่านกรรมาธิการว่าวัฒนธรรมฐานรากที่มาจากครอบครัว มาจากการใช้ชีวิตส่วนใหญ่ ๘ ชั่วโมงอยู่ในโรงเรียน ๘ ชั่วโมงอยู่ในสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ แล้วก็อีกประมาณ ๘ ชั่วโมงอยู่ที่บ้านนี่นะครับ ท่านทำอย่างไรกับการเปลี่ยนแปลงหรือการสร้างวัฒนธรรมในครอบครัว -----

ส่วนต่อมาที่ผมอยากจะพูดก็คือในแง่ของการเปลี่ยนแปลง นั่นคือผมคิดว่าต้องดำเนินการในกลุ่มที่เป็นเจนเอกซ์ (Gen X) หรือ ๓๐-๔๐ ปีขึ้นนะครับ ส่วนกลุ่มคนที่แก่กว่านั้นผมก็ไม่ทราบว่าจะเปลี่ยนอย่างไรนะครับ ผมอยากจะสอบถามหรืออยากจะเสนอนะครับว่าคือความเปลี่ยนแปลงที่ว่านั้นะครับมันต้องเกิดขึ้นจากการที่เราองสิ่งแวดล้อม ผมไปในท้องถิ่นเยอะ ๆ ผมก็เจอคนพูดถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขาก็พูดถึงการไม่ชอบมาพากลหรือไม่ถูกต้องในการได้มาซึ่งการดำรงตำแหน่งเยอะแยะมากมาย เราจะทำอย่างไรให้วิถีชีวิตความเคยชินของประชาชนที่อยู่ในของใกล้ตัวเขาที่สุดเองนะครับ ทำให้มันเปลี่ยนแปลงตรงนั้น เพราะผมเชื่อว่าถ้าเราไม่เปลี่ยนแปลงตั้งแต่ในระดับฐานรากองค์กรหรือว่าการเมืองในระดับชาติมันก็คงจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก หรือไม่สมารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ เพราะฉะนั้นบทบาทขององค์กรที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการทำให้เกิดความสุจริตโปร่งใสในสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวเขาในการเมืองระดับท้องถิ่นผมคิดว่าสำคัญมากแล้วอีกอย่างหนึ่งที่ผมอยากจะเรียนว่าในเรื่องวัฒนธรรม มันต้องมีความเชื่อบางอย่างที่ทำให้สิ่งที่เขาหวงแหนเขาต้องรักษาไว้ด้วยการรักษาวัฒนธรรมนี้ เช่น มันต้องเชื่อมโยงให้ออกครับว่าการคอร์รัปชันเป็นสาเหตุของความยากจน มันต้องทำให้คนเขาเห็นครับว่าถ้าเขายังส่งเสริมการคอร์รัปชันมันมีค่าเท่ากับเขายังส่งเสริมให้ตัวเองมีความยากจนอยู่ ซึ่งอันนี้ก็ต้องต้องใช้การประชาสัมพันธ์ ใช้การยกตัวอย่าง หรือใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะสื่อสารกับประชาชนทั่วไป และสิ่งสุดท้ายจริง ๆ ผมทราบว่าพรุ่งนี้จะมีการนำเสนอข้อเสนอจากทาง ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ท่านอาจารย์ถวิลวดี เรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายสาธารณะ ฟังดูอาจจะไม่มีคำว่า การเมือง นะครับ แต่นโยบายสาธารณะเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจ เป็นเรื่องของผู้อยู่ในอำนาจทางการเมือง เพราะฉะนั้นแล้วผมคิดว่าข้อเสนอวันนี้ในเรื่องการมีส่วนร่วมกับภาคปฏิบัติที่เป็นความจริงจรงในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจะเป็นปัจจัยสุดท้ายที่ทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองที่ถูกสร้างหรือเปลี่ยนแปลงนั้นมีความมั่นคงและยั่งยืน ผมก็คาดหวังในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ว่าคนที่อายุ ๑๐ ปี หรือ ๑๕ ปี หรือต่ำกว่านั้นในวันนี้ อนาคตเขาจะมาอ่านหนังสือครับว่าประเทศไทยเคยมีการซื้อสิทธิขายเสียงด้วยหรือ ถ้าเราสามารถตั้งความหวังนั้นได้เพื่อลูกเพื่อหลานของเรา ผมคิดว่าข้อเสนอวันนี้แล้วก็สิ่งที่เราช่วยกันทำในสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศก็ประสบความสำเร็จแล้วครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ รักษาเวลาได้ตรงเป๊ะเลยนะคะ พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก อติตรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เรียนเชิญค่ะ อยู่ไหมคะ

พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ และสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ กระผม พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ หมายเลข ๑๒๔ ครับ ความจริงผมก็คงเหมือนท่านสมาชิกสภาหลาย ๆ ท่าน ก็คงไม่อยากจะพูดครับ แต่ว่าเนื่องจากเป็นหัวข้อที่สำคัญที่คณะกรรมการธิการได้ตั้งใจอย่างยิ่ง แล้วก็ก็เป็นเรื่องที่อ่อนแต่ทรงพลัง ทั้งอ่อนและแข็งอยู่ในที่เดียวกัน แล้วก็ก็เป็นเรื่องที่เป็นรากแก้วของระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญยิ่งของทั่วโลกนานาอารยประเทศ หรือแม้แต่โซน (Zone) ภูมิภาคย่อยลงมาถึงประเทศเรานะครับ ดูประหนึ่งว่าจับต้องยาก นะครับ เพราะว่าไปโยงเกี่ยวกับระบบใหญ่คือเรื่องการเมือง พ่วงด้วยเศรษฐกิจและสังคม นะครับ เพียงแต่อันใหญ่อันเดียวเรื่องการเมืองนี่ก็มันทั้งใหญ่และเล็ก และบางคนก็บอกว่า เป็นวิถีชีวิต ถึงไม่ยากยุ่ง ไม่ชอบ แต่เขาก็ต้องมายุ่งกับเราเอง หรือเราก็ต้องยุ่งกับการเมือง นะครับ วัฒนธรรมทางการเมืองนี่จริง ๆ ก็เหมือนโลหิตที่อยู่ในร่างกายของมนุษย์นะครับ จำเป็นอย่างยิ่ง มีมาตั้งแต่ก่อนเกิด ตั้งแต่ก่อนสภาพเป็นทารกอีกนะครับ แล้วก็อยู่รอดเป็น บุคคล พอรอดเป็นบุคคลก็ยิ่งเห็นชัดเจนขึ้น จนกระทั่งเป็นปัจเจกบุคคล เป็นกลุ่มบุคคล เป็นชุมชน สังคม ประเทศชาติ นะครับ ส่วนหนึ่งที่ผู้อภิปรายหลายท่านได้บอกว่ามันล่องลอย อยู่ในอากาศ แต่อีกส่วนหนึ่งเราต้องพยายามจะให้มันจับต้องได้ คือเหมือนกับว่ากินได้อยู่ได้ เพื่อพี่น้องประชาชนชาวไทยหรือพี่น้องเราจะมีความสุข เพราะตรงนี้ช่วงหลัง ๆ มาเราจะได้ยินว่าการเมือง หรือย่อยลงมาเป็นนักการเมือง ทำอย่างโน้นทำอย่างนี้นะครับ อย่างเช่น ผมไปต่างประเทศบ่อย หรือเจอชาวต่างชาติซึ่งเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเขาจะถามว่า นักการเมืองของบ้านท่าน คนนั้นคนนี้เดิมอาชีพอะไร เพราะพฤติกรรมของมนุษย์ดูจาก ทั้งอินคัม (Income) ดูจากรายได้และรายจ่าย คือดูจากสเตทเมนต์ (Statement) เขาก็รู้กัน ทั้งประเทศ รู้ตั้งแต่ย้อนยุคอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตด้วยว่าจะมีทายาทตระกูลโน้นตระกูลนี้ สืบทอด ถามว่ารายได้เขามาจากอะไร -----

มาจากการเมือง มาจากอาชีพการเมือง นักการเมืองเหล่านั้นซึ่งหลาย ๆ ประเทศ เอาแค่ว่า
 รอบ ๆ บ้านเราก็ถามผมบ่อย ๆ ว่าคุณเรื่องศักดิ์ช่วยตอบก่อนว่า นักการเมืองของคุณแต่ละคน
 อาชีพอะไร คนนี้ตอบได้ คนนั้นตอบไม่ได้ คนนี้ตอบไปแล้วเขาก็ยิ้ม ๆ สื่อนี้ก็สะท้อนไปถึง
 เรื่องวัฒนธรรมการเมืองซึ่งเป็นเงาสะท้อนส่วนหนึ่งว่าอธิบายยากนะครับ ตรงนี้เราต้องให้
 ประชาชนเกิดความรักความศรัทธาและความเชื่อมั่นในเรื่องการเมือง ก็คือพฤติกรรม
 ของการเมืองของผู้ที่มีส่วนองค์ประกอบของการเมืองคือนักการเมือง รวมทั้งผู้ที่อยู่ใกล้ ๆ
 นักการเมือง รวมทั้งผู้ที่เป็นองค์ประกอบของการเมือง คือประชาชนในรัฐนะครับ ทุกคน
 ก็ต้องมีส่วนในเรื่องวัฒนธรรมการเมือง แล้วเราก็มาย้อนเรื่องปลูกฝังวัฒนธรรมการเมือง
 ซึ่งผมขอชื่นชมคณะกรรมการการะครับ ซึ่งทำแผนหลักทั้ง ๔ แผนนะครับ แผนหลักก็คือ
 อันแรก ๆ เราจะว่าด้วยปรัชญาและอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ โดยเน้นไปที่ปลูกต้นไม้หลัก
 คือการศึกษา ปลูกตั้งแต่พื้นดินไปเลยนะครับ แล้วก็ค่อยต่อยอดไปอีก ๒ แผน นะครับ ๒ แผน
 จนกระทั่งถึงขั้นสร้างความรู้ความเข้าใจ ตรงนี้พวกเราก็คงขอให้กำลังใจนะครับว่า เป็นเรื่อง
 ที่ยากลำบาก ทำแล้วทำเล่า ก็ต้องทำต่อไป ที่นี้ในส่วนนี้มันเป็นเหมือนกับว่ามันเป็นอาการ
 ของโรค อาการของโรคคือว่าคนอาจจะชอบบ้าง ไม่ชอบบ้าง แล้วก็บอกว่าเรื่องวัฒนธรรม
 การเมืองนี้ทำยาก เป็นสมมุติฐานของโรค เราก็ต้องหาวิเศษรักษาโรค แล้วก็ต้องรุกคืบไปถึง
 ป้องกันโรคด้วยนะครับ ขอขอบคุณครับที่คณะกรรมการการพยายามจะเดินสายหลักทั้ง ๔ แผน
 นะครับ แล้วท้ายสุดก็ถึงเป็นกลไกในการขับเคลื่อน เป็นหน่วยงานต่าง ๆ ให้เกิดเป็นรูปธรรม
 นะครับ ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งนะครับ ที่จะให้มีการขับเคลื่อนโดยเร็ว ถึงแม้ว่าคำว่า ปฏิรูป
 ก็คือบางคนบางส่วนก็เข้าใจไปว่า ต้องทำแบบพลิกหน้ามือฝ่ามือมันคงยาก รอบ ๆ บ้านเรา
 เขาทำมาหลายส่วน เราคงรู้ หลาย ๆ ท่านก็ได้อภิปรายถึงประเทศสิงคโปร์ เราจะเห็นว่า
 ประเทศสิงคโปร์ท้ายสุดเมื่อท่านถึงแก่กรรม ประชาชนทั้งประเทศก็เข้าคิว ที่ผมเคยบอก
 แล้วว่า ได้มอบความปลอดภัยให้กับพี่น้องชาวสิงคโปร์อย่างไม่รู้ลืมนะครับ เราจะเห็นว่า
 ท่านผู้นำของท่านยามว่างท่านก็ใส่เสื้อแขนสั้นหรือง่าย ๆ ไปเดิน มีรูปภาพเยอะ ตั้งแต่พัฒนา
 จากพื้นที่ชายทะเลต่าง ๆ จากเป็นที่ว่างเปล่า จนกระทั่งปัจจุบันมันมีการพัฒนาการอย่าง
 เหมือนเนรมิตขึ้นมาได้ ถือว่าท่านก็เป็นผู้นำที่ปลูกฝังด้วยความอดทน และด้วยความยั่งยืน
 นะครับ หรือถ้าเราไปเวียดนาม ทุกวันนี้ ถ้าไปเดี๋ยวนี้ก็จะเห็นว่าเด็ก ๆ เข้าแถว ฝนตกก็ตาม
 เพื่อมาดูบ้านลุงโฮ ผมเคยไปหลายครั้งคุยกับเขาว่า ทำไม เขาเพิ่งเป็นเด็กเล็ก ๆ เขารู้จัก
 ลุงโฮ เพราะลุงโฮอยู่บ้านเล็ก ๆ ท่านไม่ยอมอยู่บ้านใหญ่ ๆ นะครับ นี่คือการปลูกฝังนะครับ

ซึ่งท้ายสุดแล้วผมก็จะขอสรุปว่าตรงนี้เราต้องดำเนินต่อไป ทั้งขอสนับสนุนในการดำเนินการ ทั้งแผนหลักทั้ง ๔ แผน ก็คือเป็นรูปแบบ แบบเป็นทางการนะครับ เหมือนเราได้พูดถึง วิธีชีวิตประชาธิปไตย มันมีทั้งวิธีชีวิตแบบปรัชญาหรือแบบอุดมการณ์ และวิธีชีวิตที่กินได้ จับต้องได้ ปากท้องของพี่น้องประชาชน คือวิธีชีวิตจริง ๆ วิธีชีวิตของความเป็นไทยที่มี รากเหง้านะครับ ตรงนี้ครับก็คือผมจะฝากไปด้วยเรื่องแบบไม่เป็นทางการ นอกเหนือจาก ๔ แผนหลักแล้วนี้ มันคงมีเยอะนะครับท่านประธาน แต่สิ่งหนึ่งที่ผมฟังมาตลอดนะครับ ซึ่งผมเองก็ไม่อยากจะพูดในส่วนที่เกรงว่าพูดไปแล้วคนจะไม่เข้าใจ แต่ผมก็ตัดสินใจที่จะพูดว่า มันมีหลายส่วน เมื่อที่ผมพูดว่ามันเหมือนเป็นอาการของโรคนะครับ แล้วเราก็พยายามพูดกัน อยู่เสมอ แม้แต่ใน ๔ แผนหลัก ในเรื่องการศึกษาหลาย ๆ คนที่เรียนทางด้านรัฐศาสตร์ การปกครอง กัฟเวอร์เมนต์ (Government) เราจะมีข้อสอบตั้งแต่ครูบาอาจารย์ยังถาม ข้อสอบสั้น ๆ ขอโทษพูดภาษาอังกฤษครับ วอต อิส โพลิติก (What is politic) ก็คือ การเมืองคืออะไร -----

ออกข้อสอบในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ถ้ามั่นใจครับ นักเรียน นักศึกษา เด็ก ๆ ก็ยังตอบยาก ต้องถามและต้องตอบนะครับ ผู้ใหญ่ต้องมีตัวอย่างที่ดีให้เด็กเหล่านั้นเขียนเป็นตัวอักษรมา เหมือนอย่างประเทศเวียดนาม ที่การศึกษาว่าการบ้านของเด็กมีเพียง ๑๐ ข้อ และข้อ ๑ ก็คือว่าน้อง หนู ๆ ที่ตื่นขึ้นมายันเช้านอน มีจิตมั่นที่จะทำความดีอะไรบ้าง ๑ ใน ๑๐ ข้อนั้น ผมไปประเทศเวียดนามมาเขาก็ตอบอย่างนี้ครับ เด็กก็ตอบได้ เป็นเอสเซย์ (Essay) สั้น ๆ นะครับ เฉากเช่นเดียวกัน ผมสรุปก็คือว่าผมเห็นด้วยที่คณะกรรมการธิการได้ดำเนินการเรื่องนี้นะครับ แต่ส่วนหนึ่งที่ผมเสนอในส่วนเสริมไปทั้งที่เป็นทางการที่ได้ทำไปแล้ว ส่วนไม่เป็นทางการก็คือว่าท่านต้องฟังดู ท่านลองไปพิจารณาดูก็ได้ครับ ท่านคณะกรรมการธิการ ท่านประธานครับ ผมฝากให้ท่านคณะกรรมการธิการบอกว่าคงอยากจะทำให้มีการติดตามผลศาลคดีทุจริตให้มีผลโดยเร็ว ท่านครับ ท่านกรรมการธิการท่านคงทราบมากกว่าผม เพราะผมไม่ใช่เป็นนักกฎหมาย แต่ผมฟังจากพี่น้องแล้วก็ฟังจากทั่ว ๆ ไป ผมเดินตลาดบ่อยนะครับ ไปท้องไร่ท้องนา ไปในเมืองหลวง ย่านศูนย์การค้า ไปในที่ต่าง ๆ เขาบอกว่าอยากให้มีศาลคดีทุจริตคดีทุจริตนี้มันคงหลาย ๆ คดีให้มีผลโดยเร็ว นะครับ ตอนนี้กำลังเดินไปหลายส่วนแล้วนะครับ ให้มีผลโดยเร็ว ตรงนี้ที่เราพูด ที่ท่านกรรมการธิการพูดเหมือนกับพูดสิ่งที่เย็น ๆ พูดในสิ่งที่ดี ๆ แต่ที่ผมเสนอเรื่องนี้มันอาจจะเป็นเรื่องแข็ง แต่มันเป็นอาการของโรคนะครับ ถ้าเรารักษามาอาการก็กินยาแก้ปวดไปเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นบางที่ท่านลองพิจารณาว่าศาลคดีทุจริตให้มีผลโดยเร็ว มีผลโดยเร็วก็คือเกิดมรรคผลนะครับสั้น ๆ และพ่วงด้วยคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประชาชนมีสิทธิฟ้องคดีได้นะครับ คือบางครั้งเราจะเห็นว่าต้องผ่านทางด้านของผู้ตรวจการแผ่นดินนะครับ ต่อไปนี้ผมคิดว่าประชาชนส่วนหนึ่ง ตาสีตาสา หรือว่าองค์กรที่เห็นแก่บ้านเมือง แม้ว่าจะถูกเป็นเป้า หรือเป็นผู้ที่ตกในอันตราย สิ่งเหล่านี้จะต้องคุ้มครองก็คือว่าประชาชนมีสิทธิที่จะฟ้องคดีได้โดยตรงครับ กราบขอบคุณครับท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอบพระคุณมากนะคะ ต่อไปเชิญท่านกษัตริ์เดชธนทัต เสกขุนทด รองประธานสภาพัฒนาการเมือง อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ เรียนเชิญค่ะ

นายกษัตริ์เดชธนทัต เสกขุนทด : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง กระผม กษัตริ์เดชธนทัต เสกขุนทด สมาชิกหมายเลข ๕ ครับ ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณกรรมการธิการนะครับที่หยิบยกเรื่องนี้ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ แล้วกระผมเห็นด้วยทั้งหมดนะครับกับสิ่งที่ทางกรรมการธิการได้เสนอ แต่กระผม

มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการที่จะเพิ่มเติมในรายงานนะครับ คือฐานคิดสำคัญอันที่ ๑ ก็คือว่าเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง สำคัญน่าจะอยู่ที่การเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการที่จะมาพัฒนาการเมือง ถ้าเรามีพื้นที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับทุกส่วน วัฒนธรรมทางการเมืองจะถูกเปลี่ยนไปโดยปริยาย การเมืองจะถูกเปลี่ยนผมมีรูปธรรม ๒ รูปธรรมนะครับ รูปธรรมที่ ๑ ก็คือว่าเป็นรูปธรรมของการเมืองภาคพลเมืองมีรูปธรรมที่เกิด พ.ร.บ. สภาพัฒนาการเมือง ปี ๒๕๕๑ ท่านอาจารย์วรรณธรรมได้หยิบยกขึ้นมา มี พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ เกิดขึ้นมาพร้อมกันครับ ปี ๒๕๕๑ เช่นกัน ๒ พ.ร.บ. นี่เป็น พ.ร.บ. ที่เปิดพื้นที่ทางการเมืองให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หลังจากเกิด พ.ร.บ. ทั้ง ๒ พ.ร.บ. ที่คู่แฝดกัน มันเกิดพื้นที่ทางการเมืองขึ้นระดับพื้นที่ตำบล วันนี้ประมาณสัก ๔,๐๐๐ กว่าตำบล พอมีพื้นที่ทางการเมือง ๔,๐๐๐ กว่าตำบล แล้วโยงกันมามีพื้นที่ทางการเมืองระดับจังหวัด มีพื้นที่จังหวัดของภาคประชาชน มีสภาพัฒนาการเมือง มีสภาองค์กรชุมชน ๒ พ.ร.บ. นี่เป็น พ.ร.บ. สำคัญที่สร้างวัฒนธรรมใหม่ของการเมือง -----

รูปธรรมที่ผมอยากจะหยิบยกตรงนี้ก็ถือว่า วันนี้ในความหมายของวัฒนธรรมการเมืองไม่ได้แปลว่าเลือกตั้งวัฒนธรรมการเมืองคุณภาพชีวิตของประชาชนต่างหาก ถ้าภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการเชื่อมโยงทุกส่วน ทุกองค์กร ทุกกลุ่ม มาสัมพันธ์กับท้องถิ่น มาสัมพันธ์กับท้องที่แล้วก็มาสัมพันธ์กับหน่วยงานที่อยู่ตรงนั้น พลังการเปลี่ยนแปลงตรงนี้นั่นก็จะเกิดขึ้น อันนี้เรียกว่า สภาองค์กรชุมชน มันมีประมาณ ๔,๐๐๐ กว่าตำบล ประเด็นมันอยู่ที่ว่ามันจะจัดความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองของสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร สภาองค์กรชุมชนสภาท้องถิ่น หน่วยงานท้องที่ แล้วก็รวมทั้งการบริหารส่วนท้องที่ ถ้า ๔ ประสานนี้ยึดหลักเป็นฐานสำคัญ แล้วสร้างพลังใหม่ขึ้นมา มันเป็นวัฒนธรรมใหม่ครับ ก็แปลว่าพื้นที่การมีส่วนร่วมเป็นสาระสำคัญ จะทำอย่างไรให้เกิดพื้นที่ที่ตรงนี้ การเมืองจะถูกเปลี่ยนโดยปริยาย ในรูปธรรมเหล่านี้การเชื่อมโยงทุกตำบล ๖๓ ตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญเห็นภาพชัดเจน ทุกตำบล ๖๓ ตำบล ในจังหวัดอำนาจเจริญโยงพื้นที่ระดับตำบล ๔ ประสาน สร้างธรรมนูญของตำบลตัวเอง แล้วก็เอาธรรมนูญทุก ๆ ตำบลใน ๖๓ ตำบลโยงมาเป็นธรรมนูญจังหวัด การเมืองเปลี่ยนครับ ประเด็นตรงนี้ก็คือว่ามันจะสร้างพลังตรงนี้ให้มันเกิดได้อย่างไร การเมืองเปลี่ยนในความหมายของผมตรงนี้ก็ถือว่าวันนี้พื้นที่การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการกำหนดว่าอนาคตชะตาชีวิตของเขาควรเป็นอย่างไร เศรษฐกิจควรเป็นอย่างไร ที่ดินควรเป็นอย่างไร การศึกษาควรเป็นอย่างไร หยิบยกเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้นมาเป็นพื้นที่กลาง แล้วก็มาพูดคุยกันตรงนี้นั่นแหละเป็นแรงสำคัญ วันนี้รูปธรรมเหล่านี้มันกำลังเกิดขึ้นทุก ๆ จังหวัด ไม่ใช่แปลว่าสภาที่ขัดแย้งครับ แต่เป็นสภาการมีส่วนร่วม เราเปิดพื้นที่ให้พลังตรงนี้นั่นก็จะเกิดความเปลี่ยนแปลง เพราะฉะนั้นผมอยากให้เสริมประเด็นตรงนี้ขึ้นไปว่ามันจะเกิดฐานสำคัญในระยะยาวได้อย่างไร อันนี้คือรูปธรรมระดับพื้นที่ ตำบล แล้วก็จังหวัด ซึ่งเกิดขึ้นมากมาย ประชาชนไม่ได้แปลว่าไม่มีวัฒนธรรม ประชาชนมีพื้นฐานเยอะมากแต่ทำอย่างไรถึงจะเปิดพื้นที่ตรงนี้จัดความสัมพันธ์ระบบที่มันมีอยู่ตรงนี้ให้มันเกิดพลังร่วมได้อย่างไร วันนี้นโยบายรัฐบาลชุดปัจจุบัน พูดคำว่า ประชาธิปไตย แต่กระบวนการประชาชนที่เคลื่อนมาวันนี้กำลังพูดถึงสภาพการเมือง สภาการมีส่วนร่วม การสร้างพื้นที่กลาง การสร้างเวทีกลางให้กับสังคม กระบวนการตรงนี้นั้นถูกเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นระบบการเมืองที่เกิดขึ้นถ้าพลังประชาชนเชื่อมโยงกัน มีพื้นที่กลางทุกเรื่องราวเกิดขึ้นมาพูดคุยกันผมว่ามันเป็นการศึกษาทางการเมืองชนิดหนึ่งที่ท่ามกลางการปฏิบัติ และเกิดในภายใต้วิถีชีวิตจริง อันนี้คือประเด็นที่ ๑ ที่เป็นรูปธรรม ที่อยากจะหยิบยกขึ้นมา

ประเด็นที่ ๒ การให้การศึกษาทางการเมือง ผมมีความคิดว่ากระบวนการ ณ วันนี้ในการศึกษาทางการเมืองมีรูปธรรม พยายามคิดค้นออกแบบเยอะแยะมากมาย ผมกรุ๊ปธรรม ผมมีโอกาสได้ไปพบไปดูงานที่โรงเรียนอนุบาลเมืองอุดรดิตถ์ เป็นโรงเรียน ที่สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตยค่อนข้างสูงมาก โยงทั้งเด็ก ครู พนักงาน แล้วรวมทั้งผู้ปกครอง องค์กรประกอบเหล่านี้มีฐานสำคัญพอสมควร แต่ประเด็น อยู่ที่ว่าหลังจากที่เขาจบจากโรงเรียนนั้นเขาไปตรงไหน เขาก็มาเจอสังคมโรงเรียนที่ไม่ได้ มีพื้นฐานแบบนี้ กระบวนการต่อเนื่องแบบนี้มันจะเกิดได้อย่างไร ซึ่งผมว่าลักษณะแบบนี้ ในการศึกษาทางการเมืองมันส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองเปลี่ยนด้วย แล้วก็ต้อง มีความต่อเนื่อง

ประเด็นสำคัญที่ผมหยิบยก ๒ เรื่องนี้ แท้ที่จริงแล้วก็มีหน่วยงานเยอะแยะ มากมายที่รับผิดชอบอยู่ตอนนี้ ท่านอาจารย์วรรณธรรมได้หยิบยกมา สภาพพัฒนาการเมือง ได้เกิดขึ้น ปี ๒๕๕๑ ๙ ปี ถ้าเปรียบถึงคนก็คือประมาณอยู่ ป. ๓ เท่านั้น แต่ในขณะเดียวกัน การเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองฝังรากลึกไม่ต่ำกว่า ๖๐ ปี ถ้าเป็นเขี้ยวก็เดินไปไม่ได้แล้ว มันฝังดิน มันรากไปเลย เพราะฉะนั้นกระบวนการการมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมทาง การเมือง เครื่องมือสำคัญของสภาพพัฒนาการเมืองสู่แผนพัฒนาการเมือง แผนพัฒนา การเมืองคล้าย ๆ กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่หน่วยงาน เวลาวางแผน งบประมาณประจำปีต้องอ้างอิงถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ -----

แต่ในขณะเดียวกันแผนพัฒนาการเมืองไม่ได้ถูกหยิบยกตรงนั้น ประเด็นปัญหาก็คือว่าอำนาจ บทบาทหน้าที่สาระสำคัญตรงนั้นมีไม่เพียงพอ พ.ร.บ. สภาพพัฒนาการเมืองจะต้องมีการปรับเปลี่ยน ในขณะเดียวกันแผนพัฒนาการเมืองไม่ใช่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเท่านั้น ที่จะต้องหยิบยกแล้วก็ไปทำ ผมว่าทุกกระทรวง ทบวง กรมเกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งหมด เกี่ยวข้องอย่างไรครับ เกี่ยวข้องก็ว่ามันคือพื้นฐานทางวิถีชีวิตของคนทั้งหมด ถ้าพูดถึง วัฒนธรรม เศรษฐกิจมันก็คือการเมือง สังคมมันก็คือการเมือง เพราะฉะนั้นทุกหน่วยงานต้องเอาแผนพัฒนาการเมืองไปคู่ด้วย ไม่ใช่เฉพาะกับกระทรวงศึกษาธิการ เพราะฉะนั้นถ้าเป็น ชุดข้อเสนอเพิ่มเติม ณ ตอนนี่ก็คือว่าในเรื่องแผนพัฒนาการเมืองนี้ทุกหน่วยงานก็ต้องเอา เรื่องราวเหล่านี้ไปสอดคล้องกับแผนพัฒนาของตัวเอง ในขณะเดียวกันการศึกษาทาง การเมืองก็ต้องพูดถึงเรื่องของความต่อเนื่อง ประเด็นผมมีนิดเดียวครับ ที่เป็นข้อเสนอ ของคณะกรรมการการะครับ ผมดูแผนงานปัจุบันก็มีคำว่า โครงการ วันนี้ผมอยู่ข้างล่างครับ ผมอยู่กับพี่น้องภาคประชาชน คำว่า โครงการ นี่มันเผื่อครับ ทำอย่างไรถึงจะเปลี่ยน โครงการให้มันเป็นเรื่องราวที่เป็นวิถีครับ วันนี้พี่น้องประชาชนบริโภคคำว่า โครงการ เดียวก็ มีโครงการนั้น เดียวก็มีโครงการนี้ ผมไม่ได้แปลว่าผมไม่เห็นด้วยนะครับ เห็นว่าจะทำอย่างไร ถึงจะไม่ใช้โครงการ ถ้าเป็นโครงการเมื่อไรความรู้สึกของชาวบ้านบอก เดียวเขาก็มาทำ เดียวเขาก็กัก ทำอย่างไรให้เกิดกระบวนการที่ต่อเนื่องและเห็นวิถีของวัฒนธรรมทางการเมือง อันนี้คือประเด็นสำคัญ

ข้อเสนอประเด็นที่ ๓ ก็คือผมที่กำลังคิดว่าวัฒนธรรมทางการเมือง ถ้าพลเมือง เข้มแข็งวัฒนธรรมการเมืองก็ต้องเปลี่ยน การเมืองที่จะเข้มแข็งได้ก็คือสร้างจากความสัมพันธ์ สร้างพื้นที่ทางการเมืองให้กับภาคประชาชนทุกส่วน มีพื้นที่กลางได้ไหมระดับพื้นที่ ระดับตำบล ชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ แล้วก็ภาคีหน่วยงาน มีวงกลางกันได้ไหมที่จะมาพูดคุยมาออกแบบ ด้วยกันในแผนพัฒนา ๕ ปี ๒๐ ปี ถ้ากระบวนการตรงนี้นั้นเกิดขึ้น แนนอนก็คือว่าท้องถิ่น จะทำอะไรที่นอกเหนือจากยุทธศาสตร์กลางหรือพื้นที่กลางตกลงกันมันก็ยาก ในขณะเดียวกัน ถ้าพื้นที่จังหวัดมันมีคำว่า ภาคชุมชน ที่มีสภาองค์กรชุมชน มีภาคของท้องถิ่น มีภาคของ ท้องที่ว่าด้วยบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งภาคีหน่วยงานในรูปของประชารัฐปัจจุบันวันนี้ ถ้ามันมีพื้นที่กลาง มันมีวงกลาง วัฒนธรรมทางการเมืองตรงนี้นั้นก็ถูกเปลี่ยนแปลง มันแปลว่า เอาทุกเรื่องขึ้นมาอยู่ในเวทีกลาง หายกระหะขึ้นมาให้ทุกคนได้รับรู้รับทราบและเห็นด้วยกัน พลัตรงนี้นั้นจะเปลี่ยนแปลงครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ รักษาเวลาทุกท่านเลยนะคะ ขอบพระคุณมาก ๆ ค่ะ ท่านต่อไปนะคะ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครื่องงาม อดีตสมาชิกวุฒิสภา เรียนเชิญค่ะ

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครื่องงาม : ขอบคุณท่านประธานครับ เฉลิมชัย เครื่องงาม หมายเลข ๓๑ ท่านประธานครับ วันนี้เรากำลังพิจารณาเรื่องที่หลายท่านได้กล่าวแล้วว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อรากฐานในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงมีถ้อยคำคำว่า วัฒนธรรมทางการเมือง จริง ๆ แล้วคำว่า วัฒนธรรมทางการเมือง นั้นเป็นคำที่ไม่ใหม่นักแล้วก็ไม่เก่านัก ช่วงหลัง ๆ นี้มีการพูดถึงกันค่อนข้างจะบ่อยขึ้นหลังจากที่ประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมืองมาตลอดระยะเวลา ๘๐ ปี คำว่า วัฒนธรรมทางการเมือง นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจังในอดีต ถ้าผมจำไม่ผิดคือท่าน ศาสตราจารย์ ดอกเตอร์กมล สมวิเชียร ท่านได้ศึกษาเรื่องนี้และท่านก็พยายามที่จะเขียนตำรับตำรา แล้วก็เขียนบทความที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง โดยอ้างอิงจากนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์จากต่างประเทศ รู้สึกจะเป็นอัลมอนต์ และ พาวเวลล์ แต่อย่างไรก็แล้วแต่การเมืองของไทยนั้นคงจะหยิบตำรับตำราต่างประเทศมาเทียบเคียงหรืออ้างอิงนั้นค่อนข้างจะยาก ประเทศไทยนั้นมีวัฒนธรรมหลาย ๆ อย่าง เป็นของตัวเอง หลาย ๆ อย่างสืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษ หลาย ๆ อย่างเกิดขึ้นจากการผสมผสานจากหลาย ๆ วัฒนธรรม -----

แต่สิ่งที่อยู่ในรากเหง้า ผมอยากจะบอกว่าอยู่ในสายเลือดของคนไทยเลยก็ได้ มีอยู่หลายประการด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมทางด้านความกตัญญู วัฒนธรรมในระบบอุปถัมภ์ วัฒนธรรมการนับถือหรือเกรงใจคนที่มีฐานะ วัฒนธรรมที่บอกว่าบุญคุณต้องทดแทนอะไรต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น หลาย ๆ อย่างที่เราพูดว่าเป็นวัฒนธรรมนั้นบางอย่างเป็นผลเสียต่อพัฒนาการทางการเมืองของประเทศไทย วันนี้ดีครับ เป็นนิมิตรหมายที่ดี ที่ทางกรรมาธิการท่านนำเรื่องนี้เข้ามา ผมคิดว่านี่จะเป็นยุคบุกเบิก ยุคริเริ่มของการปรับวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยเสียที แทนที่จะอยู่ในสายเลือด ผมอยากจะให้อยู่ใน ดีเอ็นเอ (DNA) เลยก็ได้ หรืออยู่ในยีน (Gene) ของคนไทยเลยก็ได้ หลายเรื่องหลายอย่างเป็นรูปแบบของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มาจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องหลักคิด หรือว่าอุดมการณ์ หรือวิธีการนำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ นั่น เพื่อให้เกิดเป็นรูปแบบซึ่งท่านเขียนไว้ในเอกสารของท่านในหน้า ๑๓ ข้อ ๑ คือความเป็นราชอาณาจักร ข้อ ๒ คืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ข้อ ๓ หลักสิทธิและเสรีภาพ ข้อ ๔ หลักความเสมอภาค ข้อ ๕ หลักภราดรภาพ ข้อ ๖ หลักเหตุผล และข้อ ๗ หลักธรรมาภิบาล ท่านประธานครับ ท่านได้ขยายความคำว่า หลักธรรมาภิบาล เอาไว้ว่าองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลนั้นมีอยู่หลายประการด้วยกัน แต่สิ่งที่ผมอยากจะนำเรียนถ้อยคำของครูบาอาจารย์ของทางพุทธศาสนาและหลักคิดของคนไทยเลยก็ได้ ก็คือคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุ ท่านกล่าวเอาไว้มานานมากแล้ว สิ่งที่ท่านเอามาเทียบเคียงเป็นวาทกรรมทางการเมืองของท่านพุทธทาสภิกขุ นั้น ท่านใช้คำว่า ศีลธรรมเป็นรากฐานของประชาธิปไตย ท่านกล่าวไว้ค่อนข้างจะเป็นอมตะวาจา ว่าประชาธิปไตยนั้นต้องถือประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ การทำให้ศีลธรรมกลับมาเป็นรากฐานของประชาธิปไตย ประชาธิปไตยนี้มันดีต่อเมื่อมีศีลธรรมเป็นรากฐาน ถ้าไม่มีศีลธรรมเป็นรากฐานมันก็เป็นประชาธิปไตยโกง เมื่อไม่มีศีลธรรมเป็นพื้นฐานแล้ว ระบบประชาธิปไตยนั้นละจะเป็นระบบที่เลวร้ายที่สุด ยังมีใครปฏิเสธถ้อยคำนี้ได้ ผมขอแนะนำเรียนอย่างนี้ครับ หลักคุณธรรม หลักจริยธรรม อะไรต่าง ๆ นั้นสามารถใช้ได้กับคนไทยในเมือง แต่คนไทยอีกส่วนหนึ่งที่อยู่ในภูมิภาค ที่อยู่ในชนบท ที่อาจจะดีกว่าในเรื่องของเศรษฐกิจสถานะหรือการศึกษาแล้ว บางครั้งการเอาคำว่า วัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีเป็นอย่างไร หลักสิทธิเสรีภาพ หลักประชาธิปไตย หลักภราดรภาพ หรืออะไรต่าง ๆ ที่เป็นหลักการของประชาธิปไตยไปอบรม ไปบอกเขานั้น บางครั้งเขาจะไม่เข้าใจ แต่คำว่า ศีลธรรมนี้มันอยู่ในดีเอ็นเอ (DNA) ของคนไทยมาตั้งแต่เกิด ศึกษาขึ้นมา พ่อแม่

ผู้ปกครอง ผู้หลักผู้ใหญ่ก็จะบอกว่าเติบโตขึ้นมาให้เป็นคนดีมีศีลธรรม เพราะฉะนั้นการที่คนไทยจะมีศีลธรรมเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตนั้น ย่อมจะเป็นพื้นฐานในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี คงเคยได้ยินทฤษฎีที่มีนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ท่านพูดและท่านเขียนเอกสารเอาไว้ ๒ มกรา ประชาธิปไตย แสดงว่าเราให้ความสำคัญทั้งในเมืองและในชนบทเท่า ๆ กัน พอ ๆ กัน นักการเมืองหรือคนที่อยู่ในเมืองสร้างหรือตั้งรัฐบาล นักการเมืองที่อยู่ในชนบทร่วมตั้งรัฐบาล แต่เวลาล้มรัฐบาลแล้ว บ่อยครั้งที่ในเมืองเป็นฝ่ายล้ม เพราะฉะนั้นรากฐานของประชาธิปไตยที่ดี ที่จะยั่งยืนมั่นคง คือรากฐานที่คนไทยช่วยกันฝึกอบรมบ่มนิสัยให้คนไทยรุ่นใหม่ ยุคใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นคนไทยที่มีศีลธรรม ผมจึงฝากเอาไว้ว่าถ้าทางกรรมการท่านจะศึกษาเรื่องนี้ มีเอกสารเยอะแยะมากมายที่ทางท่านพุทธทาสภิกขุได้เขียนหรือได้กล่าวบรรยายธรรมเอาไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีอยู่ที่คนไทยเอามาน้อมนำอยู่มากมาย ผมขออนุญาตฝากเรียนท่านประธานผ่านไปทางกรรมการ ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปเชิญท่าน พลตำรวจโท อำนวน นิมมะโน อดีตผู้บัญชาการ ตำรวจภูธร ภาค ๑ เรียนเชิญค่ะ

พลตำรวจโท อำนวน นิมมะโน : เรียนประธานสภาที่เคารพ กระผม พลตำรวจโท อำนวน นิมมะโน สมาชิก สปท. ลำดับ ๑๙๗ ก็ต้องขออนุญาตย้อนหลังนิดหนึ่ง วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ปี ๒๕๕๗ เมื่อวานนี้ครบ ๒ ปีที่ต้องมีวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ปี ๒๕๕๗ ก็คงจะเป็นคำตอบที่ชัดเจนว่าเป็นปัญหาในทางการเมือง ต้องขอขอบคุณคณะกรรมการการ ชุดนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมองขึ้นไปแล้วมีนักการเมืองที่มีความอาวุโส ทำการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาในอนาคตให้ยั่งยืน ผมเห็นด้วยครับ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ไม่ว่าจะเป็น ท่านกษิต ภิรมย์ จนเป็นผลให้ท่านสุรินทร์มอภิปรายหรือเปล่าไม่ทราบ ท่านนิกร จำนง ซึ่งที่ ผมเอ่ยนามถึง เป็นนักการเมืองอาวุโสที่เป็นน้ำดี ท่านคงทราบปัญหาทั้งหมด และท่านกษิตเอง เป็นประธานอนุกรรมการ ผมยิ่งไว้วางใจใหญ่ แต่ที่ต้องลุกมาอภิปรายเพราะต้องการจะฝาก ไว้บางเรื่อง รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) มาตรา ๓๕ บัญญัติ ๑๐ ประการที่เรามักเรียกกันสั้น ๆ เกือบครึ่งหนึ่งในบัญญัติ ๑๐ ประการหรือครึ่งหนึ่งเป็นปัญหาทางการเมืองทั้งสิ้น ฉายสั้น ๆ นิดเดียวครับ ไม่ว่าจะเป็นอนุกรรมการต้น ๆ นะครับ ผมจำอันไม่ได้ เอาเนื้อก็แล้วกันว่า ปัญหาแรกคือนักการเมืองที่ฉ้อฉล โกงบ้านโกงเมืองจะต้องตัดสิทธิทางการเมือง ไม่ให้เข้ามา อยู่ในเวทีนี้อีก ผมเคยอภิปรายไว้ตรงนี้ครับ นักมวยล้มมวยเขาห้ามชกตลอดชีวิต นักการเมือง โกงบ้านโกงเมืองยังกลับมาเล่นอีก นี่มันอะไรกัน รัฐธรรมนูญเขียนไว้ครับ พรรคการเมือง นักการเมืองจะต้องเป็นของประชาชน ไม่ใช่เป็นของนายทุน นโยบายของพรรคการเมือง จะต้องไม่ประชานิยม ผมอภิปรายไว้ตอนต้น ๆ ที่เป็นสมาชิกใหม่ ๆ ว่า นโยบายประชานิยม คือช็อกโกแลตที่เคลือบด้วยยาพิษ จะต้องไม่เป็นพรรคการเมือง ไม่ต้องเป็นนักการเมือง ที่เผด็จการในสภา แก้อรัฐธรรมนูญให้หัวทกกันชีวิตก็ได้ เพราะฉะนั้นต้องตอบโจทย์ตรงนี้ครับ ท่านกรรมการที่ศึกษาเรื่องนี้ ต้องแก้โจทย์เหล่านี้ให้ได้ทั้งหมดก่อน ถ้ายังต้องทำให้ได้ สิ่งหนึ่งที่กรรมการลุกมาชี้แจงเมื่อสักครู่ ผมฟังแล้วคล้อยตามครับ แต่อยากจะเตือน ท่านมุ่งเน้นไปที่นักการเมืองเป็นหลัก ท่านจะสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไปที่ตัวนักการเมือง ผมขอเตือนตรงนี้ครับว่า ท่านต้องมุ่งไปที่ประชาชนเป็นหลักครับ ต้องสร้าง วัฒนธรรมในทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชนเป็นหลัก เพราะประชาชน นั้นแหละครับจะมาเป็นนักการเมือง ถ้าท่านไปแก้ที่ปลายอย่างเดียว คือไปสร้างวัฒนธรรม

วัฒนธรรมคือสิ่งที่ดึงดูดใจให้กับตัวนักการเมือง แต่นักการเมืองที่มานั้นไม่ดีมาแล้วมันยากครับ มาดัดตอนปลายมันยากครับ เราต้องสร้างวัฒนธรรมในทางการเมืองให้กับประชาชนก่อนครับ สร้างอย่างไรครับ ผมจะเชื่อมสะพานให้ท่านนิดเดียวครับ ขณะนี้ กกต. ครับ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีโครงการอยู่โครงการหนึ่งครับ เรียกว่า ศส.ปชต. ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยประจำตำบล ผมเป็น กกต. อยู่ กทม. ครับ ผมสร้างศูนย์นี้ขึ้นมาเฉพาะในกรุงเทพมหานคร มี ๑๖๙ ศูนย์ครับ มีทุกเขต มีทุกแขวง ทั่วประเทศต้องสร้างเสร็จภายในปีนี้ครับ ทั้งหมด ๗,๔๒๔ ศูนย์ครับ ศส.ปชต. ศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยประจำตำบล ศูนย์นี้จะไปสร้างประชาธิปไตยให้กับประชาชน จะเข้าไปในทุกชุมชน จะสร้างวัฒนธรรมในทางการเมืองให้กับประชาชนในทุกชุมชนในประเทศนี้ โครงการนี้เมื่อสักครู่ ท่านกษิต ภิรมย์ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ท่านบอกว่าถ้าผ่านสภาไปแล้ว ก็จะตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเขียนหลักสูตรเพื่อสร้างวัฒนธรรมในทางการเมือง ผมฝากครับว่า ต้องเขียนสร้างวัฒนธรรมในทางการเมืองให้กับประชาชนครับ ไม่ใช่แค่การเมือง แล้วไปเชื่อมโยงกับศูนย์นี้ครับ ท่านจะมีเส้นทางที่จะนำวัฒนธรรมทางการเมืองสู่ประชาชนที่ง่ายขึ้น ขอบคุนครับที่ท่านเขียนในแผนว่า มี กกต. ร่วมอยู่ด้วยนะครับ ตรงนั้นไปด้วยกันได้แล้วครับ ก็ฝากไว้ตรงต่อท่อไปสู่ประชาชนสร้างวัฒนธรรมในทางการเมืองให้กับประชาชนครับ แล้วประชาชนที่มาเป็นนักการเมือง ก็จะเป็นนักการเมืองที่มีวัฒนธรรมที่ดี เราก็สามารถแก้ปัญหา วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ปี ๒๕๕๗ ได้ครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ ฉบับชั่วคราว มาตรา ๓๕ ในบัญญัติ ๔ ประการ ปัญหาของบ้านเมืองนี้ก็จะหมดสิ้นไปครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบคุณท่านอำนวยการมากค่ะ ต่อไปท่านสุดท้ายคือท่านกิตติ กิตติโชควัฒนา อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดยะลาค่ะ

นายกิตติ กิตติโชควัฒนา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม กิตติ กิตติโชควัฒนา สปท. ลำดับที่ ๑๐ จาก จังหวัดยะลาครับ ท่านประธานครับ วันนี้ผมได้ฟังจาก คณะกรรมาธิการที่นำเสนอเรื่องที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความคงอยู่ของบ้านเมืองในระบอบ การปกครองประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมันไปสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เกือบทุกฉบับที่ได้ตราไว้ในเรื่องอย่างนี้ เช่น ที่เขียนไว้ว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ถ้าจะถามผม ผมคิดว่าอันนี้เป็นหลักของ บ้านเมืองของเราที่รัฐธรรมนูญทุกฉบับตราขึ้นมา เราจะต้องรักษาไว้ในส่วนนี้ตลอดไป ในหลวงทรงตรัสว่า การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ เพราะฉะนั้นรักษาวัฒนธรรม คือการรักษาชาติ วัฒนธรรมของการเมือง การปกครองบ้านเรานั้นก็ต้องไปสอดคล้องกับสิ่งที่ เป็นสถาบันหลักของเราที่มีอยู่ ก็คือพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ของชาติ ของบ้าน ของเมือง แต่ในปัจจุบันนี้มันก็มีสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากว่า ผู้รู้ ผู้เก่ง ไปศึกษา มาจากที่อื่น ก็เอาความคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับฐานคิดของเรา ถามผมว่าอันนี้เป็นภัยไหมต่อหลักคิดของเราที่บอกว่า การเมืองการปกครองของเรานั้น ฐานคิดมันก็คือเรื่องพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข เพราะฉะนั้นถ้าหากว่านอกเหนือไปจาก สิ่งเหล่านี้ นั่น ก็คือเป็นวัฒนธรรมที่แปลกปลอมเป็นภัยคุกคามของประเทศไทยเรา ซึ่งมาตรการอันนี้ จากรัฐธรรมนูญที่ร่างที่จะถูกนำเสนอเพื่อนำไปสู่การลงประชามติ ก็มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อที่จะจัดคนที่ เป็นภัยคุกคามต่อบ้านเมือง ก็สอดคล้องกับสิ่งที่เรา กำลังจะดำเนินการอยู่ ท่านประธานครับ ผมเองนั้นสมัยเป็นข้าราชการเด็ก ๆ เคยเป็น ปลัดอำเภอ ในขณะนั้นมีภัยคุกคามที่เรียกว่า คอมมิวนิสต์ -----

กรรมการปกครองก็ได้มีการเอาตัวพวกปลัดอำเภอทั้งหลายไปอบรมเพื่อจัดทำหลักสูตรคู่มือ
 อย่างที่ท่านกรรมการได้บอกว่าจะมีทำหลักสูตรเพื่อออกไปอบรม ผู้ใหญ่ก็บอกผมว่า
 การต่อสู้เรื่องที่จะเอาชนะภัยคอมมิวนิสต์นั้น หมู่บ้านเป็นจุดแตกหักครับท่านทั้งหลายครับ
 เพราะในส่วนนี้นั้นผมคิดว่าทั้งระดับชาติ ระดับล่าง มันจะต้องรองรับซึ่งกันและกัน ข้างบน
 เราเขียนว่าอะไรก็แล้วแต่ ๒๐ ปี ๕ ปี หรือว่าอีกปีครึ่งก็สุดแล้วแต่ ในขณะเดียวกัน
 ข้างล่างเราจะว่าอย่างไร ในขณะที่คุณใหญ่ให้ข้อคิด ในสมัยก่อนบอกว่าหมู่บ้าน
 เป็นจุดแตกหัก เพราะฉะนั้นถ้าหากหมู่บ้านปราศจากเสียงซึ่งความมั่นคง มีความคิดเรื่อง
 ทางการเมืองที่ผิดแผกไปจากสิ่งที่เราเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น อันนั้นเป็นเรื่องของการก่อตัว
 จากน้อยไปหามาก จากเล็กไปหาใหญ่ ซึ่งเป็นอันตราย ไม่เพียงแต่เฉพาะภายในประเทศ
 เท่านั้น ในขณะนี้นั้นยังมีภัยคุกคามที่มาจากข้างนอกด้วย อย่างที่เราได้เห็นกันอยู่ในทุกวันนี้
 เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านกรรมการได้หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาเสนอเพื่อให้สภานี้ให้ความ
 เห็นชอบนั้น โดยส่วนตัวแล้วผมคิดว่าอันนี้ถูกต้อง แต่สิ่งที่เป็นอย่างกังวลก็คือว่าเรามีเวลาเพียง
 ปีเศษ ๆ เรียกว่าอายุสั้น ในขณะเดียวกันรัฐบาลก็มีเวลาน้อย เพราะฉะนั้นทำอย่างไรในห้วง
 เวลาสั้น ๆ อย่างนี้เราจะขับเคลื่อนสิ่งที่ภัยคุกคามต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของเราที่มี
 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะได้เสร็จตามสมควรแก่เวลาที่มีอยู่ ผมอยากจะเห็นอย่างนี้
 ครับท่านประธาน ก็คือผู้หลักผู้ใหญ่ที่เป็นพิษเป็นภัย อันนี้ส่วนตัว ที่เป็นพิษเป็นภัย ภัยคุกคาม
 ทางการเมืองซึ่งรัฐธรรมนูญก็เขียนไว้อยู่แล้ว ที่รอคอยอยู่ แต่จะคอยรัฐธรรมนูญก็คงจะช้า
 ทำอย่างไรเราจะขับเคลื่อนตัวนี้ให้เร็วทันกับเวลา อยากจะเห็นความเด็ดขาด ความรวดเร็ว
 ในเวลาอันสั้น ๆ นี้ อันนี้สิ่งที่อยากจะเห็นมาก แล้วก็ในขณะเดียวกันในเรื่องกระบวนการ
 ยุติธรรมกับเรื่องของการที่จะพิจารณาบุคคลที่อยู่ในฐานะที่เป็นภัยคุกคามของชาติบ้านเมืองนั้น
 อย่าให้ล่าช้าครับ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ หรือปลายน้ำก็สุดแล้วแต่ ไม่อยากจะให้ล่าช้า เราจะ
 กำหนดกระบวนการการขับเคลื่อนในฐานะที่เราเป็น สปท. อย่างไร ผมว่าอันนี้จำเป็น เพราะ
 ไม่อย่างนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วที่เป็นภัยคุกคามต่อวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีของพวกเรานั้น
 มันก็ถูกเก็บฟักตัวไปเรื่อย รอเวลาเลือกตั้งเมื่อไรมันก็จะโผล่ขึ้นมาอีก

แล้วประการต่อไปสิ่งที่ฟังจากคณะกรรมการได้นำเสนอขึ้นมานั้น อันนั้น
 ผมคิดว่ามีค่าอย่างมาก ก็คือเรื่องศาสนาขึ้นนำ อันนี้ผมเห็นด้วยครับ เพราะว่าคนไทยเรานั้น
 จะนับถือศาสนาอะไรก็สุดแล้วแต่ แต่มีความยึดมั่นศรัทธาในหลักธรรมแห่งศาสนาเรียกว่าสูง
 ผู้นำชี้ไปทางไหนก็จะเชื่อไว้มาก่อน อย่างที่เราเห็นกันอยู่ในทุกวันนี้ เพราะฉะนั้นในเรื่องของ

การชี้นำทางศาสนานั้น ทำอย่างไรเราจะได้ผู้ชี้นำในทางศาสนาที่อยู่ในศีล ในธรรม ตั้งอยู่บนความถูกต้อง ซื่อสัตย์ในวิชาชีพของผู้นำทางศาสนา อันนี้ผมคิดว่ามันจะช่วยในการผ่อนแรงในการชี้นำ ชี้นำทางศาสนาที่มีศักยภาพ ดีไม่ดีมันจะครอบคลุมทั้งหมู่บ้าน ทั้งตำบล บางพื้นที่ทั้งจังหวัด เราก็จะได้สิ่งที่เรียกว่าเครื่องทุ่นแรงอย่างมีประสิทธิภาพ

ในประการต่อไปที่อยากจะเห็นมาก ๆ ก็คือแกนนำที่เป็นนักศึกษาครับ ท่านประธานครับ เพราะนักศึกษานั้นมีพลังขับเคลื่อน มีพวกที่เป็นแนวร่วมคิดอย่างเดียวกัน อยู่ในสถาบันและมีความเชื่อมโยงที่เป็นเครือข่ายที่ค่อนข้างแน่น เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราได้นักศึกษาที่เป็นเครือข่าย เป็นแนวร่วมในการขับเคลื่อน มันก็จะทำให้ประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนในระยะเวลานั้น ๆ ซึ่งจะทำให้หรือไม่ก็แล้วแต่ แต่ก็ฝากไว้เป็นข้อคิดในการที่จะกำหนดวิธีการเพื่อการขับเคลื่อน กำหนดเป้าหมายในการที่เราจะใช้บุคคลเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์กับชาติบ้านเมือง ผมคิดว่านักศึกษาเป็นปัญญาชนครับ ไม่ยาก ถ้าถามผม เพราะผมเป็นประธานสภาวิทยาลัยชุมชนอยู่ เราก็พูดคุยกับนักศึกษาอยู่ตลอดเวลาว่านักศึกษามีความเห็นเรื่องอย่างนี้เป็นอย่างไรบ้าง เพราะฉะนั้นผมคิดว่าการให้เหตุให้ผลที่ถูกต้องกับสถานการณ์ เวลาที่สอดคล้องนั้น นักศึกษาจะเชื่อครับ ยอมรับในสิ่งที่เรานำเสนอ เพราะฉะนั้น ๓-๔ ประเด็นที่นำเสนอฝากเป็นข้อคิด จะเป็นเรื่องของผู้ชี้นำทางศาสนาที่มีศักยภาพ จะเป็นเรื่องของนักศึกษาที่เป็นแกนนำสำคัญ รวมไปถึงตลอดจนถึงการเร่งรัดจัดบุคคลที่เป็นภัยคุกคามต่อแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น ผมคิดว่าอันนี้ต้องรีบจัดการก่อนที่จะพวกเราจะหมดอายุครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ดิฉันเรียนไปว่าท่านกิตติเป็นท่านสุดท้าย มีท่านขออภิปรายเพิ่มอีก ๑ ท่านนะคะ ขอเชิญท่าน พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นท่านสุดท้ายแล้วก็จะปิดอภิปรายแล้วนะคะ ขอบคุณค่ะ ขอท่านรักษาเวลาภายใน ๑๐ นาทีด้วยค่ะ

พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา : กราบเรียนท่านประธาน ท่านสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่าน กระผม พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สมาชิกลำดับที่ ๑๗๖ ผมต้องขอขอบคุณท่านคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ที่นำเสนอรายงานเรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำการปลูกฝังประชาธิปไตยที่ดีที่งามให้กับเยาวชนและให้กับประเทศชาติ และถือเป็นเกียรติภูมิของประเทศชาติของเราครับ ผมเห็นด้วยทุกประการ แต่ผมขอเสนอเพิ่มเติมใน ๒ ประเด็นนะครับ ประเด็นแรก ก็คือการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนอยากเห็น ประเด็นที่ ๒ คือวิธีการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เห็นผลเป็นรูปธรรม โดยเร็วว่ามีวิธีไหนบ้างนะครับ

ประเด็นแรก การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในประเด็นที่ควรพัฒนาและประชาชนอยากเห็นนะครับ

๑. นักการเมืองต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต

๒. นักการเมืองต้องยึดประโยชน์ของประชาชน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เป็นที่ตั้งเหนือประโยชน์ของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ข้อนี้นะครับ สำคัญนะครับ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับชาติหรือว่าการเมืองในระดับท้องถิ่น ขณะนี้หรือว่าในอดีตนะครับ ในอดีตที่ผ่านมาจะมีปัญหาอย่างมาก เพราะว่านักการเมืองนั้นยึดผลประโยชน์ของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองมากกว่าผลประโยชน์ของชาติ แล้วก็ทำให้ประเทศชาติเสียหาย ณ ขณะนี้การเมืองท้องถิ่นบางแห่งก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน เพราะนักการเมืองยึดถือผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าผลประโยชน์ของชุมชนหรือองค์กรที่ตัวเองสังกัดอยู่นะครับ

๓. นักการเมืองต้องมีความเป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรีทางการเมือง คือรู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ให้อภัยในการแข่งขันทางการเมือง เมื่อเสร็จสิ้นการเลือกตั้ง ปัญหานี้เกิดมากทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เมื่อเลือกตั้งเสร็จแล้วผู้แพ้ก็ไม่ยอมรับความพ่ายแพ้

ผู้ชนะก็เหยียดหยามผู้แพ้ แล้วก็เกิดการอาฆาตกัน เกิดการเข่นฆ่ากัน เกิดการเช็กบิล (Check bill) หรือว่าทำร้ายกันในตอนหลัง อันนี้ก็ถือว่าเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีและเป็นค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง และเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ควรเอาเยี่ยงอย่าง

๔. นักการเมืองต้องไม่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือผิดวัฒนธรรม หรือขาดคุณธรรมในการเอาชนะคู่แข่งทางการเมือง ทั้งก่อนเลือกตั้ง ขณะเลือกตั้ง แล้วก็หลังเลือกตั้งที่มาเป็นนักการเมืองแล้ว

๕. นักการเมืองต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ที่มีขอบด้วยกฎหมายทั้งทางตรงหรือทางอ้อม อันนี้เป็นปัญหามากในท้องถิ่นในปัจจุบันหรือในระดับชาติในอดีตที่ผ่านมา ก็เพราะว่าเหตุการณ์แสวงหาผลประโยชน์ที่มีขอบด้วยกฎหมายนั่นเอง

๖. ให้นักการเมืองยึดหลักเหตุผลแทนการยึดหลักพวกพ้องหรือมติกลุ่มหรือมติพรรค ในอดีตที่ผ่านมาทั้งนักการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเราจะเห็นว่าหลายครั้งหลายคราวที่นักการเมืองนั้นไม่ได้ยึดหลักเหตุผล แต่ยึดหลักมติพรรคเป็นที่ตั้ง อันนี้ก็จะสร้างความผิดหวังให้กับประชาชนและจะเกิดความเสียหายกับประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวม

๗. นักการเมืองต้องมีมารยาทในการอภิปรายและต้องอภิปรายให้ได้ประเด็นตรงประเด็น ไม่เยิ่นเย้อ หรือใช้สภาเป็นเวทีทำลายชื่อเสียงของบุคคลอื่น ตรงนี้จะเห็นได้มากเลยครับในอดีตที่ผ่านมาจะเห็นว่าบางครั้งในที่ประชุมแห่งนี้ละครับ ในสภาแห่งนี้ในอดีตที่ผ่านมาเราจะเห็นว่ามีการใช้สภานั้นเป็นเวทีในการทำลายชื่อเสียงของบุคคลอื่นหรือในการดิสเครดิต (Discredit) คนอื่น อันนั้นก็เป็นอย่างที่ไม่อยากเห็นนะครับ แล้วก็บางครั้งก็ใช้สถานที่แห่งนี้ละครับเป็นเวทีประลองกำลังกัน อันนั้นก็เป็นอย่างที่ไม่ดีงาม แล้วก็เป็นอย่างที่ไม่ดีกับเด็กและเยาวชน เพราะเด็กและเยาวชนก็ชมการถ่ายทอดการอภิปรายบางครั้งอภิปรายยึดเยื้อมีแต่น้ำหาสาระไม่ได้ คนชม ประชาชนก็อยากฟังการอภิปรายที่เป็นสาระแต่ก็ไม่ได้สาระเป็นการดูถูกประชาชน เป็นการทำให้ประชาชนเสียเวลา เป็นการทำให้สภาเสียเวลาและทำให้การพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาประเทศชาตินั้นล่าช้าออกไป เพราะฉะนั้นผู้ที่จะเป็นนักการเมืองจะต้องจับประเด็นให้ได้ อภิปรายให้ถูกและเข้าประเด็นเพื่อที่จะได้ทำให้ประชาชนคนไทยนั้นสนใจ อยากฟัง อยากชม อยากติดตามการอภิปราย เพราะว่าถ้าเขาชมเขาฟังแล้วเสียเวลานานเขาก็ไม่ยอมฟังอยากชม แต่ถ้าเขาชมแล้วฟังแล้วได้เนื้อหาสาระเขาก็อยากติดตามจะทำให้ประชาชนนั้นสนใจการเมืองมากยิ่งขึ้น แล้วก็ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดขึ้น ผมต้องขอชื่นชมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ท่านสมาชิกทุกท่านนะครับ การอภิปรายของสภาแห่งนี้ได้เนื้อหาสาระได้ประเด็น ไม่มีเยิ่นเย้อต้องทุกท่านที่อภิปรายนะครับอันนั้นเป็นตัวอย่างที่ดี ผมอยากเห็นรูปแบบการอภิปรายแบบนี้ในที่ประชุมในยุคการเมืองที่มีการเลือกตั้งที่มาจากการเลือกตั้ง เพราะว่าจะเป็นสร้างสรรค์ที่ดีและเป็นการวางรูปแบบที่ดีและเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนรุ่นหลังนะครับ

๘. นักการเมืองต้องไม่ทำให้ที่ประชุมสภาเสียเวลาในการประชุมโดยไม่จำเป็น อันประกอบด้วย ประการที่ ๑ ผู้อภิปรายก็ต้องปฏิบัติตัวไม่ให้ขัดข้องบังคับในการอภิปรายหรืออภิปรายไม่เหมาะสมจะเกิดประเด็นการประท้วงขึ้นก็จะทำให้เสียเวลา และประการที่ ๒

ก็ต้องไม่มีการประท้วงโดยไม่จำเป็น ในอดีตที่ผ่านมาเท่าที่ชมการอภิปรายทางสื่อถ่ายทอดทางโทรทัศน์นะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอภิปรายไม่ว่างใจจะมีการใช้เวทีสภาแห่งนี้ในการประท้วง ในการขัด หรือในการโต้แย้งการอภิปราย บางทีนั่งชมทางทีวีทางโทรทัศน์ครึ่งชั่วโมงไม่มีเนื้อหาสาระอะไรเลย โต้กันไปโต้กันมา ประชาชนก็อยากฟังว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร เนื้อหาสาระเป็นอย่างไร แต่ก็มีมีการประท้วงกันอยู่ตลอดเวลาทำให้ประชาชนนั้นเบื่อหน่ายในการที่จะฟังแล้วทำให้เบื่อหน่ายในระบบการประชุมนั้นด้วย เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมอยากให้นักการเมืองทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้ตระหนักถึงตรงนี้ แล้วก็ป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ยุคใหม่ นะครับ หลังจากที่มีการเลือกตั้งไปแล้วนะครับ

ประเด็นที่ ๒ ที่ผมจะนำเสนอครับ วิธีการเสริมสร้างวัฒนธรรมที่เห็นผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว นะครับ มีดังนี้ครับ

๑. ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติต้องผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นะครับ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองท้องถิ่นเข้าอบรมหลักสูตรเลยนะครับ หลักสูตรร่างเสร็จแล้วปฏิบัติเลยนะครับตอนนี้ก็สามารถดำเนินการได้นะครับ นี่ประเด็นที่ ๑ นะครับ

๒. คือผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในอนาคตจะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร วัฒนธรรมทางการเมืองสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เวลาเขาลงไปหาเสียงจะได้มีวัฒนธรรม นะครับ แล้วเขาจะได้ไม่กระทำการในสิ่งที่ไม่ถูกต้องดังที่ผมกล่าวแล้วตอนต้น

๓. ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจะต้องผ่านหลักสูตรวัฒนธรรมทางการเมืองสำหรับผู้ ที่ได้รับการเลือกตั้งก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่ โดยให้กำหนดให้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญของผู้ที่จะเข้า รับสมัครการเลือกตั้งหรือจะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องมีคุณสมบัติครบดังกล่าว

ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ครับจะทำให้เห็นผลเป็นรูปธรรมและทำได้ทันที แล้วก็ ผู้ที่จะเป็นต้นแบบของการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีนั้น ก็คือนักการเมืองท้องถิ่น และนักการเมืองในระดับชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองที่เข้ามาอยู่ในสภาท้องถิ่น จะเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนปฏิรูป แล้วก็เป็ต้นแบบของการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี และเมื่อนั้นประเทศไทยของเราก็จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มี วัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีและเป็นทีภาคภูมิใจของประชาชนทั้งชาติต่อไปครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณมากค่ะ สมาชิกได้อภิปรายกันมาพอสมควรแล้วนะคะ ดิฉันขอปิด การอภิปราย และขอเรียนเชิญคณะกรรมการตอบข้อซักถามของสมาชิก เชิญค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน ที่เคารพครับ ผม เสรี สุวรรณภานนท์ ประธานกรรมการ ก่อนที่ผมจะกล่าวสรุปสุดท้าย นะครับ ขออนุญาตให้ท่านกรรมการได้ตอบข้อคิดเห็นของท่านสมาชิก โดยมีท่านกษิต ภิรมย์ แล้วถ้าท่านกรรมการท่านอื่นจะตอบในประเด็นที่ตัวเองรับผิดชอบเรื่องใด ก็ขออนุญาตท่านประธานด้วยครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เรียนเชิญทุกท่านโดยสรุปนะคะ เรายังมีอีก ๒ รายงานที่จะต้องพิจารณา ขอบคุณค่ะ

นายกษิต ภิรมย์ (กรรมการ) : ขอบคุณครับท่านประธาน ผม กษิต ภิรมย์ รองประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คนที่หนึ่ง

ประเด็นแรกนะครับ เกี่ยวกับคำถามว่าแผนแม่บทว่าด้วยการส่งเสริม วัฒนธรรมทางการเมืองจะโยงกับแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ ระยะ ๒๐ ปีอย่างไร ตัวเชื่อมโยง

คงจะมี ๓ องค์กรด้วยกันหรือว่า ๓ ประเด็นด้วยกัน ประเด็นแรกคือในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ข้อ ๑ ก ที่ได้ระบุไว้แน่ชัดให้มีการส่งเสริมองค์ความรู้ของประชาชน เรื่อง การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่วนประเด็นที่ ๒ คือเมื่อแผนนี้ได้รับความ เห็นชอบจาก สปท. และส่งไปที่ฝ่ายรัฐบาล ตัวรัฐบาลเอง ตัว ครม. แล้วก็ คสช. สามารถที่จะ ออกคำสั่งต่าง ๆ จะเป็นมติ ครม. หรือจะใช้มาตรา ๔๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ได้ เพื่อให้มีการขับเคลื่อนแล้วก็ดำเนินการ

ส่วนประเด็นต่อไป คือแล้วจะเชื่อมโยงกับอำนาจรัฐอย่างไร ก็คงจะขึ้นอยู่กับ ครม. หรือ คสช. ว่าจะมอบงานนี้ให้กับหน่วยงานใดหรือรองนายกรัฐมนตรีหรือตัวรัฐมนตรีเอง จะรับผิดชอบนะครับ แต่ว่าขณะนี้เรามีสภาพพัฒนาการเมืองอยู่แล้ว แล้วก็ใกล้จะหมดวาระ แล้วได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยสภาพพัฒนาการเมืองขึ้นมาใหม่ ซึ่งทางฝ่าย คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเมืองก็ได้พบปะติดต่อกันเป็นระยะ ๆ อย่างน้อย ก็ ๔-๕ ครั้งในช่วง ๔-๕ เดือนที่ผ่านมาว่าจะทำงานร่วมกันอย่างไร ทั้งในเรื่องของร่าง พระราชบัญญัติ กับอันที่ ๒ คือในเรื่องของการที่จะจัดตั้งองค์กรกลางหรือว่าจะปฏิรูป หรือว่าจะปรับปรุงสภาพพัฒนาการเมืองให้เป็นหน่วยงานสมบูรณ์แบบ โดยขอเทียบเคียง กับสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มีคณะกรรมการระดับชาติ มีองค์กรที่ทำงาน แล้วก็มีการพัฒนาออกมาหลายฉบับ ๕ ปีเข้าฉบับที่ ๑๒ ต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว แต่เป็นที่น่า สังเกตว่าโดยตลอดมา ๕๐ ปี ๖๐ ปี เราไม่ได้มีสภาพพัฒนาทางด้านการเมือง เราก็จะเติม ให้เต็มในเรื่องนี้ถ้าเพื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาที่นี้ แล้วก็ส่งไปยังคณะรัฐบาลแล้วก็ คสช. มันก็จะมียุทธศาสตร์กลางที่จะทำงานได้ แล้วก็ในข้อเสนอที่อยู่ในเอกสารคณะกรรมการที่จะ บริหารสภาพพัฒนาการเมืองนี้ก็จะประมาณสัก ๓๐ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มี ประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางด้านการเมืองการปกครอง ทั้งหมดนี้นะครับ นั่นก็เป็นแนวคิด ที่จะได้มีการดำเนินการต่อไป

ส่วนประเด็นต่อไปคือแล้วกองทุนจะมาจากไหน ก็ขออ้าง ณ วันนี้ก่อนนะครับว่าประชาชนพลเมืองทุกคนที่เสียภาษี สามารถที่จะหักภาษีของตนเอง ๑๐๐ บาทให้กับ กกต. เพื่อใช้ในการส่งเสริมการเมืองหรือประชาชนสามารถที่จะระบุว่าเงิน ๑๐๐ บาทของภาษีนี้สามารถจะไปมอบให้พรรคการเมืองหนึ่งใด แต่ถ้าเผื่อเราจะมาช่วยกันพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองให้มีกองทุนที่จะดำเนินการต่าง ๆ ตามแผนแม่บทได้ก็จะต้องมีการรณรงค์ในการที่จะขอให้ประชาชนช่วยบริจาคเงินภาษีคนละ ๑๐๐ บาทเพื่อการนี้ นั่นก็เป็นจุดเริ่ม ส่วนอันที่ ๒ ก็แน่นอนเมื่อทุกท่านได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเพื่อจะแก้ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยของไทยเมื่อจะเป็นวาระแห่งชาติ งบกลางส่วนหนึ่งจากรัฐบาลก็คงจะพึงมีมา แล้วก็อาจจะช่วยกันที่จะขอให้รัฐบาลเพิ่มงบประมาณให้กับองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานทางด้านนี้อยู่แล้ว จะเป็นสถาบันพระปกเกล้าจะเป็น กกต. ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เครือข่ายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งมหาวิทยาลัยภาคีรัฐ ภาคเอกชน ทั้งหมดนะครับ องค์กรเครือข่ายในหน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย แล้วก็รวมทั้งสำนักงาน ก.พ. สำนักงานข้าราชการพลเรือนด้วย ต่าง ๆ เหล่านี้ก็น่าจะได้รับการเพิ่มงบประมาณเพื่อจะไปทำงานในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมการยกระดับองค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองได้

ส่วนประเด็นต่อไป ก็คือว่าในช่วงว่าด้วยเรื่องของการที่จะส่งเสริมสิทธิพลเมือง เรื่องของการกระจายอำนาจต่าง ๆ นั้นคงจะต้องพิจารณาเรื่องนี้คู่ขนานกับการปฏิรูปการเมืองว่าด้วยพรรคการเมือง ว่าด้วยระบบเลือกตั้ง ว่าด้วยเกี่ยวกับการเข้าสู่อำนาจซึ่งคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองภายใต้การนำพาของท่านเสรีกำลังพิจารณาเรื่องนี้อยู่ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องโยงใย ไม่ใช่ไปที่แค่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แต่ต้องโยงใยไปที่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศระบบบริหารราชการแผ่นดิน แล้วก็ท้องถิ่นด้วยแน่นอนทั้งหมดนี้เพื่อจะช่วยเร่งรัดต่าง ๆ บทบาทของสื่อเป็นเรื่องที่สำคัญ ทั้งสื่อของรัฐ สื่อของเอกชน กระผมเองก็ได้พบปะกับนายกสมาคมผู้สื่อข่าวแล้ว ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น ก็เป็นเรื่องของการที่จะต้องวางแผนการทำงานร่วมกัน แล้วก็เร่งกันขับเคลื่อน ส่วนในช่วงอายุของ สปท. นั้นเราก็ได้เสนอโครงการนำร่องไว้แล้วที่จะช่วยเร่งรัดแต่เบื้องต้นนะครับ ถ้าเผื่อได้รับการตอบสนองได้รับความร่วมมือ ความกระตือรือร้น ความรู้ในเรื่องของประชาธิปไตยก็จะเพิ่มขึ้น

ประเด็นสุดท้าย ในกรอบงานของเรา เรามีคณะทำงานที่เปรียบเทียบทัศนคติในเชิงลบและบวกต่อประชาธิปไตย แล้วก็ในคณะทำงานอันนี้ได้เริ่มมีการประมวลพระราชดำรัสขององค์พระมหากษัตริย์ ตั้งแต่รัชกาลที่ ๓ รัชกาลที่ ๔ เรื่อยมานะครับ ในส่วนที่เกี่ยวกับการปกครองบ้านเมืองที่มีธรรมะเป็นตัวตั้ง ได้มีการเริ่มที่จะประมวลคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเรื่องที่เกี่ยวกับการที่สังคมจะอยู่ร่วมกันก็จะขยายไปสู่ศาสนาอื่น ๆ นอกจากนั้นแล้วก็ได้มีการเริ่มประมวลคำพังเพยสุภาษิตต่าง ๆ ของไทยที่บ่งบอกว่าสามารถที่จะร่วมกันโดยการที่จะปฏิเสธอำนาจนิยมหรือว่าระบบอุปถัมภ์ได้หรือไปปล้ำล้างความเชื่อถือที่ผิด ๆ ถูก ๆ ที่มีมาโดยตลอด อันนี้ก็เป็นสิ่งที่กำลังดำเนินการอยู่แล้วก็จะทำกันต่อไปโดยที่จะจัดทำให้เป็นเอกสารอ้างอิงประกอบกับหลักสูตรของการเรียนการสอนกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ก็ขอกราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ เรียนเชิญท่านนิกร จ่านอง ค่ะ

นายนิกร จำนง (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม นิกร จำนง ครับ ในฐานะอนุกรรมการ อยากจะเรียนว่าประเด็นที่ท่านสมาชิกให้ความเห็นในแต่ละด้านจะมีความชำนาญที่ท่านสัมผัสมาเองในทั้งสิ้นนะครับ ทางกรรมการก็ต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นท่านอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ท่านก็ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องศาสนาซึ่งจะส่งผลเป็นอย่างไรนะครับ ผมมีประเด็นที่สำคัญก็คือว่า ประเด็นเรื่องที่ท่านสมาชิก ท่านกษิต์เดชชิต สกชุนทด ท่านได้อภิปรายเมื่อสักครู่นี้ ๒ ประเด็นที่สำคัญมาก ๆ สำหรับงานนี้นะครับ ก็อยากจะนำเรียนแล้วก็อยากจะขอความกรุณาท่านด้วยว่า ประเด็นแรกที่ท่านพูดถึงการให้ความรู้เรื่องการเมืองโรงเรียนที่จังหวัดอุดรดิถีนั้นนะครับ แล้วก็ในหลาย ๆ แห่งที่เห็นว่ามีคามสำคัญมาก เรื่องนี้อาจจะเรียนว่าทางกรรมการเองได้เริ่มตั้งแต่ต้นนะครับ ถ้าท่านจำได้เราพยายามที่จะเสนอไปยัง กรธ. หลายครั้งมาก หลายฉบับมาก ที่จะให้บรรจุเรื่องการให้ความรู้เรื่องการเมืองลงไปรัฐธรรมนูญเราก็เกือบตกขบวน สุดท้ายท่านประธานเสร็จได้คว่าไปขบวนสุดท้ายได้ก็คือตอนปฏิรูปการศึกษาที่ท่านกรรมการศึกษาได้รับปากไปซึ่งสามารถทำได้นะครับ เรามองเป็นเรื่องใหญ่ แต่ว่ามีความสำคัญ ผมเองได้เคยมีโอกาสศึกษาเรื่องนี้แล้วเป็นที่หวาดกลัวมากกว่า เห็นเรื่องนี้นานมาแล้วว่าบุคคลอายุ ๑๘ ปีที่ใช้สิทธิครั้งแรกไม่เคยมีการให้ความรู้เรื่องการเมืองเลยในระบบของโรงเรียนมัธยมไม่มีอาจารย์ที่จบมาทางการเมืองสักคน เพราะฉะนั้นบุคคลเหล่านี้เข้าไปสู่การเลือกตั้งครั้งแรก ผมไปทำวิจัยก็อยากจะเรียนไปยังท่านสมาชิกที่ได้พูดถึงหลักสูตร ผมเรียนหลักสูตรพัฒนาการเลือกตั้งขั้นสูงนะครับ แล้วก็ในนั้นเราได้ทำไอเอส (IS) หรือทำเอกสารวิชาการกันอาจจะไม่มากนักแต่เราทำกันครบนะครับ ผมเองได้ไปเป็นรองนายกสมาคม เราตั้งเป็นสมาคม แล้วก็อยากจะเรียนว่าในนั้นคือเหรียญมีสองด้านคุณูปการที่มีก็คือว่ามันมีความรู้ในที่สมาชิกทั้ง ๖-๗ รุ่นทำ โดยเฉพาะเรื่องการเมืองท้องถิ่น การเลือกตั้งเยอะมาก เราก็รวบรวมเข้ามาแล้วกำลังจะมาต่อยอด เรื่องนี้ก็เป็นอีกเรื่องที่ผมทำเองด้วยตัวเอง ปรากฏว่าเด็ก ๆ เริ่มยอมรับกับการซื้อสิทธิขายเสียงตั้งแต่เด็ก ซึ่งอันตรายมากนะครับ ในกรรมการก็เสนอว่ารูปธรรมที่เราจะทำนอกจากจะมีการกำหนดในหลักสูตรซึ่งจะต้องขอความอนุเคราะห์จากทาง กกต. มาด้วยแล้ว รุ่นใหม่ที่จะเกิดขึ้นเราต้องทำให้ได้ตรงที่ว่าบุคคลที่จะเข้าสู่การเลือกตั้งในการโหวตครั้งแรก ซึ่งสำคัญที่สุดจะต้องได้รับการดูแลเป็นอย่างยิ่ง หมายถึงว่าต้องให้เขาเข้าใจว่าสำคัญตรงไหน การซื้อสิทธิขายเสียงมันลดลงตรงไหน และที่สำคัญเลือกกันไปทำไม ที่เราไม่ค่อยให้ความรู้ ตรงนี้อาจจะเรียนกับท่านว่า

ไม่ใช่เฉพาะโรงเรียนที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ต่อจากนี้ทุกแห่งนะครับ แล้วถ้าหากว่ารุ่นใหม่มารุ่น
 เข้าสู่การเลือกตั้งในคูหาครั้งแรก ได้รับการอบรมตรงนี้ เราเชื่อว่าน้ำใหม่จะ
 เปลี่ยนแปลงสังคมไทยในอนาคตเรื่องการเมือง เราเลยตรงนี้ได้ ไม่ได้ ไม่อย่างนั้นเรามัวแต่ไป
 แก้ปัญหาในอดีต ปัญหาปัจจุบันยังมีอยู่ครับ มันต้องทั้งอดีต ปัจจุบัน และขณะเดียวกัน
 อนาคตไปพร้อมกัน อีกประเด็นต้องขอความอนุเคราะห์ท่านนะครับ คือเนื่องจากว่าเรา
 ไม่สามารถจะตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาได้นะครับ ก็คิดว่าจะต้องหาหน่วยงานขึ้นมาดูแลเรื่องนี้
 เป็นเหมือนเซครทาเรียต (Secretariat) หรือจะดูแลเรื่องนี้ ท่านเองท่านเป็นรองประธาน
 คนที่หนึ่ง ขณะนี้ของสภาพัฒนาการเมือง ผมเองเคยได้มีโอกาสไปเป็นอยู่ประมาณ ๒ ปี
 แล้วก็ตอนหลังพรรคถูกยุบก็เลยออกมา ก็ได้ทราบว่ากลไกตรงนี้มีองเห็นว่ามีสำคัญมาก
 เพราะว่าในโรงเรียนขณะนี้เราเลือกได้แล้วว่าควรจะใช้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกระทรวง
 ศึกษาธิการต้องร่วมมือแน่นอน นั่นเฉพาะนักเรียน แต่ประชาชนทั่วไปกลไกที่สภาพัฒนา
 การเมืองมีก็คือว่าเป็นเหมือนเน็ตเวิร์กกิง (Networking) ทั่วประเทศในชุมชนต่าง ๆ ตรงนี้
 ก็สำคัญมากในการให้ความรู้กับประชาชน คือไม่ใช่ว่าเยาวชนคนรุ่นใหม่เราก็ทำ แต่ว่าคนรุ่นเก่า
 หรือประชาชนทั่วไปก็ต้องทำก็ต้องอาศัยตรงนี้ด้วย ประเด็นจะอยู่ตรงนี้นะครับ จะมีการ
 ปรับปรุงเรื่องสภาพัฒนาการเมือง เราอาจจะใช้ชื่อเป็นสภาพัฒนาและเป็นคณะกรรมการ
 ปฎิรูปและพัฒนาการเมือง ปฎิรูปก็คือ เอาจากชุดขึ้นมาจากที่ต่ำกว่าศูนย์ขึ้นมาให้เสมอได้
 เพราะถ้าพัฒนาไปมันไม่ทันแล้ว ประเทศเราพัฒนาไม่ทัน เราจะย้อนกลับมาทำลายอนาคต
 หมดนะครับ ในอดีตก็จะใช้ตรงนี้ ดังนั้นตรงนี้เกรงเพียงแต่ว่าสมาชิกของสภาอาจจะ
 มีความรู้สึกกังวลใจว่า ผมเรียนว่าเป็นการอัปเกรด (Upgrade) ขึ้นมา แล้วก็ทำงานร่วมกัน
 ทั้งปฎิรูปในทุกมิติ แล้วก็เพื่อไปทดแทนสภาซึ่งเราไม่ได้สร้างกันมาตั้งแต่อดีตที่ท่านกษิต
 ได้กรุณาพูดแล้ว เรามีสภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่ไม่พัฒนาการเมือง ปรากฏว่า
 การเมืองมาทำลาย ๒ อย่างนั้นหมดเลย ก็นำเรียนว่า ในการยกร่างกฎหมายเพื่อดูแลเรื่องนี้
 อาจจะต้องกราบเรียนขอเชิญท่านมาช่วยให้ความเห็น และมาช่วยดูรายละเอียดก็จะ
 สมประโยชน์ เราจะได้สภาที่พึงประสงค์แล้วก็คอยดูแลเรื่องการพัฒนาปฎิรูปเรื่องวัฒนธรรม
 ทางการเมืองที่จะมีครับ กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านวรรณธรรมจะชี้แจงสัก ๕ นาทีไหมคะ ขอโดยสรุป ๓ นาที ได้ค่ะ ๓ นาที แล้วเดี๋ยวเชิญท่านเสรีคะ

นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ผมในฐานะอนุกรรมาธิการ นิดเดียวครับว่าฟังทุกท่านในวันนี้แล้ว มีความเห็นที่น่าสนใจร่วมกันนะครับว่า วัฒนธรรมทางการเมืองนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการจะเปลี่ยนแปลงบ้านเมือง ทุกทัศนคติวันนี้ครับ ที่ท่านนำเสนอมานั้น สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาทั้งหมดเลยนะครับ แต่อย่างไรก็ดีครับ อยากจะให้ท่านได้กรุณาเข้าใจร่วมกันอีกสักนิดหนึ่งครับว่า สิ่งที่ท่านฝากถึงยุทธศาสตร์ชาตินะครับ ตรงนั้นก็เป็นเรื่องสำคัญที่ทางคณะกรรมการเรานั้นคงจะได้มีการประสานความร่วมมือไปสู่เรื่องของการทำงานยุทธศาสตร์ชาติต่อไปด้วย เพราะว่าเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองนั้น เป็นเรื่องตั้งแต่ก่อนครุฑมารดาสู่เชิงตะกอนนะครับ ตั้งแต่ก่อนเราเกิดเลย เกิด แก่ เจ็บ ตายแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องที่เราต้องไปสู่อนุชนรุ่นหลังด้วยนะครับ เราอยากเห็นประชาธิปไตยเป็นเป้าหมายวันข้างหน้า เราก็ต้องปรับเปลี่ยนครับ ซึ่งเรากำลังสู้กับระบบอุปถัมภ์ ระบบอุปถัมภ์ก็ไม่ได้หมายความว่าเลวร้ายทั้งหมดครับ หลายเรื่องนั้นดี และเอื้อต่อประโยชน์การปกครองระบอบประชาธิปไตยเช่นกัน ผมอยากให้เห็นนะครับว่า เราต้องมีอัตลักษณ์ในความเป็นเรา และอัตลักษณ์ของเรานั้น วันหนึ่งครับชาติอื่น ๆ ในโลกจะเอาตัวแบบของเรานั้นไปใช้ ซึ่งตรงนี้การทำงานที่อยากจะทำให้ท่านได้มีความกังวลน้อยลงนะครับว่า คณะอนุกรรมาธิการ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองนั้น ได้พยายามถอดบทเรียนครับ ทั้งต่างประเทศ สิ่งสำคัญที่สุดเลยคือ อัตลักษณ์ บริบทของความเป็นไทยนะครับว่าเรานั้นเหมาะสมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ที่เป็นของเราที่แท้จริงนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งหลายส่วนนั้น โดยเฉพาะหลักการสำคัญครับที่จะปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมือง เรามักจะมองในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็มีอีกหลายระดับครับ บางครั้งนั้นเราลืมไปครับว่าหัวใจลึกที่สุดของการจะมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นคือการที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบจิตอาสาครับ ตรงนี้ผมอยากจะนำเสนอครับว่า เรากำลังทำในสิ่งที่ทำอย่างไรเราถึงจะไม่ใช้เงิน ถ้าการมีส่วนร่วมแล้วใช้เงิน เราคิดว่าเราก็ไปผิดอีกละครับ แต่ต้องช่วยกันสร้างครับ หลายสิ่งหลายอย่างนั้นมีแบบทดลอง มีแบบฝึกหัด

ในชั้นเรียน ทั้งนอกโรงเรียน ทั้งนอกห้องเรียนนะครับ เรามีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา หลายสิ่งหลายอย่างเป็นงานมหัศจรรย์ที่ต้องใช้เวลา จากนั้นไปครับคงเป็นจุดเริ่มต้นที่เราจะบูรณาการหลาย ๆ ส่วนเข้าด้วยกัน จึงนำเรียนมาเพื่อโปรดทราบครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอขอบคุณ เชิญท่านประธานกรรมการสรุปค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม นายเสรี สุวรรณภานนท์ ประธานกรรมการ ต้องกราบเรียนท่านประธานว่า ในส่วนรายงานดังกล่าวนี้จะสังเกตนะครับว่า กรรมการเราใช้เวลาน้อยตั้งแต่แรกเพื่อที่จะรายงานโดยสรุปนะครับ ก็เลยทำให้สมาชิกอาจจะมึนงงถามว่า รายงานดังกล่าวนี้ อาจจะไม่ใช่ประเด็นหรือไม่ครอบคลุม จริง ๆ แล้วเรารายงานละเอียดนะครับ แต่เราสรุปประเด็นสำคัญ ๆ เพื่อให้เวลากระชับนะครับ ซึ่งต้องกราบเรียนครับว่า เรื่องของการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวนี้ เป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องที่จะต้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมหรือสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้เกิดขึ้นในประเทศ มีคำถามครับว่าทำไมต่างประเทศเขาถึงสงบเรียบร้อย บ้านเมืองเราทำไมมันถึงสับสน วุ่นวาย อลหม่าน ก็ได้รับคำตอบครับว่าต่างประเทศ หลายประเทศ ก็คงไม่ทุกประเทศครับ ที่เขาสงบเรียบร้อย เกิดจากประชาชนเขามีวินัยทางการเมือง รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ เลือกที่จะทำ และเลือกที่จะไม่ทำ สิ่งใดก็ตามถ้าเป็นประโยชน์ส่วนรวมเขาก็จะให้ความสำคัญที่จะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับคนอื่น ก็ถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่เขาสร้างขึ้น แต่ของเรา วัฒนธรรมทางการเมืองของเราแทบจะยังไม่มี -----

วัฒนธรรมทางการเมืองของเราในชีวิตประจำวันนั้นพอมืออยู่บ้าง แต่เรายังขาดหลาย ๆ เรื่อง อย่างเช่นเราไปโรงเรียน กลับจากโรงเรียน เด็กยุคปัจจุบันยกมือไหว้พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทั้งไปโรงเรียนและกลับจากโรงเรียนมาน้อยแค่ไหน สมัยรุ่นก่อนของพวกเรามีเรื่องเหล่านี้ แต่ปัจจุบันนี้พ่อเด็กกลับบ้านก็ไปวิ่งเล่นโดยขาดวัฒนธรรมในเรื่องเหล่านี้ ดังนั้นในทางการเมืองเองจึงควรที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในสังคมไทยเรานะครับ ซึ่งผมต้องขอบพระคุณ ท่านสมาชิกทุกท่านที่เสนอความคิดเห็นที่ดี ๆ จำนวนมาก จะเห็นได้ว่าคนที่อภิปรายนั้นก็ถือได้ว่าเป็นลูกค้ำใหม่ ๆ เยอะ หลายคนที่ไม่ค่อยได้อภิปรายช่วงก่อน แต่มาในชุดผมนี้ก็ได้มีการอภิปราย ถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีนะครับ ต้องขอบคุณท่าน พลเอก เลิศรัตน์ นะครับ ท่านอภิปรายคนแรก ท่านก็บอกว่าส่วนใหญ่แล้วกรรมการที่อภิปรายอยู่บนสแตนด์ (Stand) อยู่บนที่รายงานของกรรมการหมดแล้วนะครับเลยอภิปรายน้อย จริง ๆ ไม่น้อยครับ สมาชิกเราอภิปรายเยอะ แต่ต้องขอบคุณครับ ไม่รู้ว่าชมหรือว่าผมก็ไม่แน่ใจ แต่ถือว่าเป็นคำชมก็แล้วกันนะครับ ว่าส่วนใหญ่ก็ได้อภิปรายกันจำนวนมากนะครับ แล้วทางกรรมการก็ได้บันทึกรายงานครอบคลุมนะครับ ที่ท่านบอกว่ามีรายละเอียดหรืออาจจะครอบคลุมน่าจะมีมากกว่านี้นะครับ จริง ๆ เราก็พยายามใส่เต็มที่นะครับ

ส่วนท่านสุวัฒน์นะครับ ท่านสุวัฒน์เป็นห่วง ตรงนี้เป็นประเด็นสำคัญนะครับ ผมก็อยากจะตอบเฉพาะส่วนที่ท่านเป็นข้อสังเกตที่น่าพิจารณานะครับ ท่านสุวัฒน์บอกว่า การจะให้มีการปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองควรจะใช้อำนาจรัฐหรือรัฐบาล แต่รายงานนี้ต้องกราบเรียนว่าจริง ๆ แล้วอยู่ในหน้า ๒๗ นะครับ ใน ๘.๒ นี่นะครับ มีข้อเสนอว่าหากให้สัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว ผมไม่อ่านหมดนะครับ ขอให้หัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติมีคำสั่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนหลักที่ ๑ ถึง ๔ ก็ให้ความสำคัญตรงนี้ครับว่ายังอยู่ในอำนาจรัฐ แล้วก็ให้สามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว ส่วนมาตรฐานและค่านิยมที่ท่านพูดถึงว่า ต้องให้เกิดมาตรฐานเกิดขึ้นในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ตรงนี้ถ้าหากว่าสามารถดำเนินการตามที่กรรมการเราได้รวบรวมแนวทางทั้งหลายนะครับเราก็จะดูว่านี่ละมาตรฐานที่จะให้สังคมไทย ประชาชน ตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้ใหญ่ ไปถึงนักการเมืองรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมนะครับ นอกจากนั้นท่านกษิต์เดชชนทัตตอบไปแล้วนะครับ ท่านอื่นผมคงไม่ตอบ ซ้ำแล้วก็ไม่ตอบ ถือว่าเป็นความกรุณาของท่านที่ให้ข้อมูลไว้แล้วนะครับ ส่วนท่านกษิต์เดชชนทัตติดอยู่นิดหนึ่งครับว่า ท่านบอกว่าไม่อยากเห็นคำว่า โครงการ เพราะรายงานเราใส่คำว่า โครงการ ไว้แล้วนะครับ ในรายงานนะครับ ให้บันทึก

เกี่ยวกับเรื่องเกี่ยวกับแผนงานเป็นสำคัญ และแผนงานนั้นก็มีโครงการต่าง ๆ แต่ท่านอย่าไปติดที่ถ้อยคำเลยครับ เพราะมันเป็นชื่อเรียกที่ทำให้ได้เข้าใจว่างานที่จะไปทำนั้นมีเรื่องอะไร ๆ แล้วก็แผนงานใหญ่เขาเรียกว่าโครงการนะครับ นอกจากนั้นท่านกิตติ ท่านสุวิระนะครับ ท่านสุวิระก็ให้ข้อมูลที่ต้นนะครับ จริง ๆ แล้วตามรายงานเราจะรวบรวมเกี่ยวผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งเป็นอีกคณะหนึ่ง อีกรายงานหนึ่งนะครับ แต่เราก็พยายามจะรวมมาตรงนี้เดี่ยวเราจะไปปรึกษาต่อนะครับ ว่าในส่วนของการกระทำของนักการเมืองทั้งหลาย การจะให้ได้นักการเมืองที่ดีควรจะทำอย่างไร ส่วนที่ท่านอำนาจ นิมมะโน ท่านเสนอว่า อยากได้นักการเมืองที่ดี ที่ท่านบรรยายนะครับ ก็จริง ๆ แล้วเราได้มีรายงาน ๖ เรื่อง เรื่องที่รายงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งของ ๖ เรื่อง ก็คือเป็นส่วนของวัฒนธรรมทางการเมือง ส่วนข้อวิพากษ์วิจารณ์ของนักการเมืองต่าง ๆ นั้นเราก็จะไปอยู่อีก เดี่ยวกำลังไปปรึกษากันนะครับ อาจจะมีอีกฉบับหนึ่ง จริง ๆ แล้วนะครับนักการเมืองบ้านเราดี ๆ เยอะครับท่านประธานครับ -----

แต่ก็มีหลายประเภท ประเภทที่มีความรับผิดชอบ ประเภทไม่มีความรับผิดชอบ แต่ผมยืนยันว่า นักการเมืองที่อยู่ในกรรมการผมมีความรับผิดชอบทุกคนครับ แล้วก็เป็นคนดีทุกคนครับ ยืนยันนะครับ เพื่อที่จะบอกว่านักการเมืองที่ไม่ดีมันมีเยอะ แต่เราก็ต้องสร้างมาตรฐานให้นักการเมืองเหล่านี้ดีขึ้น ส่วนนักการเมืองดี ๆ ท่านก็อย่าไปหวังว่าผมไปว่าอะไรท่าน แต่สิ่งหนึ่งที่ฟังจากสมาชิกนะครับ เห็นว่านักการเมืองส่วนที่ยังไม่ดีควรจะต้องมีการปฏิรูปรวบรวมจากสิ่งที่ท่านอภิปรายว่า จริง ๆ แล้วกรรมการเราก็พยายามที่จะมองในมิติของนักการเมือง แต่ไม่ได้มองด้วยอคติ มองด้วยจากสภาพปัญหาที่ผ่านมาว่าเราอยากเห็นนักการเมืองเป็นอย่างไร เราอยากเห็นนักการเมืองที่ดีเป็นอย่างไร จริง ๆ แล้ว ลักษณะนักการเมืองคิดดูแล้วสัก ๑๐ ประการ ที่จะต้องปฏิรูป ก็คือ

๑. พวกที่เห็นแก่ตัว แสวงอำนาจและผลประโยชน์ โดยเฉพาะทุจริตคอร์รัปชัน และแทรกแซงข้าราชการ นักการเมืองที่ควรปฏิรูป

๒. นักการเมืองที่ขาดอุดมการณ์ทางการเมืองและขาดความรับผิดชอบต่อบ้านเมืองและประชาชน

๓. พวกที่สร้างสถานการณ์เพื่อเป็นช่องทางทำมาหากิน หาผลประโยชน์บนความทุกข์ร้อนของชาวบ้าน

๔. สร้างปัญหาในบ้านเมืองให้วุ่นวายเข้าไว้เพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง และพวกพ้องเข้าประเภตู้แล้วรวยครับพวกนี้ แล้วก็พวกใช้สื่อสาธารณะ ปลุกปั่นยุยงประชาชนให้เกิดความแตกแยก อันนี้คือเรื่องสำคัญครับ ไม่มีประเทศไหนที่ปล่อยเสรีภาพอย่างประเทศไทย ให้เปิดโทรทัศน์ช่องนั้นช่องนี้ได้ แล้วก็ด่ารัฐบาลกันได้ทุกวัน มีประเทศเรานี้แหละ เพราะฉะนั้นตรงนี้คิดว่าถ้าจะแก้ปัญหประเทศต้องเปลี่ยนแปลงครับ ไม่ใช่เรื่องจำกัดสิทธิแต่เป็นเรื่องที่ว่ามันเป็นเรื่องของความมั่นคงของประเทศ ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ประเทศเราก็เปิดสถานีให้ด่ากันไปด่ากันมา ด่ารัฐบาลกันทุกวี่ทุกวันนะครับ อันนี้ต้องปฏิรูปนะครับ

๕. นักการเมืองที่ไม่มีคุณภาพ พวกเรียกร้องความสนใจพูดจาไร้สาระ เอาดั่งเข้าว่า พวกนี้พวกที่ชอบให้ยุบ สปท. ยุบ สปท. มีไม่กี่คนหรอกครับ พวกนี้พูดจาไร้สาระนะครับ เอาดั่งเอามันอย่างเดียวไม่รับผิดชอบ ไม่คำนึง ไม่รู้หน้าที่ ไม่แยกแยะว่าเขามากเกินไปแล้วนะครับ แต่พูดให้รู้ตัวครับ

๖. พวกไม่มีมารยาททางการเมือง ขาดคุณธรรมและขาดจริยธรรม อันนี้ก็เข้าข้อนี้อีก

๗. พวกอิจฉาตาร้อน พวกหลงตัวเอง ชอบทำร้าย ชอบให้ร้ายคนอื่น พุดไปพุดมา พวกนี้เข้าหลายข้อนะครับ

๘. พวกไขว่คว้าหาอำนาจ มักหาเงิน และใช้จ่ายเงินในทางที่ผิด นำเงินมาซื้อเสียง ซื้อตำแหน่ง

๙. พวกที่เอาประโยชน์ เอาประชาชนเป็นตัวประกัน แล้วสร้างประชาชนให้เกิดความแตกแยก

๑๐. พวกที่ได้แล้วไม่รู้จักพอ นะครับ ผมไม่แน่ใจว่าพวกได้คืบเอาศอกด้วย หรือเปล่า นะครับ

อันนี้ก็ ๑๐ ข้อนะครับ ที่คิดว่าอย่างน้อยควรจะปฏิรูปนักการเมืองเหล่านี้ ถ้าหากนักการเมืองเหล่านี้ยังไม่ปฏิรูป เลือกตั้งไปก็ไม่เป็นประโยชน์ แต่อย่างไรก็ตาม ก็คงต้องเลือกตั้งนะครับ เพราะกำหนดไว้แล้ว ประชาชนคงต้องดำเนินชีวิตแล้วก็เสี่ยงเป็นเสี่ยงตายอยู่กับวังวนดังกล่าวนี้ นะครับ อันนี้ก็คือข้อสรุปแนวทางของกรรมาธิการ นะครับที่ขอความสนับสนุนจากท่านสมาชิกทุกท่านเพื่อให้บ้านเมืองเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การเมืองเราดีขึ้น เพื่อให้สังคมไทยเราดีขึ้น เราก็จะมีบ้านเมืองที่อยู่กันอย่างผาสุก พี่น้องประชาชนก็จะได้รับ ยังมีตัวแทนที่จะมาปกป้องผลประโยชน์ให้กับประชาชน แล้วก็ประเทศไทยนะครับ ก็กราบขอบพระคุณท่านประธาน และท่านสมาชิก ขอความกรุณาช่วยสนับสนุนให้รายงานดังกล่าวนี้ไปสู่การเริ่มต้นมีการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี สืบต่อไป และจะได้ส่งให้รัฐบาล แล้วก็ฝ่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป ขอบพระคุณท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณท่านประธานกรรมาธิการค่ะ เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณา รายงานเรื่องการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแล้วนะคะ ก่อนที่จะขอมติจากที่ประชุม ดิฉันขอตรวจสอบองค์ประชุมก่อนค่ะ

(นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนทำการตรวจสอบองค์ประชุม)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิแสดงตน โปรดเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตนนะคะ
(สมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : มีสมาชิกยังไม่ได้แสดงตนไหมคะ เรียบร้อยทุกท่าน มีอีกท่านเพิ่งเข้ามา
เดี๋ยวอีกสักครู่คะ เรียบร้อยนะคะ เจ้าหน้าที่ขอแสดงผลด้วยคะ เป็นอันว่ามีผู้เข้าประชุม
๑๖๖ ท่าน ครบองค์ประชุมนะคะ

ต่อไปดิฉันจะขอมติจากที่ประชุมว่าจะเห็นชอบกับรายงาน เรื่อง การเสริมสร้าง
วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย หรือไม่คะ

(นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง มีสัญญาณให้สมาชิกทราบก่อนลงมติ)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ผู้ใดเห็นชอบโปรดกดปุ่ม
เห็นด้วย ผู้ใดไม่เห็นชอบโปรดกดปุ่ม ไม่เห็นด้วย ผู้ใดเห็นว่าควรงดออกเสียงโปรดกดปุ่ม
งดออกเสียงค่ะ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : มีสมาชิกท่านใดยังไม่ได้ใช้สิทธิไหมคะ ปิดการลงคะแนนนะคะ เจ้าหน้าที่
แสดงผลด้วยค่ะ ผลการลงคะแนนนะคะ จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๑๖๖ ท่าน เห็นด้วย ๑๖๒ ท่าน
ไม่เห็นด้วย ๐ งดออกเสียง ๔ ท่าน ไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มีนะคะ

เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แล้ว ซึ่งคณะกรรมการจะได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกไปปรับปรุงก่อนที่จะส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี และองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป จบการพิจารณารายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองแล้ว ขอบพระคุณกรรมการมากค่ะ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง ได้ขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ต่อไปเป็นการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๓.๒ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจำนวน ๒ เรื่อง คือ

๑. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

๒. การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศไทย และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง
มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ”

๗	๒๒	สปช.

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปท) ๑๗๙๘ / ๒๕๕๘

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และ
ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมนั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. พลอากาศเอก อีระภพ เสนะวงษ์	รองประธานกรรมการ
๓. นางรวิวรรณ ภูริเดช	รองประธานกรรมการ
๔. นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	รองประธานกรรมการ
๕. นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	เลขาธิการกรรมการ
๖. นายขวัญชัย ดวงสถาพร	โฆษกกรรมการ
๗. พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	โฆษกกรรมการ
๘. พลอากาศเอก ขวัญชัย เอี่ยมรักษา	กรรมการที่ปรึกษา
๙. พลเอก คณิต อุทิตสาร	กรรมการที่ปรึกษา
๑๐. พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	กรรมการที่ปรึกษา
๑๑. นายเฉลิมพล ประทีปะวงษ์	กรรมการที่ปรึกษา
๑๒. พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรัพย์พันธุ์	กรรมการที่ปรึกษา
๑๓. พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	กรรมการที่ปรึกษา
๑๔. พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	กรรมการที่ปรึกษา
๑๕. พลโท กมล สุวภาพ	กรรมการ
๑๖. พลโท คณิต แจ่มจันทรา	กรรมการ
๑๗. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	กรรมการ
๑๘. นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	กรรมการ
๑๙. พลตำรวจเอก ศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล	กรรมการ
๒๐. นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	กรรมการ
๒๑. พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ตามแผนปฏิรูป
ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เสร็จเรียบร้อยแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และ
หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
ดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์

(นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์)

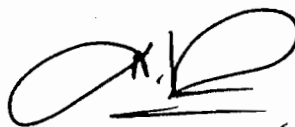
ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

สำนักกรรมการ ๓

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๖๕ ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๔

สำเนาถูกต้อง

(นายสาธิต ประเสริฐศักดิ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

สการรัตน์ พิมพ์
๙๗/๑๗๖

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง “การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.”

หน้า

๑. แผนการปฏิรูป	๑
๒. วิธีการปฏิรูป	๑๒
๓. กำหนดระยะเวลาการปฏิรูป	๒๑
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๒๑
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๒๑
๖. ข้อเสนอแนะ	๒๒
๗. ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ “(ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.”	๒๒

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- บันทึกหลักการและเหตุผล (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕
- (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๖
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๖๐

ภาคผนวก ข รายชื่อกฎหมายลำดับรอง (อนุบัญญัติ) ออกตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จำนวน ๓๕ ฉบับ ๘๓

ภาคผนวก ค การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะยาว ๘๗

ภาคผนวก ง ตารางระยะเวลาการปฏิรูป ๙๕

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

๑. แผนการปฏิรูป

ตามที่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้นำเสนอแผนการปฏิรูป ต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เห็นชอบในหลักการดำเนินการของแผนการปฏิรูปดังกล่าวแล้ว

การจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในครั้งนี้ คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการสืบต่อจากสภาพปฏิรูปแห่งชาติ โดยได้คำนึงถึงความสำคัญ แรงจูงใจ และสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปที่เหลืออยู่ การเสนอเรื่อง “การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.” นี้จะเป็นกลไกที่สำคัญในการปฏิรูปจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน มีการบูรณาการและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งแก้ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ที่กำหนดไว้ใน “หมวด ๑๖ : การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ด้านอื่น (๑) ให้มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน”

ปัญหา

๑.๑ ปัญหาและสถานการณ์น้ำปัจจุบัน

น้ำเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งการอุปโภคบริโภค การทำเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การผลิตไฟฟ้า การคมนาคมขนส่งทางน้ำ การท่องเที่ยวและกีฬา รวมทั้ง ยังมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสัตว์และการรักษาระบบนิเวศ ในอดีตประเทศไทยเคยมีน้ำใช้อย่างไม่จำกัด แต่สถานการณ์ปัจจุบัน จำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้น ขณะที่มีการทำลายป่าต้นน้ำอย่างต่อเนื่อง มีการชะล้างพังทลายของดิน แหล่งน้ำตื้นเขินเก็บกักได้น้อยลง ส่งผลให้ประเทศเกิดภาวะขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลกได้นำมาสู่ปัญหาน้ำหลากท่วมในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายแก่ชุมชน

และพื้นที่เพาะปลูกหลายพื้นที่ นอกจากนี้ การขยายตัวของชุมชนและอุตสาหกรรมยังส่งผลให้เกิดปัญหามลภาวะทางน้ำอย่างน่าวิตก ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการใช้ประโยชน์น้ำในทุกมิติ

จากผลการศึกษาการจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดย FAO (องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ Food and Agriculture Organization of the United Nations) ประเทศไทยถูกจัดเป็น ๑ ใน ๑๐ ของประเทศที่ใช้น้ำมากที่สุด รองจาก อินเดีย จีน สหรัฐอเมริกา ปากีสถาน และญี่ปุ่น โดยน้ำที่นำไปใช้ส่วนใหญ่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อการส่งออกเฉลี่ย ๒,๑๓๑ ลูกบาศก์เมตรต่อคนต่อปี อย่างไรก็ตามแม้ประเทศไทยจะมีอัตราการใช้น้ำในภาคอุตสาหกรรมเกษตรสูงแต่ผลผลิตภาคการเกษตรของไทยยังต่ำกว่าประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านเกษตรอุตสาหกรรมอยู่มาก

๑) ปัญหาขาดแคลนน้ำ

- การขาดแคลนน้้าอุปโภคบริโภค

ปัญหาการขาดแคลนน้้าเป็นปัญหาที่เกิดจากปริมาณน้ำ (Supply) ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ (Demand) คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (๒๕๕๘) ได้วิเคราะห์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีความต้องการน้ำอุปโภคบริโภค ๖,๔๙๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และในอนาคตความต้องการใช้น้ำในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ จะสูงถึง ๘,๒๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.๒ค.) จากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พบว่าจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีทั้งหมด ๗๔,๙๖๕^๑ หมู่บ้าน มีหมู่บ้านที่ไม่มีระบบประปา มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๗,๘๖๐^๒ หมู่บ้าน กระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทั้งนี้หมู่บ้านส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๓,๓๘๑ หมู่บ้าน รองลงมาคือ ภาคเหนือ (๑,๓๗๔ หมู่บ้าน) ภาคใต้ (๑,๒๔๔ หมู่บ้าน) ภาคกลาง (๗๙๘ หมู่บ้าน) และภาคตะวันออก (๖๙๓ หมู่บ้าน) ตามลำดับ หากประชาชนยังคงใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการอุปโภค บริโภค ทำให้อาจประสบปัญหาคุณภาพน้ำ ความเพียงพอของปริมาณน้ำ และความสะอาดของประชาชน

- การขาดแคลนน้้าภาคการเกษตร

ประเทศไทยมีพื้นที่ ๓๒๑.๒ ล้านไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร ๑๔๙.๒ ล้านไร่ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่การเกษตรมากที่สุด คือ ๖๓.๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๓ รองลงมาคือ พื้นที่ภาคกลาง ซึ่งมีพื้นที่การเกษตรรวม ๒๗.๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘ ของพื้นที่การเกษตรทั้งประเทศ ที่ผ่านมามาในอดีตถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ. ๒๕๕๗) ได้มีการพัฒนาพื้นที่ชลประทานรวม ๓๐.๒๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่การเกษตร นอกเหนือจากนั้นอีกประมาณ ๑๒๐ ล้านไร่ หรือกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน ที่ปลูกพืชโดยใช้น้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้้า อันเนื่องมาจากความผันแปรของสภาพภูมิอากาศ อีกทั้งในบางพื้นที่ยังมีสภาพทางกายภาพที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการลำเลียงน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ประโยชน์อีกด้วย

๑ ข้อมูลทางการปกครองทั่วประเทศ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ ประกาศ ณ วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

๒ แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ,คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ , พฤษภาคม ๒๕๕๘

ปริมาณน้ำการใช้เพื่อการเกษตร มีสัดส่วนสูงสุดถึงร้อยละ ๗๕ หรือคิดเป็นปริมาณน้ำ ๑๑๓,๙๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร จำแนกเป็นการเกษตรในเขตชลประทาน ๓๐.๒ ล้านไร่ ซึ่งได้จัดสรรน้ำให้ได้แล้ว ปริมาณ ๖๕,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร (โดยลุ่มน้ำที่มีการจัดสรรน้ำในเขตชลประทานมากที่สุด ได้แก่ ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ท่าจีน น่าน ชี มูล และ ปิง) สำหรับการเกษตรนอกเขตชลประทาน คิดเป็นพื้นที่ ๑๒๐ ล้านไร่ เป็นความต้องการน้ำเพื่อไปทดแทนน้ำฝนที่ตกไม่เพียงพอกับความต้องการของพืชโดยคิดเฉพาะปลูกพืชฤดูฝนเท่านั้น มีประมาณ ๔๘,๙๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร (ลุ่มน้ำที่มีความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประทานมากที่สุด ได้แก่ ลุ่มน้ำมูล โขง (อีสาน) ชี ขายฝั่งทะเลตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันออก และภาคใต้ฝั่งตะวันตก ตามลำดับ)

แนวโน้มปริมาณการใช้น้ำบาดาลในภาคการเกษตรมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อภาคกลาง บริเวณลุ่มเจ้าพระยาตอนบน ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร สุโขทัย ชัยนาท สิงห์บุรี มีอัตราการใช้น้ำบาดาลสูงถึง ๗,๘๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน เนื่องจากมีการทำนาเฉลี่ยปีละ ๓ ครั้ง ทำให้เกิดการใช้น้ำบาดาลที่เกินสมดุลถึงปีละ ๘๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร การใช้น้ำบาดาลที่เกินสมดุลจะส่งผลให้ระดับน้ำบาดาลลดลง

- การขาดแคลนน้ำภาคอุตสาหกรรม

กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมของประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๓๙,๐๓๐ และ ๕๖ แห่ง ตามลำดับ มีความต้องการใช้น้ำรวมทั้งสิ้น ๔,๔๖๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ส่วนใหญ่ภาคเอกชนจะเป็นผู้จัดหาน้ำเอง โดยใช้น้ำบาดาลเป็นหลัก

ปัจจุบันนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดปทุมธานี ได้เปลี่ยนมาใช้น้ำจากลำน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้น จึงต้องมีแหล่งเก็บน้ำที่จะระบายน้ำมาให้เพียงพอในช่วงหน้าแล้ง และพื้นที่บางส่วนของเขตพื้นที่บริการของการประปาได้ปรับเปลี่ยนมาใช้น้ำประปา ทั้งจากการประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง และระบบประปาท้องถิ่น ทำให้การประเมินตัวเลขน้ำขาดแคลนภาคอุตสาหกรรมไม่ชัดเจนนัก ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก มีพื้นที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่อยู่ในจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง มีการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง มีการสูบน้ำและผันน้ำจากแม่น้ำเพื่อรองรับภาคอุตสาหกรรม มีระบบท่อส่งน้ำดิบ ซึ่งส่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เกิดเหตุการณ์ขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง จนเกิดภาวะวิกฤตในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง ส่วนนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา ก็เกิดภาวะขาดน้ำรุนแรงเช่นกัน

นอกจากนี้ ยังมีนิคมอุตสาหกรรมบางส่วนที่ยังเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ซึ่งใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่กวัง นิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำลำตะคอง ร่วมกับภาคการเกษตรและอุปโภคบริโภคซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวอย่างรวดเร็ว สำหรับในอนาคตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้มีแผนการจัดตั้ง

นิคมอุตสาหกรรมขึ้นอีกจำนวน ๑๗ แห่ง และได้มีการประเมินความต้องการการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรมรวมประมาณทั้งสิ้น ๕๖ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

- การขาดแคลนน้ำภาคบริการ และการท่องเที่ยว

การขยายตัวภาคบริการและการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาระบุว่าในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก ๑๔ ล้านคน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็น ๒๔.๘ ล้านคน ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๒๖.๓๕ ต่อปี ซึ่งสูงเป็นลำดับที่ ๗ ของโลก โดยในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า มีการคาดการณ์ว่าประเทศไทยจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ๖๗ ล้านคน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมความพร้อมด้านแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนการใช้น้ำให้กับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมและแหล่งท่องเที่ยวที่จะมีการพัฒนาใหม่ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

- ความขัดแย้งจากการใช้น้ำ

ความขัดแย้งจากการใช้น้ำ จำแนกเป็น ๒ กรณีหลัก คือ (๑) เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำ สาเหตุจากการจัดสรรน้ำที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรที่อยู่ต้นน้ำกับปลายน้ำ เนื่องจากโอกาสการรับน้ำของเกษตรกรที่อยู่ปลายน้ำขึ้นอยู่กับกาใช้น้ำของเกษตรกรที่อยู่ต้นน้ำ รวมถึงความต้องการปริมาณน้ำในการปลูกพืชแต่ละชนิดที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังเป็นความขัดแย้งการใช้น้ำระหว่างภาคอุตสาหกรรมและบริการกับภาคเกษตรกรรม เช่น ในบางปีไม่มีการปล่อยน้ำให้เกษตรกรในจังหวัดภาคกลางเพื่อกันไม่ให้น้ำท่วมกรุงเทพมหานคร จึงเกิดปัญหาข้อขัดแย้งในความไม่เป็นธรรมของการจัดสรรน้ำที่ฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์ และอีกฝ่ายหนึ่งเสียประโยชน์ เป็นต้น อีกสาเหตุคือ เกิดจากสถานะฝนแล้ง ช่วงเวลาดังกล่าวไม่มีการจัดสรรน้ำเพราะต้องสำรองน้ำไว้เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและเพื่อหนุ้ระดับน้ำไม่ให้ น้ำทะเลไหลทะลักเข้าไปทำความเสียหายให้กับพื้นที่ส่วนของเกษตรกรในเขตปริมณฑล ทำให้เกษตรกรที่ทำนาปรัง ต้องหาแหล่งน้ำจากที่อื่นเพื่อทดแทนน้ำจากระบบชลประทานโดยการสูบน้ำได้ดินมาใช้ และ (๒) ความขัดแย้งอันเกิดจากคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม สาเหตุจากนโยบายของภาครัฐที่ต้องการกระจายภาคอุตสาหกรรมไปสู่ท้องถิ่น และโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะตั้งใกล้กับแหล่งน้ำ ซึ่งได้มีการปล่อยน้ำเสียที่ไม่ผ่านกระบวนการบำบัดลงสู่แหล่งน้ำซึ่งได้สร้างความเสียหายต่อแหล่งน้ำโดยตรง ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถนำน้ำมาใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค จนทำให้มีการร้องเรียนจากชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนดังกล่าว

๒) ปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัย

ในรอบ ๓๐ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ประสบปัญหาน้ำท่วมเกือบทุกจังหวัดของประเทศถึง ๑๓ ครั้ง ในปีต่าง ๆ ดังนี้ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕, ๒๕๑๘, ๒๕๒๑, ๒๕๒๓, ๒๕๒๖, ๒๕๓๒, ๒๕๓๘, ๒๕๔๔, ๒๕๔๕, ๒๕๔๘, ๒๕๔๙, ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่มีความรุนแรงถึง ๘ ครั้ง คือ ปี พ.ศ. ๒๕๑๘, ๒๕๒๖, ๒๕๓๘, ๒๕๔๕, ๒๕๔๘, ๒๕๔๙, ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามลำดับก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และเศรษฐกิจของประเทศมากมายมหาศาล ดังเช่นปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นมูลค่า ๑.๔๔ ล้านล้านบาท สภาพปัญหาอันเกิดจากการบริหารจัดการ อุทกภัย

ที่รุนแรงขึ้น ในหลายปีที่ผ่านมา มีลักษณะของภัยที่มีความรุนแรงในหลายภาคของประเทศสร้างความเสียหายมหาศาล และมีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง แต่ยังไม่มีความชัดเจนในด้านขั้นตอนและกรอบการดำเนินการเพื่อแก้ไข บรรเทาปัญหาให้เบาบาง รัฐบาลเองก็ไม่มีนโยบายที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน อีกทั้งไม่มีหน่วยงานเจ้าภาพ ในการแก้ไขปัญหาอุทกภัย ทำให้ไม่สามารถรับมือกับภัยที่เกิดขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน และทันทั่วถึง

๓) ปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

ปัจจุบันพบว่า แม่น้ำหลายสายของประเทศไทยประสบปัญหาด้านคุณภาพน้ำ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งที่มีปริมาณน้ำไหลน้อยและหลายพื้นที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพน้ำบาดาลอีกด้วย ประเทศไทยมีแหล่งน้ำหลัก จำนวน ๕๒ แหล่งน้ำ แบ่งเป็นแม่น้ำสายหลัก ๔๘ สาย และแหล่งน้ำนิ่ง ๔ แหล่ง มีการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ๓๖๖ จุดตรวจวัด จำนวน ๔ ครั้ง/ปี และประเมินภาพรวมของคุณภาพน้ำ โดยใช้ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index : WQI) จากการตรวจวัดคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่า มีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีเพียงร้อยละ ๒๙ พอใช้ ร้อยละ ๔๙ และเสื่อมโทรม ร้อยละ ๒๒ จากการเปรียบเทียบคุณภาพน้ำเป็นรายภาค พบว่า คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำในภาคใต้มีคุณภาพน้ำดีกว่าภาคอื่นๆ ขณะที่ภาคกลางมีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมากกว่าภาคอื่นๆ โดยกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ที่มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมากที่สุด และ จังหวัดตรัง เป็นจังหวัดที่มีคุณภาพน้ำดีที่สุด

สถานการณ์คุณภาพน้ำในช่วง ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗) พบว่า มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลง ส่วนแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้และเสื่อมโทรม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สาเหตุสำคัญของปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม มาจากการระบายน้ำเสียจากชุมชนปริมาณน้ำเสียจากชุมชนเกิดขึ้น ๑๐.๓ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน ขณะที่ ระบบบำบัดน้ำเสียรองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้นได้เพียงร้อยละ ๓๑ พื้นที่ที่มีน้ำเสียชุมชนเกิดขึ้นมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร มีน้ำเสียประมาณ ๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน (คำนวณจากร้อยละ ๘๐ ของปริมาณการใช้น้ำประปา พ.ศ. ๒๕๕๖ ประมาณ ๒,๔๘๕,๗๗๑ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน : ข้อมูลจากการประปานครหลวง พ.ศ. ๒๕๕๗) ปัจจุบันระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่กรุงเทพมหานครสามารถบำบัดน้ำเสียได้ ร้อยละ ๓๘ ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น สำหรับปัญหาการรुक้าของน้ำเค็ม ทำให้เกิดผลกระทบต่อการเพาะปลูกพืช การประปา การประมง การอุตสาหกรรม ตลอดจนการอุปโภค บริโภคของราษฎรที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำ โดยในส่วนของลุ่มน้ำเจ้าพระยา ท่าจีน มีปริมาณน้ำที่ใช้ในการผลักดันน้ำเค็ม ๑,๒๖๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี จากเขื่อนภูมิพล สิริกิติ์ และกรณีเกิดภัยแล้งจะอาศัยน้ำจากเขื่อนแม่กลองผ่านคลองจรเข้สามพันมาคลองพระยาบันลือ ลงที่เหนือสำแลในเจ้าพระยา ส่วนของแม่น้ำแม่กลอง ใช้น้ำในการผลักดันน้ำเค็มจำนวน ๑,๕๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี จากเขื่อนศรีนครินทร์ เขื่อนวชิราลงกรณ์ นอกจากนี้ ยังมีแม่น้ำปราจีนบุรี แม่น้ำบางปะกง ใช้น้ำผลักดันน้ำเค็ม ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี จากเขื่อนขุนด่านปราการชล เขื่อนคลองสียัด และเขื่อนพระปรง

๑.๒ ปัญหาการบริหารจัดการ

นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ/ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในระยะที่ผ่านมาแม้มีการกำหนดแนวนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากความสลับซับซ้อนของสภาพปัญหาที่แปรเปลี่ยนตลอดเวลา จึงไม่อาจครอบคลุมในทุกปัจจัยของปัญหา และมีข้อจำกัดต่อการบูรณาการแผนงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการ จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาน้ำอย่างยั่งยืนได้

นโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา, ๒๕๕๗)ได้ให้ความสำคัญเรื่องการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนโดยระบุว่า “บริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เป็นเอกภาพในทุกมิติ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ จัดให้มีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและมีกระบวนการบูรณาการแผนงานและงบประมาณร่วมกันของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดทำแผนงาน โครงการ ไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยจัดตั้งหรือกำหนดกลไกในการบริหารจัดการน้ำพร้อมทั้งมีการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ ในระบบของการบริหารจัดการน้ำและการเตือนภัย”

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน”

แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้มุ่งหมายให้เป็นกรอบนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำของประเทศในทุกด้าน ทั้งปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาคุณภาพน้ำ อย่างมีเอกภาพและบูรณาการในทุกมิติ และเพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นกรอบแนวทางการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงระยะเวลาของเป้าหมายเพื่อให้สอดคล้องและบูรณาการแผนตั้งแต่ระดับลุ่มน้ำ/จังหวัด การเตรียมความพร้อมการดำเนินงานในทุกมิติเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีต่อไป โดยแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์

(๑) ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค เพื่อจัดหาน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค ที่เพียงพอทั้งปริมาณคุณภาพ ให้แก่ชุมชนชนบท (ครบทุกหมู่บ้านในปี พ.ศ. ๒๕๖๐) และชุมชนเมือง พื้นที่เศรษฐกิจ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

(๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต เพื่อจัดหาแหล่งน้ำสำหรับชุมชนเพื่อการประกอบอาชีพพื้นฐาน การทำเกษตรน้ำฝน การผลิตต่าง ๆ ของชุมชนให้เพียงพอจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการพัฒนาตามเป้าหมายของประเทศ การพัฒนาเกษตรชลประทานและพัฒนา

ด้านเศรษฐกิจรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม โดยต้องพิจารณาศักยภาพข้อจำกัดของพื้นที่และมิติทางสังคม/วิถีชุมชน รวมทั้งควบคุมและจัดสรรน้ำให้สมดุลและเพียงพอเพื่อรักษาระบบนิเวศ และบริหารจัดการความต้องการใช้น้ำให้สมดุลกับน้ำต้นทุน

(๓) ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย เพื่อลดความเสียหายจากอุทกภัยของชุมชนเมืองพื้นที่เศรษฐกิจหลัก โดยการป้องกันในเขตชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญที่มีผลกระทบรุนแรงและเสียหายสูง ให้มีการใช้มาตรการเชิงรุกในการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและมาตรการผังเมืองเพื่อลดผลกระทบในอนาคต การลดความเสียหายจากน้ำหลาก ดินโคลนถล่ม น้ำท่วมฉับพลัน โดยการชะลอน้ำในพื้นที่ต้นน้ำและกลางน้ำ จัดการข้อมูลและการเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ และลดความเสียหายในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤติ(รุนแรงหรือมีความเสียหายสูง) รวมทั้งการปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การสนับสนุนการปรับตัวและหนีภัย

(๔) ยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพน้ำ เพื่อให้คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักและในลุ่มน้ำที่มีคุณภาพน้ำวิกฤต ให้มีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป โดยให้ความสำคัญกับการลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด การบังคับใช้กฎหมาย การให้ความรู้ ความตระหนัก และมาตรการตรวจวัดเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

(๕) ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของประเทศ และการจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ต้นน้ำ เพื่อให้สามารถสร้างความสมดุลของน้ำท่า ลดผลกระทบต่อปัญหาการขาดแคลนน้ำและน้ำท่วม

(๖) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ เพื่อการบริหารจัดการ เมืองค์กร กลไกกฎหมาย (รวมทั้งข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ) ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเอกภาพ และมีข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ บริหารจัดการได้รวดเร็ว อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ขณะนี้ได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดแผนงานโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปี และจะต้องมีการปรับปรุง แก้ไข ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ต่อไป

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของประเทศในระยะยาว การบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารจึงให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมืองหรือนโยบายของรัฐบาล ซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลก็ทำให้นโยบายขาดความต่อเนื่อง ถือเป็นการสูญเสียโอกาสและสิ้นเปลืองทรัพยากรของประเทศ ดังนั้นการกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งจะใช้เป็นกรอบการพัฒนาระยะยาว กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

การกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ในแต่ละด้าน ความมั่นคง ความมั่งคั่ง ความยั่งยืน ขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการและรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ที่กำหนดไว้ใน “มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำ แผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การจัดทำกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมายและสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”

๑) ปัญหาและความท้าทายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผน ตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นที่จะต้องมีการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดังนี้

(๑) เนื่องจาก องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่สำคัญคือ “คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ” ซึ่งจะเป็นหน่วยงานหลักในการประสานและดำเนินการร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อน แผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติในระดับชาติและประสานการดำเนินการแผนยุทธศาสตร์ ให้มีความต่อเนื่องได้ในทุกรัฐบาล ส่วน “คณะกรรมการลุ่มน้ำ” จะเป็นกลไกสำคัญในระดับภูมิภาค/พื้นที่ ซึ่งจะเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนแผนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและผลักดันแผนในพื้นที่ ไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดตั้ง องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งจะต้องตราไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ

(๒) รัฐบาลจะต้องผลักดันให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องนำแผนยุทธศาสตร์แปลงไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนงานระดับกระทรวง/กรม ภูมิภาค/จังหวัด และท้องถิ่น โดยกระทรวง/กรม ที่มีหน่วยงานราชการในภูมิภาคดำเนินการบูรณาการแผนงาน/โครงการร่วมกับแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอแผนงาน/โครงการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายภายใต้กฎหมายของท้องถิ่น หากโครงการที่เกินขีดความสามารถของท้องถิ่น ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นภายในจังหวัด

(๓) แผนงานโครงการ ที่จะดำเนินการต่อไปตามยุทธศาสตร์นี้ จะต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

(๔) การจัดสรรน้ำระหว่างกิจกรรม หรือระดับลุ่มน้ำ มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างกลไก เพื่อให้มีการจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม ลดข้อขัดแย้งในกรณีที่เกิดสภาวะแล้งรุนแรง

(๕) การจัดทำผังลุ่มน้ำและการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ครอบคลุมทั้งเขตลุ่มน้ำ ตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

(๖) เร่งรัดการจัดทำระบบฐานข้อมูลส่วนกลาง โดยการบูรณาการข้อมูลที่ผ่านมา กระบวนการวิเคราะห์จากหน่วยงานราชการเจ้าของข้อมูล และมีการปรับปรุงข้อมูลอย่างต่อเนื่อง สามารถแบ่งปันและนำข้อมูล มาใช้ได้ทันสถานการณ์ และพัฒนาระบบคาดการณ์ภูมิอากาศที่สามารถคาดการณ์ได้แม่นยำทั้งตำแหน่งและระยะเวลาการคาดการณ์ระยะยาว เพื่อการบริหารจัดการที่แม่นยำ รวมทั้งการติดตั้งระบบเฝ้าระวังสถานการณ์ต่าง ๆ ให้กระจายโดยทั่วถึงทุกพื้นที่ เพื่อความสามารถในการสร้างระบบจำลองสถานการณ์และระบบเตือนภัย เพื่อรองรับสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒) ปัญหาการจัดทำผังลุ่มน้ำและการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การวางผังประเทศ ผังภาค ผังอนุภาค และผังลุ่มน้ำไม่สอดคล้องกับขอบเขตลุ่มน้ำ ทำให้การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินขาดความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการควบคุมพื้นที่เสี่ยงภัย น้ำท่วม หรือที่ราบน้ำท่วมถึง (Floodplain) ที่อาจต้องมีการควบคุมห้ามเขตการปกครองหรือข้ามจังหวัด (แต่อยู่ภายในเขตลุ่มน้ำเดียวกัน) ตลอดจนขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานปฏิบัติด้านการวางผังเมือง และข้อมูลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ วางผังเมือง และกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) ได้แก่ ข้อมูลแหล่งน้ำ อุทุนิยมวิทยา ชลศาสตร์ อุทกภัย พื้นที่เสี่ยงภัย น้ำท่วม ภัยแล้ง เป็นต้น ทำให้การพัฒนาและการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำ การกำหนดพื้นที่รองรับการตั้งถิ่นฐาน และการขยายตัวของชุมชนในอนาคตกับการพัฒนาแหล่งน้ำ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวม ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓) ปัญหาด้านการบริหารจัดการข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน

จากเหตุการณ์น้ำท่วมเมื่อปี ๒๕๕๔ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) หรือ สสนก. ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้จัดตั้งและดำเนินการพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ ซึ่งอยู่ภายใต้แผนงานระยะเร่งด่วนด้าน “พัฒนาล้างข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย” ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นระบบกลางในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งข้อมูลแผนที่ สถิติ สภาพอากาศ สถานการณ์น้ำในลำน้ำสายหลัก และอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพยากรณ์สภาพฝน และน้ำท่า สำหรับใช้

ในการวางแผนการจัดการน้ำ และแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ในการติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ เช่น อัตรากาไหล และระดับน้ำของแม่น้ำหลักที่สำคัญ ใช้ระบบโทรมาตรหรือกล้องวงจรปิด นอกจากนี้ได้ใช้เทคโนโลยีดาวเทียมสำรวจและติดตามสถานการณ์ และเทคโนโลยีขั้นสูงในการสำรวจสภาพท้องน้ำและภูมิประเทศ

ความคืบหน้าในการพัฒนาลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติเพื่อให้บริการข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้านน้ำเรื่อยมาจนกระทั่งในปี ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดย คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและจัดทำแนวทางการบริหารอย่างเป็นระบบ ได้จัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำของประเทศ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๙ ซึ่งคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ที่ได้กำหนดแผนพัฒนาต่อยอดคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติให้เป็นระบบข้อมูลกลางด้านน้ำและพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจให้สามารถลดความเสี่ยงและสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำของประเทศโดยภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีระบบหลักดังนี้

(๑) ระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ และระบบโครงสร้างพื้นฐาน รวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย ๓๐ หน่วยงาน

(๒) ระบบในการติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์ และคาดการณ์สถานการณ์น้ำในภาวะปกติ และตัดสินใจ แก้ไข บรรเทาอุทกภัยในภาวะวิกฤต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) กระบวนการในการกำหนดทิศทางการพัฒนา อนุรักษ์ และซ่อมบำรุง อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

๔) ขาดกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในอดีตซึ่งทรัพยากรน้ำมีอย่างไม่จำกัดนั้น เป็นการกำหนดนโยบายแบบบนลงล่าง กล่าวคือ หน่วยงานหรือผู้บริหาร ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นผู้กำหนดนโยบาย แล้วสั่งการไปยังหน่วยงานปฏิบัติทั้งในระดับชาติและในระดับลุ่มน้ำ โดยไม่ได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนจวบจนถึงปัจจุบัน ศักยภาพทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรน้ำที่พึงใช้ได้มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการจึงทำให้เกิดคำถามและปัญหาการใช้ทรัพยากรน้ำในด้านต่างๆ เป็นต้นว่า ด้านความคุ้มค่า การแย่งแย่งน้ำ ความสมดุลในการใช้น้ำต่อการอนุรักษ์ฟื้นฟู และรักษาสภาพแวดล้อมให้คงความยั่งยืน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเข้ามามีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในยุคปัจจุบัน และเกิดการผลักดันให้เป็นไปในรูปแบบจากล่างขึ้นบน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นที่ยอมรับ เกิดขึ้นได้จริงและตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของภาคประชาชนอย่างแท้จริง

๑.๓ ปัญหาด้านกฎหมายและองค์กร

๑) ขาดกฎหมายกลาง

(๑) ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดกฎหมายกลางในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่จะกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมพร้อมทั้งการแบ่งอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องไม่ให้ทับซ้อนกัน อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีความพยายามผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. เพื่อเป็นกฎหมายกลางในการเชื่อมโยงองค์กรและภารกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมาแล้วหลายครั้ง แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาการปล่อยของเสียลงในแม่น้ำลำคลอง น้ำเน่าเสีย เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำในกิจกรรมต่าง ๆ ในหลายๆ ท้องที่ ในขณะที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับน้ำบางฉบับมีผลบังคับใช้นานกว่า ๕๐-๖๐ ปี โดยไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้เหมาะสม จึงทำให้การบังคับใช้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เกิดช่องว่างทางกฎหมายจากการศึกษารวบรวมข้อมูลพบว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำสามารถแยกออกเป็นกฎหมายทั่วไป กฎหมายเฉพาะ และหากจะจำแนกตามกิจกรรมหลักเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ ในด้านการพัฒนาและการอนุรักษ์ การจัดสรรทรัพยากรน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษการป้องกันและแก้ไขมลภาวะทางน้ำแล้วมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมอยู่ด้วยกันมากกว่า ๓๓ ฉบับ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต้องมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับโดยมีหน่วยงานปฏิบัติงานในกรอบที่กฎหมายแต่ละฉบับกำหนดไว้ จึงเป็นปัญหาทางกฎหมายที่มีลักษณะกระจายตัวกัน ทำให้การจัดการทรัพยากรน้ำ ไม่บรรลุสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายเท่าที่ควร นอกจากนี้กฎหมายเกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน บางฉบับได้ประกาศใช้มาเป็นเวลานานมีความล้าสมัย และมีช่องว่างของกฎหมาย โดยมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของกฎหมายให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันแต่อย่างใด จึงก่อให้เกิดปัญหาในการใช้บังคับ

(๒) การขาดความเป็นเอกภาพ สภาพของกฎหมายที่ใช้ยังขาดความเป็นเอกภาพเนื่องจากกฎหมายที่บังคับใช้ในเรื่องเดียวกันมีจำนวนมาก โดยแต่ละฉบับมีการบังคับใช้ไม่ครอบคลุมในทุกกรณี ซึ่งนอกจากจะก่อความสับสนในการใช้กฎหมายแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติตามมาอีกด้วย เพราะว่าผู้บังคับใช้มักเกิดความสับสน ไม่แน่ใจว่าสมควรจะใช้กฎหมายฉบับใดบังคับใช้แก่กรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดแล้วก็ต้องเสียเวลาในการวินิจฉัยและตีความว่าจะเข้าความผิดกรณีใด จึงขาดความคล่องตัวในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๒) องค์กร

ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในอดีตถึงปัจจุบันเกิดปัญหาการทำงานยังไม่เป็นเอกภาพและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะหน่วยงานส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาระบบน้ำที่มีอยู่หลากหลายยังคงสังกัดอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของหลายกระทรวง โดยมีหน่วยงานปฏิบัติในบางกระทรวงมีหน้าที่แบบไม่ใช่ภารกิจหลักหรือเป็นงานฝาก

บางหน่วยงานได้กำหนดการทำงานไว้หลายประเภทหลายวัตถุประสงค์ เกินบทบาทหน้าที่ของกระทรวงที่สังกัด แต่งานบางประเภทที่มีความสำคัญกลับไม่มีเจ้าภาพรับผิดชอบเหมือนที่เป็นในสมัยก่อนการปฏิรูประบบราชการ และที่สำคัญที่สุดก็คือ ภาระหน้าที่งานจัดการทรัพยากรน้ำอันเป็นอำนาจหน้าที่ต้องดำเนินการไม่ว่าจะเป็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามที่กล่าวข้างต้นก็ปรากฏว่าไม่ใช่ภารกิจหลักของกระทรวงใดเลย โดยสรุปแล้ว สภาพและปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีดังนี้

- (๑) การขาดองค์กรและโครงสร้างหลักในการบริหารจัดการ
- (๒) โครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังกระจัดกระจาย
- (๓) การขาดเจ้าภาพในการบริหารจัดการที่แท้จริงและเป็นรูปธรรม
- (๔) ขาดความเป็นเอกภาพและความชัดเจนในการบริหารจัดการและการปฏิบัติ
- (๕) การขาดงบประมาณและแผนงบประมาณในการดำเนินการ

๑.๔ สรุปข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ตามรายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร : การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้เสนอผลการศึกษาและข้อเสนอประเด็นปฏิรูป ๖ ข้อ ดังนี้ ๑) การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่ ๒) การจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๓) การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ๔) ปฏิรูปการจัดทำยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระดับประเทศและระดับลุ่มน้ำ ๕) การปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่มีอยู่แล้ว และที่จะต้องมีการเพิ่มเติม และ ๖) การบริหารจัดการข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน

๒. วิธีการปฏิรูป

๒.๑ วิธีวิเคราะห์ จัดทำแนวทาง

- ๑) ต่อยอดจากรายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร : การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- ๒) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- ๓) เชิญหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจงให้ข้อมูลต่อที่ประชุมคณะกรรมการธิการ ตลอดจนเรียกเอกสารที่เกี่ยวข้องอันจำเป็นต่อการพิจารณาศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๔) ประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๕) ประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

๒.๒ การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๑) การผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

โดยที่ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในหลายด้านการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้กระทำโดยหลายหน่วยงานตามอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาดังกล่าวขาดความเป็นเอกภาพ ประกอบกับการจัดทำกิจกรรมและโครงการบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และบางครั้งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น จึงสมควรมีกฎหมายในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ วางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ ตลอดจนจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

แนวทางการปฏิรูป

เนื่องจาก (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ... จะเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศทั้งระบบ รวมทั้งช่วยสนับสนุนความสัมฤทธิ์ผลของแผนการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านความมั่นคง ลดความเหลื่อมล้ำการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและให้สอดคล้องกับร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามนโยบายของรัฐบาล และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. มาตรา ๗๒ (๔) ที่กำหนดให้รัฐพึงดำเนินการ จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนรวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการอื่น และที่สำคัญได้กำหนดในหมวด ๑๖ : การปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘ (ข) (๑) ให้มีการปฏิรูปประเทศให้เกิดผล โดยให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ศึกษา เปรียบเทียบหลักการและสาระสำคัญใน (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ ทั้ง ๔ ฉบับ ได้แก่ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๒๗/๒๕๕๘) (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ฉบับของคณะปฏิรูปด้านกฎหมาย (คปก.) (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ฉบับของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ฉบับปรับปรุงใหม่ แล้วมีความเห็นว่า เนื้อหาสาระสำคัญในภาพรวมของทุกร่างฯ มีหลักการและกลไกการปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่คล้ายคลึงกัน แต่ละร่างฯ ต่างก็มีข้อดี และจุดเด่น แต่ยังมีรายละเอียดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบางประการที่แตกต่างกัน

ข้อแตกต่างที่เป็นสาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ฉบับของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ฉบับปรับปรุงใหม่ มีดังนี้

(๑) องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๑.๑) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ : องค์ประกอบของ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ตามร่างฯ ที่ สปช. เสนอ มีจำนวนใกล้เคียงกับองค์ประกอบของ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. และได้กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีที่มาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งการกำหนดดังกล่าวอาจทำให้การได้มาซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเกิดความล่าช้าได้ ส่วน (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มาจากการแต่งตั้งของนายกรัฐมนตรี มิได้มาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา

กรณีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ให้ความเห็นว่า การจัดตั้งหน่วยงานของรัฐขึ้นใหม่ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จะต้องปฏิบัติตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยให้ส่วนราชการที่ขอจัดตั้งเสนอคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี หากยังไม่มี การดำเนินการตามขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐดังกล่าว ก็ไม่อาจกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ ในการนี้ ได้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล ให้รัฐบาลเสนอกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าวให้มีฐานะเป็นกรม ภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(๑.๒) คณะกรรมการลุ่มน้ำ : องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำตามร่างฯ ฉบับสภาปฏิรูปแห่งชาติเสนอ ได้กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน แต่ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. (ปรับปรุง) กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำเลือกกันเองเพื่อเป็นประธานกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อต้องการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมและประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นไปด้วยความราบรื่น

(๒) กองทุนทรัพยากรน้ำ

ตามเจตนารมณ์ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ฉบับของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) เกี่ยวกับการจัดตั้ง “กองทุนทรัพยากรน้ำ” เพื่อให้มีงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการอนุรักษ์ ปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ รวมทั้งส่งเสริมความเข้มแข็งของประชาชน นั้น เนื่องจากการจัดตั้งกองทุนจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๓๔ ที่กำหนดให้

หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดก่อน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาวินัยการเงินการคลังและดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวอย่างเคร่งครัด รวมทั้ง **กองทุนที่จะจัดตั้งขึ้นต้องมีรายได้ที่เกิดจากการดำเนินงานของกองทุนอย่างเพียงพอเพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน** โดยรายได้ดังกล่าวต้องมีได้มาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน แต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งขณะนี้ยังไม่เป็นที่ชัดเจนว่า หากมีการจัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำรายได้ที่ได้รับตามร่างพระราชบัญญัตินี้จะเพียงพอแก่การดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหรือไม่ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงไม่ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำขึ้น หากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็ไม่อาจกำหนดให้มีกองทุนทรัพยากรน้ำไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ ดังนั้น ในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงได้กำหนดรูปแบบในลักษณะของการจัดเก็บรายได้จากเงินค่าใช้น้ำ ค่าปรับทางปกครอง ค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบ ค่าปรับทางคำพิพากษา เงินที่มีผู้บริจาคเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำ รวมทั้งเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ขึ้นมาทดแทนกองทุนทรัพยากรน้ำในช่วงระยะแรกก่อน ทั้งนี้การจัดตั้ง **กองทุนทรัพยากรน้ำ** สามารถดำเนินการได้ภายหลังจากที่ได้มีการจัดตั้งส่วนราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรม เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในระยะต่อไป

(๓) การจัดสรรน้ำ

ข้อแตกต่างเกี่ยวกับการกำหนดประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ในร่างฯ ฉบับที่ สปช. เสนอ และ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ฉบับนี้ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ยังคงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของร่างฉบับที่ สปช. เสนอ

(๔) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤต

ร่างฉบับที่ สปช. เสนอ ได้กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤตแต่ละลุ่มน้ำไว้เป็นการล่วงหน้า และกำหนดให้ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติคัดเลือกคณะบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ หรือผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ เป็นคณะบัญชาการในภาวะวิกฤตรุนแรงและกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบสูงสุดเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์เพื่อให้นายกรัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้ง ใน(ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ฉบับนี้ ได้มีบทกำหนดให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤต อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติแล้ว

(๕) บทกำหนดโทษ

(ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ฉบับนี้ ได้ปรับปรุงแก้ไข บทกำหนดโทษตามร่างฉบับที่ สปช. เสนอ โดยให้มีทั้งโทษปรับทางปกครอง และโทษทางอาญา

โดยสรุปคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้พิจารณากลั่นกรอง ตรวจสอบ และพัฒนา (ร่าง) พระราชบัญญัติ

ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ... เพื่อให้เกิดความรอบคอบ รัดกุม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงในทุกภาคส่วน และลดข้อขัดแย้งในการเสนอ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. โดยได้จัดให้มีการสัมมนา และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

สาระสำคัญใน (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ประกอบด้วย ๙ หมวด รวมทั้งสิ้น ๑๑๗ มาตรา ดังนี้

หมวดทั่วไป ประกอบด้วย มาตรา ๑-๕

หมวด ๑ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ประกอบด้วย มาตรา ๖-๗

หมวด ๒ สิทธิในน้ำ ประกอบด้วย มาตรา ๘-๑๐

หมวด ๓ องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย มาตรา ๑๑-๔๕

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ประกอบด้วย มาตรา ๑๑-๒๕

ส่วนที่ ๒ กลุ่มน้ำและคณะกรรมการกลุ่มน้ำ ประกอบด้วย มาตรา ๒๖-๔๓

ส่วนที่ ๓ องค์การผู้ใช้น้ำ ประกอบด้วย มาตรา ๔๔-๔๕

หมวด ๔ การจัดสรรน้ำ ประกอบด้วย มาตรา ๔๖-๖๓

หมวด ๕ ภาวะวิกฤตน้ำ ประกอบด้วย มาตรา ๖๔-๘๖

ส่วนที่ ๑ การป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ ประกอบด้วย มาตรา ๖๔-๖๗

ส่วนที่ ๒ เขตภาวะวิกฤตน้ำ ประกอบด้วย มาตรา ๖๘-๗๘

ส่วนที่ ๓ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ
ประกอบด้วย มาตรา ๗๙-๘๖

หมวด ๖ การอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ ประกอบด้วย มาตรา ๘๗-๙๒

หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วย มาตรา ๙๓-๙๕

หมวด ๘ ความรับผิดชอบแห่งในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ
ประกอบด้วย มาตรา ๙๖-๙๗

หมวด ๙ บทกำหนดโทษ ประกอบด้วย มาตรา ๙๘-๑๑๒

บทเฉพาะกาล ประกอบด้วย มาตรา ๑๑๓-๑๑๗

รายละเอียดดัง ภาคผนวก ก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เพื่อควมมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. เห็นควรให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเร่งจัดทำกฎหมายลำดับรองหรืออนุบัญญัติที่สำคัญภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จำนวน ๓๕ ฉบับ

รายละเอียดดัง ภาคผนวก ข

๒) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สมาชิกขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ดังได้กล่าวมาแล้ว จึงเสนอแนวทางการปฏิรูป ดังนี้

๒.๑) การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๑๒-๑๕) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ของแต่ละแผนร่วมกัน

เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นกรอบ ทิศทาง และเป้าหมายการดำเนินการบริหารจัดการในภาพรวมระดับประเทศ และใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับลุ่มน้ำและแผนปฏิบัติการระดับลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขา ให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน ทำให้มีการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีระบบ ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติบังเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ ให้ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ ให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน ครอบคลุมและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

(๑.๑) ให้ปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในระยะ ๑๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๙) ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๗๙) โดยให้ขยายระยะเวลาแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๙ ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ที่มีความสมดุล แนวทางการบูรณาการงานภายใต้เป้าหมายเดียวกัน และที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาในอนาคต ซึ่งจะต้องพัฒนาแนวคิดการพัฒนาจากบนลงล่าง และล่างขึ้นบน ให้สามารถมีจุดเชื่อมโยงเป้าหมาย ความต้องการในการพัฒนา ในระดับประเทศและในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการบูรณาการ ทั้งในด้านความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับประเทศ และระดับพื้นที่รวมทั้งภูมิสังคม และข้อจำกัดของพื้นที่

(๑.๒) กำหนดเป้าหมายและดัชนีชี้วัดของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรใหม่ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและดัชนีชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว ๒๐ ปี และให้ถ่ายทอดยุทธศาสตร์ระยะยาวลงสู่การปฏิบัติในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ตามช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระยะยาวให้คำนึงถึงทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า (Sustainable Development Goals) ดัชนีชี้วัดความมั่นคงด้านน้ำของ AWDO/ADB (ADB ๒๐๐๗) รวมทั้งนโยบาย มาตรการ เครื่องมือ ที่

กำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด อาทิเช่น การจัดทำฉลากการวัดร่องรอยการใช้น้ำหรือ Water Footprint : WF บนผลิตภัณฑ์ นโยบายด้านการแทนคุณระบบนิเวศ(PES) เพื่อนำรายได้จากคนหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากระบบนิเวศมาใช้ในการบำรุงและรักษาระบบนิเวศต่อไป รวมทั้งประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

รายละเอียดดัง ภาคผนวกที่ ค

(๑.๓) แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จะต้องกำหนดให้มีการบูรณาการในนโยบายรัฐบาล ร่วมกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำและใช้ทรัพยากรน้ำสนับสนุนการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางการจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืน แล้วถ่ายทอดสู่หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด ท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอแผนจากหน่วยงานปฏิบัติ ผ่านการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ และระดับจังหวัด (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด) ซึ่งจะเป็นแผนเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงาน จังหวัด และท้องถิ่นต่อไป

(๑.๔) การเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภายใต้แนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและการมีการกำกับในเชิงนโยบายจากโครงสร้างการบริหารจัดการน้ำที่จะเกิดขึ้นในรูปแบบของคณะกรรมการนโยบายน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปสู่ระดับลุ่มน้ำและระดับพื้นที่ โดยแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จะเป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการลุ่มน้ำ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำ (หรือตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำในอนาคต) ทั้งนี้ คณะกรรมการลุ่มน้ำจะต้องบูรณาการแผนปฏิบัติการราชการของหน่วยงานราชการส่วนกลางให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งความต้องการของประชาชนในพื้นที่

(๑.๕) สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ ๒๕ ลุ่มน้ำ และระดับลุ่มน้ำสาขา (๒๕๔ ลุ่มน้ำสาขา) โดยให้มีคณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นกลไกหลักในการกำหนดกรอบทิศทางของการพัฒนา พื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้สอดคล้องกับศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่

๒.๒) การจัดทำผังลุ่มน้ำ / การกำหนดเขต (Zoning) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ดำเนินการวางผังครอบคลุมทั่วประเทศ ประกอบด้วย ผังประเทศ ผังภาค ผังอนุภาค และผังลุ่มน้ำ เป็นผังระดับนโยบายพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศและภาค ถ่ายทอดสู่การวางผังระดับอื่นๆ ตั้งแต่ผังเมืองรวมจังหวัด ผังเมืองรวมเมืองและชุมชน ผังเมืองเฉพาะ ซึ่งเป็นผังที่มีการบังคับใช้ตามกฎหมาย ตาม พรบ.การผังเมือง และโครงการ จัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนผังเสนอแนะต่างๆ ซึ่งส่งผลให้งานผังเมืองเป็นระบบและเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

“ผังลุ่มน้ำ” เป็นการวางผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่เชิงกายภาพ เป็นมาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้างในการป้องกันและลดผลกระทบต่อการเสี่ยงอุทกภัยได้ในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ ให้กรมโยธาธิการและผังเมือง ดำเนินการวางผังลุ่มน้ำ/การกำหนดเขต (Zoning) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ๒๕ ลุ่มน้ำหลัก และลุ่มน้ำสาขา ๒๕๔ ลุ่มน้ำสาขาทั่วประเทศ เพื่อกำหนดกรอบการใช้ที่ดิน พื้นที่เสี่ยง เช่น พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม พื้นที่ที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำสูง พื้นที่ที่พืชมีปัญหาด้านการตลาด พื้นที่ต้นน้ำ หรือเขตที่มีความลาดชันสูงเพื่อให้ความสมดุลของน้ำท่า พื้นที่รับน้ำและกักเก็บน้ำที่สอดคล้องกับแผนบริหารจัดการน้ำ

๒.๓) เร่งรัดการพัฒนาคลังข้อมูลทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดย สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) หรือ สสนก. ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้จัดตั้งและดำเนินการพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ ซึ่งอยู่ภายใต้แผนงานระยะเร่งด่วนด้าน “พัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย” ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นระบบกลางในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งข้อมูลแผนที่สถิติ สภาพอากาศ สถานการณ์น้ำในลำน้ำสายหลัก อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และกลาง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพยากรณ์สภาพฝน และน้ำท่า สำหรับใช้ในการวางแผนการจัดการน้ำ และแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ในการติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ เช่น อัตราการไหล และระดับน้ำของแม่น้ำหลักที่สำคัญ ใช้ระบบโทรมาตรหรือกล้องวงจรปิด นอกจากนี้ได้ใช้เทคโนโลยีดาวเทียมสำรวจและติดตามสถานการณ์ และเทคโนโลยีขั้นสูงในการสำรวจสภาพท้องน้ำและภูมิประเทศ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เพื่อให้การพัฒนาคลังข้อมูลทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สามารถสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ สร้างความมั่งคั่งด้วยการลดความเสียหายจากภัยพิบัติ และสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อความยั่งยืนต่อไปได้ จึงมีข้อเสนอแนะ ให้ กนช. ดำเนินการดังนี้

๑) การบริหารจัดการแผนงาน และงบประมาณ

- ให้มีคณะกรรมการด้าน ICT ของระบบสนับสนุนการตัดสินใจด้านน้ำ เพื่อจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์/ ระบบที่เสนอในโครงการโดยเฉพาะ แยกจากคณะกรรมการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์ของรัฐ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว
- ให้มีคณะกรรมการเพื่อบริหาร ประเมิน และติดตามการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผนงานระบบและเป้าหมายในแผนที่นำทางด้านระบบ และแผนที่นำทางด้านข้อมูล
- ให้มีการจัดทำมาตรฐาน และให้หน่วยงานอ้างอิงมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงาน เช่น มาตรฐานโทรมาตร แผนที่ เกณฑ์เตือนภัย เป็นต้น

๒) การพัฒนาบุคลากรและความร่วมมือ

- มีแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อดูแลระบบหลักที่จัดตั้งทั้ง ๔ ระบบ
- ให้มีความร่วมมือกับองค์กรวิชาการต่างๆ ทำงานแบบเครือข่าย เพื่อสร้าง

ฐานความรู้และงานวิจัยให้กับบุคลากร และเก็บความรู้ไว้กับหน่วยงาน/กรม ตลอดจนผลักดันงานวิจัยพัฒนา สนับสนุนการวางแผน ยุทธศาสตร์ บริหารจัดการน้ำทั้งด้านเทคนิคและการจัดการ รวมทั้งการสร้างบุคลากร เฉพาะทางขั้นสูงอย่างต่อเนื่อง

๓) การพัฒนาแผนอื่นๆ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผน

- สนับสนุนการพัฒนาแผนงานที่เกี่ยวข้อง เช่น แผน GIS ของประเทศ, ผังเมือง , โชนนิงอุตสาหกรรม, การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นต้น
- ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นรูปธรรม เช่น ระบบควบคุมประตูน้ำระยะไกล โดยเสนอพื้นที่ใช้งาน ๓ บริเวณหลัก ได้แก่ พื้นที่รอบกรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องใช้เพื่อควบคุมการผลักดันน้ำเค็ม เนื่องจากระดับน้ำขึ้น-น้ำลง พื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ประโยชน์ด้านความปลอดภัย พื้นที่ชลประทานที่มีโครงข่ายซับซ้อน เช่น ผังตะวันออกที่มีพื้นที่แก้มลิง เชื่อมโยงหลายแห่ง

๒.๔) การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๑) เสริมสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของฝ่ายราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิในกลุ่มน้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งน้ำหรือจัดหา น้ำเพื่อประโยชน์ต่างๆ การจัดสรรและการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและยุติธรรม การอนุรักษ์ ดันน้ำลำธาร ทรัพยากรน้ำและแหล่งน้ำ การแก้ไขปัญหาที่ท่วมที่เป็นเหตุให้เกิดการสูญเสียชีวิตและ ทรัพย์สินและการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ โดยให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมให้ความรู้แก่แกนนำชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพการสร้างกระบวนการเรียนรู้และริเริ่มของชุมชน พัฒนาระบบรวบรวมและจัดทำข้อมูล ระดับท้องถิ่นให้สอดคล้องกัน สร้างกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ฯลฯ เหล่านี้จะช่วยให้ช่วย เพิ่มศักยภาพทางสังคม สามารถร่วมกันนำพาให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกด้านเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๒) สนับสนุนองค์กรชุมชน องค์กรกลุ่มน้ำ และเครือข่ายระหว่างกลุ่มน้ำ ทั้งในและ ระหว่างประเทศ ให้มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ การให้ความรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการบริหารจัดการน้ำ

๒.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) เกิดองค์การบริหารจัดการน้ำรูปแบบใหม่ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำและระดับพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกระดับให้มีความเชื่อมโยงโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปสู่ระดับพื้นที่ให้ร่วมคิดร่วมทำ

๒) ได้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. เพื่อเป็นกฎหมายกลางสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวม กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีความเชื่อมโยงกัน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตของประชาชน ในปัจจุบัน วางหลักเกณฑ์และมาตรการในการรับประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงน้ำ ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๓) มีหลักเกณฑ์และกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาของแต่ละลุ่มน้ำและของประเทศได้อย่างบูรณาการมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ นำมาสู่ความยั่งยืนของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศต่อไป

๔) มีกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนปฏิบัติการที่มีความชัดเจน โดยมีการบูรณาการตามลำดับความสำคัญสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และประชาชนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในทุกด้านได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นโดยการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน

๓. กำหนดระยะเวลาการปฏิรูป

รายละเอียดดัง ภาคผนวก ง

๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ

- ๑) งบประมาณปกติของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๒) งบกลาง

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับผิดชอบการปฏิรูปการพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

๒) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกกระทรวง สถาปนาเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร่วมกันดำเนินการ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. และปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการออกกฎหมายลำดับรองหรืออนุบัญญัติ

๖. ข้อเสนอแนะ

๑) เสนอสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พิจารณาเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. และให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำอนุบัญญัติภายใต้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จำนวน ๓๕ ฉบับ ให้แล้วเสร็จ

๒) เสนอสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พิจารณาเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๗. ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

“(ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.”

คณะกรรมการธิการจึงขอเสนอรายงานเรื่อง “การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วยขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์)

เลขาธิการกรรมการธิการ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- บันทึกหลักการและเหตุผล (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.
- (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำ

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในหลายด้าน การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้กระทำโดยหลายหน่วยงานตามอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาดังกล่าวขาดความเป็นเอกภาพ ประกอบกับการจัดทำกิจกรรมและโครงการบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และบางครั้งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ดังนั้น จึงสมควรมีกฎหมายในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ วางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ ตลอดจนจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓ การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ สิทธิในน้ำ การจัดสรรน้ำ การจัดเก็บค่าใช้น้ำ รวมทั้งการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ สิทธิในน้ำ การจัดสรรน้ำ การจัดเก็บค่าใช้น้ำ รวมทั้งการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำ เรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม ก็ให้ดำเนินการไปตามกฎหมายเฉพาะนั้น

กรณีที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติวินิจฉัยแล้วเห็นว่ากฎหมายใดกำหนดหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่งที่ไม่เป็นธรรม หรือไม่สอดคล้องกับนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตรากฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป

การวินิจฉัยว่ากฎหมายใดมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม ให้คำนึงถึง ความยั่งยืนของระบบนิเวศ เศรษฐศาสตร์ สังคม และคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“น้ำ” หมายความว่า น้ำในบรรยากาศ น้ำบนดิน น้ำใต้ดิน และน้ำในทะเลอาณาเขต

“ทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า น้ำ และให้หมายความรวมถึง แหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งกักเก็บน้ำ พื้นที่ทางน้ำหลาก ไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น คลองส่งน้ำ และสิ่งอื่นที่ใช้เพื่อการจัดการน้ำ

“ทรัพยากรน้ำสาธารณะ” หมายความว่า น้ำในแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้หรือที่สงวนไว้ให้ประชาชนใช้ หรือโดยสภาพประชาชนอาจใช้ประโยชน์ร่วมกัน และให้หมายความรวมถึง แม่น้ำ ลำคลอง ทางน้ำ บึง แหล่งน้ำใต้ดิน ทะเลสาบ ทะเลอาณาเขต พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติอื่น ๆ แหล่งน้ำที่รัฐจัดสร้างหรือพัฒนาขึ้นเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศที่รัฐอาจนำมาใช้ประโยชน์ได้ตามความตกลงระหว่างประเทศอนุสัญญา หรือสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี

“บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า กระบวนการจัดหา การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การป้องกันและแก้ไขปัญหา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ

“การใช้น้ำ” หมายความว่า การดำเนินกิจกรรมในแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว พาณิชยกรรม คมนาคม การประปา การผลิตพลังงาน การรักษาระบบนิเวศ หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะทำให้น้ำมีปริมาณเปลี่ยนไปหรือไม่ก็ตาม

“ลุ่มน้ำ” หมายความว่า พื้นที่ซึ่งมีการกำหนดเขตที่ดินครอบคลุมลุ่มน้ำธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งที่รวมน้ำให้ไหลลงสู่ลำน้ำและลำน้ำสาขา

“ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า ภาวะที่ปริมาณน้ำลดลงจนอาจเกิดผลกระทบต่อการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หรือภาวะที่ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำในแหล่งน้ำนั้นต่ำลงจนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่ต้องอาศัยแหล่งน้ำนั้น

“ภาวะน้ำท่วม” หมายความว่า ภาวะที่พื้นผิวดินซึ่งปกติไม่ได้มีน้ำปกคลุม แต่กลายเป็นพื้นผิวดินซึ่งมีน้ำปกคลุม โดยเกิดจากน้ำฝน น้ำบนดิน น้ำใต้ดิน และน้ำในทะเลอาณาเขตจนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืช แต่ไม่รวมถึงภาวะน้ำขึ้นและน้ำลงซึ่งเป็นปรากฏการณ์ปกติตามธรรมชาติ

“ภาวะน้ำเสีย” หมายความว่า ภาวะที่น้ำมีการปนเปื้อนโดยมลพิษ จนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อแหล่งน้ำ ระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือสุขภาพของบุคคล

“ภาวะวิกฤตน้ำ” หมายความว่า ภาวะน้ำแล้ง ภาวะน้ำท่วม หรือภาวะน้ำเสีย ที่อยู่ในสถานการณ์ขั้นล่อแหลมที่อาจเป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืช หรือส่งผลกระทบต่อสังคมหรือเศรษฐกิจในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น รวมทั้งออกประกาศ ระเบียบ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

ทรัพยากรน้ำสาธารณะ

มาตรา ๖ รัฐมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรน้ำสาธารณะบนพื้นฐานความยั่งยืนและความสมดุลของระบบนิเวศ โดยอาจเปลี่ยนแปลงรูปร่างของแหล่งน้ำหรือขยายพื้นที่ของแหล่งน้ำได้ แต่ถ้าเป็นการลดพื้นที่หรือให้เลิกใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เพื่อประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรน้ำสาธารณะ รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำสาธารณะแห่งใดก็ได้

ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบตามวรรคสอง มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าใช้สอยทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้นตามที่เห็นสมควรได้ โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสรรน้ำตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔

หลักเกณฑ์ตามวรรคสาม เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๗ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำสาธารณะอันอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่ กนช. ประกาศกำหนด ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เปิดเผยข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลต่อประชาชน

(๒) จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตลอดจนผู้มีส่วนได้เสีย ก่อนการดำเนินการดังกล่าว

(๓) สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว

การดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. ประกาศกำหนด

หมวด ๒
สิทธิในน้ำ

มาตรา ๘ ทรัพยากรน้ำสาธารณะเป็นของส่วนรวม บุคคลมีสิทธิใช้หรือเก็บกักน้ำเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ และการใช้น้ำตามจารีตประเพณี หรือเพื่อการอื่นได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในกิจกรรมหรือในที่ดินของตน โดยไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่บุคคลอื่นซึ่งอาจใช้น้ำนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๙ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนมีสิทธิในการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ และมีสิทธิมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรา ๑๐ เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งมีน้ำพุเกิดขึ้นหรือมีน้ำไหลผ่านตามธรรมชาติไม่ว่าบนดินหรือใต้ดิน ย่อมมีสิทธิใช้หรือเก็บกักน้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในที่ดินของตน และไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่บุคคลอื่น

หมวด ๓
องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ส่วนที่ ๑
คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กนช.” ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง
- (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการสำนักงานปริมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน)

(๕) กรรมการผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ จำนวนหกคน ซึ่งได้รับการคัดเลือกมาจาก กรรมการลุ่มน้ำผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำสองคน กรรมการลุ่มน้ำผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสองคน และกรรมการลุ่มน้ำผู้ทรงคุณวุฒิสองคน

(๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหกคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านทรัพยากรน้ำ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านผังเมือง

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของ กรมทรัพยากรน้ำอีกไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๒ การคัดเลือกกรรมการตามมาตรา ๑๑ (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาจากรายชื่อที่ ได้รับการเสนอชื่อโดยวิธีการสรรหา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ กรรมการตามมาตรา ๑๑ (๕) และ (๖) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๑๑ (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) นายกรัฐมนตรีให้กรรมการตามมาตรา ๑๑ (๖) ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริต ต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หย่อนความสามารถ หรือมีเหตุบกพร่องอื่น

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) พ้นจากการเป็นกรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๑๑ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการนั้น พ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ ซึ่งตนแทน แต่ถ้าวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการคัดเลือกกรรมการแทน ตำแหน่งที่ว่างก็ได้ และในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ กนช. ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๑๑ (๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการนั้น พ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

แต่ถ้าวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ และในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ กนช. ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๑๑ (๕) หรือ (๖) ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

มาตรา ๑๘ ให้มีการประชุม กนช. อย่างน้อยปีละสองครั้ง

การประชุม กนช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม กนช. ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรง กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุมพิจารณาเรื่องนั้น

มาตรา ๑๙ กนช. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยทั่วไป รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยคำนึงถึงแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำต่าง ๆ รวมทั้งจัดทำแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติให้เกิดการบูรณาการร่วมกันกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตลอดจนแผนแม่บทที่สนับสนุนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยแล้งและอุทกภัย และเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการลุ่มน้ำนำไปปฏิบัติ

(๒) จัดทำแผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการประจำปี โดยพิจารณากลับกรองจากแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการลุ่มน้ำ และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในการจัดทำกรอบงบประมาณประจำปี

(๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอตามมาตรา ๓๖ (๑)

(๔) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และให้คำแนะนำ ในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๕) กำหนดกรอบ หลักเกณฑ์ และแนวทางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และกำหนดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำสำหรับกิจการประเภทต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำนำไปพิจารณาในการจัดสรรน้ำ

(๖) ให้ความเห็นชอบแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่าง ๆ

(๗) ให้ความเห็นชอบการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สามตามมาตรา ๔๙

(๘) พิจารณาและให้ความเห็นชอบในการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ รวมทั้งพิจารณาและเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือต่างประเทศที่รัฐอาจนำมาใช้ประโยชน์ได้ตามความตกลงระหว่างประเทศ อนุสัญญา หรือสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี

(๙) บริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำตามหมวด ๕ ภาวะวิกฤตน้ำ ส่วนที่ ๒ เขตภาวะวิกฤตน้ำ

(๑๐) โกล่เกลี่ยและชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๑๑) เสนอแนะเกี่ยวกับการออกหรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงตาม

พระราชบัญญัตินี้

(๑๒) ประกาศกำหนดประเภทของโครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำ

สาธารณะอันอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง รวมทั้งประกาศ

กำหนดประเภทของโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำตามมาตรา ๒๐ วรรคสาม

(๑๓) พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะต่อผลการทบทวนความเหมาะสมในการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ตามที่สำนักงานเลขาธิการของ กนช. เสนอ

(๑๔) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องให้มีการตรากฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำ

(๑๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กนช. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

การเสนอข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อให้ กนช. โกล่เกลี่ยและชี้ขาดตาม (๑๐) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๒๐ ให้ กนช. จัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติตามมาตรา ๑๙ (๑) ทุกห้าปี

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ กนช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรผู้นำ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. กำหนด

นโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ และให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายและแผนดังกล่าว รวมทั้งนำไป

ประกอบพิจารณาอนุมัติ อนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ

ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องยึดถือแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติเป็นหลักควบคู่กับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนแม่บทที่สนับสนุนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยแล้งและอุทกภัยในการปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มาตรา ๒๑ ในระหว่างที่แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๙ (๑) มีผลใช้บังคับอยู่ ให้ กนช. ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงแผนดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่มีความเปลี่ยนแปลง และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีทุกปี

ในกรณีที่มีการปรับปรุงแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติในสาระสำคัญ ให้ กนช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. กำหนด

ให้ กนช. นำแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติที่มีการปรับปรุงเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

รายงานตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) การบริหารโครงการหรือแผนงานการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- (๒) สถานการณ์การเกิดภาวะวิกฤตน้ำ และผลการบริหารจัดการ
- (๓) ผลการบริหารจัดการความสมดุลของน้ำในแต่ละลุ่มน้ำ
- (๔) การบังคับใช้กฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง หรือแนวทางปฏิบัติ

ต่าง ๆ

(๕) ปัญหาอุปสรรค

(๖) ประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในภาพรวมและในระดับลุ่มน้ำ

(๗) ความพึงพอใจ ข้อร้องเรียน และผลการแก้ไขข้อร้องเรียนของประชาชน

มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ กนช. อาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการด้านต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ กนช. แล้วรายงานต่อ กนช. หรือดำเนินการตามที่ กนช. มอบหมาย รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ กนช. มอบหมายได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการและคณะทำงานโดยอนุโลม

การแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย คณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายและแผน คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและให้ความเห็นชอบ

โครงการ คณะอนุกรรมการประสานงานการดำเนินการตามแผน และคณะอนุกรรมการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการตามแผน

มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ กนช. กรรมการที่ กนช. มอบหมาย คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่ กนช. แต่งตั้งมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๒๔ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และคณะทำงานได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๕ ให้กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กนช. โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของ กนช.
- (๒) ประสานการดำเนินงานกับคณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) รวบรวมและจัดเตรียมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ และริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของ กนช.
- (๔) ช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำตามที่ได้รับการร้องขอ
- (๕) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (๖) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนและโครงการพัฒนา บริหารจัดการ บำรุงรักษา พันฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำต่อ กนช.
- (๗) เป็นศูนย์กลางในการจัดทำ รวบรวม กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และมาตรฐานระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยเชื่อมโยงระบบข้อมูลด้านสารสนเทศทรัพยากรน้ำและภูมิอากาศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ แผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการของ กนช. รวมทั้งเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ประชาชนสามารถใช้บริการอย่างทั่วถึง และมีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพของข้อมูล
- (๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ การพัฒนา การใช้ และการดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ
- (๙) จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขาในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และเสนอผลการรับฟังความคิดเห็นต่อ กนช. เพื่อพิจารณาต่อไป
- (๑๐) จัดทำงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

(๑๑) ทบทวนความเหมาะสมในการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ทุกห้าปีและเสนอผลการทบทวนต่อ กนช.

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กนช. มอบหมาย

ส่วนที่ ๒ ลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำ

มาตรา ๒๖ การกำหนดลุ่มน้ำให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ และการตั้งถิ่นฐานของชุมชนประกอบด้วย

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตลุ่มน้ำแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ การเปลี่ยนแปลงเขตหรือการเพิกถอนลุ่มน้ำใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำได้โดยตราพระราชกฤษฎีกา และเฉพาะกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนบางส่วนให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

มาตรา ๒๘ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๖ แล้ว ให้มีคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำนั้น ประกอบด้วย

(๑) กรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำนั้น ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมประมง ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง และผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม

(๒) กรรมการลุ่มน้ำผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตลุ่มน้ำนั้น จังหวัดละหนึ่งคน

(๓) กรรมการลุ่มน้ำผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำนั้นที่มาจากภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคพาณิชยกรรม ภาคละสามคน

(๔) กรรมการลุ่มน้ำผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านวิศวกรรมเกี่ยวกับน้ำ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ หรือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนสามคน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตาม (๑) เลือกกันเองเพื่อเป็นประธานกรรมการลุ่มน้ำ และให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเลือกกรรมการลุ่มน้ำอีกสองคนเป็นรองประธานกรรมการลุ่มน้ำ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. กำหนด

ให้อำนาจการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคในเขตลุ่มน้ำนั้นเป็นกรรมการลุ่มน้ำและเลขานุการ และให้อำนาจการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคอีกไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๙ การได้มาซึ่งกรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ (๒) (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ กรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ (๒) พ้นจากตำแหน่งเมื่อลาออก เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือพ้นจากการเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตลุ่มน้ำ

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่กรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ (๒) พ้นจากตำแหน่ง ให้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการลุ่มน้ำแทนตำแหน่งที่ว่างให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการลุ่มน้ำนั้นพ้นจากตำแหน่ง และในระหว่างที่ยังไม่ได้กรรมการลุ่มน้ำแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำประกอบด้วยกรรมการลุ่มน้ำเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๓๒ กรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ (๓) และ (๔) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๓๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ หรือมีเหตุบกพร่องอื่น
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) พ้นจากการเป็นผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่กรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการลุ่มน้ำแทนตำแหน่งที่ว่างให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการลุ่มน้ำนั้นพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้เข้ามาเป็นกรรมการลุ่มน้ำแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการลุ่มน้ำซึ่งตนแทน แต่ถ้าวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการลุ่มน้ำแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ และในระหว่างที่ยังไม่ได้กรรมการลุ่มน้ำแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำประกอบด้วยกรรมการลุ่มน้ำเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่กรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ (๓) หรือ (๔) ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว ให้กรรมการลุ่มน้ำซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการลุ่มน้ำขึ้นใหม่

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยทั่วไปในเขตลุ่มน้ำ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำเสนอ กนช. เพื่อให้เห็นชอบ

(๒) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำเสนอ กนช. เพื่อให้เห็นชอบ

(๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาเสนอตามมาตรา ๔๑ (๑) และ (๒)

(๔) พิจารณาปริมาณการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ และจัดลำดับความสำคัญในการใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำ และควบคุมการใช้น้ำให้เป็นไปตามที่ได้รับการจัดสรรจาก กนช.

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ ทั้งนี้ ภายใต้กรอบและแนวทางที่ กนช. กำหนด

(๖) ให้ความเห็นชอบการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สองตามมาตรา ๔๘

(๗) พิจารณาและเสนอความเห็นในการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อ กนช.

(๘) เสนอข้อคิดเห็นต่อ กนช. เกี่ยวกับแผนงานและโครงการในการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

(๙) รับเรื่องร้องทุกข์ โกล่เกลี่ย และชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา รวมทั้งพิจารณาอุทธรณ์คำชี้ขาดของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

(๑๐) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำนั้น

(๑๑) ส่งเสริมและรณรงค์การสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือตามที่ กนช. มอบหมาย

ในการจัดทำแผนตามมาตรา ๓๖ (๑) ต้องให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. ประกาศกำหนด

การเสนอเรื่องร้องทุกข์หรือข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา การยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ตาม (๙) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กนช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๓๗ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอคณะกรรมการลุ่มน้ำภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ

มาตรา ๓๘ การกำหนดลุ่มน้ำสาขาในเขตลุ่มน้ำใดให้ออกเป็นประกาศ กนช. ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ และการตั้งถิ่นฐานของชุมชนประกอบด้วย

ประกาศตามวรรคหนึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตลุ่มน้ำแนบท้ายประกาศ และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของประกาศ

มาตรา ๓๙ การเปลี่ยนแปลงเขตหรือการเพิกถอนลุ่มน้ำสาขาใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำได้โดยประกาศ กนช. และเฉพาะกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนบางส่วน ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนนั้นแนบท้ายประกาศ กนช. ด้วย

มาตรา ๔๐ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในเขตลุ่มน้ำสาขาที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำ

คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนภาคประชาสังคมที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำสาขา

จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการลุ่มน้ำสาขาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ กนช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๒) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำ และระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๔) ส่งเสริมและติดตามการใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำเห็นชอบ

(๕) รับเรื่องร้องทุกข์ โกล่เกลี่ย และชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา

(๖) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายขององค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา

การเสนอเรื่องร้องทุกข์หรือข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำเพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาไกล่เกลี่ยและชี้ขาดตาม (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด

มาตรา ๔๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับกับการประชุมและการดำเนินการของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค กรมทรัพยากรน้ำ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา
- (๒) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำ แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำในเขตลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขา
- (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้ใช้น้ำในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำ เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำ
- (๔) ส่งเสริมและติดตามการใช้น้ำประเภทที่สองในเขตลุ่มน้ำให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (๕) เสนอมาตรการป้องกันการขัดแย้งและแนวทางการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำหรือคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาในเขตลุ่มน้ำต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ รวมทั้งเสนอมาตรการป้องกันการขัดแย้งและแนวทางการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา
- (๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขามอบหมาย

ส่วนที่ ๓ องค์กรผู้ใช้น้ำ

มาตรา ๔๔ บุคคลซึ่งใช้น้ำในบริเวณใกล้เคียงกันและอยู่ในเขตลุ่มน้ำเดียวกัน มีสิทธิรวมตัวกันจดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในหมู่สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำ

วัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๕ กฎกระทรวงตามมาตรา ๔๔ จะกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ภารกิจ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรผู้ใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำให้แตกต่างกันก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ วัฒนธรรม จารีตประเพณี วิถีชีวิตของประชาชนในการใช้น้ำประเภทต่าง ๆ และความจำเป็นในการบริหารจัดการด้วย

การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง จะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน

หมวด ๔
การจัดสรรน้ำ

มาตรา ๔๖ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ แบ่งเป็นสามประเภท คือ

(๑) การใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ การอุตสาหกรรมในครัวเรือน การใช้น้ำตามจารีตประเพณี การรักษาระบบนิเวศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บรรเทาสาธารณภัย และการใช้น้ำในปริมาณเล็กน้อย

(๒) การใช้น้ำประเภทที่สอง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตร หรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปา และกิจการอื่น

(๓) การใช้น้ำประเภทที่สาม ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อกิจการขนาดใหญ่ ที่ใช้น้ำปริมาณมาก หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบข้ามลุ่มน้ำ หรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง

ลักษณะหรือรายละเอียดการใช้น้ำแต่ละประเภทตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้องและ โดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้น้ำ ประเภทที่หนึ่งสำหรับแต่ละลุ่มน้ำได้

การกำหนดหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เป็นสำคัญ

มาตรา ๔๘ การใช้น้ำประเภทที่สองต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำที่ทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้นตั้งอยู่

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต การขอและการออกใบแทนใบอนุญาตการใช้น้ำ ประเภทที่สอง รวมทั้งการขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การโอนใบอนุญาตตามมาตรานี้ ให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่ผู้รับโอนใบอนุญาต ประกอบการหรือดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์การใช้น้ำเดิมที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น

มาตรา ๔๙ การใช้น้ำประเภทที่สามต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของ กนช.

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต การขอและการออกใบแทนใบอนุญาตการใช้น้ำ ประเภทที่สาม รวมทั้งการขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การโอนใบอนุญาตตามมาตรานี้ ให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่ผู้รับโอนใบอนุญาต ประกอบการหรือดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์การใช้น้ำเดิมที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น

มาตรา ๕๐ ในการพิจารณาออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สาม ให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาต ให้คำนึงถึงความสมดุลของน้ำในทรัพยากรน้ำสาธารณะ รวมทั้งลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมความสมดุลของลุ่มน้ำ

มาตรา ๕๑ ในการขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำมาพร้อมกับคำขอด้วย

แผนการบริหารจัดการน้ำตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์ของการใช้น้ำและแหล่งน้ำที่จะใช้
- (๒) ประมาณการปริมาณน้ำที่จะใช้หรือจะกักเก็บไว้เพื่อใช้
- (๓) สถานที่กักเก็บน้ำ
- (๔) วิธีการใช้น้ำ

(๕) แผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

(๖) แผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม

(๗) วิธีการบำรุงรักษา พื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้น

แผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งตาม (๕) อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการใช้น้ำในระหว่างที่เกิดภาวะน้ำแล้ง การลดปริมาณการใช้น้ำ การหาแหล่งน้ำทดแทน และอัตราความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนน้ำที่มีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

แผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วมตาม (๖) อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันมิให้น้ำที่กักเก็บไว้ล้นออกไปนอกสถานที่กักเก็บน้ำจนอาจก่อให้เกิดน้ำท่วมหรือไปเพิ่มปริมาณน้ำที่ท่วมอยู่แล้วให้มากขึ้นไปอีก

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่แหล่งน้ำใดเปลี่ยนสถานะจากเดิมมาเป็นทรัพยากรน้ำสาธารณะภายหลังจากวันที่กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองตามมาตรา ๔๘ หรือกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สามตามมาตรา ๔๙ ใช้บังคับแล้ว ให้ผู้ใช้น้ำในแหล่งน้ำนั้นที่เข้าลักษณะของการใช้น้ำประเภทที่สองตามมาตรา ๔๖ (๒) หรือการใช้น้ำประเภทที่สามตามมาตรา ๔๖ (๓) แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำภายในหกสิบวันนับแต่วันที่แหล่งน้ำดังกล่าวเปลี่ยนสถานะมาเป็นทรัพยากรน้ำสาธารณะ และเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วให้ใช้น้ำต่อไปได้จนกว่าอธิบดีจะมีคำสั่งไม่อนุญาต

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่แหล่งน้ำใดเปลี่ยนสถานะจากการเป็นทรัพยากรน้ำสาธารณะมาเป็นทางน้ำชลประทานตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน ให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองตามมาตรา ๔๘ หรือผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สามตามมาตรา ๔๙ ใช้น้ำจากแหล่งน้ำนั้นได้ต่อไป จนกว่าใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองหรือใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สาม แล้วแต่กรณีจะสิ้นอายุ

มาตรา ๕๔ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สาม ไม่เกินอัตราที่กำหนดในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๕ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

(๑) อัตราค่าใช้น้ำสำหรับการใช้น้ำประเภทที่สองและการใช้น้ำประเภทที่สาม

(๒) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บ ลดหย่อน หรือยกเว้นค่าใช้น้ำ
ทั้งนี้ จะกำหนดให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงกิจกรรม ลักษณะ หรือปริมาณของการใช้น้ำในแต่ละ
ประเภทและในแต่ละลุ่มน้ำก็ได้

มาตรา ๕๖ ในการออกใบอนุญาตการใช้น้ำ อธิบดีอาจกำหนดเงื่อนไขการใช้น้ำ
ที่ผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้

การกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดในเรื่องเกี่ยวกับปริมาณน้ำสูงสุดที่จะ
อนุญาตให้มีการใช้หรือกักเก็บไว้เพื่อใช้ กำหนดเวลาที่จะนำน้ำที่เป็นทรัพยากรน้ำสาธารณะขึ้นมาใช้
บริเวณที่จะให้น้ำขึ้นมาได้ สถานที่กักเก็บน้ำ และบริเวณที่จะใช้น้ำ ตลอดจนเงื่อนไขอื่นอันจำเป็นแก่
การควบคุมปริมาณและคุณภาพของน้ำ

มาตรา ๕๗ ใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สามที่ออกไปแล้วนั้น
ถ้าต่อมากฎหมายหรือสาระสำคัญแห่งพหุติการณได้เปลี่ยนแปลงไป หรือมีเหตุสำคัญเพื่อประโยชน์
สาธารณะ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำหรือ กนช. แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่ง
แก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขการใช้น้ำที่ผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติได้

มาตรา ๕๘ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและควบคุมการใช้ทรัพยากรน้ำ
สาธารณะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำต้องติดตั้งเครื่องมือวัด
ปริมาณน้ำที่ใช้ และการเก็บข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์
และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ใช้ตามใบอนุญาตเป็นเหตุให้เกิดผลกระทบ
ต่อความสมดุลของทรัพยากรน้ำสาธารณะในลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง หรือก่อให้เกิดผลกระทบอย่างสำคัญ
ต่อประโยชน์สาธารณะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาต
การใช้น้ำหยุดการใช้น้ำตามใบอนุญาตไว้เป็นการชั่วคราว และให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำดำเนินการ
ตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุแห่งผลกระทบดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา ๖๐ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงาน
เจ้าหน้าที่ที่สั่งตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ หรือไม่สามารดำเนินการให้เป็นไปตามแผน
การบริหารจัดการน้ำตามมาตรา ๕๑ ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งลงโทษปรับทางปกครอง
วันละไม่เกินสองหมื่นบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด จนกว่าผู้รับ
ใบอนุญาตจะปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสามารดำเนินการให้เป็นไปตาม
แผนการบริหารจัดการน้ำตามมาตรา ๕๑ ได้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลงโทษปรับทางปกครองให้เป็นไปตามที่ กนช. ประกาศกำหนด และกรณีที่ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือชำระไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๑ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำฝาดินหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตการใช้น้ำได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตต้องทำการแก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้อง พนักงานเจ้าหน้าที่จะกำหนดเวลาให้แก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องด้วยก็ได้ และเมื่อผู้รับใบอนุญาตได้ทำการแก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะยกเลิกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อนครบกำหนดเวลาก็ได้

มาตรา ๖๒ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำฝาดินคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือไม่ทำการแก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกตามมาตรา ๖๑ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตการใช้น้ำ

มาตรา ๖๓ บรรดาเงินค่าใช้น้ำที่เรียกเก็บตามมาตรา ๕๕ เงินค่าปรับทางปกครองที่ได้มาตามมาตรา ๖๐ เงินค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามมาตรา ๑๑๑ เงินค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และเงินที่มีผู้บริจาคเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใดๆ

ให้กรมทรัพยากรน้ำเก็บรักษาเงินค่าใช้น้ำที่เรียกเก็บตามมาตรา ๕๕ เงินค่าปรับทางปกครองที่ได้มาตามมาตรา ๖๐ เงินค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามมาตรา ๑๑๑ เงินค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เงินสนับสนุนจากรัฐบาล และเงินที่มีผู้บริจาคเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำไว้เต็มจำนวนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในวรรคสาม โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง มีดังนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ เกี่ยวกับการพัฒนา บำรุงรักษา และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ

(๒) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๓) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการสร้าง ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

หมวด ๕
ภาวะวิกฤตน้ำ

ส่วนที่ ๑
แผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ

มาตรา ๖๔ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า ซึ่งประกอบด้วยการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำแล้ง การป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำท่วม และการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำเสีย โดยการจัดทำแผนให้คำนึงถึงแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา และให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะวิกฤตน้ำในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีวิกฤตน้ำเกิดขึ้นโดยฉับพลัน

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
- (๒) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- (๓) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ
- (๔) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะวิกฤตน้ำ
- (๕) การจัดทำระบบเตือนภัย
- (๖) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- (๗) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- (๘) วิธีการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการตามแนวทางที่กำหนด
- (๙) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับ

ผลกระทบจากภาวะวิกฤตน้ำ

ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำให้เกิดการบูรณาการร่วมกันกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตลอดจนแผนแม่บทที่สนับสนุนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยแล้งและอุทกภัย และต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

มาตรา ๖๕ เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำขึ้นแล้ว ให้เสนอต่อ กนช.เพื่อให้ความเห็นชอบและนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ

มาตรา ๖๖ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดส่งแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำที่ กนช. ให้ความเห็นชอบแล้ว ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำรวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป

มาตรา ๖๗ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำที่ กนช. ให้ความเห็นชอบและทบทวนแผนให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะวิกฤตน้ำ

ส่วนที่ ๒ เขตภาวะวิกฤตน้ำ

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะวิกฤตน้ำอย่างรุนแรงในพื้นที่ใด ให้ กนช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรการและแนวทาง เพื่อป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำให้มีประสิทธิภาพและทันการณ์

(๒) ออกประกาศหรือมีคำสั่งตามหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้ และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๗๒ เพื่อป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ

(๓) เสนอนายกรัฐมนตรีให้สั่งการหรือควบคุมให้มีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเกิดประโยชน์สูงสุด

(๔) โกล่เกลี่ย วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการตามคำสั่งที่ออกตามหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้ และบังคับการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยชี้ขาดนั้น

(๕) พิจารณา ตรวจสอบ และสั่งให้มีการแก้ไขแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและภาวะวิกฤตน้ำ ให้สอดคล้องกับมาตรการและแนวทางตาม (๑) แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะวิกฤตน้ำอย่างรุนแรงในพื้นที่ใด ให้ กนช. มีอำนาจประกาศกำหนดเขตภาวะวิกฤตน้ำ และกำหนดมาตรการ แนวทางออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อใช้บังคับในเขตภาวะวิกฤตน้ำและพื้นที่ต่อเนื่อง เพื่อการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำได้ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดปริมาณการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม การรักษาระบบนิเวศ พานิชยกรรม อุตสาหกรรม การผลิตพลังงาน การประปา หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด

- (๒) กำหนดวิธีการใช้น้ำและค่าธรรมเนียมการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ
- (๓) ห้ามการใช้ทรัพยากรน้ำในกิจกรรมบางประเภท
- (๔) ห้ามการสูบน้ำจากแหล่งน้ำที่กำหนด หรือกำหนดให้การสูบน้ำจากแหล่งน้ำแหล่งหนึ่งแหล่งใดต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กนช. กำหนด
- (๕) ห้ามปิดกั้นหรือผันน้ำจากทางน้ำที่ไหลหรือระบายมาจากทางน้ำชลประทานทางน้ำสาธารณะ หรือแหล่งกักเก็บน้ำ
- (๖) กำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำและสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้แบ่งปันน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- (๗) สั่งให้ผันน้ำจากกลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกกลุ่มน้ำหนึ่ง หรือจากแหล่งน้ำหนึ่งไปยังอีกแหล่งน้ำหนึ่ง
- (๘) สั่งให้ปล่อยน้ำหรือลดการปล่อยน้ำจากเขื่อนหนึ่งเขื่อนใดตามที่ กนช. กำหนด
- (๙) สั่งให้สร้างเขื่อนหรือเครื่องปิดกั้นทางน้ำชั่วคราวเพื่ออนุรักษ์น้ำจัดหรือเพื่อรักษาระบบนิเวศ
- (๑๐) สั่งให้เจาะและใช้น้ำบาดาลในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาภาวะวิกฤตน้ำ
- (๑๑) สั่งให้ขุด เจาะ ทำลาย เคลื่อนย้ายซึ่งที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งของใด ๆ ในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาภาวะวิกฤตน้ำ
- (๑๒) กำหนดหรือควบคุมราคาจำหน่ายน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาค่าน้ำประปา ค่าใช้น้ำบาดาล ค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล ราคาจำหน่ายน้ำที่ใช้ในการอุปโภคหรือบริโภคหรือราคาสินค้าอื่นใด ที่จำเป็นต่อการอยู่รอดปลอดภัยของประชาชน ทั้งนี้ อาจประสานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว
- (๑๓) กำหนดมาตรการ แนวทาง และออกประกาศหรือคำสั่งอื่นใดที่จำเป็นเพื่อการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ
- การประกาศกำหนดเขตภาวะวิกฤตน้ำตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุว่าเป็นภาวะวิกฤตน้ำแล้ง ภาวะวิกฤตน้ำท่วม หรือภาวะวิกฤตน้ำเสีย รวมทั้งต้องระบุเขตพื้นที่หรือเขตท้องที่การปกครองอย่างชัดเจน
- การกำหนดมาตรการ แนวทาง และการออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำตามวรรคหนึ่ง ต้องเหมาะสมกับภาวะวิกฤตน้ำแต่ละประเภทและเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะ
- เมื่อภาวะวิกฤตน้ำได้พ้นไปแล้ว ให้ กนช. ประกาศยกเลิกเขตภาวะวิกฤตน้ำ และมาตรการ แนวทาง ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่มีการดำเนินการใด ๆ ตามหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้ ต้องขออนุญาต ขออนุมัติ หรือขอความเห็นชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าได้รับอนุญาต ได้รับอนุมัติ หรือได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายนั้นแล้ว

ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการหรือกิจการใด ๆ ตามหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้ ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพก่อนเริ่มดำเนินการ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานดังกล่าว

ในกรณีที่มีการดำเนินการใด ๆ ตามหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้ ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้สอดคล้องกับความจำเป็น แรงจูงใจ และดุลยพินิจในการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ

เมื่อ กนช. ประกาศยกเลิกเขตภาวะวิกฤตน้ำแล้ว ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามวรรคสอง จัดให้มีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพในกรณีที่มีผลกระทบ ให้ดำเนินการจัดทำมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพตามความจำเป็นและเหมาะสม

มาตรา ๗๑ ให้ผู้กักเก็บน้ำซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งน้ำที่แบ่งปันน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะตามคำสั่งของ กนช. มีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ แต่ถ้าบุคคลใดกักเก็บน้ำไว้เกินกว่าความจำเป็น ให้ กนช. มีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อนำน้ำส่วนที่เกินมาใช้สอยเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยผู้นั้นอาจเรียกร้องค่าทดแทนจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ได้

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ กนช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๗๒ ในพื้นที่ที่มีการประกาศกำหนดเขตภาวะวิกฤตน้ำตามมาตรา ๖๙ ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งหรือหลายกระทรวง หรือที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายหรือที่มีอยู่ตามกฎหมายใดก็ตาม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาต อนุมัติ สั่งการ บังคับบัญชา หรือช่วยในการป้องกัน แก้ไข บรรเทา ระงับยับยั้งฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ หรือช่วยเหลือประชาชนในเขตภาวะวิกฤตน้ำ โอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเป็นการชั่วคราว เพื่อให้การสั่งการและการแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำเป็นไปโดยมีเอกภาพ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

การกำหนดให้อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามกฎหมายใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ กนช. ประกาศกำหนด

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้ และเพื่อปฏิบัติงานตามกฎหมายที่ได้รับโอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง โดยให้ถือว่าบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายนั้น ในการนี้ นายกรัฐมนตรีอาจมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นยังคงใช้อำนาจหน้าที่เช่นเดิมต่อไปก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่ กนช. กำหนด

นายกรัฐมนตรีอาจมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการหรือรัฐมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสามแทน หรือมอบหมายให้เป็นผู้กำกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคสามได้ และให้ถือว่าเป็นผู้บังคับบัญชาหัวหน้าผู้รับผิดชอบ ข้าราชการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่มีความจำเป็น คณะรัฐมนตรีอาจจัดตั้งศูนย์อำนวยการบริหารใน
ภาวะวิกฤตน้ำเป็นการเฉพาะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้ เป็นการชั่วคราวได้ จนกว่าจะ
ยกเลิกประกาศกำหนดเขตภาวะวิกฤตน้ำ

มาตรา ๗๓ เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ประกาศกำหนด
เขตภาวะวิกฤตน้ำให้เป็นไปด้วยความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์และความเป็นอยู่
ของประชาชนในเขตพื้นที่ กนช. อาจมีคำสั่งแต่งตั้งคณะบุคคลหรือบุคคลเป็นที่ปรึกษาในการ
ปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม
หมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้ ได้

ให้บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับการ
ปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ตามขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง

มาตรา ๗๔ ในระหว่างที่มีการประกาศกำหนดเขตภาวะวิกฤตน้ำ ให้หน่วยงานของรัฐ
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับ
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัด
หรือแย้งกับประกาศและคำสั่งที่ออกตามมาหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้

มาตรา ๗๕ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นใด ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งที่ออกตามมาหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้
หรือหน่วงเหนี่ยวให้การปฏิบัติราชการล่าช้าออกไปโดยไม่มีเหตุอันควร ถือว่ากระทำความผิดทางวินัยอย่าง
ร้ายแรง และให้ กนช. ส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยของผู้นั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
และแจ้งผลให้ กนช. ทราบต่อไป ในกรณีที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ผู้นั้นพ้นจาก
ตำแหน่ง และในกรณีที่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ ให้สัญญาจ้างสิ้นสุดลง

มาตรา ๗๖ ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการตามหมวด ๕
ส่วนที่ ๒ นี้ ระหว่างประชาชน หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ
ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ กนช. แต่งตั้ง
คณะอนุกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทคณะหนึ่งหรือหลายคณะเพื่อพิจารณา ไกล่เกลี่ย และวินิจฉัย
ชี้ขาดข้อพิพาทดังกล่าวให้ยุติลงโดยเร็ว

เมื่อคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งมีคำวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้คู่กรณี
และผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้นโดยพลัน

ในกรณีที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้น
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นได้ ทั้งนี้ ให้นำกฎหมายว่าด้วย
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗๗ มิให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และกฎหมาย
ว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับกับประกาศ คำสั่ง หรือ
การกระทำตามมาหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ นี้ เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๗๘ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอให้กำหนดวิธีการหรือมาตรการคุ้มครองชั่วคราว ก่อนพิพากษา ให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณา โดยให้ ศาลคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็น และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสาธารณะเป็นสำคัญ ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลมีคำสั่งภายในสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ส่วนที่ ๓

อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ

มาตรา ๗๙ ในการดำเนินการเพื่อป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ ให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลใด ๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำได้ ตามมาตรการที่ กษ. กำหนดแต่ต้องชดเชยความเสียหายแก่บุคคลนั้น ด้วย

การชดเชยความเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๐ ในกรณีที่มีความจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ของบุคคลใด ๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่านที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใด ๆ เพื่อ ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำได้ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ ทั้งนี้ ต้องแสดง วัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ที่ดินและวันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดินด้วย

ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะจากภาวะวิกฤตน้ำ ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ ทราบล่วงหน้า

ในการใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา ๗๙ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบกำหนด ค่าทดแทนหรือชดเชยการใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูก สร้างและกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างจาก การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นด้วย ทั้งนี้ ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๑ การที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลใด เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๙ และมาตรา ๘๐ ให้กระทำในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึง พระอาทิตย์ตก

ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องดำเนินการต่อเนื่องจากเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง หรือมีกรณีฉุกเฉิน จะดำเนินการในเวลาอื่นนอกจากเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่มีความจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งกำหนดให้บุคคลใดต้องปฏิบัติการใด ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำตามหลักเกณฑ์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดก็ได้

ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนี้ และการปฏิบัติการดังกล่าวมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์เฉพาะตนเพียงผู้เดียว ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบกำหนดค่าทดแทนเพื่อจ่ายให้แก่บุคคลนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายไม่ยินยอมตกลงในจำนวนเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบจ่ายให้ตาม มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๔ มาตรา ๘๐ หรือมาตรา ๘๒ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบนำเงินจำนวนดังกล่าวไปวางไว้ต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสินหรือธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจในชื่อของผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหาย โดยแยกฝากไว้เป็นบัญชีเฉพาะราย และถ้ามีดอกเบี้ยหรือดอกผลใดเกิดขึ้น เนื่องจากการฝากเงินนั้น ให้ตกเป็นสิทธิแก่ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายนั้นด้วย

เมื่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบนำเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายไปวางหรือฝากไว้ได้ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีหนังสือแจ้งให้ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายทราบโดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการนำเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสินหรือธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ และวิธีการในการรับเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๘๔ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบจ่ายให้ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะรับหรือไม่รับเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบวางไว้หรือฝากไว้ บุคคลนั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตาม มาตรา ๘๓ วรรคสองแล้ว

การฟ้องคดีต่อศาลตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้การครอบครองหรือใช้สอยทรัพย์สินหรือการดำเนินการใด ๆ ของ กนช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑ มาตรา ๗๔ มาตรา ๘๐ หรือมาตรา ๘๒ ต้องระงับหยุดลง

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายยินยอมตกลงและได้รับเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายไปแล้ว หรือมิได้ฟ้องคดีเรียกเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายต่อศาลภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือได้แจ้งเป็นหนังสือสละสิทธิไม่รับเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายดังกล่าว ผู้ใดจะเรียกร้องเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายนั้นอีกไม่ได้

มาตรา ๘๕ ห้ามมิให้บุคคลใดเอาไป ยักย้าย ทำอันตราย หรือทำให้เสียหายแก่ สิ่งก่อสร้าง สิ่งของ หรืออุปกรณ์ใด ๆ หรือละเมิดมาตรการใด ๆ ที่ กนช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ จัดให้มีขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ ผู้กระทำความผิดให้กลับคืนดังเดิม ถ้าผู้นั้นไม่ยินยอมกระทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ โดยผู้นั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าว

มาตรา ๘๖ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไข และ ฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ หากเป็นการกระทำที่สุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกินสมควรแก่เหตุหรือไม่เกิน กว่ากรณีจำเป็น แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายตามกฎหมายว่าด้วย ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

หมวด ๖

การอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ

มาตรา ๘๗ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ในเรื่องดังต่อไปนี้ได้

(๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำสาธารณะหรือทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) กำหนดห้ามการกระทำใด ๆ ที่มีผลเป็นการเสื่อมสภาพแหล่งน้ำหรือเสื่อมประโยชน์ ต่อการใช้น้ำ หรือทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่แหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือทำให้น้ำมีสภาพ เป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อแหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือสุขภาพของบุคคล

(๓) กำหนดให้ผู้ใช้น้ำซึ่งมีที่ดินติดต่อหรือใกล้เคียงกับทรัพยากรน้ำสาธารณะ จัดให้มี สิ่งปลูกสร้าง ติดตั้งอุปกรณ์หรือเครื่องมือ หรือใช้กรรมวิธีใดตามที่กำหนด เพื่อตรวจสอบแหล่งที่ก่อให้เกิด อันตรายหรือความเสียหายแก่คุณภาพน้ำ หรือเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายหรือความเสียหายแก่ คุณภาพน้ำ

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้กรณีใดกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจาก พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดก็ได้ และในกรณีมีความ จำเป็น ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ที่จะใช้หลักเกณฑ์หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากร น้ำสาธารณะแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา ๘๘ ในกรณีที่ กนช. เห็นว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สมควร สงวนไว้เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ให้ กนช. มอบหมายให้รัฐมนตรีพิจารณา ดำเนินการให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๘๙ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีเขตติดต่อหรืออาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ เพื่อมิให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ หรือเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์หรือพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะให้เป็นไปโดยเหมาะสมได้

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ที่ดินที่กำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้เรื่องใดเรื่องหนึ่งใช้บังคับเป็นการทั่วไปทุกกลุ่มน้ำ หรือให้ใช้บังคับเฉพาะกลุ่มน้ำใดกลุ่มน้ำหนึ่งก็ได้

ในกรณีที่มีกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองหรือกฎหมายอื่นกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณเดียวกันหรือในเรื่องเดียวกันขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้บังคับตามกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่กฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามกฎหมายดังกล่าวจะมีขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะที่สำคัญยิ่งกว่า

มาตรา ๙๐ เมื่อได้มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๘๙ ใช้บังคับแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ประโยชน์ที่ดินแตกต่างหรือขัดกับข้อกำหนดในกฎกระทรวงนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนที่จะมีกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งใช้บังคับและจะใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไป แต่ถ้ารัฐมนตรีเห็นว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นนั้นต่อไปอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือถึงเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือระงับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และภายในระยะเวลาที่เห็นสมควรได้ แต่การปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวทำให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นต้องเสียหาย หรือขาดประโยชน์ที่เคยได้รับเกินสมควร ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนด้วย

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนตามวรรคสองไม่ยินยอมตกลงหรือไม่พอใจ ในจำนวนเงินค่าทดแทน ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๑ เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือมีภัยอันตรายใดที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะอย่างรุนแรง ซึ่งจำเป็นต้องมีการป้องกันหรือแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปดำเนินการใด ๆ ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลอื่นเพื่อป้องกัน ระวัง หรือบรรเทาเหตุนั้นได้ โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๒ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะ ในบริเวณดังกล่าวมีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้กระทำการอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

ในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ หรือความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะเป็นกรณีฉุกเฉิน จำเป็น และอาจก่อความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณดังกล่าว มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเสียหายนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิม หรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๙๓ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) เข้าไปในที่ดินของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจตราแหล่งน้ำ สำนวน หรือเก็บข้อมูลที่จำเป็นต่อการควบคุมและตรวจตราทรัพยากรน้ำ
- (๒) เข้าไปในที่ดิน อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อดำเนินการบำบัดฟื้นฟูและบูรณะความเสียหายของทรัพยากรน้ำสาธารณะ
- (๓) เข้าไปในที่ดิน อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีหลักฐานอันสมควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อตรวจค้น กัก ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งใดที่เกี่ยวข้อง และหากมีความจำเป็น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำลายสิ่งกีดขวางอันเป็นอุปสรรคในการที่จะเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่จะต้องใช้ความระมัดระวังให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด

มาตรา ๙๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และมีอำนาจหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๘

ความรับผิดทางแพ่งในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ

มาตรา ๙๖ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำให้โดยผิดกฎหมายทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะหรือใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อรัฐเพื่อการนั้น

ถ้าความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะเกิดจากวัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษ ผู้ครอบครองหรือควบคุมวัตถุหรือสิ่งอื่นใดนั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้นแม้จะมีได้เกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรานี้มีหมายความรวมถึง

(๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการกำจัด เคลื่อนย้ายสิ่งทีก่อให้เกิดความเสียหายหรือกระทำให้สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตรายหรือความเป็นพิษ ตลอดจนการนำเอาของนั้นมาเก็บ กัก หรือรักษาไว้

(๒) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิม

(๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเนื่องในความเสียหายนั้น

(๔) ค่าดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่ายในการเยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของบุคคล

(๕) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่รัฐได้จ่ายไปในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย เช่น ค่าใช้จ่ายที่รัฐจ่ายเป็นค่าทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินคดีในศาล และค่าธรรมเนียมศาล

(๖) มูลค่าของทรัพยากรน้ำสาธารณะที่ต้องเสียหายหรือถูกใช้ไปโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย

(๗) ค่าเสียหายที่เกิดจากการใช้งบประมาณของรัฐหรือจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อใช้ในการบำบัดฟื้นฟูและบรรเทาความเสียหายของทรัพยากรน้ำสาธารณะให้กลับคืนสู่สภาพเดิม

(๘) ค่าเสียโอกาสในการนำงบประมาณหรือเงินทุนที่ใช้ตาม (๗) ไปลงทุนในโครงการอื่นของรัฐเพื่อสังคมโดยรวม

(๙) ค่าเสียหายต่อเรื่องอื่น ๆ อันพึงเกิดในอนาคต

ให้กรมทรัพยากรน้ำเป็นตัวแทนของรัฐในการฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะตามมาตรา นี้ โดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีในศาลตามที่กรมทรัพยากรน้ำมีคำขอ

มาตรา ๙๗ ในกรณีนี้ที่ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะได้กระทำตามคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง และมีผลเป็นการจัดหรือบรรเทาความเสียหาย และทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิม หรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ให้มีผลเป็นการลดจำนวนค่าสินไหมทดแทนตามส่วนที่ได้กระทำ

หมวด ๙
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การเข้าใช้สอยแหล่งน้ำตามมาตรา ๖ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๙ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๒๓ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๙

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดฝ่าฝืนกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๖๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ หรือมาตรา ๙๓ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๒ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๖ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๒ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๕

มาตรา ๑๐๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตาม มาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๓) หรือมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนคำสั่งของรัฐมนตรีตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๑ ความผิดตามมาตรา ๙๘ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจ เปรียบเทียบได้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ใดกระทำความผิดตาม วรรคหนึ่งและผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณี ส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๑๑๒ คณะกรรมการเปรียบเทียบตามมาตรา ๑๑๑ ให้ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธาน ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และเลขานุการ

(๒) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วยอัยการจังหวัดเป็นประธาน ผู้บังคับการตำรวจภูธร จังหวัดเป็นกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตามที่ รัฐมนตรีกำหนด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๑๓ ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำตาม มาตรา ๒๖ หรือมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๖ แล้ว โดยลุ่มน้ำที่กำหนดขึ้น ไม่ได้แตกต่างจากลุ่มน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน และยังไม่มีการคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิบัติหน้าที่ตามเดิมในแต่ละลุ่มน้ำที่รับผิดชอบไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินสองปีนับแต่ วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ แล้ว โดยลุ่มน้ำ ที่กำหนดขึ้นแตกต่างจากลุ่มน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน และยังไม่มีการคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำตาม มาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่รับผิดชอบในแต่ละลุ่มน้ำที่มีเขตพื้นที่แตกต่างไปจากเขตพื้นที่ลุ่มน้ำที่กำหนดขึ้นใหม่ สิ้นสุดลง และให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำที่กำหนดขึ้นใหม่ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ ทั้งนี้ ไม่ เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

คณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำที่กำหนดขึ้นใหม่ตามวรรคสอง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตลุ่มน้ำ เป็นกรรมการ โดยให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำเลือกกันเองเพื่อเป็นประธานกรรมการ และเป็นรองประธานกรรมการ อีกหนึ่งคน ให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาคแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคอีกไม่เกินสองคนเป็น ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับกับ การประชุมและการดำเนินการของคณะกรรมการลุ่มน้ำตามวรรคสามโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๔ ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการคัดเลือกกรรมการผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ ตามมาตรา ๑๑ (๕) และยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้คณะกรรมการ ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย จำนวนสี่คน เป็นรองประธาน กรรมการคนที่หนึ่ง รองประธานกรรมการคนที่สอง รองประธานกรรมการคนที่สาม และรองประธาน กรรมการคนที่สี่

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน)

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมทรัพยากรน้ำอีกไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๑๕ ในวาระเริ่มแรก ให้นำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ มาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตามมาตรา ๑๙ (๑) หรือแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำตามมาตรา ๓๖ (๑) หรือแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำตามมาตรา ๓๖ (๒) ขึ้นใช้บังคับ

มาตรา ๑๑๖ เมื่อกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองตามมาตรา ๔๘ หรือกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สามตามมาตรา ๔๙ ใช้บังคับแล้ว ให้ผู้ใช้น้ำที่เข้าลักษณะของการใช้น้ำประเภทที่สองตามมาตรา ๔๖ (๒) หรือการใช้น้ำประเภทที่สามตามมาตรา ๔๖ (๓) แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลบังคับ และเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วให้ใช้น้ำต่อไปได้จนกว่าอธิบดีจะมีคำสั่งไม่อนุญาต

มาตรา ๑๑๗ ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐบาลเสนอกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรม เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กนช. และสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้องกับการจัดตั้งส่วนราชการดังกล่าว

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

๑. ค่าขอ	ฉบับละ	๑๐๐ บาท
๒. ใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓. ใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สาม	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
๔. ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
๕. การต่ออายุใบอนุญาตครั้งละเท่ากับ ค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาต แต่ละฉบับ		
๖. การโอนใบอนุญาตครั้งละเท่ากับ ค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาต แต่ละฉบับ		

บันทึกวิเคราะห์สรุป สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในหลายด้านการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้กระทำโดยหลายหน่วยงานตามอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาขาดความเป็นเอกภาพ ประกอบกับการจัดทำกิจกรรมและโครงการบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และบางครั้งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ดังนั้น จึงสมควรมีกฎหมายในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ วางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ ตลอดจนจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. มี ๑๑๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ขอบเขตการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๓)

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกฎหมายในการบูรณาการ การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ สิทธิในน้ำ การจัดสรรน้ำ การจัดเก็บค่าใช้น้ำ รวมทั้งการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำ ให้เกิดความเป็นเอกภาพ อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ยอมรับว่า ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ สิทธิในน้ำ การจัดสรรน้ำ การจัดเก็บค่าใช้น้ำ รวมทั้งการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม ก็ให้ดำเนินการไปตามกฎหมายเฉพาะนั้นได้ โดยคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) จะเป็นผู้วินิจฉัยว่ากฎหมายใดกำหนดหลักเกณฑ์ที่ไม่เป็นธรรม หรือไม่สอดคล้องกับนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ ซึ่งหาก กนช. พิจารณาดังกล่าว ให้ กนช. เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตรากฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ การวินิจฉัยว่ากฎหมายใดมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม ให้คำนึงถึงความยั่งยืนของระบบนิเวศ เศรษฐศาสตร์ สังคม และคุณภาพสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย (มาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดบทนิยามเพื่อใช้บังคับในพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๔)

(๑) บทนิยามคำว่า “น้ำ” หมายความว่า น้ำในบรรยากาศ น้ำบนดิน น้ำใต้ดิน และน้ำในทะเลอาณาเขต

(๒) บทนิยามคำว่า “ทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า น้ำ และให้หมายความรวมถึง แหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งกักเก็บน้ำ พื้นที่ทางน้ำหลาก ไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น คลองส่งน้ำ และสิ่งอื่นที่ใช้เพื่อการจัดการน้ำ

(๓) บทนิยามคำว่า “ทรัพยากรน้ำสาธารณะ” หมายความว่า น้ำในแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้หรือที่สงวนไว้ให้ประชาชนใช้ หรือโดยสภาพประชาชนอาจใช้ประโยชน์ร่วมกัน และให้ความความรวมถึง แม่น้ำ ลำคลอง ทางน้ำ บึง แหล่งน้ำใต้ดิน ทะเลสาบ ทะเลอาณาเขต พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติอื่น ๆ แหล่งน้ำที่รัฐจัดสร้างหรือพัฒนาขึ้นเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศที่รัฐอาจนำมาใช้ประโยชน์ได้ตามความตกลงระหว่างประเทศ อนุสัญญา หรือสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี

(๔) บทนิยามคำว่า “บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า กระบวนการจัดหา การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การป้องกันและแก้ไขปัญหา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ

(๕) บทนิยามคำว่า “การใช้น้ำ” หมายความว่า การดำเนินกิจกรรมในแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว พาณิชยกรรม คมนาคม การประปา การผลิตพลังงาน การรักษาระบบนิเวศ หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะทำให้น้ำมีปริมาณเปลี่ยนแปลงหรือไม่ก็ตาม

(๖) บทนิยามคำว่า “ลุ่มน้ำ” หมายความว่า พื้นที่ซึ่งมีการกำหนดเขตที่ดินครอบคลุมลำน้ำธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งที่รวมน้ำให้ไหลลงสู่ลำน้ำและลำน้ำสาขา

(๗) บทนิยามคำว่า “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า ภาวะที่ปริมาณน้ำลดลงจนอาจเกิดผลกระทบต่อการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หรือภาวะที่ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำในแหล่งน้ำนั้นต่ำลงจนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่ต้องอาศัยแหล่งน้ำนั้น

(๘) บทนิยามคำว่า “ภาวะน้ำท่วม” หมายความว่า ภาวะที่พื้นผิวดินซึ่งปกติไม่ได้มีน้ำปกคลุมแต่กลายเป็นพื้นผิวดินซึ่งมีน้ำปกคลุม โดยเกิดจากน้ำฝน น้ำบนดิน น้ำใต้ดิน และน้ำในทะเลอาณาเขตจนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืช แต่ไม่รวมถึงภาวะน้ำขึ้นและน้ำลงซึ่งเป็นปรากฏการณ์ปกติตามธรรมชาติ

(๙) บทนิยามคำว่า “ภาวะน้ำเสีย” หมายความว่า ภาวะที่น้ำมีการปนเปื้อนโดยมลพิษ จนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อแหล่งน้ำ ระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือสุขภาพของบุคคล

(๑๐) บทนิยามคำว่า “ภาวะวิกฤตน้ำ” หมายความว่า ภาวะน้ำแล้ง ภาวะน้ำท่วม หรือภาวะน้ำเสีย ที่อยู่ในสถานการณ์ขั้นล่อแหลมที่อาจเป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืช หรือส่งผลกระทบต่อสังคมหรือเศรษฐกิจในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

(๑๑) บทนิยามคำว่า “กรรมการ” หมายความว่า กรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(๑๒) บทนิยามคำว่า “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ

(๑๓) บทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๔) บทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๑๕) บทนิยามคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(๑๖) บทนิยามคำว่า “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๓ กำหนดมาตรการรักษาการ (มาตรา ๕)

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น รวมทั้งออกประกาศ ระเบียบ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๔ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ

กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสาธารณะ โดยต้องอยู่บนพื้นฐานความยั่งยืนและความสมดุลของระบบนิเวศ และเพื่อประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรน้ำสาธารณะ รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำสาธารณะแห่งใดก็ได้ โดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าใช้สอยทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้นตามที่เห็นสมควรได้ แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสรรน้ำตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ทั้งนี้ การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้รับผิดชอบบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำสาธารณะ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับภาระด้านงบประมาณในการบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำสาธารณะด้วย (ร่างมาตรา ๖)

กำหนดให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำสาธารณะอันอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่ กนช. ประกาศกำหนด หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ (๑) เปิดเผยข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลต่อประชาชน (๒) จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียก่อนการดำเนินการดังกล่าว และ (๓) สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว โดยการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. ประกาศกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (ร่างมาตรา ๗)

๒.๕ สิทธิในน้ำ

วางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ โดยระบุให้เห็นว่า ทรัพยากรน้ำสาธารณะเป็นของส่วนรวม บุคคลมีสิทธิใช้หรือเก็บกักน้ำเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ การใช้น้ำเพื่อยังชีพ หรือเพื่อการอื่นใดได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในกิจกรรมหรือในที่ดินของตน โดยไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่บุคคลอื่นซึ่งอาจใช้น้ำนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๘) และในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งมีน้ำพุเกิดขึ้นหรือมีน้ำไหลผ่านตามธรรมชาติไม่ว่าบนดินหรือใต้ดิน ย่อมมีสิทธิใช้หรือเก็บกักน้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในที่ดินของตน โดยไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่บุคคลอื่น (ร่างมาตรา ๑๐) นอกจากนี้ ยังวางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ และสิทธิมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน (ร่างมาตรา ๙)

๒.๖ การกำหนดลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขา

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ระดับลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขา โดยการกำหนดลุ่มน้ำให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา มีแผนที่แสดงแนวเขตลุ่มน้ำแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ การกำหนดลุ่มน้ำให้คำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ และระบบนิเวศประกอบด้วย (ร่างมาตรา ๒๖) ส่วนการกำหนดลุ่มน้ำสาขาในเขตลุ่มน้ำใด ให้ออกเป็นประกาศ กนช. มีแผนที่แสดงแนวเขตลุ่มน้ำสาขานแนบท้ายประกาศและให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของประกาศ ทั้งนี้ การกำหนดลุ่มน้ำสาขาให้คำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ และการตั้งถิ่นฐานของชุมชนประกอบด้วย (ร่างมาตรา ๓๘)

๒.๗ องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในร่างพระราชบัญญัตินี้ มี ๔ ระดับ (๑) ระดับชาติ คือ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (๒) ระดับลุ่มน้ำ คือ คณะกรรมการลุ่มน้ำ (๓) ระดับลุ่มน้ำสาขา คือ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และ (๔) ระดับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๗.๑ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.)

(๑) องค์ประกอบของ กนช. ประกอบด้วย ๑) นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ๒) รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) ๕) กรรมการผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ จำนวนหกคน ซึ่งได้รับการคัดเลือกมาจากกรรมการผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำสองคน กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสองคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสองคน ๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหกคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านทรัพยากรน้ำด้านสิ่งแวดล้อม และด้านผังเมือง ๗) อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำแต่งตั้งข้าราชการของกรมทรัพยากรน้ำอีกไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (ร่างมาตรา ๑๑)

(๒) อำนาจหน้าที่ของ กนช.

กนช. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยทั่วไป รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) กำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยคำนึงถึงแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำต่าง ๆ รวมทั้งจัดทำแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติให้เกิดการบูรณาการร่วมกันกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตลอดจนแผนแม่บทที่สนับสนุนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยแล้งและอุทกภัย และเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และลงประกาศใน

ราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการลุ่มน้ำนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ การกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ ให้ทำทุกห้าปี โดยต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องด้วย และโดยที่การจัดทำแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติได้มีวัตถุประสงค์ให้แผนดังกล่าวใช้บังคับแทนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตลอดจนแผนแม่บทที่สนับสนุนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยแล้งและอุทกภัย ดังนั้น จึงกำหนดให้เกิดความชัดเจนว่า ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องยึดถือแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติเป็นหลักควบคู่กับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนแม่บทที่สนับสนุนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยแล้งและอุทกภัย ในการปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

อนึ่ง ในระหว่างที่แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติมีผลใช้บังคับอยู่ ให้ กนช. ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงแผนดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่มีความเปลี่ยนแปลงและรายงานต่อคณะรัฐมนตรีทุกปี โดยกรณีที่มีการปรับปรุงแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติในสาระสำคัญ ให้ กนช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ กนช. จะต้องเสนอแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติที่มีการปรับปรุงต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบและลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการลุ่มน้ำ ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๑๙ (๑) ร่างมาตรา ๒๐ และร่างมาตรา ๒๑)

๒) จัดทำแผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการประจำปี โดยพิจารณาถ่วงดุลจากแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการลุ่มน้ำ และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในการจัดทำกรอบงบประมาณประจำปี รวมทั้งกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และให้คำแนะนำ ในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ร่างมาตรา ๑๙ (๒) และ (๔))

๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอ กำหนดกรอบหลักเกณฑ์ และแนวทางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และกำหนดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำสำหรับกิจการประเภทต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำนำไปพิจารณาในการจัดสรรน้ำ รวมทั้งให้ความเห็นชอบการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สาม (ร่างมาตรา ๑๙ (๓) (๕) และ (๗))

๔) ให้ความเห็นชอบแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่างๆ บริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำตามหมวด ๕ ภาวะวิกฤตน้ำ ส่วนที่ ๒ เขตภาวะวิกฤตน้ำ พิจารณาและให้ความเห็นชอบในการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ รวมทั้งพิจารณาและ

เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือต่างประเทศ ที่รัฐอาจนำมาใช้ประโยชน์ได้ตามความตกลงระหว่างประเทศ อนุสัญญา หรือสนธิสัญญาที่ประเทศไทย เป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี (ร่างมาตรา ๑๙ (๖) (๘) และ (๙))

๕) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องให้มีการตรากฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำ รวมทั้งเสนอแนะเกี่ยวกับการออกหรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๙ (๑๑) และ (๑๔))

๖) โกล่เกลี่ยและชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำ ประกาศกำหนดประเภทของโครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำสาธารณะอันอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ประกาศกำหนดประเภทของโครงการหรือกิจกรรม ที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำตามมาตรา ๒๐ วรรคสาม รวมทั้งพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ ต่อผลการทบทวนความเหมาะสมในการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ตามที่สำนักงานเลขานุการ ของ กนช. เสนอ (ร่างมาตรา ๑๙ (๑๐) (๑๒) และ (๑๓))

๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือ ที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กนช. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี มอบหมาย (ร่างมาตรา ๑๙ (๑๕))

(๓) สำนักงานเลขานุการของ กนช.

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ว่าไม่ประสงค์ให้ร่างกฎหมายมีข้อกำหนดในรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งส่วนราชการ ขึ้นใหม่ หากจะมีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ จะต้องดำเนินการขอจัดตั้งส่วนราชการเสนอ คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอ คณะรัฐมนตรี ซึ่งกระบวนการขอจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ พอสมควร ดังนั้น ในร่างพระราชบัญญัตินี้จึงยังไม่ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการ กนช. ขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกรม เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กนช. อย่างไรก็ตาม โดยที่กรม ทรัพยากรน้ำมีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะ จัดทำนโยบายและแผนมาตรการที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรน้ำ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟู ควบคุมดูแล ประสาน ติดตาม ประเมินผล และ แก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ ทั้งในระดับภาพรวมและระดับลุ่มน้ำ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วน ราชการกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับปัจจุบันกรมทรัพยากรน้ำก็ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำ แห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ อยู่แล้ว กรมทรัพยากรน้ำจึงเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งด้านทรัพยากรและบุคลากรในการ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กนช. ตามร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ได้ทันที เมื่อร่างพระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ ด้วยเหตุนี้ ในร่างพระราชบัญญัตินี้จึงกำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กนช. โดยให้มี อำนาจหน้าที่ ๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของ กนช. ๒) ประสานการดำเนินงานกับคณะกรรมการ ลุ่มน้ำเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ๓) รวบรวมและจัดเตรียมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ และริเริ่ม กิจกรรมหรือโครงการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของ กนช. ๔) ช่วยเหลือและให้คำแนะนำ แก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

รวมทั้งการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำตามที่ได้รับการร้องขอ ๕) ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ๖) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนและโครงการพัฒนา บริหารจัดการ บำรุงรักษา พื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำต่อ กนช. ๗) เป็นศูนย์กลางในการจัดทำ รวบรวม กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และมาตรฐานระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยเชื่อมโยงระบบข้อมูลด้านสารสนเทศทรัพยากรน้ำและภูมิอากาศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำ แห่งชาติ แผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการของ กนช.รวมทั้งเป็น ศูนย์กลางข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ประชาชนสามารถใช้บริการ อย่างทั่วถึง และมีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพของข้อมูล ๘) ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ การพัฒนา การใช้ และการดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับ ทรัพยากรน้ำ ๙) จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขาในเรื่องเกี่ยวกับการ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และเสนอผลการรับฟังความคิดเห็นต่อ กนช. เพื่อพิจารณาต่อไป ๑๐) จัดทำงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ๑๑) ทบทวน ความเหมาะสมในการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ทุกห้าปีและเสนอผลการทบทวนต่อ กนช. และ ๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กนช. มอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๗.๒ คณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำ

ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะกรรมการลุ่มน้ำจะเกิดขึ้นก่อน กนช. โดยคณะกรรมการลุ่มน้ำเกิดหลังจากที่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำแล้ว ซึ่งแต่ละ ลุ่มน้ำจะมีคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำนั้น ประกอบด้วย ๑) กรรมการลุ่มน้ำโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำนั้น ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมประมง ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง และผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม ๒) กรรมการลุ่มน้ำผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตลุ่มน้ำนั้น จังหวัดละ หนึ่งคน ๓) กรรมการลุ่มน้ำผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำนั้นที่มาจากภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคพาณิชย์กรรม ภาคละสามคน ๔) กรรมการลุ่มน้ำผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านวิศวกรรมเกี่ยวกับน้ำ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ หรือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนสามคน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเลือกกันเองเพื่อเป็นประธานกรรมการลุ่มน้ำ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ควบคุมการประชุม กำกับดูแล และประสานการทำงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำสำเร็จลุล่วง และ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเลือกกรรมการลุ่มน้ำอีกสองคนเป็นรองประธานกรรมการลุ่มน้ำ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคในเขตลุ่มน้ำนั้นเป็น กรรมการลุ่มน้ำและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคแต่งตั้งข้าราชการของ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาคอีกไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (ร่างมาตรา ๒๘)

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการลุ่มน้ำผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการลุ่มน้ำผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำ และกรรมการลุ่มน้ำผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๒๙)

(๒) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ

คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยทั่วไปในเขตลุ่มน้ำ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) จัดทำแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำเสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ โดยการจัดทำแผนต้องให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กนช. ประกาศกำหนด

๒) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำเสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ

๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาเสนอ

๔) พิจารณาปริมาณการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ และจัดลำดับความสำคัญในการใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำ และควบคุมการใช้น้ำให้เป็นไปตามที่ได้รับการจัดสรรจาก กนช.

๕) กำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ ทั้งนี้ ภายใต้กรอบและแนวทางที่ กนช. กำหนด

๖) ให้ความเห็นชอบการอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สอง

๗) พิจารณาและเสนอความเห็นในการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อ กนช.

๘) เสนอข้อคิดเห็นต่อ กนช. เกี่ยวกับแผนงานและโครงการในการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

๙) รับเรื่องร้องทุกข์ โกล่เกลี่ย และชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา รวมทั้งพิจารณาอุทธรณ์คำชี้ขาดของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา โดยการเสนอเรื่องร้องทุกข์หรือข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา การยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กนช. ประกาศกำหนด

๑๐) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำนั้น

๑๑) ส่งเสริมและรณรงค์การสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการใช้การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือตามที่ กนช. มอบหมาย (ร่างมาตรา ๓๖)

โดยที่การจัดทำแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดทำแผนเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ทรัพยากรน้ำและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เสนอคณะกรรมการลุ่มน้ำภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ (ร่างมาตรา ๓๗)

๒.๗.๓ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

(๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาจะเกิดขึ้นหลังจากเกิด กนช. แล้ว โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในเขตลุ่มน้ำสาขาที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนภาคประชาสังคมที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำสาขา ทั้งนี้ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการลุ่มน้ำสาขา ให้เป็นไปตามที่ กนช. ประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๔๐)

(๒) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

๑) จัดทำแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๒) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำ และระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำเพื่อให้ความเห็นชอบ

๔) ส่งเสริมและติดตามการใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำเห็นชอบ

๕) รับเรื่องร้องทุกข์ โกล่เกลี่ย และชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา โดยการเสนอเรื่องร้องทุกข์หรือข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำเพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาไกล่เกลี่ยและชี้ขาด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด

๖) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา

๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายขององค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา (ร่างมาตรา ๔๑)

(๓) สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

สืบเนื่องจากยังไม่อาจกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการ กนช. ขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กนช. ได้ในขณะนี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กนช. ไปก่อน ในส่วนของหน่วยงานที่จะทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา ก็ได้กำหนดให้สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค กรมทรัพยากรน้ำ ทำหน้าที่ดังกล่าว เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค กรมทรัพยากรน้ำ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย

การบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ อยู่แล้ว สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค กรมทรัพยากรน้ำ จึงเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งด้านทรัพยากรและบุคลากรในการทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำตามร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ได้ทันทีเมื่อร่างพระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ โดยอำนาจหน้าที่ของสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค กรมทรัพยากรน้ำ ในฐานะที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา มีดังต่อไปนี้ ๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา ๒) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำ แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำในเขตลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขา ๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้ใช้น้ำ ในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำ ๔) ส่งเสริมและติดตามการใช้น้ำประเภทที่สองในเขตลุ่มน้ำให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการลุ่มน้ำ ๕) เสนอมาตรการป้องกันการขัดแย้งและแนวทางการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำหรือคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาในเขตลุ่มน้ำต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ รวมทั้งเสนอมาตรการป้องกันการขัดแย้งและแนวทางการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และ ๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขามอบหมาย (ร่างมาตรา ๔๓)

๒.๗.๔ องค์กรผู้ใช้น้ำ

ร่างพระราชบัญญัตินี้บัญญัติรองรับให้บุคคลซึ่งใช้น้ำในบริเวณใกล้เคียงกัน และอยู่ในเขตลุ่มน้ำเดียวกันมีสิทธิรวมตัวกันจดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ในหมู่สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำ โดยวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ การดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำจะมีลักษณะอย่างไรให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์ในการจดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำตามร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำมีสิทธิร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา อย่างไรก็ดี โดยที่การจดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ดังนั้น จึงไม่กระทบสิทธิของบุคคลที่จะรวมตัวกันเพื่อเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำหรือในรูปแบบอื่นตามจารีตประเพณี หรือที่ได้จัดตั้งไว้ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ หรือตามที่ได้จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น และไม่จำกัดสิทธิกลุ่มผู้ใช้น้ำดังกล่าวในการจดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔๔)

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ จะกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ภารกิจ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรผู้ใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำให้แตกต่างกันก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ วัฒนธรรม จารีตประเพณี วิถีชีวิตของประชาชนในการใช้น้ำประเภทต่าง ๆ และความจำเป็นในการบริหารจัดการด้วย และก่อนออกกฎกระทรวงดังกล่าวต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน (ร่างมาตรา ๔๕)

๒.๘ การจัดสรรน้ำ

๒.๘.๑ ประเภทของการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้แบ่งการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ เป็นสามประเภท คือ

(๑) การใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ การอุตสาหกรรมในครัวเรือน การใช้น้ำตามจารีตประเพณี การรักษาระบบนิเวศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การบรรเทาสาธารณภัย และการใช้น้ำในปริมาณเล็กน้อย

(๒) การใช้น้ำประเภทที่สอง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปา และกิจการอื่น

(๓) การใช้น้ำประเภทที่สาม ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมาก หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบข้ามลุ่มน้ำ หรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง

โดยลักษณะหรือรายละเอียดการใช้น้ำแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๔๖)

๒.๘.๒ การใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้องและโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้น้ำประเภทที่หนึ่งสำหรับแต่ละลุ่มน้ำได้ โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้คำนึงถึงการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นสำคัญ (ร่างมาตรา ๔๗)

๒.๘.๓ การใช้น้ำประเภทที่สอง

การใช้น้ำประเภทที่สองต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำที่ทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้นตั้งอยู่ โดยคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต การขอและการออกใบแทนใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง รวมทั้งการขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในส่วนของการโอนใบอนุญาต ให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบการหรือดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์การใช้น้ำเดิมที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น (ร่างมาตรา ๔๘)

๒.๘.๔ การใช้น้ำประเภทที่สาม

การใช้น้ำประเภทที่สามต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของ กนช. โดยคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต การขอและการออกใบแทนใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สาม รวมทั้งการขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในส่วนของการโอนใบอนุญาต ให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบการหรือดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์การใช้น้ำเดิมที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น (ร่างมาตรา ๔๙)

๒.๘.๕ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สาม

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สำคัญในการยื่นขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สาม คือ

(๑) ในการพิจารณาออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สามให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาต จะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของน้ำในทรัพยากรน้ำสาธารณะ รวมทั้งกลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้องก่อน ทั้งนี้ เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมความสมดุลของกลุ่มน้ำ (ร่างมาตรา ๕๐) และ

(๒) ในการขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สาม ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำมาพร้อมกับคำขอด้วย โดยแผนการบริหารจัดการน้ำ อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้ ๑) วัตถุประสงค์ของการใช้น้ำและแหล่งน้ำที่จะใช้ ๒) ประมาณการปริมาณน้ำที่จะใช้หรือจะกักเก็บไว้เพื่อใช้ ๓) สถานที่กักเก็บน้ำ ๔) วิธีการใช้น้ำ ๕) แผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง ๖) แผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม ๗) วิธีการบำรุงรักษา พื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้น

สำหรับแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งตาม ๕) แผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการใช้น้ำ ในระหว่างที่เกิดภาวะน้ำแล้ง การลดปริมาณการใช้น้ำ การหาแหล่งน้ำทดแทน และอัตราความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนน้ำที่มีเพื่อประโยชน์สาธารณะ ส่วนแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วมตาม ๖) แผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันมิให้น้ำที่กักเก็บไว้ล้นออกไปนอกสถานที่กักเก็บน้ำจนอาจก่อให้เกิดน้ำท่วม หรือไปเพิ่มปริมาณน้ำที่ท่วมอยู่แล้วให้มากขึ้นไปอีก (ร่างมาตรา ๕๑)

(๓) ในการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สาม อธิบดีอาจกำหนดเงื่อนไขการใช้น้ำที่ผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับปริมาณน้ำสูงสุดที่จะอนุญาตให้มีการใช้หรือกักเก็บไว้เพื่อใช้ กำหนดเวลาที่จะนำน้ำที่เป็นทรัพยากรน้ำสาธารณะขึ้นมาใช้ บริเวณที่จะให้น้ำขึ้นมาได้ สถานที่กักเก็บน้ำ และบริเวณที่จะใช้น้ำ ตลอดจนเงื่อนไขอื่นอันจำเป็นแก่การควบคุมปริมาณและคุณภาพของน้ำ (ร่างมาตรา ๕๖)

๒.๘.๖ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำ

ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สาม ไม่เกินอัตราที่กำหนดในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕๔)

๒.๘.๗ อัตราค่าใช้น้ำ

ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนด (๑) อัตราค่าใช้น้ำสำหรับการใช้น้ำประเภทที่สองและการใช้น้ำประเภทที่สาม และ (๒) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บ ลดหย่อน หรือยกเว้นค่าใช้น้ำ ทั้งนี้ จะกำหนดให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงกิจกรรม ลักษณะ หรือปริมาณของการใช้น้ำในแต่ละประเภทและในแต่ละกลุ่มน้ำก็ได้ (ร่างมาตรา ๕๕)

๒.๘.๘ การกำหนดมาตรการให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำหยุดการใช้น้ำตามใบอนุญาตเป็นการชั่วคราว

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้กรณีที่ได้รับใบอนุญาตการใช้น้ำซึ่งไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ปรากฏว่าการใช้น้ำตามใบอนุญาตเป็นเหตุให้เกิดผลกระทบต่อความสมดุลของทรัพยากรน้ำสาธารณะในลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง หรือก่อให้เกิดผลกระทบอย่างสำคัญต่อประโยชน์สาธารณะ จึงให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำหยุดการใช้น้ำตามใบอนุญาตไว้เป็นการชั่วคราว และให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุแห่งผลกระทบดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยการกำหนดมาตรการดังกล่าวมีขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ และมีมาตรการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตซึ่งเป็นมาตรการลงโทษผู้รับใบอนุญาตกรณีที่ได้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในกฎหมายหรือปฏิบัติผิดไปจากเงื่อนไขในใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๕๙)

๒.๘.๙ การกำหนดมาตรการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต และการกำหนดค่าปรับทางปกครอง

กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สั่งตามมาตรา ๕๘ (สั่งให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำติดตั้งเครื่องมือวัดปริมาณน้ำที่ใช้ และเก็บข้อมูลที่เป็นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ) และมาตรา ๕๙ (สั่งให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำหยุดใช้น้ำเป็นการชั่วคราว และดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุแห่งผลกระทบที่เกิดต่อความสมดุลของทรัพยากรน้ำสาธารณะ) หรือไม่สามารดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการบริหารจัดการน้ำตามมาตรา ๕๑ ได้ ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดค่าปรับทางปกครองวันละไม่เกินสองหมื่นบาท จนกว่าผู้รับใบอนุญาตจะปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการบริหารจัดการน้ำ (ร่างมาตรา ๖๐)

กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตการใช้น้ำได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน และในกรณีที่การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเป็นเรื่องที่ผู้รับใบอนุญาตต้องทำการแก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้อง พนักงานเจ้าหน้าที่จะกำหนดเวลาให้แก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องด้วยก็ได้ และเมื่อผู้รับใบอนุญาตได้ทำการแก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะยกเลิกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อนครบกำหนดเวลาก็ได้ (ร่างมาตรา ๖๑) ทั้งนี้ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือไม่ทำการแก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกตามมาตรา ๖๑ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตการใช้น้ำ (ร่างมาตรา ๖๓)

๒.๘.๑๐ บทบัญญัติรองรับการเปลี่ยนสถานะของทรัพยากรน้ำ

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดบทบัญญัติรองรับการเปลี่ยนสถานะของทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสิทธิของผู้ใช้น้ำใน ๒ กรณี ดังนี้

(๑) ในกรณีที่แหล่งน้ำใดเปลี่ยนสถานะจากเดิมมาเป็นทรัพยากรน้ำสาธารณะภายหลังจากวันที่กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต

และการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง หรือกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สาม ใช้บังคับแล้ว ให้ผู้ใช้น้ำในแหล่งน้ำนั้นที่เข้าลักษณะของการใช้น้ำประเภทที่สอง หรือการใช้น้ำประเภทที่สาม แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำภายในหกสิบวันนับแต่วันที่แหล่งน้ำดังกล่าวเปลี่ยนสถานะมาเป็นทรัพยากรน้ำสาธารณะ และเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วให้ใช้น้ำต่อไปได้จนกว่าอธิบดีจะมีคำสั่งไม่อนุญาต (ร่างมาตรา ๕๒)

(๒) ในกรณีที่แหล่งน้ำใดเปลี่ยนสถานะจากการเป็นทรัพยากรน้ำสาธารณะมาเป็นทางน้ำชลประทานตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน ให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองตามมาตรา ๔๘ หรือผู้รับใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สามตามมาตรา ๔๙ ใช้น้ำจากแหล่งน้ำนั้นต่อไป จนกว่าใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองหรือใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สามแล้วแต่กรณี จะสิ้นอายุ (ร่างมาตรา ๕๓)

๒.๘.๑๑ การเก็บรักษาเงินที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้ไว้เป็นค่าใช้จ่าย

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบให้หน่วยงานของรัฐที่นำเสนอหลักการหรือร่างกฎหมายที่มีการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนต่อคณะรัฐมนตรี ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ (เรื่องแนวทางการจัดตั้งทุนหมุนเวียน) โดยจัดส่งข้อมูลรายละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดตั้งทุนหมุนเวียนตาม “กรอบคู่มือการจัดตั้งทุนหมุนเวียนของทางราชการ” ให้กรมบัญชีกลางในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดตั้งทุนหมุนเวียน เพื่อให้คณะกรรมการกลั่นกรองการจัดตั้งทุนหมุนเวียนพิจารณานำเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาวินัยการเงินการคลัง และดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ประกอบกับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอจัดตั้ง “ทุนหมุนเวียน” ที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลหรือมีสถานะเป็นนิติบุคคลเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี โดยหน่วยงานของรัฐต้องจัดทำรายละเอียดในการเสนอขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนตามหลักเกณฑ์การขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนของทางราชการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ซึ่งหลักการจัดตั้งกองทุนที่สำคัญประการหนึ่งคือ กองทุนที่จะจัดตั้งขึ้นต้องมีรายได้ที่เกิดจากการดำเนินงานของกองทุนอย่างเพียงพอเพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน โดยรายได้ดังกล่าวต้องมีได้มาจากเงินงบประมาณแผ่นดินแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งขณะนี้ยังไม่เป็นที่ชัดเจนว่า หากมีการจัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำ รายได้ที่ได้รับตามร่างพระราชบัญญัตินี้จะเพียงพอแก่การดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหรือไม่ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงไม่ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำขึ้น

อย่างไรก็ดี โดยที่การพึงพางบประมาณประจำปีของรัฐแต่เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอหรือเบิกจ่ายได้ทันการณ์ ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้บรรดาเงินค่าใช้น้ำที่เรียกเก็บตามมาตรา ๕๕ เงินค่าปรับทางปกครองที่ได้มาตามมาตรา ๖๐ เงินค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามมาตรา ๑๑๑ เงินค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาอันเนื่องมาจากการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และเงินที่มีผู้บริจาคเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด ๆ และให้กรมทรัพยากรน้ำเก็บรักษาเงินค่าใช้น้ำที่เรียกเก็บตามมาตรา ๕๕

เงินค่าปรับทางปกครองที่ได้มาตามมาตรา ๖๐ เงินค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามมาตรา ๑๑๑ เงินค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เงินสนับสนุนจากรัฐบาล และเงินที่มีผู้บริจาคเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำไว้เต็มจำนวนเพื่อเป็น ค่าใช้จ่ายดังรายต่อไปนี้ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ค่าใช้จ่าย มีดังนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำ เกี่ยวกับการพัฒนา บำรุงรักษา และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ

(๒) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและวิจัย เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๓) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการสร้าง ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ร่างมาตรา ๖๓)

๒.๙ ภาวะวิกฤตน้ำ

๒.๙.๑ แผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ

ได้กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะ วิกฤตน้ำขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า ซึ่งประกอบด้วย ๑) การป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำแล้ง ๒) การป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำท่วม และ ๓) การป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำเสีย โดยการจัดทำแผนให้คำนึงถึงแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา และให้จัดทำเป็น แผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะวิกฤตน้ำ ในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีวิกฤตน้ำเกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้ ๑) หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ๒) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ ๓) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและ แก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ ๔) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะวิกฤตน้ำ ๕) การจัดทำ ระบบเตือนภัย ๖) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ ๗) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่ ๘) วิธีการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการตามแนวทางที่กำหนด ๙) การ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตน้ำ ทั้งนี้ การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำต้องทำให้เกิดการบูรณาการร่วมกันกับแผนการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตลอดจนแผนแม่บทที่สนับสนุนแผนการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยแล้งและอุทกภัย และต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น จากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความ เหมาะสม (ร่างมาตรา ๖๔)

เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำขึ้น แล้ว ให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบและนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการบริหาร จัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ และให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดส่งแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ ที่ กนช. ให้ความเห็นชอบแล้ว ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ

รวมทั้งบำรุงรักษาสสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ รวมทั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำต้องติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะวิกฤตน้ำ (ร่างมาตรา ๖๕ ถึงร่างมาตรา ๖๗)

๒.๙.๒ เขตภาวะวิกฤตน้ำ

(๑) หากหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำระดับลุ่มน้ำ และแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติอย่างเคร่งครัด ก็จะลดโอกาสในการเกิดภาวะวิกฤตน้ำอย่างรุนแรงได้ อย่างไรก็ดี แม้จะปฏิบัติตามแผนที่มียู่แล้วก็ตาม แต่ยังมีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ได้ว่า จะเกิดภาวะวิกฤตน้ำอย่างรุนแรงในพื้นที่ใด กรณีนี้จึงให้อำนาจ กนช. เข้ามาบริหารจัดการเพื่อกำหนดมาตรการ แนวทาง ออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำต่อไป

โดยที่การเกิดภาวะวิกฤตน้ำอย่างรุนแรงตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นความรุนแรงระดับ ๔ ซึ่งเป็นระดับสูงสุดในการแบ่งระดับสาธารณภัย ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายจากภาวะวิกฤตน้ำอย่างรุนแรง จึงไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดภัยขึ้นแล้ว จึงค่อยให้ กนช.ใช้อำนาจในการกำหนดมาตรการและแนวทางแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ เพราะกรณีดังกล่าวจะเป็นการแก้ไขปัญหาไม่ทันการณ์ ด้วยเหตุนี้ จึงได้กำหนดให้ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะวิกฤตน้ำอย่างรุนแรงในพื้นที่ใด ให้ กนช. มีอำนาจประกาศกำหนดเขตภาวะวิกฤตน้ำ และกำหนดมาตรการ แนวทาง ออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อใช้บังคับในเขตภาวะวิกฤตน้ำและพื้นที่ต่อเนื่องเพื่อป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันการณ์ เช่น กำหนดปริมาณการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม การรักษาระบบนิเวศ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การผลิตพลังงาน การประปา หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด กำหนดวิธีการใช้น้ำและค่าธรรมเนียมการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ ห้ามการใช้ทรัพยากรน้ำในกิจกรรมบางประเภท หรือสั่งให้ชุด เจาะ ทำลาย เคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวาง สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งของใด ๆ ในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาภาวะวิกฤตน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ได้กำหนดให้ กนช. มีอำนาจเสนอนายกรัฐมนตรีให้สั่งการหรือควบคุมให้มีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเกิดประโยชน์สูงสุด มีอำนาจไกล่เกลี่ย วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการตามคำสั่งเพื่อการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ และบังคับการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยชี้ขาดนั้น รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาตรวจสอบ และสั่งให้มีการแก้ไขแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและภาวะวิกฤตน้ำ ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนการบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำแห่งชาติ โดยการประกาศกำหนดเขตภาวะวิกฤตน้ำ ให้ระบุว่าเป็นภาวะวิกฤตน้ำแล้ง ภาวะวิกฤตน้ำท่วม หรือภาวะวิกฤตน้ำเสีย รวมทั้งต้องระบุเขตพื้นที่หรือเขตท้องที่การปกครองอย่างชัดเจน ทั้งนี้ การกำหนดมาตรการ แนวทาง และการออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ ต้องเหมาะสมกับภาวะวิกฤตน้ำแต่ละประเภทและเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะ และเมื่อภาวะวิกฤตน้ำได้พ้นไปแล้ว ให้ กนช. ประกาศยกเลิกเขตภาวะวิกฤตน้ำ และมาตรการ แนวทาง ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๖๘ และร่างมาตรา ๖๙)

(๒) โดยที่การเกิดภาวะวิกฤตน้ำอย่างรุนแรงมีความจำเป็นต้องใช้มาตรการในการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดให้ ๑) กรณีที่การดำเนินการใด ๆ ต้องขออนุญาต ขออนุมัติ หรือขอความเห็นชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าได้รับอนุญาต ได้รับอนุมัติ หรือได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายนั้นแล้ว ๒) กรณี

ที่การดำเนินโครงการหรือกิจการใด ๆ ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพก่อนเริ่มดำเนินการ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานดังกล่าว แต่เมื่อ กนช. ประกาศยกเลิกเขตภาวะวิกฤตน้ำแล้ว ให้นหน่วยงานผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม จัดให้มีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ ในกรณีที่มีผลกระทบ ให้ดำเนินการจัดทำมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพตามความจำเป็นและเหมาะสม ๓) ในกรณีที่มีการดำเนินการใด ๆ ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้สอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วน และฉุกเฉิน ในการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ ๔) มิให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับกับประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำที่เกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น และ ๕) ในกรณีที่มีการยื่นคำขอให้กำหนดวิธีการหรือมาตรการคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา ให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณา โดยให้ศาลคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็น และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสาธารณะเป็นสำคัญ ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลมีคำสั่งภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ (ร่างมาตรา ๗๐ ร่างมาตรา ๗๗ และร่างมาตรา ๗๘)

(๓) โดยที่ปัจจุบันการดำเนินการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำแล้ง ภาวะวิกฤตน้ำท่วม และภาวะวิกฤตน้ำเสีย อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานและมีกฎหมายเกี่ยวข้องหลายฉบับ เพื่อมิให้เกิดความสับสนแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ และเพื่อให้การป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำเกิดความเป็นเอกภาพ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้ในพื้นที่ที่มีการประกาศกำหนดเขตภาวะวิกฤตน้ำ ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งหรือหลายกระทรวง หรือที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายหรือที่มีอยู่ตามกฎหมายใดก็ตาม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาต อนุมัติ สั่งการ บังคับบัญชา หรือช่วยในการป้องกัน แก้ไข บรรเทา ระวังภัยภัยฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ หรือช่วยเหลือประชาชนในเขตภาวะวิกฤตน้ำ โอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเป็นการชั่วคราว เพื่อให้การสั่งการและการแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำเป็นไปโดยมีเอกภาพ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดให้อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามกฎหมายใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามที่ กนช. ประกาศกำหนด รวมทั้งให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการในช่วงที่มีการประกาศเขตภาวะวิกฤตน้ำ และเพื่อปฏิบัติงานตามกฎหมายที่ได้รับโอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี โดยให้ถือว่าบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายนั้น ในการนี้ นายกรัฐมนตรีอาจมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นยังคงใช้อำนาจหน้าที่เช่นเดิมต่อไปก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่ กนช. กำหนด (ร่างมาตรา ๗๒)

๒.๙.๓ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ

(๑) ในการดำเนินการเพื่อป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลใด ๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำได้ ตามมาตรการที่ กนช. กำหนดแต่ต้องชดเชยความเสียหายแก่บุคคลนั้นด้วย

โดยการชดเชยความเสียหาย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่าง มาตรา ๗๙)

(๒) ในกรณีที่มีความจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินหรือ สิ่งปลูกสร้างของบุคคลใด ๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่านที่ดิน หรือติดตั้ง อุปกรณ์ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำได้ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองที่ดินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ ทั้งนี้ ต้องแสดง วัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ที่ดินและวันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดินด้วย แต่ในกรณีฉุกเฉิน เพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะจากภาวะวิกฤตน้ำ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินเพื่อ ดำเนินการได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ในการนี้ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบกำหนด ค่าทดแทนการใช้ที่ดินให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน และกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินจากการใช้ที่ดิน ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบชดเชยความเสียหายที่ เกิดขึ้นนั้นด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๘๐)

(๓) ในการเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ให้กระทำใน เวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องดำเนินการต่อเนื่อง จากเวลาดังกล่าว หรือมีกรณีฉุกเฉิน จะดำเนินการในเวลาอื่นนอกจากเวลาดังกล่าวก็ได้ (ร่างมาตรา ๘๑)

(๔) กำหนดให้กรณีมีความจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออก คำสั่งกำหนดให้บุคคลใดต้องปฏิบัติตามใด ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำตามหลักเกณฑ์ที่ พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดได้ และในกรณีที่บุคคลดังกล่าวต้องเสียค่าใช้จ่าย และการปฏิบัติตาม ดังกล่าวมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์เฉพาะตนเพียงผู้เดียว ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบกำหนดค่าทดแทน เพื่อจ่ายให้แก่บุคคลนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๘๒)

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับ ค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายไม่ยินยอมตกลงในจำนวนเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชย ความเสียหายที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบจ่ายให้ตามมาตรา ๗๑ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ หรือมาตรา ๘๒ (ร่างมาตรา ๘๓ และร่างมาตรา ๘๔)

(๖) กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดเอาไป ยักยอก ทำอันตราย หรือทำให้ เสียหายแก่สิ่งก่อสร้าง สิ่งของ หรืออุปกรณ์ใด ๆ หรือละเมิดมาตรการใด ๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้ มีขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ ผู้กระทำแก้ไขให้กลับคืนดีดังเดิม ถ้าผู้นั้นไม่ยินยอมกระทำ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ โดยผู้นั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๘๕)

(๗) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ พนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการ ป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ หากเป็นการกระทำที่สุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกินสมควร แก่เหตุหรือไม่เกินกว่ากรณีจำเป็น แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายตาม กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๘๖)

๒.๑๐ การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดมาตรการในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากร น้ำสาธารณะไว้หลายมาตรการด้วยกัน เป็นต้นว่า

(๑) ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ในเรื่อง ๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำสาธารณะหรือทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง ๒) กำหนดห้ามการกระทำใด ๆ ที่มีผลเป็นการเสื่อมสภาพแหล่งน้ำหรือเสื่อมประโยชน์ต่อการใช้น้ำ หรือทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่แหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อแหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือสุขภาพของบุคคล ๓) กำหนดให้ผู้ใช้น้ำซึ่งมีที่ดินติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับทรัพยากรน้ำสาธารณะ จัดให้มีสิ่งปลูกสร้าง ติดตั้งอุปกรณ์หรือเครื่องมือ หรือใช้กรรมวิธีใดตามที่กำหนด เพื่อตรวจสอบแหล่งที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายแก่คุณภาพน้ำ หรือเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายหรือความเสียหายแก่คุณภาพน้ำ โดยการออกกฎกระทรวงจะกำหนดให้การณีใดกระทำได้อันตรายหรือความเสียหายแก่คุณภาพน้ำ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดก็ได้ และในกรณีมีความจำเป็น ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ที่จะใช้หลักเกณฑ์หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำสาธารณะแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย (ร่างมาตรา ๘๗)

(๒) ในกรณีที่ กนช. เห็นว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารสมควรสงวนไว้เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ให้ กนช. มอบหมายให้รัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๘๘)

(๓) รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีเขตติดต่อหรืออาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ เพื่อมิให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ หรือเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์หรือพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะให้เป็นไปโดยเหมาะสมได้ (ร่างมาตรา ๘๙)

(๔) ในกรณีที่มิเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องการอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ และหากเป็นกรณีที่เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ หรือความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะเป็นกรณีฉุกเฉิน จำเป็น และอาจก่อความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเสียหายนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ (ร่างมาตรา ๙๒)

๒.๑๑ อำนาจหน้าที่และหลักเกณฑ์ทั่วไปในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น การเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจตราแหล่งน้ำ สำนวณ หรือเก็บข้อมูลที่เป็นต่อการควบคุมและตรวจตราทรัพยากรน้ำ การเข้าไปในที่ดิน อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อดำเนินการบำบัดฟื้นฟูและบูรณะความเสียหายของทรัพยากรน้ำสาธารณะ หรือเพื่อตรวจค้น กัก ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งใดที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๙๓)

(๒) กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร (ร่างมาตรา ๙๔)

(๓) กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และมีอำนาจหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๙๕)

๒.๑๒ ความรับผิดทางแพ่งในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ

(๑) วัตถุประสงค์ประการหนึ่งของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ การป้องกันและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาค่าเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ ดังนั้นร่างพระราชบัญญัตินี้จึงกำหนดให้ความเสียหายที่เกิดต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะเป็นความเสียหายต่อรัฐ และกำหนดความรับผิดทางแพ่งแก่ผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ กล่าวคือ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำให้ความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะหรือใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อรัฐ หากความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะเกิดจากวัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษ ผู้ครอบครองหรือควบคุมวัตถุหรือสิ่งอื่นใดนั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้นแม้จะมีได้เกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยค่าสินไหมทดแทนที่ผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบใช้ หมายความว่า ๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการกำจัด เคลื่อนย้ายสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือกระทำให้สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตรายหรือความเป็นพิษ ตลอดจนการนำเอาของนั้นมาเก็บ กัก หรือรักษาไว้ ๒) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิม ๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเนื่องในความเสียหายนั้น ๔) ค่าดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่ายในการเยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของบุคคล ๕) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่รัฐได้จ่ายไปในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย เช่น ค่าใช้จ่ายที่รัฐจ่ายเป็นค่าทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินคดีในศาล และค่าธรรมเนียมศาล ๖) มูลค่าของทรัพยากรน้ำสาธารณะที่ต้องเสียหายหรือถูกใช้ไปโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ๗) ค่าเสียหายที่เกิดจากการใช้งบประมาณของรัฐหรือจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อใช้ในการบำบัดฟื้นฟูและบูรณะความเสียหายของทรัพยากรน้ำสาธารณะให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ๘) ค่าเสียโอกาสในการนำงบประมาณหรือเงินทุนที่ใช้ตาม ๗) ไปลงทุนในโครงการอื่นของรัฐเพื่อสังคมโดยรวม และ ๙) ค่าเสียหายต่อเรื่องอื่น ๆ อันพึงจะเกิดในอนาคต ทั้งนี้ ให้กรมทรัพยากรน้ำเป็นตัวแทนของรัฐในการฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะตามมาตรา ๙๖ โดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีในศาลตามที่กรมทรัพยากรน้ำมีคำขอ (ร่างมาตรา ๙๖)

(๒) อย่างไรก็ดี กรณีที่ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะได้กระทำตามคำสั่งของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะ และมีผลเป็นการขจัดหรือบรรเทาความเสียหาย และทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิม หรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ ให้มีผลเป็นการลดจำนวนค่าสินไหมทดแทนตามส่วนที่ได้กระทำ (ร่างมาตรา ๙๗)

๒.๑๓ บทกำหนดโทษ

(๑) กำหนดบทกำหนดโทษสำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีโทษจำคุกหรือโทษปรับ หรือทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยอัตราโทษสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ คือ จำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสิบล้าน สำหรับฐานความผิดการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งเป็นกฎกระทรวงที่กำหนดห้ามการกระทำใด ๆ ที่มีผลเป็นการเสื่อมสภาพแหล่งน้ำหรือเสื่อมประโยชน์ต่อการใช้น้ำ หรือทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่แหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อแหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือสุขภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องปรามและลงโทษผู้กระทำความผิดให้เกิดความเช็ดหลาบกรณีที่ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสียจนเกิดภาวะมลพิษ

(๒) กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบความผิด โดยความผิดที่อยู่ในข่ายเปรียบเทียบได้ คือ ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๑๔ บทเฉพาะกาล

(๑) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๖ หรือมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๖ แล้ว โดยลุ่มน้ำที่กำหนดขึ้นไม่ได้แตกต่างจากลุ่มน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน และยังไม่มีการรวมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปฏิบัติหน้าที่ตามเดิมในแต่ละลุ่มน้ำที่รับผิดชอบไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ แต่ในกรณีที่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๖ แล้ว โดยลุ่มน้ำที่กำหนดขึ้นแตกต่างจากลุ่มน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน และยังไม่มีการรวมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่รับผิดชอบในแต่ละลุ่มน้ำที่มีเขตพื้นที่แตกต่างไปจากเขตพื้นที่ลุ่มน้ำที่กำหนดขึ้นใหม่ สิ้นสุดลง และให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำที่กำหนดขึ้นใหม่ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ ทั้งนี้ ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

คณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำที่กำหนดขึ้นใหม่ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตลุ่มน้ำ เป็นกรรมการ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตลุ่มน้ำเลือกกันเองเพื่อเป็นประธานกรรมการ และเป็นรองประธานกรรมการ อีกหนึ่งคน ให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคอีกไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับกับการประชุมและการดำเนินการของคณะกรรมการลุ่มน้ำตามวรรคสามโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๑๓)

(๒) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการคัดเลือกกรรมการผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๑๑ (๕) และยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ประกอบด้วย ๑) นายกรัฐมนตรี เป็น

ประธานกรรมการ ๒) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย จำนวนสี่คน เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง รองประธานกรรมการคนที่สอง รองประธานกรรมการคนที่สาม และรองประธานกรรมการคนที่สี่ ๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) และให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมทรัพยากรน้ำอีกไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (ร่างมาตรา ๑๑๔)

(๓) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้ในวาระเริ่มแรก ให้คำแนะนำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ มาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามพระราชบัญญัตินี้ ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการจัดทำนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำตามมาตรา ๑๗ (๑) หรือแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำตามมาตรา ๓๔ (๑) หรือแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมตามมาตรา ๓๔ (๒) ขึ้นใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๑๕)

(๔) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้เมื่อกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองตามมาตรา ๔๘ หรือกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทสามตามมาตรา ๔๙ ใช้บังคับแล้ว ให้ผู้ใช้น้ำที่เข้าลักษณะของการใช้น้ำประเภทที่สองตามมาตรา ๔๖ (๒) หรือการใช้น้ำประเภทที่สามตามมาตรา ๔๖ (๓) แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลบังคับ และเมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วให้ใช้น้ำต่อไปได้จนกว่าอธิบดีจะมีคำสั่งไม่อนุญาต (ร่างมาตรา ๑๑๖)

(๕) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐบาลเสนอกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรม เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กนช. และสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้องกับการจัดตั้งส่วนราชการดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันและแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขานุการของ กนช. โดยกรมทรัพยากรน้ำ และการปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค กรมทรัพยากรน้ำ ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นการปฏิบัติหน้าที่เพียงชั่วคราว เพื่อรอการเปลี่ยนถ่ายให้ส่วนส่วนราชการที่จะจัดตั้งขึ้นซึ่งมีฐานะเป็นกรม ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมารับภารกิจต่อไป (ร่างมาตรา ๑๑๗)

๒.๑๕ อัตราค่าธรรมเนียม

กำหนดให้ค่าธรรมเนียมสำหรับคำขอต่าง ๆ ใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง ใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สาม ใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการโอนใบอนุญาต เป็นไปตามอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมด้วย

ภาคผนวก ข

รายชื่อกฎหมายลำดับรอง (อนุบัญญัติ) ออกตาม
(ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จำนวน ๓๕ ฉบับ

**รายชื่อกฎหมายลำดับรอง (อนุบัญญัติ) ออกตาม
(ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จำนวน ๓๕ ฉบับ**

๑) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๕ กำหนดค่าธรรมเนียม ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น รวมทั้งออกประกาศ ระเบียบ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๒) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๖ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำสาธารณะแห่งใด

๓) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๗ กำหนดโครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำสาธารณะอันอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่ กนช. ประกาศ ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ เปิดเผยข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลต่อประชาชน จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียก่อนการดำเนินการ รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว

๔) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๘ กำหนดสิทธิใช้หรือเก็บกักน้ำเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภค ในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ และการใช้น้ำตามจารีตประเพณี หรือเพื่อการอื่นได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในกิจกรรมหรือในที่ดินของตน โดยไม่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่บุคคลอื่นซึ่งอาจใช้น้ำนั้น

๕) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๒ การคัดเลือกกรรมการผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ ในคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

๖) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๔ กำหนดกรอบ หลักเกณฑ์ และแนวทางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และกำหนดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำสำหรับกิจการประเภทต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำนำไปพิจารณาในการจัดสรรน้ำ

๗) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๕ กำหนดประเภทของโครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำสาธารณะอันอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง รวมทั้งประกาศกำหนดประเภทของโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำตามมาตรา ๒๐ วรรคสาม

๘) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๙ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ไกล่เกลี่ยและชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๙) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๒๐ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

๑๐) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๒๔ กำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่น ให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และคณะทำงาน

๑๑) พระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๒๖ การกำหนดลุ่มน้ำและแผนที่แสดงแนวเขตลุ่มน้ำแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

๑๒) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๒๙ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๘ (๒) (๓) และ (๔)

๑๓) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๓๕ กำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

๑๔) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๓๕ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำเสนอ กนช.

๑๕) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๓๕ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การเสนอเรื่องร้องทุกข์หรือข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา การยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ตาม ๓๕(๙)

๑๖) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๔๐ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการลุ่มน้ำสาขา ตาม มาตรา๔๐(๑)

๑๗) กฎกระทรวงตามมาตรา ๔๔ กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการ การจัดตั้ง ภารกิจ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรผู้ใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำ

๑๘) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๔๖ ประกอบ มาตรา ๔๗ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้น้ำแต่ละประเภทสำหรับแต่ละลุ่มน้ำ

๑๙) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๔๘ คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต การขอและการออกใบแทนใบอนุญาต รวมทั้งการขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาต การใช้น้ำประเภทที่สอง

๒๐) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๔๙ คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต การขอและการออกใบแทนใบอนุญาต รวมทั้งการขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาต การใช้น้ำประเภทที่สาม

๒๑) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๕๔ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สาม

๒๒) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๕๕ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บ ลดหย่อน หรือยกเว้นค่าใช้น้ำ และอัตราค่าใช้น้ำสำหรับการใช้น้ำประเภทที่สองและการใช้น้ำประเภทที่สาม ในแต่ละลุ่มน้ำ

๒๓) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๕๘ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และควบคุมการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ

๒๔) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๖๐ กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาลงโทษปรับทางปกครอง เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

๒๕) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๖๓ กำหนดหลักเกณฑ์ การใช้จ่ายเงินและการเก็บรักษาเงินค่าใช้น้ำ

๒๖) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๗๑ กำหนดค่าทดแทน ให้ผู้กักเก็บน้ำซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งน้ำที่แบ่งปันน้ำ เพื่อประโยชน์สาธารณะตามคำสั่งของ กนช.

๒๗) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๗๙ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลใด ๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำ

๒๘) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๘๐ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในกรณีที่มีความจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลใด ๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่านที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ

๒๙) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๘๒ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดค่าทดแทนเพื่อจ่ายให้แก่บุคคลในกรณีมีความจำเป็นต้องให้บุคคลใดต้องปฏิบัติตามใด ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ

๓๐) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๘๓ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการนำเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสินหรือธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ และวิธีการในการรับเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหาย

๓๑) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๘๗ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำสาธารณะ

๓๒) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๘๘ กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีเขตติดต่อหรืออาจส่งผลกระทบกับทรัพยากรน้ำสาธารณะ เพื่อมิให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะหรือเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์หรือพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ

๓๓) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๙๐ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข กำหนดค่าทดแทนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นต้องเสียหายหรือขาดประโยชน์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ

๓๔) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๙๔ บัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่

๓๕) กฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๑๒ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ

ภาคผนวก ค

การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะยาว

การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะยาว

การกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระยะยาว

ให้คำนึงถึงทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า (Sustainable Development Goals) ดัชนีชี้วัดความมั่นคงด้านน้ำของ AWDO/ADB (ADB ๒๐๐๗) รวมทั้งนโยบาย มาตรการ เครื่องมือ ที่กำหนดขึ้น เพื่อให้เกิดการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด อาทิเช่น การจัดทำฉลากการวัดร่องรอยการใช้น้ำ หรือ Water Footprint : WF บนผลิตภัณฑ์ นโยบายด้านการแทนคุณระบบนิเวศ(PES) เพื่อนำรายได้จากคน หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากระบบนิเวศมาใช้ในการบำรุงและรักษาระบบนิเวศต่อไป รวมทั้งประเทศ ที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๑) ทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า (Sustainable Development Goals)

เมื่อปี ๒๕๕๘ องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นใหม่ โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกัน เรียกว่าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งจะใช้เป็นทิศทางการพัฒนาดังแต่ ปี ๒๕๕๘ ถึง ปี ๒๕๗๓ ครอบคลุมระยะเวลา ๑๕ ปี ประกอบไปด้วย ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์

- ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

- ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

- สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย

- สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน

- สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน

- สร้างหลักประกันให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่ย่อมเยา เชื่อถือได้ และยั่งยืน

- ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

- สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุม และยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

- ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

- ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน

- สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน

- ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ
- อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ปกป้อง ปันฟู และส่งเสริมการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน การต่อต้านการกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งการเสื่อมโทรมของที่ดิน และ ฟื้นฟูสภาพดิน และหยุดยั้งการสูญเสีย ความหลากหลายทางชีวภาพ
- ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ
- เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

“น้ำ” ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๖ : สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน

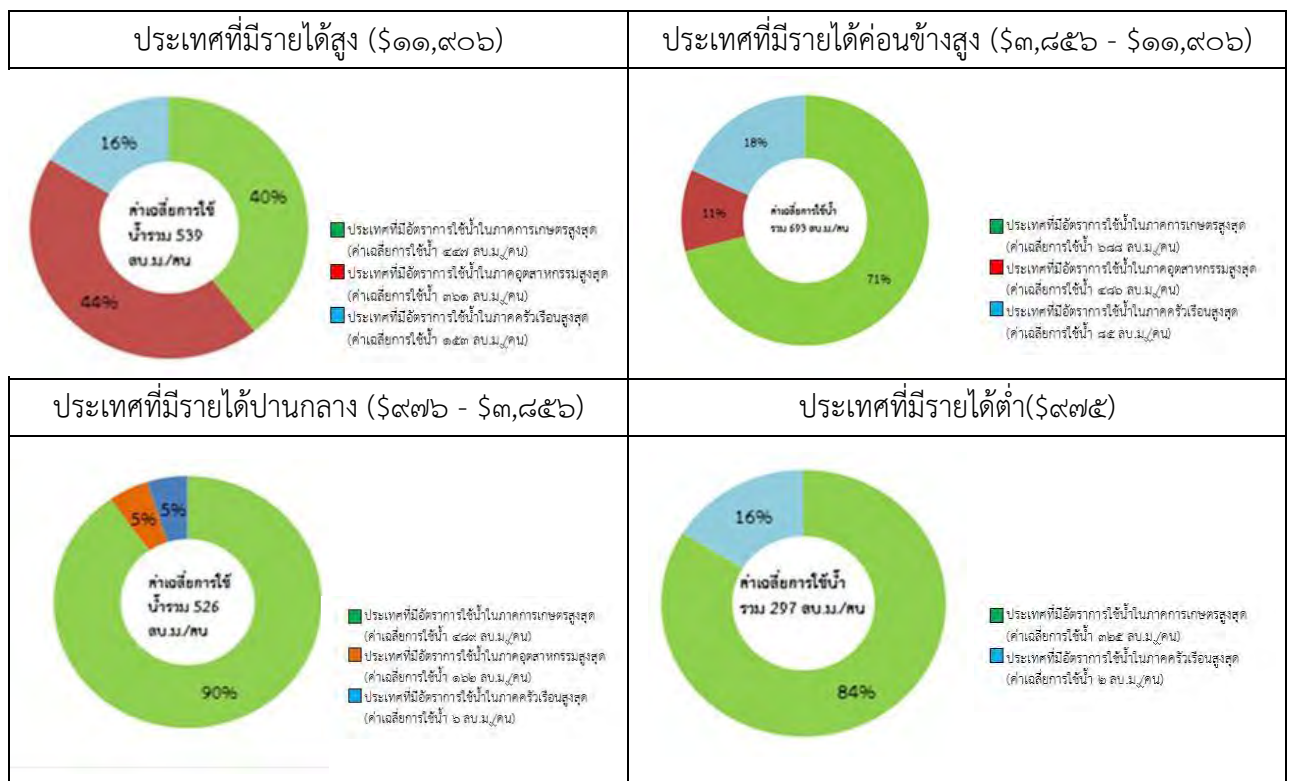
ข้อ	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
๖.๑	บรรลุเป้าหมายการให้ทุกคนเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยและมีราคาที่ย่อมเยาภายในปี ๒๕๗๓	ร้อยละของประชากรที่ใช้บริการน้ำดื่มที่ได้รับการจัดการอย่างปลอดภัย
๖.๒	บรรลุเป้าหมายการให้ทุกคนเข้าถึงสุขอนามัยที่พอเพียงและเป็นธรรม และยุติการขับถ่ายในที่โล่ง โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความต้องการของผู้หญิง เด็กหญิงและกลุ่มที่อยู่ใต้สถานการณ์ที่เปราะบาง ภายในปี ๒๕๗๓	ร้อยละของประชากรที่ใช้บริการสุขอนามัยได้รับการจัดการอย่างปลอดภัย รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการล้างมือด้วยสบู่และน้ำ
๖.๓	ยกระดับคุณภาพน้ำ โดยลดมลพิษ ขจัดการทิ้งขยะและลดการปล่อยสารเคมีและวัสดุอันตราย ลดสัดส่วนน้ำเสียที่ไม่ผ่านกระบวนการลงครึ่งหนึ่ง และเพิ่มการนำกลับมาใช้ใหม่ทั่วโลก ภายในปี ๒๕๗๓	๖.๓.๑ ร้อยละของน้ำเสียได้รับการบำบัดอย่างปลอดภัย ๖.๓.๒ ร้อยละของแหล่งน้ำ (เช่น มหาสมุทร, ทะเล, ทะเลสาบ แม่น้ำ, ธารน้ำ, คลอง หรือ สระน้ำ) ที่มีคุณภาพน้ำโดยรอบที่ดี
๖.๔	เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในทุกภาคส่วน และสร้างหลักประกันว่า จะมีการใช้น้ำและจัดหาน้ำที่ยั่งยืน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และลดจำนวนประชาชนที่ประสบความทุกข์จากการขาดแคลนน้ำ ภายในปี ๒๕๗๓	๖.๔.๑ ร้อยละความเปลี่ยนแปลงของการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในช่วงเวลาที่ผ่านมา ๖.๔.๒ ร้อยละของปริมาณน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ที่ถูกใช้ไปโดยรวม โดยนำความต้องการน้ำของสิ่งแวดล้อมมาพิจารณาร่วมด้วย
๖.๕	ดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวมในทุกๆระดับ รวมถึงผ่านทางความร่วมมือระหว่างเขตแดนตามความเหมาะสม ภายในปี ๒๕๗๓	ระดับการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ
๖.๖	ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ รวมถึงภูเขา ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ แม่น้ำ ชั้นหินอุ้มน้ำ และทะเลสาบ ภายในปี ๒๕๖๓	ร้อยละการเปลี่ยนแปลงในบริบทของระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำทุกระยะเวลา
๖.๘	ขยายความร่วมมือระหว่างประเทศและการสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาในกิจกรรมและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับน้ำและสุขอนามัย ซึ่งรวมถึงด้านการเก็บน้ำ การจัดเก็บ การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการน้ำเสีย เทคโนโลยีการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่	จำนวนความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการในด้านที่เกี่ยวข้องกับน้ำและสุขอนามัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนบูรณาการ การใช้จ่ายของรัฐบาล
๖.๙	สนับสนุนและเพิ่มความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการจัดการน้ำและสุขอนามัย	ร้อยละของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งและวางนโยบาย ปฏิบัติการ และกระบวนการปฏิบัติดำเนินงานเพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในด้านการจัดการน้ำและสุขอนามัย

๒) ความท้าทาย/ประเด็นสำคัญ จากคำขวัญวันน้ำโลก เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙

องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้กำหนดคำขวัญวันน้ำโลก เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ ว่า "Water and Jobs" หรือ "น้ำและการพัฒนาอาชีพ" โดย นายบัน คี มูน เลขาธิการสหประชาชาติ(UN) ได้เรียกร้องให้ประชาคมโลกใช้น้ำอย่างรับผิดชอบ เพื่อให้คนจนและคนรวยได้รับน้ำอย่างเท่าเทียมกัน ในราคาที่หาซื้อได้ สิ่งท้าทายคือ การอนุรักษ์น้ำ รักษาคุณภาพของน้ำ และปริมาณน้ำ รวมทั้งยกระดับความรู้ เรื่องการหมุนเวียนน้ำมาใช้ใหม่ ในกรณีนี้ ได้ผลักดัน "แผนปฏิบัติการ" ในอีก ๒๕ ปีข้างหน้า ให้ทั่วโลกมีน้ำสะอาด ทั่วถึงกิน และทำการเกษตรอย่างทั่วถึงในปี ๒๕๖๘ พร้อมทั้ง ตั้งเป้าเพิ่มการลงทุนในการจัดหา น้ำทั่วโลก ขึ้นเป็นปีละ ๑๘๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

๓) กรอบแนวคิดในการกำหนดดัชนีชี้วัดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้านทรัพยากรน้ำ

ผลจากการศึกษาในระดับโลก พบว่า อัตราการใช้น้ำเฉลี่ย ผลผลิตของการใช้น้ำ และค่าดัชนี ความมั่นคงด้านน้ำ มีความสัมพันธ์กับระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per capita) ของประเทศ (แบ่งเป็น ประเทศที่มีรายได้สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง ต่ำ) ดังนี้

กรอบแนวคิดในการกำหนดดัชนีชี้วัดความมั่นคงด้านน้ำในบริบทของไทย มีการศึกษาหลายฉบับ อาทิเช่น การศึกษาดัชนีชี้วัดความมั่นคงด้านน้ำที่อ้างอิงจากบทความ “ความมั่นคงด้านน้ำกับการพัฒนาเศรษฐกิจ” ของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต คุณธนกุลวงศ์ ซึ่งอ้างอิง AWDO/ ADB (ADB, ๒๐๐๗) มีข้อเสนอเกี่ยวกับ ดัชนีชี้วัดความมั่นคงด้านน้ำ ๕ ด้าน ดังนี้

- ด้านน้ำพื้นฐาน ประกอบด้วย ปริมาณน้ำดิบ น้ำบริโภค น้ำสุขาภิบาล
- ด้านน้ำยังชีพ ประกอบด้วย การใช้น้ำ น้ำเพื่ออาหาร
- ด้านน้ำเพื่อพัฒนา ประกอบด้วย ชลประทาน ประมง อุตสาหกรรม
- ด้านน้ำในอนาคต ประกอบด้วย ฟรุตพริ้นซ์ การเพิ่มของประชากร
- พิบัติภัยด้านน้ำ ประกอบด้วย น้ำท่วม น้ำแล้ง

กรณีของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศอื่นๆพบว่า ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในเรื่องน้ำพื้นฐาน มีศักยภาพต่ำในด้านน้ำยังชีพ น้ำอนาคตและผลิตภาพของการใช้น้ำ ข้อมูลสถานะของความมั่นคงด้านน้ำในด้านต่างๆของไทยเปรียบเทียบกับโลกและอาเซียน แสดงในตาราง

หัวข้อ	องค์ประกอบ	ระดับโลก		ระดับเอเชีย		ระดับอาเซียน		ไทย
		ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	
น้ำพื้นฐาน	๑. ปริมาณน้ำจัดที่หมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่(ลบ.ม./คน)	๒๒,๑๖๗	๗๙	๑๐,๘๕๔	๑๕	๑๙,๒๐๕	๘	๖,๓๘๒
	๒. น้ำบริโภค (ลบ.ม./คน)	๘๔	๔๖	๘๔	๙	๘๕	๓	๙๘
	๓. น้ำเพื่อสุขาภิบาล (ลบ.ม./คน)	๖๗	๑๕	๗๐	๖	๗๑	๒	๙๖
น้ำยังชีพ	๑. ปริมาณการใช้น้ำ (ลบ.ม./คน)	๕๑๑	๑๒	๘๕๒	๙	๕๓๑	๗	๑,๓๙๑
	๒. น้ำบริโภค (ลบ.ม./คน)	๘๔	๔๖	๘๔	๙	๘๕	๓	๙๘
	๓. น้ำเพื่ออาหาร น้ำเกษตร (ลบ.ม./คน)	๓๕๔	๑๕๙	๗๑๒	๗	๔๒๔	๑	๑,๓๒๒
น้ำเพื่อพัฒนา	๑. น้ำเพื่อชลประทาน (%)	๑๙	๔๙	๔๑	๓๐	๑๘	๓	๒๕
	๒. น้ำอุตสาหกรรม (ลบ.ม./คน)	๙๗	๖๘	๖๐	๑๘	๔๙	๔	๓๔
	๓. น้ำพลังงาน (%)	๓๑	๘๙	๒๐	๒๓	๑๔	๖	๔
	๔. น้ำเพื่อประมงน้ำจืด (ลบ.ม./คน)	๓๔๖,๗๒๔	๔	๑,๒๔๑,๓๒๓	๔	๕๘๒,๔๕๘	๒	๑,๓๘๕,๘๐๑
พิบัติภัย	๑. น้ำท่วม (US\$)	๓,๕๔๓,๑๐๘	๓	๘,๖๗๐,๐๙๒	๒	๖,๐๐๒,๘๘๘	๑	๔๑,๐๕๑,๕๙๒
	๒. น้ำแล้ง (US\$)	๑,๒๖๑,๕๓๑	๒๒	๑,๘๘๖,๗๓๐	๕	๒๓๙,๕๑๒	๒	๔๒๔,๓๐๐
น้ำอนาคต	๑. การเพิ่มของประชากร (%)	๑.๓	๑๓๗	๑.๔๓	๓๘	๑.๓๑	๑๐	๐.๔๓
	๒. การเพิ่มของประชากรเมือง (%)	๖๓	๑๔๗	๕๙	๓๐	๕๙	๗	๔๒
	๓. ฟรุตพริ้นซ์ (ลบ.ม./คน)	๑,๓๙๘	๗	๑,๓๐๔	๒	๑,๖๙๗	๒	๒,๒๒๓
ผลิตภาพของการใช้น้ำ	๑. GDP (ล้าน US\$)	๓๔๓,๕๓๐	๒๙	๔๔๕,๗๒๙	๗	๑๕๑,๒๒๔	๒	๓๑๘,๙๐๗
	๒. ผลิตภาพ (US\$/น้ำ ๑ ลบ.ม.)	๘๑	๑๓๒	๔๑๓	๑๓๒	๑๑๗.๓	๖	๓.๖
	๓. ผลิตภาพเกษตร (US\$/น้ำ ๑ ลบ.ม.)	๓๙๒	๑๒๔	๓๓.๘	๑๘	๑๖๒.๕	๗	๐.๓๒
	๔. ผลิตภาพอุตสาหกรรม (US\$/น้ำ ๑ ลบ.ม.)	๑๖๙.๑	๖๓	๖๙.๕	๘	๑๒๑.๖	๔	๕๑.๒

การเพิ่มผลิตภาพการใช้น้ำทั้งในภาพรวม ภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางการค้า เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าทางการเกษตรและมีสัดส่วนแรงงานภาคการเกษตรมากที่สุดของประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนแรงงานภาคการเกษตรของประเทศเดนมาร์ก ฟินแลนด์ เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลียและไทย พบว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนแรงงานภาคการเกษตรต่อแรงงานทั้งหมดมากที่สุดคือ ร้อยละ ๓๘.๒ โดยคิดเป็นมูลค่า GDP ภาคการเกษตรต่อทั้งหมด เพียงร้อยละ ๑๒.๒ (สัดส่วนแรงงานภาคการเกษตรต่อ GDP ทั้งหมดเท่ากับ ๓:๑) ขณะที่ประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านเกษตรอุตสาหกรรมมีสัดส่วนแรงงานภาคการเกษตรต่อ GDP ทั้งหมดเท่ากับ ๒:๑ และ ๑:๑ ดังนั้น ถ้าประเทศไทยสามารถปรับสัดส่วนแรงงานภาคการเกษตรต่อ GDP ทั้งหมด ให้เป็น ๑:๑ โดยการเพิ่มผลิตภาพด้านการเกษตรได้แล้ว จะมีโอกาสที่ประเทศไทยสามารถเพิ่ม GDP ในภาพรวมได้อีกประมาณ ร้อยละ ๑

ประเทศ	สัดส่วนแรงงาน (ภาคการเกษตร/ ทั้งหมด)	GDP (ภาคการเกษตร/ ทั้งหมด)	สัดส่วนแรงงานภาค การเกษตรต่อ GDP ทั้งหมด
เดนมาร์ก	ร้อยละ ๒.๖	ร้อยละ ๑.๓	๒:๑
ฟินแลนด์	ร้อยละ ๔.๔	ร้อยละ ๒.๗	๑.๖:๑
เนเธอร์แลนด์	ร้อยละ ๒.๖	ร้อยละ ๒.๘	๐.๙๒:๑
ออสเตรเลีย	ร้อยละ ๓.๖	ร้อยละ ๓.๗	๐.๙๗:๑
ไทย	ร้อยละ ๓๘.๒	ร้อยละ ๑๒.๒	๓:๑

๔) ร่องรอยการใช้น้ำ (Water Footprint)

ปัจจุบันประเทศต่างๆ เริ่มหันมาให้ความสำคัญในการจัดการทรัพยากรน้ำ โดยพัฒนาเครื่องมือวัดร่องรอยการใช้น้ำหรือ Water Footprint : WF เพื่อเป็นดัชนีวัดปริมาณการใช้น้ำของสินค้าและบริการทั้งทางตรงและทางอ้อม ความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับมาตรการกีดกันทางการค้าด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากหลายประเทศได้มีการดำเนินการด้าน WF ในหลายสินค้าแล้ว

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ระบุว่า หากทั่วโลกยังคงใช้น้ำในอัตราปัจจุบันตามการเพิ่มขึ้นของประชากรทั่วโลกแล้ว ในปี ๒๕๖๗ ซึ่งจะมีประชากรกว่า ๘.๑ พันล้านคน คาดว่าประชากรทั่วโลกขาดแคลนน้ำเฉลี่ย ๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร/คน/ปี โดยไทยถูกจัดเป็น ๑ ใน ๑๐ ของประเทศที่ใช้น้ำมากที่สุด รองจาก อินเดีย จีน สหรัฐอเมริกา ปากีสถาน และญี่ปุ่น โดยน้ำที่นำไปใช้ส่วนใหญ่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อการส่งออกเฉลี่ย ๒,๑๓๑ ลูกบาศก์เมตรต่อคนต่อปี

๕) การแทนคุณระบบนิเวศ (PAYMENT FOR ECOSYSTEM SERVICES: PES)

PES เป็นวิธีการหรือกลุ่มของวิธีการต่างๆ ที่วางอยู่บนหลักการ“ผู้ที่ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย” ซึ่งจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศให้เกิดความยั่งยืน โดยให้ผู้ที่ได้รับบริการจากระบบนิเวศจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ผู้ทำหน้าที่อนุรักษ์ ซึ่งโดยทั่วไปได้แก่ ชุมชน กลไก PES จึงเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกันก็ช่วยสนับสนุนชุมชนหรือเกษตรกรในชนบทให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเชื่อมโยงกับนักลงทุนจากภายนอก นอกจากนั้น PES ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเกิดผลระยะยาวต่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ และนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตด้านต่างๆ เนื่องจาก PES ยังเป็นแนวคิดใหม่สำหรับประเทศไทย คำนิยามที่กำหนดขึ้น อาจมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง

แนวความคิดในการกำหนดให้บุคคลหรือกลุ่มคนที่ดูแลรักษาระบบนิเวศและธรรมชาติควรจะได้รับค่าชดเชยหรือผลตอบแทน และบุคคลหรือกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์จากระบบนิเวศควรจะต้องจ่ายเพื่อแลกเปลี่ยนกับประโยชน์ที่ได้รับ โดยรูปแบบของการชดเชยหรือการให้ผลตอบแทนอาจจะอยู่ในรูปของตัวเงิน การลดหย่อนภาษีหรือค่าธรรมเนียม ความมั่นคงในการถือครองที่ดิน หรือการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนที่ได้ดำเนินการในเรื่องการแทนคุณระบบนิเวศแล้ว ได้แก่ ประเทศเวียดนาม และประเทศอินโดนีเซีย ส่วนประเทศกัมพูชา อยู่ระหว่างการดำเนินการ

๖) แนวทางการบริหารจัดการน้ำที่ประสบผลสำเร็จของประเทศต่างๆ

(๑) ประเทศอิสราเอล

อิสราเอลเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงด้านการบริหารจัดการน้ำตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง แม้มีข้อจำกัดด้านสภาพภูมิประเทศ นโยบายหลักสำคัญ คือ การประหยัดน้ำ การนำน้ำกลับมาผ่านกระบวนการเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำน้ำทะเลมาสกัดเป็นน้ำจืด วิธีการเกษตรของประเทศอิสราเอล ใช้ระบบน้ำหยด หรือ drip irrigation เป็นการนำปุ๋ยผสมกับน้ำ ทำให้ทั้งน้ำและปุ๋ยถูกส่งไปถึงรากของพืชโดยตรง สามารถประหยัดได้ถึง ๑ ใน ๓ รวมทั้งข้อดีของระบบน้ำหยดคือลดการระเหยของน้ำ ลดความต้องการในการใช้ปุ๋ยและสารเคมี และเป็นการควบคุมโรคที่เกิดกับต้นไม้มากขึ้น ทำให้ไม่ค่อยมีวัชพืช สำหรับน้ำที่นำมาใช้ด้านการเกษตรนั้นร้อยละ ๘๕ เป็นน้ำใช้แล้วที่ผ่านกระบวนการคัดกรองสิ่งสกปรกและสารพิษ โดยใช้จุลินทรีย์ ในการย่อยสลายสิ่งต่างๆ นอกจากนี้ กลุ่มองค์กรภาคเอกชนได้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการร่วมมือกับภาครัฐในการ **สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับวิกฤติน้ำ ส่งเสริมการกักเก็บน้ำ และพยายามสร้างจิตสำนึกแก่คนในชาติตั้งแต่เยาว์วัย**

(๒) ประเทศออสเตรเลีย

ออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีความโดดเด่นในการจัดการบริหารภาคเกษตรและการสร้างรากฐานอันแข็งแกร่งในภาคการเกษตร โดยใช้เวลาในการดำเนินการปฏิรูปภาคเกษตรประมาณ ๒๐ ปี จนกลายเป็นมหาอำนาจทางสินค้าเกษตรประเทศหนึ่งของโลก มาตรการสำคัญ อาทิ

- การวางนโยบายภาครัฐอย่างมีวิสัยทัศน์ กำหนดขอบระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาวให้ชัดเจน
- สร้างและพัฒนาจุดเด่นของประเทศ ให้เป็นจุดแข็งและจุดแกร่งของโลก
- สำรวจและทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิประเทศ ภูมิอากาศ แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติของประเทศทั้งหมด ทั้งดิน น้ำ ป่าไม้ แร่ธาตุ
- สร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูงทางการเกษตรเพื่อเพิ่มทั้งคุณภาพและปริมาณในผลผลิตทางการเกษตร
- ปรับโครงสร้างภาคเกษตร โดยการลดแรงงานภาคการเกษตร และเพิ่มแรงงานด้านอุตสาหกรรมและบริการให้มากขึ้น ผ่านการพัฒนาการศึกษาของประชาชนในประเทศ

(๓) ประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์ได้กำหนดกลยุทธ์การอนุรักษ์น้ำ เป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการน้ำ โดย กลยุทธ์การอนุรักษ์น้ำ ประกอบด้วย การสร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชนเห็นคุณค่าของน้ำว่า น้ำมีราคามีต้นทุน ทั้งต้นทุนในการผลิต และต้นทุนในการบำบัดน้ำเสียเพื่อเป็นน้ำที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก

สรุปประเด็นสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์ ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะยาว

เพื่อให้สามารถวัดความสำเร็จของการพัฒนากลไกการปฏิบัติการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำด้านความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ได้อย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และผลสัมฤทธิ์ ของแต่ละด้าน ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนในแต่ละกิจกรรมของแต่ละช่วงของแผนการพัฒนาทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว และเป็นตัวชี้วัดสากลซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในระดับอาเซียน เอเชีย และระดับโลก

ตัวอย่าง: การชี้วัดด้านความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ที่สำคัญและที่ควรกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะยาว

■ **ตัวชี้วัดด้านความมั่นคงด้านน้ำ**

- ด้านครัวเรือน: การเข้าถึงน้ำภาคครัวเรือน
- ด้านเศรษฐกิจ: การเข้าถึงน้ำภาคเกษตรยังชีพ การเข้าถึงน้ำภาคเกษตร การเข้าถึงน้ำภาคอุตสาหกรรมครัวเรือน การเข้าถึงน้ำภาคภาคอุตสาหกรรม และการใช้น้ำเพื่อพลังงาน
- ด้านชุมชนเมือง: การเข้าถึงน้ำภาคการบริการ การเข้าถึงน้ำในชุมชนเมือง
- ด้านสิ่งแวดล้อม: การใช้น้ำเพื่อนิเวศ ปริมาณน้ำท่าเพื่อรักษาระบบนิเวศ พื้นที่ป่าปกคลุม
- ด้านภัยพิบัติ: การลดความเสียหายด้านน้ำท่วม การลดความเสียหายด้านน้ำแล้ง การลดความเสียหายด้านน้ำเสีย และการจัดทำฝังบ่มน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม
- ด้านคลังข้อมูล: การเข้าถึงระบบคลังข้อมูลของประชาชน

■ **ตัวชี้วัดด้านความมั่งคั่งด้านน้ำ**

- ด้านรายได้: GDP
- ด้านผลิตภาพการใช้น้ำ: การใช้น้ำรวม การใช้น้ำภาคการเกษตร การใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม

■ **ตัวชี้วัดด้านความยั่งยืนด้านน้ำ**

- ด้านการมีส่วนร่วม: การมีส่วนร่วมกับค่านิยมเรื่องคุณค่าน้ำ
- ด้านสิ่งแวดล้อม: การจัดทำฉลาก WF การแทนคุณระบบนิเวศ (PES) การนำน้ำเสียมาใช้ใหม่
- ด้านอื่นๆ: การใช้เครื่องมือ SEA และงบประมาณในการวิจัยและพัฒนา (R&D)

การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์ ของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะยาว จะต้องมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ (๒๐ ปี: พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) และให้มีการถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติ ตามช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๙) ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๗๐-๒๕๗๔) ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๗๕-๒๕๗๙) เพื่อให้เป็นกรอบ ในการอนุมัติงบประมาณและแผนงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

ภาคผนวก ง
ตารางระยะเวลาการปฏิรูป

ตารางระยะเวลาการปฏิรูป

กิจกรรม	ระยะที่ ๒ ของการปฏิรูป (พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – เมษายน ๒๕๖๐)																				ระยะที่ ๓ ของ การปฏิรูป (กรกฎาคม ๖๐ เป็นต้นไป)
	๒๕๕๘		๒๕๕๙										๒๕๖๐								
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	
๑. ผลักดันร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ...																					
▪ ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ...																					
▪ ตราพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ...																					
▪ จัดทำกฎหมายลำดับของ (อนุบัญญัติออกตามร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ จำนวน ๓๕ ฉบับ)																					
๒. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน																					
▪ ปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒-๑๕																					
- สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ ๒๕ ลุ่มน้ำและระดับลุ่มน้ำสาขา ๒๕๔ ลุ่มน้ำสาขา																					
▪ การจัดทำผังลุ่มน้ำ/การกำหนด Zoning การใช้ประโยชน์ที่ดิน																					
- การวางผังลุ่มน้ำ ๒๕ ลุ่มน้ำหลัก/ ๒๕๔ ลุ่มน้ำสาขา																					
- การกำหนดเขต Zoning การใช้ประโยชน์ที่ดิน																					
▪ เร่งรัดการพัฒนากล้องข้อมูลทรัพยากรน้ำแห่งชาติ																					
- การบริหารจัดการแผนงานและงบประมาณ																					
- แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ICT																					
- การจัดทำมาตรฐาน/หลักเกณฑ์อ้างอิงทางวิชาการ																					
- การพัฒนาบุคลากรและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง																					
- การพัฒนาแผนอื่นให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผน																					
▪ การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน																					
- การจัดตั้งองค์กรลุ่มน้ำ/เครือข่ายลุ่มน้ำ																					
- สร้างความเข้มแข็ง/ให้องค์ความรู้																					

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เนื่องจากคณะกรรมการได้จัดทำรายงานจำนวน ๒ เรื่อง ผมจะให้ประธานกรรมการแถลงรายงานแต่ละเรื่อง และให้สมาชิกอภิปรายรายงานที่ได้นำเสนอ เมื่ออภิปรายเสร็จแล้วจะให้ที่ประชุมลงมติว่าจะเห็นชอบกับรายงานและร่างพระราชบัญญัติหรือไม่ ตามลำดับ โดยเริ่มจาก เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

ด้วยประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือขออนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลและตอบประเด็นข้อซักถามของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งประธานสภาได้พิจารณาแล้วจึงได้อนุญาตตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ข้อ ๕๘ จำนวน ๓ ท่าน คือ ๑. นายिति กนกทวีฐากร อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ และอดีตผู้ตรวจราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ๒. นายภาดล ถาวรฤชรัตน์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ ๓. นายประยุทธ์ ไกรปราบ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ และวิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ สำนักพัฒนาแหล่งน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ ขอเชิญผู้มีรายชื่อดังกล่าวเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมครับ

(นายिति กนกทวีฐากร อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ นายภาดล ถาวรฤชรัตน์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ และนายประยุทธ์ ไกรปราบ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ เข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เมื่อท่านประธานคณะกรรมการพิจารณาการพร้อมแล้ว ขอเชิญรองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และอดีตสมาชิกวุฒิสภา ขอเชิญครับ

นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน ที่เคารพ ดิฉัน แพทย์หญิงพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ ในโอกาสนี้คณะกรรมการขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ใคร่ขอเสนอการปฏิรูปการขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

ตามที่คณะกรรมการได้นำเสนอแผนการปฏิรูปต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศ ในครั้งนี้เป็นการปฏิรูปซึ่งได้ดำเนินการสืบต่อมาจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยคำนึง ถึงความสำคัญเร่งด่วนและสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปที่เหลืออยู่ การเสนอการปฏิรูปในเรื่องนี้ คือการพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่าง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จะเป็นกลไกที่สำคัญในการปฏิรูปจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งระบบของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และยั่งยืน มีการบูรณาการและส่งเสริม ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งแก้ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเพื่อให้สอดคล้อง กับแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และร่าง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ที่กำหนดไว้ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ด้านอื่น ๆ ใน (๑) ซึ่งระบุไว้ว่า ให้มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มี ประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความ เปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกันไปด้วย ในโอกาสที่จะ นำเสนอรายละเอียดของการขับเคลื่อนการปฏิรูป ดิฉันใคร่ขออนุญาตท่านประธานให้ท่านประธาน อนุกรรมการด้านทรัพยากรธรรมชาติ และรองประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม คือท่านมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษฎ์ และคณะได้เป็น ผู้นำเสนอต่อไปค่ะ ขอขอบคุณค่ะ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษฎี รองประธานกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อดีตปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเชิญครับ

นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษฎี (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิก สปท. ผู้ทรงเกียรติทุกท่าน ดิฉัน นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษฎี ในฐานะประธาน คณะอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในฐานะรองประธาน คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ขอนำเสนอ รายงาน เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ดิฉันขอกราบเรียนว่าเรื่องนี้มีความสำคัญเร่งด่วนที่ สปท. จะต้องดำเนินการสืบต่อจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ หรือ สปช. เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในระยะเวลาที่เหลืออยู่ ในการนำเสนอดิฉันใคร่ขอนำเสนอด้วยสไลด์ (Slide) นะคะ ดิฉันขอในสไลด์ (Slide) ลำดับถัดไปค่ะ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษฎี (กรรมาธิการ) : ดิฉันขออัญเชิญภาพนี้ เพื่อให้ทุกท่านได้ทราบว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราได้ทรงชี้แนะให้เห็นถึงความสำคัญของน้ำ พระองค์ได้พระราชทานพระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๙ ประมาณ ๓๐ ปีมาแล้ว หลักสำคัญว่า ต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้เพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ พระองค์ท่านได้พระราชทานโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของน้ำจำนวนมากมายั่วทุกภูมิภาคและทั่วทั้งประเทศ ทำให้คนไทยได้มีความสุขทั่วทั้งแผ่นดิน ขอพระองค์ทรงพระเจริญค่ะ

ในสไลด์ (Slide) ลำดับถัดไปนะคะ ดิฉันขอกราบเรียนในเรื่องของแผนการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรน้ำธรรมชาติ ซึ่งจะครอบคลุมทั้งในเรื่องของที่ดิน ป่าไม้ ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรทางทะเล จำนวน ๖ เรื่องด้วยกัน โดย ๓ เรื่องเป็นเรื่องที่การขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติที่สำคัญ ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ และเรื่องของการพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สำหรับในเรื่องของทรัพยากรทางทะเลจะเสนอในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติรักษาผลประโยชน์ชาติทางทะเล พ.ศ. อีก ๓ เรื่องที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับในเรื่องของการพัฒนากลไกการบริหารจัดการทั้ง ๓ ด้านนะคะ ซึ่งเรื่องนี้เราได้ดำเนินการต่อเนื่องจากสภาพัฒนาการแห่งชาติ หรือ สปช. ตามวาระปฏิรูปที่ ๒๕ เกี่ยวกับเรื่องของการปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้ง ๖ ประเด็นค่ะ สปช. ได้เคยเสนอไว้ในเรื่องนี้ ๖ ประเด็นด้วยกัน ก็คือการจัดทำร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. การปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่มีอยู่แล้วหรือจะต้องมีเพิ่มเติม การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำและระดับพื้นที่ การจัดทำยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับประเทศและระดับลุ่มน้ำ การบริหารจัดการข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง ยั่งยืน จะเป็นกลไกที่สำคัญในการปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม และมีความยั่งยืน มีการบูรณาการ และที่สำคัญก็คือเรื่องของการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แล้วก็สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งดำเนินการอยู่ขณะนี้ และรวมทั้งแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และที่สำคัญก็สอดคล้องกับในเรื่องของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับที่รอลงมติอยู่ขณะนี้ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของน้ำ โดยได้กำหนดไว้ในหลายหมวด เช่น หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๒ (๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภค บริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น และในหมวดที่ ๑๖ เกี่ยวกับเรื่องของการปฏิรูปประเทศ อยู่ในข้อ ช (๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการในเรื่องของการใช้น้ำทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

สำหรับหัวข้อการนำเสนอดิฉันจะกล่าวถึงในเรื่องของปัญหาและสถานการณ์น้ำปัจจุบัน ปัญหาการบริหารจัดการ ปัญหาทางด้านกฎหมายและองค์กร และที่สำคัญในเรื่องของข้อเสนอของคณะกรรมการชุดนี้จะเสนอใน ๒ ส่วน ก็คือเรื่องของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนค่ะ น้ำเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตแล้วก็ในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยเคยมีการใช้น้ำอย่างไม่จำกัด แต่ในอนาคตน้ำทุกหยาดหยดจะมีคุณค่า ประเทศไทยถึงได้จัดเป็น ๑ ใน ๑๐ ของประเทศที่มีการใช้น้ำมากที่สุด รองจากอินเดีย จีน สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น น้ำที่ใช้ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม แต่ผลิตภาคเกษตรของไทยยังต่ำกว่าประเทศที่ประสบผลสำเร็จด้านเกษตรอุตสาหกรรมอย่างมาก สำหรับในเรื่องของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับน้ำแล้ง ความเสียหายเมื่อปี ๒๕๕๘ มูลค่าในเรื่องของปัญหาน้ำแล้งมากกว่า ๗,๕๐๐ ล้านบาท กระทบประชาชนถึง ๑๑ ล้านคน ทุกหมู่บ้านยังมีระบบประปาไม่ครบทั้งหมดนะค่ะ ขาดอยู่ประมาณร้อยละ ๑๐ พื้นที่เกษตร เรามีพื้นที่เกษตรทั้งหมด ๑๕๐ ล้านไร่ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในภาคชลประทานเพียง ๓๐ ล้านไร่ ที่เหลืออีก ๑๒๐ ล้านไร่เป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน สำหรับในเรื่องของน้ำท่วม ๓๐ ปีที่ผ่านมาเรามีปัญหาเรื่องของน้ำท่วมใหญ่ ๑๓ ครั้ง -----

ท่วมใหญ่แปลว่า ท่วมทุกจังหวัดนะคะ แต่ที่เสียหายที่สุดก็เมื่อปี ๒๕๕๔ มูลค่าความเสียหายในครั้งนั้น ๑.๔๔ ล้านล้านบาท กระทั่งกับประชากรมากกว่า ๑๒ ล้าน ขณะนี้เรายังประสบปัญหาในเรื่องของพื้นที่ที่เสี่ยงน้ำท่วมนะคะ แล้วก็ที่มีความเสี่ยงสูงก็ประมาณ ๑๐ ล้านไร่ สำหรับในเรื่องของคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมในทั้ง ๒๕ กลุ่มน้ำ เรามีคุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรมประมาณ ๙ กลุ่มน้ำ และยังมีเรื่องของปัญหาน้ำเค็มรุกอีก ๘ กลุ่มน้ำ ในส่วนของนโยบายรัฐบาลของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อปี ๒๕๕๗ ในเรื่องของการบริหารจัดการน้ำเน้นให้มีความเป็นเอกภาพในทุกมิติทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และมีการกำหนดกลไกการบริหารจัดการน้ำพร้อมทั้งมีการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในระบบของการบริหารจัดการน้ำและเตือนภัย แต่สิ่งที่ดิฉันคิดว่าคุณน่าจะชื่นชมสำหรับในเรื่องของรัฐบาลนี้นะคะก็คือเรื่องของการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งเป็นแผนระยะยาวในช่วงตั้งแต่ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๙ ซึ่งในอดีตไม่เคยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้ครบทุกมิติ เป้าหมายของยุทธศาสตร์ฉบับนี้ ให้ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนภายใต้การพัฒนาสมดุลและเน้นในเรื่องของการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำนะคะ ซึ่งประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เรื่องของการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ในเรื่องของการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิตทั้งเกษตรและอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เกี่ยวกับเรื่องของน้ำ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เรื่องของการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำเสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน

สำหรับยุทธศาสตร์ที่ ๖ ในเรื่องของการบริหารจัดการ

ในแต่ละยุทธศาสตร์ได้มีการกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัด แล้วก็มีการกำหนดโครงการต่าง ๆ ที่ลงในพื้นที่ โดยเฉพาะในเรื่องของยุทธศาสตร์ที่ ๑ น้ำอุปโภคบริโภค ซึ่งเน้นในเรื่องของการจัดหาน้ำ แหล่งน้ำผิวดิน น้ำบาดาล และการพัฒนาประปาชนบทให้ครบทุกหมู่บ้าน ในยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องของน้ำเพื่อการผลิตทางด้านเกษตรและอุตสาหกรรม

เน้นในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบชลประทาน ซึ่งจะเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ภายในปี ๒๕๖๔ และมีการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน และฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งภายในปี ๒๕๖๙ มีจำนวนมากกว่า ๑๐,๐๐๐ กว่าแห่ง ในยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของน้ำท่วมและอุทกภัย มีการปรับปรุงลำน้ำสายหลักและสาขา มีการพัฒนาพื้นที่รับน้ำนองในลุ่มน้ำ ป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ รวมทั้งในเรื่องของการปรับปรุงผังการใช้ประโยชน์ที่ดินลุ่มน้ำทั้งหมด ๑๕ แห่งนะคะ ในเรื่องของยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพน้ำ เน้นในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย ส่วนในเรื่องของการฟื้นฟูป่าต้นน้ำเสื่อมโทรม ก็ให้มีการเพิ่มพื้นที่ป่าให้ได้อย่างน้อยร้อยละ ๔๐ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ก็ให้มีองค์กรกฎหมายและระบบข้อมูลในการสนับสนุนการตัดสินใจ ขอเรียนว่าในเรื่องนี้เรามีเรื่องของการพัฒนาลังข้อมูลน้ำแห่งชาติอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๖ อย่างไรก็ตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขใน ๒ ประเด็นด้วยกันคะ ก็คือ ๑. ในเรื่องของการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งจะสิ้นสุดปี ๒๕๗๙ แต่ยุทธศาสตร์อันนี้ได้มีกำหนดถึงปี ๒๕๖๙ และอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญก็คือ ในเรื่องของการเร่งรัดให้มีการพัฒนาจัดทำยุทธศาสตร์รายลุ่มน้ำ แล้วก็ลุ่มน้ำสาขา ซึ่งจะต้องมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

สำหรับ สไลด์ (Slide) ต่อไปคงขออนุญาตขำมนะคะว่าในเรื่องของความ ต้องการขณะนี้ รัฐสามารถจัดหาความต้องการให้ได้เพียงพอแค่ประมาณ ๖๗ เปอร์เซ็นต์ แต่ว่าในอนาคตถึงปี ๒๕๗๐ ความต้องการน้ำที่รัฐจะสามารถจัดหาให้ได้ประมาณร้อยละ ๗๑ เรื่องของยุทธศาสตร์ก็คงจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีนะคะ ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาระยะยาวเพื่อให้บรรลุ ประเทศไทยจะมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน -----

เรื่องของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาระยะยาวเพื่อให้บรรลุ ประเทศไทย จะมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาพอเพียง ซึ่งมียุทธศาสตร์ ๖ ด้านด้วยกันค่ะ ยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในเรื่องของความมั่นคง

สไลด์ (Slide) ถัดไปเกี่ยวกับเรื่องของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประชาชน จะมีความมั่นคงของอาหาร พลังงานและน้ำ ส่วนความมั่งคั่งประเทศไทยก็จะขยายตัวของ เศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง สำหรับความยั่งยืนคงเกี่ยวข้องกับ เรื่องของการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมค่ะ ในเรื่องปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ ในเรื่องของยุทธศาสตร์นะคะ ปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดิฉันก็นำเรียนว่า ขณะนี้เรายังมีปัญหาเรื่องขององค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และทำอย่างไรในการที่จะ ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยแผนงานโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ จะต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และโดยเฉพาะในเรื่องของการจัดสรรน้ำ ที่เป็นธรรมและลดข้อขัดแย้งในปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ที่สำคัญก็คือในเรื่องของปัญหา ด้านกฎหมายและองค์กรนะคะ ขณะนี้เรายังขาดกฎหมายกลาง กฎหมายกลางที่เชื่อมโยง ขององค์กรและภารกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำให้เกิดเอกภาพ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จำนวนมาก และมีช่องว่างทางกฎหมาย การบังคับใช้ไม่ได้ผล

สไลด์ (Slide) ถัดไปค่ะ ดิฉันจะชี้ให้เห็นถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ ในปัจจุบัน ซึ่งเกี่ยวข้องมีจำนวนมากกว่า ๓๓ ฉบับ แต่ละฉบับก็มีการดำเนินการในแต่ละด้าน ด้วยกัน อย่างเช่น ชลประทานเรามีพระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๒ พระราชบัญญัติชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ สำหรับในเรื่องของคลองและทางน้ำ เรามี พระราชบัญญัติรักษาคคลองตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๕ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ นอกจากนี้ก็จะมีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย ซึ่งได้มีการกำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ปัญหากฎหมายที่กระจายตัว และบางฉบับมีการประกาศใช้มานานมากกว่า ๑๐๐ ปี แต่ละฉบับ ไม่ครอบคลุมทุกภารกิจทั้งหมด ด้วยเหตุนี้เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องมีการตรากฎหมาย เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำในหลายด้าน ในการดำเนินการ แก้ไขปัญหาดังกล่าวกระทำโดยหลายหน่วยงานตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย หลายฉบับ ทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นเอกภาพและขาดการมีส่วนร่วม

ของประชาชน ดังนั้นจึงสมควรที่จะมีกฎหมายในการที่บูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤต การวางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ ตลอดจนจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และในระดับองค์กรผู้ใช้น้ำ ซึ่งจะสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

วัตถุประสงค์ของการมีร่างกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้เป็นกฎหมายกลางสำหรับในเรื่องของการใช้การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ สิทธิในน้ำ ในเรื่องของการจัดสรรน้ำ การจัดเก็บค่าใช้น้ำ รวมทั้งการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ

ประเด็นที่ ๒ ให้มีองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำสาขาและระดับผู้ใช้น้ำ ภายใต้แนวคิดการกระจายอำนาจไปสู่ชุมชน ในระดับลุ่มน้ำจะมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างแท้จริง รวมทั้งให้มีการกำหนดเรื่องของเกณฑ์การจัดสรรน้ำที่เป็นธรรมและความเหมาะสม กำหนดให้มีมาตรการป้องกันและบรรเทาภาวะวิกฤตน้ำแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ และการกำหนดมาตรการการอนุรักษ์ การพัฒนา ตลอดจนการควบคุมและตรวจตราทรัพยากรน้ำสาธารณะ กำหนดให้มีความรับผิดชอบทางปกครองทางอาญา และความรับผิดชอบทางแพ่งในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีความพยายามในเรื่องของการผลักดันร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. -----

เพื่อให้เป็นกฎหมายกลางมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ๒๐ ปีที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าทำให้เกิดความเป็นเอกภาพในเรื่องของการบริหารจัดการมาแล้วหลายครั้งแต่ไม่ประสบผล เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง สปท. ชุดนี้ได้มีการพิจารณาโดยมีการเปรียบเทียบร่างต่าง ๆ โดยเฉพาะตั้งแต่ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ ซึ่งได้ผ่านถึงขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อปี ๒๕๕๘ ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฉบับประชาชน ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ ฉบับของ สปช. และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ ฉบับที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ปรับปรุง โดยสรุปได้มีการเปรียบเทียบในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ร่าง ที่สำคัญก็คือทุกร่างเห็นตรงกันให้มีกฎหมายกลางในเรื่องของเรื่องนี้ แต่ยังมีประเด็นที่มีความเห็นแตกต่างกัน เนื่องจากว่าในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ สปท. ได้มีการพิจารณาทบทวนปรับปรุงแก้ไขได้มีการศึกษาแล้วก็หาทางออก ปลอดภัยในเรื่องของข้อที่มีความเห็นแตกต่างกัน ๕ เรื่องด้วยกันในเรื่องขององค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดิฉันขอกราบเรียนก่อนนะคะว่าในเรื่องขององค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจะเป็นไปในรูปแบบของคณะกรรมการระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำและระดับลุ่มน้ำสาขา รวมทั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ เราจะมีคณะกรรมการระดับชาติก็คือ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติหรือเรียกชื่อย่อว่า กนช. ซึ่งจะเป็นหน่วยงานหลักในเรื่องของการประสานและดำเนินการร่วมกับหน่วยงานราชการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ แล้วก็ให้เกิดความต่อเนื่องในทุกรัฐบาล สำหรับคณะกรรมการลุ่มน้ำจะเป็นกลไกสำคัญที่ในระดับภูมิภาคและพื้นที่ โดยจะร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องผลักดันแผนและยุทธศาสตร์ในระดับลุ่มน้ำ ในรูปแบบจากล่างขึ้นบน โดยจะต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนให้เป็นที่ยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของภาคประชาชนอย่างแท้จริง

ประเด็นที่มีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องขององค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมี ๓ ส่วนด้วยกันก็คือ ที่มาของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่าควรจะมาจากการสรรหาหรือการแต่งตั้ง แล้วในเรื่องของคณะกรรมการลุ่มน้ำก็จะมีวิธีการเลือกอย่างไร อีกประเด็นหนึ่งก็คือในเรื่องของสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งในเรื่องนี้ก็ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ ครม. เมื่อ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ในเรื่องของคณะกรรมการในระดับชาติ ความจริงแล้ว ณ ขณะนี้มีคำสั่งที่ออกโดยสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๘๕/๒๕๕๘ แล้วก็คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๓/๒๕๕๘ เพื่อที่จะ

ให้โอนสำนักนโยบายบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ จากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ไปเป็น สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ของกรมทรัพยากรน้ำ เนื่องจากองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในรูปแบบนี้จะมี ความสำคัญ จึงเห็นควรที่จะให้มีการตราไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ

สำหรับในเรื่องของการจัดสรรน้ำ ก็คงเกี่ยวกับเรื่องของการกำหนดประเภท ซึ่งยังมีความแตกต่าง จะ ๓ ประเภทหรือจะ ๕ ประเภท แต่ว่าทาง สปท. เองก็ได้มีการ พิจารณาเห็นว่า เห็นควรที่จะมีการกำหนดเป็น ๓ ประเภทนะคะ ในเรื่องของภาวะวิกฤตน้ำ ซึ่งเดิมเสนอให้ กนช. จะต้องคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นคณะบัญชาการ ซึ่งในเรื่องนี้ก็ได้มีการกำหนดบทบัญญัติไว้ในเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะ วิกฤตให้อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของ กนช. ตามมาตรา ๒๒ แล้ว

สำหรับในเรื่องของกองทุนทรัพยากรน้ำ เจตนารมณ์เดิมของ สปช. ที่ให้มีการ จัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำ ก็เพื่อให้มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินการในการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟู ทรัพยากรน้ำแล้วก็เสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนหรือชุมชนในเรื่อง ของดำเนินการเรื่องนี้ แต่เนื่องจากขณะนี้จะต้องมีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหาร กองทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ กรณีที่ยังไม่มีหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคล ก็จะต้องมีการเสนอ คณะรัฐมนตรีก่อน และขณะนี้อยู่ในเรื่องของกระบวนการที่จะต้องมีการพิจารณาทบทวน ในเรื่องของการโครงการภาครัฐด้วยนะคะ -----

แล้วที่สำคัญก็คือว่าหากมีการขอตั้งเป็นลักษณะของกองทุนทรัพยากรน้ำ จะต้องมียารายได้จากการดำเนินการกองทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่เพียงพอ แต่ขณะนี้ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่ารายได้ที่จะได้จากตามร่างพระราชบัญญัตินี้จะเพียงพอแก่การดำเนินงานหรือไม่ ในที่นี้ สปท. จึงเห็นควรให้มีการดำเนินการในรูปแบบของการจัดเก็บจากเงินรายได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของค่าเก็บจากค่าใช้น้ำ ค่าปรับทางปกครอง และค่าปรับทางการพิพากษาก่อน และในระยะต่อไปเมื่อมีหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลระดับกรมแล้วก็จะสามารถจัดตั้งเป็นกองทุนต่อไปได้ ส่วนในเรื่องของบทกำหนดโทษที่ให้เพิ่มในเรื่องของโทษทางปกครองซึ่งก็ได้มีการกำหนดไปเรียบร้อยแล้ว

สำหรับสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรจะประกอบด้วย ๙ หมวด ๑๑๗ มาตรา หมวดทั่วไป มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๕ หมวด ๑ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ หมวด ๒ สิทธิในน้ำ หมวด ๓ องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ หมวด ๔ การจัดสรรน้ำ หมวด ๕ ภาวะวิกฤตน้ำ หมวด ๖ การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ หมวด ๘ ความรับผิดชอบแพ่ง หมวด ๙ บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล ซึ่งมีมาตรา ๑๑๓ ถึงมาตรา ๑๑๗ เนื่องจากมีรายละเอียดของมาตราถึง ๑๑๗ มาตรา ดิฉันขออนุญาตกล่าวโดยสรุปนะคะเป็นรายหมวดนะคะ

ในหมวดทั่วไป ซึ่งจะกำหนดในเรื่องของขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายฉบับนี้จะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ สิทธิในน้ำ การจัดสรรน้ำ การจัดเก็บค่าใช้น้ำ รวมทั้งการบริหารจัดการในภาวะวิกฤต สำหรับในเรื่องของความสัมพันธ์กับกฎหมายอื่น ได้กำหนดไว้กรณีที่กฎหมายใดกำหนดเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่มีประกันความเป็นธรรมก็ให้ดำเนินการไปตามกฎหมายเฉพาะนั้น แต่กรณีที่ยังมีข้อขัดแย้งก็ให้ กนช. เป็นผู้วินิจฉัย

ในหมวด ๑ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ หมวดนี้ได้กำหนดให้รัฐมีอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสาธารณะบนพื้นฐานความยั่งยืนและความสมดุลของระบบนิเวศ ตามมาตรา ๖ แต่ในกรณีที่ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดอันส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและประชาชน ก็ให้เปิดเผยข้อมูล จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แล้วก็สนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว

หมวด ๒ ในเรื่องของสิทธิในน้ำ มี ๓ มาตรา ก็เป็นการวางหลักเกณฑ์ประกันสิทธิของประชาชน ชุมชน ในเรื่องของการใช้น้ำ

ในสไลด์ (Slide) ถัดไปค่ะ หมวดที่เกี่ยวข้องกับหมวด ๓ เกี่ยวกับเรื่องขององค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในหมวดนี้มีรายละเอียดถึง ๓๕ มาตรา แต่ดิฉันขอสรุปในเรื่องของโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ ให้เห็นโดยย่อ นะคะว่าภายใต้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีคณะกรรมการ กนช. ระดับชาติซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเป็นไปตามมาตรา ๑๑ ในเรื่องของระดับของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ซึ่งจะมีองค์ประกอบและมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๔๐ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาเป็นไปตามมาตรา ๔๑ องค์กรผู้ใช้น้ำ มาตราที่เกี่ยวข้องก็คือมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ นอกจากนี้ยังมีคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ แล้วก็สำนักงานคณะกรรมการน้ำแห่งชาติที่ต้องไปปรับตามมาตรา ๒๕ รวมทั้งในเรื่องของสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำในมาตรา ๔๓ ค่ะ

ในหมวดถัดไปค่ะ เรื่องของการจัดสรรน้ำในหมวด ๔ ตามมาตรา ๔๖ ถึงมาตรา ๖๓ ได้กำหนดประเภทของการใช้น้ำสาธารณะเป็น ๓ ประเภท

ประเภทที่ ๑ มีการใช้น้ำในปริมาณเล็กน้อยเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ การอุตสาหกรรมในครัวเรือน การใช้น้ำตามจารีตประเพณี การรักษาระบบนิเวศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและบรรเทาสาธารณภัย น้ำประเภทที่ ๑ นี้จะไม่ต้องขออนุญาต ไม่ต้องเสียค่าใช้น้ำ รัฐมนตรีอาจจะกำหนดเงื่อนไขการใช้น้ำได้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๗ สำหรับในการกำหนดประเภทของการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ

ประเภทที่ ๒ เพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์ เพื่อการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปาและกิจการอื่น ตามมาตรา ๔๖ ต้องได้รับใบอนุญาตโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการลุ่มน้ำที่อยู่ในแหล่งน้ำสาธารณะนั้นตั้งอยู่ ตามมาตรา ๔๘

ประเภทที่ ๓ กิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมากหรืออาจจะก่อให้เกิดผลกระทบข้ามลุ่มน้ำหรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง จะต้องได้รับการอนุญาตโดยความเห็นชอบจาก กนช. ค่ะ ตามมาตรา ๔๙ และในหมวด ๔ เรื่องของการจัดสรรน้ำ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต ค่าธรรมเนียม อัตราการใช้น้ำ การกำหนดมาตรการในเรื่องของการให้หยุดหรือว่าพัก เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดค่าปรับทางปกครอง ในเรื่องของการจัดสรรน้ำที่เกี่ยวกับเรื่องของรายได้ คงกำหนดไว้ในมาตรา ๖๓ ค่ะ ในเรื่องของเงินค่าใช้น้ำ เงินค่ารายได้ที่จะได้จากการเก็บค่าใช้น้ำ เงินค่าปรับ เงินค่าปรับทางปกครอง ค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา รวมทั้งในเรื่องของเงินสนับสนุนจากรัฐบาล และเงินที่มีผู้บริจาคเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำไว้เต็มจำนวน ทั้งนี้ให้กรมทรัพยากรน้ำเก็บรักษาเงินดังกล่าว โดยไม่ต้องนำส่งคืนเป็นรายได้แผ่นดิน แต่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ซึ่งค่าใช้จ่ายก็ควรจะนำไปใช้ในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการดำเนินงานของ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาและองค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งในเรื่องของการศึกษาวิจัย แล้วก็การเสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต่อไปค่ะ

ในหมวด ๕ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของภาวะวิกฤตน้ำ มาตรานี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำซึ่งมี ๒๕ ลุ่มน้ำ จะต้องจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า ซึ่งจะต้องประกอบด้วยแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำแล้ง น้ำท่วม และน้ำเสียค่ะ สำหรับในเรื่องของเขตภาวะวิกฤตน้ำในส่วนที่ ๒ ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าอาจจะเกิดภาวะวิกฤตน้ำอย่างรุนแรงในพื้นที่ใด ให้ กนช. มีหน้าที่และอำนาจในการประกาศกำหนดเขตภาวะวิกฤต กำหนดมาตรการแนวทางการออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อใช้บังคับในภาวะวิกฤตน้ำและพื้นที่ต่อเนื่องเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการหรือควบคุม รวมทั้งเรื่องของการใกล้เคียงวินิจัยชี้ขาดข้อพิพาทเพื่อการป้องกัน แก้ไขและฟื้นฟูภาวะวิกฤตน้ำให้มีประสิทธิภาพและทันการณ์ได้จากเดิมณะคะ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เราจะสามารถ

ดำเนินการในลักษณะที่จะต้องให้เกิดภาวะวิกฤตก่อน แต่ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ถ้าหากว่ากรณีที่มีข้อมูลที่ยังพอชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะวิกฤตก็สามารถเป็นการกำหนดมาตรการที่ป้องกันก่อนได้ค่ะ

ในมาตรา ๕ เกี่ยวกับเรื่องของภาวะวิกฤตน้ำ อันนี้จะแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงที่ระดับของการดำเนินการทั้งคณะกรรมการระดับชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนะคะ ส่วนทางด้านขวามือ ในภาวะวิกฤต ในกรณีที่มีการประกาศเป็นเขตรุนแรงระดับ ๔ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อันนี้ก็จะเห็นเป็นความเชื่อมโยงของโครงสร้างการบริหารจัดการทั้งในภาวะวิกฤตและภาวะปกติค่ะ

ในหมวด ๖ ในเรื่องของ การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นหมวดที่ได้มีการคานึงในเรื่องของการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำ ในกรณีที่ กนช. เห็นว่าพื้นที่ใดเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สมควรสงวนไว้เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสาธารณะให้ กนช. มอบหมายให้รัฐมนตรีประกาศให้เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามที่ กนช. ได้ประกาศกำหนด แล้วรัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงค่ะ

ในหมวด ๗ ที่เกี่ยวกับเรื่องของพนักงานเจ้าหน้าที่ มีทั้งอำนาจหน้าที่ในเรื่องของการดำเนินการตามภาวะวิกฤต ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๗๙ แล้วก็ในภาวะที่เป็นปกติ มาตรา ๘๓ ถึงมาตรา ๘๕ ค่ะ

สำหรับในหมวด ๘ ในเรื่องของความรับผิดชอบทางแพ่ง ก็กำหนดให้มีความรับผิดชอบทางแพ่งกรณีที่เกิดความเสียหายทรัพยากรน้ำสาธารณะค่ะ

ส่วนบทเฉพาะกาลณะคะที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๓ ถึงมาตรา ๑๑๗ ๕ มาตรา สำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ก่อนนะคะ ในวาระเริ่มแรกให้นำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปี ๒๕๕๘ ถึง ๒๕๖๙ มาใช้ในเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการจัดทำนโยบายแผนงานและแผนปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ในมาตรา ๑๑๕ ส่วนในเรื่องของมาตรา ๑๑๗ กรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดตั้งส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ซึ่งเป็นเลขานุการของ กนช. และสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขาตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็เพื่อที่จะให้สอดคล้องกับในเรื่องของข้อบัญญัติที่ปัจจุบันนี้กำหนดไว้ว่าภายใน ๕ ปีให้รัฐบาลชุดต่อไปให้เป็นผู้ดำเนินการต่อไปนะคะ อันนี้เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำคะ

ส่วนที่ ๒ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการพัฒนากลไกการบริหารจัดการน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มี ๔ ประเด็นคะ

เรื่องแรก เรื่องของการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย แล้วก็ในเรื่องของข้อเสนอปฏิรูปอันนี้ก็ขอให้ กนช. ปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกันนะคะ ที่สำคัญก็คือมีการผลักดันให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์แล้วก็แผนปฏิบัติในระดับลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขาคะ

เรื่องที่ ๒ ภายใต้เรื่องของกลไกการบริหารจัดการน้ำ เรื่องของการผลักดันให้มีการจัดทำผังลุ่มน้ำคะ เพราะผังลุ่มน้ำจะเป็นการวางผังแม่บทการพัฒนาในเชิงกายภาพ ซึ่งในเรื่องนี้ขณะนี้ทางกรมโยธาธิการและผังเมืองให้มีการจัดทำการวางผังประเทศ ผังภาค และผังอนุภาคและผังลุ่มน้ำให้สอดคล้องกับการกำหนดเขตลุ่มน้ำอยู่แล้วนะคะ ในทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขา ๒๕๔ ลุ่มน้ำสาขาทั่วประเทศคะ ทั้งนี้เพื่อจะได้กำหนดกรอบในเรื่องของการใช้ที่ดินและพื้นที่เสี่ยง

เรื่องที่ ๓ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการเร่งรัดการพัฒนาลังข้อมูลทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ความจริงแล้วในเรื่องนี้ทาง กนช. ได้มอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร สสนก. เป็นเจ้าภาพหลักในเรื่องของการพัฒนาลังข้อมูล ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการนำเข้าจากข้อมูลเชื่อมโยงจากข้อมูลทุกภาคส่วนทั้งหมดมากกว่า ๓๒ หน่วยงาน ระดับชั้นข้อมูลมี ๓๗๗ รายการ แต่ว่าในเรื่องของแผนการ

บริหารจัดการ อันนี้ก็เป็นข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับเรื่องของการปรับปรุงภายในเท่านั้นนะคะ ทั้งนี้เนื่องจากว่าของคลังข้อมูลน้ำแห่งชาตินี้ ขณะนี้ได้ดำเนินการเป็นไปตามโรดแมป (Road map) แล้ว

ที่สำคัญในเรื่องของประเด็นสุดท้ายที่เรื่องของการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำคะ มีข้อเสนอ ๒ ประเด็นด้วยกัน ก็คือ เรื่องของการเสริมสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน แล้วก็เรื่องของการสนับสนุนองค์กรชุมชน องค์กรลุ่มน้ำและเครือข่ายระหว่างลุ่มน้ำทั้งในและระหว่างประเทศให้มีความเข้มแข็ง โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมกับในเรื่องของเทคโนโลยีคะ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อเสนอในรายงานฉบับนี้ที่สำคัญ

๑. เกิดองค์กรบริหารจัดการรูปแบบใหม่ในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่ ซึ่งจะเป็นกลไกสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกระดับให้มีความเชื่อมโยงโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วนจากภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งการกระจายอำนาจในเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปสู่ระดับพื้นที่เป็นการร่วมคิดร่วมทำ

๒. คือได้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ซึ่งจะเป็นกฎหมายกลางสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ซึ่งจะเป็นการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการในภาพรวมและในอนาคตซึ่งเป็นแผนระยะยาว กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีความเชื่อมโยงกันและพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน วางหลักเกณฑ์มาตรการในเรื่องของการประกันสิทธิพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงน้ำ ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมีหลักเกณฑ์กลไกในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการน้ำ ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทุกลุ่มน้ำของประเทศได้อย่างบูรณาการ และในการมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ นำมาสู่ความยั่งยืนของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศต่อไป -----

ที่สำคัญก็จะมีกระบวนการในเรื่องของการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนปฏิบัติที่มีความชัดเจน และมีการบูรณาการตามลำดับความสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและประชาชน นำไปสู่การแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้เป็นระบบ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากขึ้นโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนค่ะ

ดิฉันขอจบการนำเสนอเพียงเท่านี้และพร้อมที่จะรับฟังข้อคิดเห็นอื่นใดจากทางสภาแห่งนี้ และหวังว่าจะได้รับการสนับสนุนจากท่านสมาชิก สปท. ทุกท่านในการให้ความเห็นชอบกับรายงานฉบับนี้ ในเรื่องของการพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ในครั้งนี้ด้วยค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ ทางกรรมาธิการมีท่านอื่นจะนำเสนออีกไหมครับ ไม่มีนะครับ ต่อไปขอเชิญสมาชิกอภิปรายแสดงความคิดเห็นโดยใช้เวลาย่านละไม่เกิน ๑๐ นาทีนะครับ ขณะนี้มีแจ้งมาทั้งหมด ๓ ท่านด้วยกัน ท่านแรก ท่านสุรินทร์ จิรวิเศษณ์ อดีตเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม อดีตรองปลัดกระทรวงแรงงาน และได้ขออนุญาตที่จะเสนอเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ซึ่งประธานได้อนุญาตแล้วนะครับ ขอเชิญครับ

นายสุรินทร์ จิรวิเศษณ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ เพื่อนสมาชิกที่รักทุกท่าน เรื่องที่ท่านเสนอนี้นะครับปีกใหญ่เหียว มีสาระเยอะมากเลย ผมอ่านแค่ ๓-๔ บรรทัดเริ่มต้นนะ ยังไม่ได้อ่านเนื้อในเลย ผมก็มีความรู้สึกที่ต้องเห็นชอบแล้ว ในหลักการและเหตุผลท่านบอกเลยว่าจะเป็นการบูรณาการ ท่านอ่านเลยนะครับในหน้า ๒๕ ของท่าน บอกเลยว่าจะต้องเป็นการบูรณาการการใช้น้ำของประเทศอย่างยั่งยืน ฟังแล้วมันโดนใจ ในหน้า ๕ อารัมภบทของท่าน ก็บอกเลยว่าปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมในกลุ่มน้ำต่าง ๆ ไม่ต้องพูดในรายละเอียด รวมทั้ง ๑๐ ปีย้อนหลังนี้นะครับ ก็บอกเลยว่ามันเสื่อมโทรมอย่างไร ทีนี้เมื่อเป็นเช่นนี้ผมก็กราบเรียนท่านว่าผมก็สนับสนุน แต่ผมก็มีข้อเสนออยู่พอสมควร ขอสไลด์ (Slide) ครับ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายสุรินทร์ จิรวินิช : อันนี้เป็นเรื่องที่ท่านนำเสนอ ผมก็คิดว่าน้ำคือชีวิต ชีวิตของพืชและสัตว์ขาดน้ำไม่ได้ เมื่อไรที่ขาดน้ำต้องตาย ต้องตาย แต่อาจจะไม่ตายฉับพลัน เหมือนกับขาดอากาศ เพราะฉะนั้นเมื่อน้ำคือชีวิต น้ำจึงเป็นหัวใจของชาติเลย หรือถ้าท่านเถียงผม เถียงได้เลยนะครับ ถ้าน้ำไม่ใช่ว่าหัวใจของชาติท่านเถียงผมได้แม้แต่กรรมาธิการ ผมคิดว่าน้ำเป็นหัวใจของชาติ ซึ่งรัฐบาลปัจจุบันท่านก็ดูแลเรื่องนี้อย่างเร่งรัดและจริงจัง แล้วก็ดูแลมาตลอด รวมทั้งรัฐบาลอื่น ๆ นะครับ แต่อาจจะไม่จริงจังเท่ากับรัฐบาลนี้

ผมกราบเรียนต่อไปครับ นี่เป็นแผนที่ของประเทศ ท่านจะเห็นว่ามันมีลุ่มน้ำภาคเหนือ จะเห็นว่ามันจะไหลลงมาจากเหนือลงมาใต้ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำโขง แม่น้ำชี แม่น้ำมูล ไหลจากตะวันตกไปตะวันออก ที่ผมนำเรื่องนี้มาท่านทราบอยู่แล้ว ประชาชนก็ทราบอยู่แล้ว เด็กประถมก็ทราบอยู่แล้วนะครับ แต่ผมต้องนำเรื่องนี้มาเพราะมันเกี่ยวข้องกับอะไร ปริมาณน้ำฝนที่ตกอยู่ในประเทศไทยนี้ท่านครับ ในแต่ละปีไม่น้อย เยอะมากตามตัวเลขนะครับ มากแล้วเมื่อคิดแต่ละเดือน แต่ละปี แต่ละภาคแล้วจำนวนมหาศาล คิดเอาง่าย ๆ ว่าจะตกกี่มิลลิเมตรก็ตาม จะว่าฝนเมื่อวานนี้ตก ๑๐๐ มิลลิเมตร น้ำท่วมเป็นฝนร้อยปีพันปีแล้วแต่จะพูดกันในสื่อมวลชน ที่นี้เมื่อคิดเป็นปริมาณน้ำลูกบาศก์เมตรแล้วนี้ เรามีน้ำที่ฝนตกมา ๗๔๕,๐๘๕.๖๖ ลูกบาศก์เมตรต่อปี ต่อปีนะครับ ถ้าไม่มีการซึมหรือไหลลงทะเลท่วมประเทศไทยแน่นอนถึงจังหวัดสระบุรีเลยนะครับ -----

ทีนี้ถามว่า แล้วเราเก็บกักน้ำได้เท่าไร แค่ ๗๓,๔๓๗.๒๔ ลูกบาศก์เมตรเท่านั้น คือเก็บได้ ๓๐ เพอร์เซ็นต์ เหลืออีก ๖๗๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ไหลลงทะเล เห็นไหมครับ ทำให้มันแล้ง แล้งอยู่ขณะนี้ครับ ทีนี้มาดูว่าเราเก็บกักตามเขื่อนเท่าไร ท่านดูเลยตัวเลข เขื่อนภูมิพล นะครับ ๑๓,๔๖๒ ลูกบาศก์เมตร เล็กสุดเขื่อนจุฬาภรณ์ อยู่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ๑๖๔ ลูกบาศก์เมตร รวมทั้งประเทศแล้ว ๗๐,๔๑๘ ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนเรามีเท่านี้ นะครับ แล้วถามว่าแล้วผมจะเสนออะไร อันนี้เป็นออเดิร์ฟ (Hoes d'oeuver) เมื่อปริมาณ น้ำฝนเก็บได้น้อยขนาดนี้ เราก็จำเป็นต้องอาศัยให้ประชาชนช่วยเหลือตัวเอง ช่วยเหลือ ตัวเองก็คือว่า จะมีสักกี่ครอบครัวที่มันอยู่ใกล้แม่น้ำ ผมยืนยันได้ ท่านรองประธานก็เป็น ท่านปลัดดูแลเรื่องนี้มา จำนวนประชาชนที่อยู่ตามลุ่มน้ำ หมายถึงอยู่ริมแม่น้ำ มีไม่มากนัก น้อยมาก ไม่ถึง ๑๐ เพอร์เซ็นต์ของประชากรของประเทศ นอกนั้นอยู่ในท้องถิ่นที่ล้นแต่ กันดาร และไม่มีแหล่งน้ำ เพราะฉะนั้นแหล่งน้ำที่เราจะใช้ก็คือแหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำใต้ดิน คืออะไร ท่านเห็นภาพไหมครับ

ภาพต่อไปครับ สไลด์ (Slide) ต่อไปครับ อันนี้ผมอธิบายนิดหนึ่ง เขื่อนนี้ นะครับ ใหญ่ ๆ ๒ ประเภทใหญ่ ๆ กรมชลประทานประท้วงได้นะครับ เขื่อนแรกที่เรามีเขื่อน ภูมิพล ที่จังหวัดตาก เขื่อนนี้เป็นเขื่อนประเภทคอนกรีต นับตั้งแต่ลูกบาศก์เมตรแรกจนถึง ลูกบาศก์เมตรสุดท้ายที่เททับลงไปต้องไม่ขาดตอนจากกันเลย ถ้าขาดตอนเมื่อไร มันจะซึม และรั่ว ก็ต้องขอบคุณนะครับ หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ใครต่อใครในอดีตที่ช่วยดูแลเรื่องนี้ จนเรามีเขื่อนนะครับ แล้วเขื่อนอีกประเภทหนึ่ง เขื่อนดิน นี่เขื่อนดินที่ยาวเกือบที่เรียกว่า ที่สุด เป็นเขื่อนพระราชทาน พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช อยู่ที่กั้นลำน้ำป่าสักคาคระหว่างอำเภอพัฒนานิคมและอำเภอ ผมจำไม่ได้ อีกอำเภอหนึ่งครับ ตรงข้ามกันนี้ครับ ของจังหวัดสระบุรี กับอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี กั้นลำน้ำป่าสัก อำเภอวังม่วง นี้ออกแล้วครับ อำเภอวังม่วง อันนี้เป็นเขื่อนที่กักเก็บน้ำ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้้น้อยมาก อย่างที่ผมบอกแล้ว เราจึงต้องอาศัยแหล่งน้ำใต้ดิน เชิญครับ อันนี้เครื่องมือ ที่ผมเอามา อันนี้ไม่ใช่เครื่องมือที่ผมเอามาให้เด็กเล่นนะครับ ผมถ่ายภาพ สปท. เมื่อเข้านี้ นี่เครื่องมือการตรวจหาแหล่งน้ำใต้ดิน ถามว่า แล้วทำได้จริงไหม เขาทดลองกันหลายปีแล้ว แต่ไม่มีใครรู้ แล้วผมก็ทดลองแล้ว มันจริงครับ มันจริง เอาหลอดทองแดงมายาวประมาณ ๑ เมตร และหักงอสวมเข้ากับกระบอกไม้เล็ก ๆ แล้วก็เดินไปในพื้นที่ที่ดินของท่าน เมื่อไร ก็ตามที่ไหนมีแหล่งน้ำ ข้างล่างมีความชื้น เส้นโลหะนี้ก็คือ ทองแดง มันจะขึ้นเป็นกากบาท

ถามว่าเป็นกากบาทอย่างไร คือมันมี เขาเรียกอะไร กระแสไฟฟ้าสถิต เมื่อมันมีกระแสไฟฟ้าสถิต เนื่องจากมันมีความชื้น มันจะเข้าเป็นกากบาทอย่างนี้ ท่านก็เอาไม้ไปปัก ก็เดินได้ทั่วเลย ท่านจะมี ๒๕ ไร่ ๓๐ ไร่ เดินให้ทั่วแล้วก็จะรู้ว่าแหล่งน้ำมันมาอย่างไร ท่านวางลงไป ๔๕ องศา แล้วขีดเป็น ๑ นิ้ว ๆ มานะครับ แล้วท่านงออย่างนี้ ถ้ามันคาบกันเท่าไร สมมุติมันปลายก็จะรู้เลยว่าแหล่งน้ำมันต้นก็สิบเมตรนะครับ อันนี้เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ได้ ราคาถูก ผมไปซื้อลวดเส้นละ ๑๐ บาท กระบอกฟรี เจ้าหน้าที่ของทางราชการ อันนี้เป็นรูปจริงที่ถ่ายจริง -----

เขาก็ไปตรวจสอบแบบนี้โดยที่ไม่ใช้เทคโนโลยีระบบเอ็กโค (Echo) ถ้าเอ็กโค (Echo) มันก็จะใช้คลื่นเจาะลงไปในชั้นใต้ดิน ถ้าเป็นหินก็จะสะท้อนมาเร็ว ถ้าเป็นน้ำมันก็จะสะท้อนน้อย แล้วก็รู้ว่าลึกเท่าไร อันนั้นแพง แต่ถ้าใช้อันนี้ก็ไม่มีผิดหวัง ผมยืนยันถ้าท่านมีสวนนะครับ แต่โบราณเขาใช้อะไรรู้ไหมครับ โบราณเก่า ๆ เลย์รูนคุณพ่อ คุณแม่ ปู่ ย่า ตา ยายของผม เขาใช้ใบทองสอดไปวางไว้ที่พื้นดิน พื้นดินต้องแห้งนะครับ หมายถึงว่าฤดูแล้ง แล้วไปเปิดดูตอนเช้า ถ้าเมื่อไรมีเหงื่อเยอะ ๆ มีหยดน้ำเยอะแสดงว่าตรงนั้นข้างล่างมีแหล่งน้ำ และที่บ้านของผมนะครับใกล้ ๆ เชื้อนป่าสัก ก่อนที่จะมีเชื้อนป่าสักนะครับ เพราะเราไปอยู่ที่นั่นมา ๕๐ ปีแล้ว เราก็จาะเจอแบบนี้เลย เจอแบบนี้เลยนะครับ ผมกราบเรียนว่าอันนี้เป็นเทคโนโลยีที่ชาวบ้านไทยทำและใช้ได้ดีครับ เดียวถ้าใครมีสวนนะครับและไม่มีเด็ยมาขอผมไปเลยนะครับ เหมือนเมลอนคราวที่แล้ว พอออกจากห้องคนก็ขอไปนะครับ อันนี้เป็นรูป ชาวบ้านเขาทำ เดียวย้อนไปอีกอันหนึ่งครับ นี่ชาวบ้านเขาก็ทำนะครับ แล้วก็ได้ผล แล้วเขาก็เจาะเขา खुดกันเอง แต่ถ้าลึก ๆ ท่านต้องใช้เครื่องเจาะบ่อน้ำบาดาล

ต่อไปครับ ภาพต่อไปครับ อันนี้เป็นภาพที่ผมประทับใจมาก ไปค้นหาเจอภาพเดี่ยวนี่ท่านจะเห็นเลยว่าแหล่งน้ำบนดิน ผิวดิน ที่เขียนไว้ข้างบน มีสภาพเป็นอย่างไร แหล่งน้ำใต้ดิน ใต้ดินกับน้ำบาดาลไม่เหมือนกันนะครับ ท่านครับ ขออนุญาตอีกนิดเดียวครับ น้ำใต้ดินนี่นะครับมันจะลึกไม่เกิน ๕๐ เมตร แต่ถ้าน้ำบาดาลจะลึกลงไป เพราะฉะนั้นท่านจะใช้น้ำผิวดิน น้ำใต้ดิน หรือน้ำบาดาล เทคโนโลยีเหมือนกัน การหาไม่เหมือนกันนะครับ

ต่อไปครับ นี่ข้อเสนอของผมครับ ผมอยากจะฝากท่านกรรมาธิการ ท่านจะเขียนไว้ที่ไหนก็ตาม หรือคอมเมนต์ (Comment) ไปนิดหน่อยก็ตามนะครับว่าประเทศต้องมีการทำแผนที่น้ำ เขาเรียกว่าวอเตอร์กริด (Water Grid) นะครับ ทั้งประเทศต้องมี ๒. ประเทศจะต้องมีแก้มลิงทั่วประเทศ ๓. ประชาชนต้องรู้จักหาแหล่งน้ำใต้ดินอย่างที่ผมบอกแล้ว ไม่ใช่ใครก็ต้องไปหากรมน้ำบาดาล ร้อยแปดจีปาละต้องพึ่งรัฐอย่างเดียว ประชาชนก็ทำได้ นะครับ ๔. ให้ความรู้กับประชาชนให้ช่วยตัวเองได้ตั้งแต่การใช้น้ำอย่างประหยัด ถ้าประชาชนไม่ใช้น้ำอย่างประหยัด เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัตินี้ต้องติดคุกกันเยอะนะครับ เพราะท่านมีโทษ เดียวผมขออนุญาตพูดอีกนิดหนึ่งเรื่องโทษของท่านนี่รุนแรงนะครับ พระราชบัญญัติฉบับนี้มีโทษจำคุกถึง ๓ ปีนะครับ ต้องบรรจุอยู่ในระบบการศึกษาของนักเรียนเลย ให้ติดอยู่ในนิสสัยว่าต้องใช้น้ำประหยัด ไม่ใช่เปิดก๊อกล้างมือ ต้องใช้ขัน ต้องใช้ถ้วยนะครับ ๕. รัฐบาลจะต้องมีแผนการผลิตน้ำด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ

ครบวงจร และจะต้องสอนให้ประชาชน โดยเฉพาะเกษตรกรให้ใช้น้ำเป็น ไม่ใช่ใช้น้ำได้
เกิดมาก็ใช้น้ำได้แล้วนะครับ ใช้น้ำเป็นคือใช้น้ำอย่างถูกต้อง ไม่ทำให้น้ำเสีย อย่าใช้น้ำเยอะ
ใช้น้ำเป็นนะครับ

ที่นี้สไลด์ (Slide) ของผมนี้จะจบด้วยว่าชีวิตนี้มีหวัง มีความหวังเมื่อมีน้ำ
ถ้าท่านไม่เชื่อว่าสิ่งที่ผมเขียนนี้จริงนะครับ ท่านก็เถียงผมได้ว่าชีวิตนี้มีหวังเมื่อมีน้ำ
ถ้าท่านกลับไปไม่มีน้ำอาบ ดูลิท่านจะหวังได้ไหม ก็จะลำบากนะครับ ที่นี้ในเรื่องของท่าน
นัดหนึ่งเมื่อก็ออเดิร์ฟ (Hors D'oeuvres) ออเดิร์ฟ (Hors D'oeuvres) เรื่องของท่านเลย
ท่านร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มาดีมาก

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : ท่านช่วยกรุณาสรุปครับ

นายสุรินทร์ จิรวินิช : แต่ผมมองว่าเป็นพระราชบัญญัติที่ให้โทษเยอะนะ
ประชาชนที่ไม่รู้ใช้น้ำนี้ะครับ ดิดคูกนะครับ แต่เริ่มต้นจากอย่างนี้เสียก่อนเลยว่า
ท่านมีกรรมการนะ กรรมการของท่านนี้ โอ้โฮ เพียบ เพียบมากเลยครับ และผมคิดว่า
กรรมการของท่าน ถ้าถามผม ผมคิดอาจจะต้องปรับปรุงสักเล็กน้อย กรรมการของท่าน
ให้ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน อันนี้ผมเสนอ ท่านเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ไม่เป็นไร
ท่านมีกรรมการอยู่หลายประเภท รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับ
มอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรี โอ้โฮ เยอะแยะ รวมเบ็ดเสร็จที่เป็นราชการงานเมืองนี้ะ
ตั้งแต่ท่านนายกรัฐมนตรีจนถึงอธิบดีที่เป็นเลขานุการ ที่เป็นกรรมการ ๑๔ ท่าน ๑๔ ท่าน
นะครับ ห้องประชุมก็ใหญ่ นะครับ ต่อไปนี้ท่านมีกรรมการ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : ท่านสุรินทร์ครับ ช่วยกรุณาสรุปนะครับ

นายสุรินทร์ จิรวินิช : ขออนุญาตอีกนิดเดียวครับ อันนี้สำคัญนะครับ ถ้าไม่ได้พูดนี้ท่านอาจจะเข้านรกเข้าพงและประชาชนติดคุก ผมบอกกราบเรียนท่านเลยว่า ถ้าท่านทำอย่างนี้ประชาชนจะติดคุกเยอะ แล้วผมกล้าให้เขียนไว้อย่างนี้เลยนะครับ ว่านายสุรินทร์พูดอย่างนั้น ท่านมีกรรมการจากผู้แทนประชาชน ๖ คน จากกลุ่มน้ำต่าง ๆ แล้วก็ผู้ทรงคุณวุฒิที่จะตั้งโดย ครม. ๖ คน คำถามผมก็คือว่า มันน้อยไปหน่อยไหมนะครับ เอา ๒ อย่างนี้บวกกัน ๑๒ แต่ท่านมี ๑๔ ผมคิดว่าการใช้น้ำไม่ใช่รัฐบาลใช้ ไม่ใช่ราชการใช้ ไม่ใช่รัฐบาล ประชาชนใช้ต้องฟังเสียงครับ ผมเสนอมันมี ๕ ภาคของประเทศไทย ท่านขอภาคละ ๒ คนได้ไหมจากประชาชน ในข้อ (๕) ต่อไปผมพูดเรื่องโทษของท่านหน่อยที่ผมเป็นห่วงเป็นใย เอามาตราที่สำคัญที่สุดก็คือว่าถ้าใครใช้น้ำนี้ละครับ ของท่านไม่รู้โอ้โหโอ้เห่นะครับ แล้วเขาเรียกอะไร อปท. อบต. ไปออกกฎระเบียบว่าอันนี้ใช้ไม่ได้ ประชาชนไปใช้นะครับ ตามมาตรา ๑๐๒ กับมาตรา ๙๘ ติดคุกจำคุกหนึ่งปี จำคุกสามปี แต่ที่แย่ที่สุดก็คือมาตรา ๑๐๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกหนึ่งถึงสามปี ปรับตั้งแต่หนึ่งแสนถึงสามแสนบาท อันนี้ก็คือว่าถ้าท่านใช้น้ำจำนวนมาก โดยเฉพาะน้ำเพื่อการเกษตร หรือน้ำอุตสาหกรรม แล้วท่านไม่ได้ขออนุญาตอธิบดี โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ท่านติดคุก แล้วมาตรานี้ของมาตรา ๑๐๓ ท่านต้องระมัดระวังว่าจะกระทบต่อการลงทุนภาคอุตสาหกรรมหรือไม่ เขาใช้น้ำเยอะแล้วจะต้องขออย่างไร วิธีการก็อยากจะให้ท่านประชาสัมพันธ์ว่าการมีโทษนี้ดี แต่การมีโทษหนัก ๆ ก็อันตรายต่อการพัฒนาประเทศ แล้วจะทำให้ประชาชนที่ไม่เข้าใจ แล้วท่านจะอ้างบอกว่าเมื่อประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว ระเบียบแล้ว ประชาชนต้องรู้ มันเป็นตัวหนังสือ แต่จริงหรือไม่ ถ้าท่านมีญาติพี่น้องอยู่จังหวัดชายแดนคงลำบาก ขอรบกวนเรียนท่านด้วยความเคารพว่า ต้องขอประทานโทษว่าต้องใช้เวลามากนิดหนึ่งก็คือว่า เรื่องโทษขอให้ท่านไปพิจารณาให้รอบคอบอีกครั้งหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามจะมีขั้นตอนอีกหลายขั้น ก็กราบเรียนไว้ว่าร่างพระราชบัญญัติเรื่องนี้ของท่านมีประโยชน์เยอะมาก แต่ก็ติติงท่านไว้นิดหน่อยเพื่อเป็นกษัยยาให้ท่านไปคิดต่อ ก็ด้วยความเคารพครับท่านประธาน และเพื่อนสมาชิกที่รักครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ ท่านต่อไปขอเชิญท่านครุจิต นาครทรรพ ประธานกรรมาธิการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน อดีตปลัดกระทรวงพลังงาน และอดีตสมาชิก สภาปฏิรูปแห่งชาติ ขอเชิญครับ

นายคุรุจิต นาครทรรพ : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ กระผม คุรุจิต นาครทรรพ ท่านประธานครับ ผมขอขอบพระคุณคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ที่ได้เสนอรายงานเรื่องการพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. มาในวันนี้ ผมอ่านด้วยความรวดเร็วครับ เพิ่งจะกลับมาจากต่างประเทศเมื่อเช้า แต่ก็สนใจเรื่องนี้เป็นพิเศษก็อยากจะให้ข้อสังเกตไว้สัก ๓-๔ ข้อ ประการแรก ก็สนับสนุนเรื่องเสนอเรื่องนี้มา ถือเป็นเรื่องแรกของทรัพยากรธรรมชาติ สมศักดิ์ศรีนะครับ คือเสนอเรื่องใหญ่มาเลย ก็ให้คะแนนความตั้งใจ เอ (A) เลยนะครับ คะแนนการออกแบบคอนเซปชวล (Conceptual) ให้สักปี (B) แต่กลไกที่เสนอมายังไม่ค่อยมั่นใจก็ให้สักซี (C) ส่วนการอิมพลีเมนต์ (Implement) นี้คงยังไม่กล้าให้คะแนนนะครับ

เรื่องแรกที่ผมอยากจะเน้นก็คือว่าการแก้ปัญหาการจัดสรรทรัพยากรน้ำ เพื่อไม่ให้ประชาชนในประเทศทะเลาะกัน ไม่ว่าจะเป็นหว่างต้นน้ำ ปลายน้ำ ระหว่างภาคเกษตร กับภาคอุตสาหกรรมหรือคนเมืองกับคนชนบทในที่สุดแล้วมันต้องพึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและตรง และเห็นตรงกันว่าข้อมูลเป็นอย่างนี้จริง เพราะฉะนั้นการออกแบบใน พ.ร.บ. เอาผู้แทนมีส่วนได้เสียมานั่งรวมกันมันอาจจะไม่ได้แก้ปัญหาก็ได้ถ้ามันไม่มีข้อมูลที่ถูกต้อง แล้วคนก็ตั้งธงมาแล้วว่าฉันจะต้องการแบบนี้

เรื่องที่ ๒ ก็คือผมก็ไปร่วมสัมมนาครั้งหนึ่งเมื่อสัก ๑๐ ปีมาแล้วที่ประเทศฝรั่งเศส จัดโดยกระทรวงกลาโหมฝรั่งเศสเขาสัมมนาเรื่องพลังงานกับน้ำ ทรัพยากรน้ำ แล้วจำได้ว่าเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วเรามองปัญหาน้ำนี้เป็นปัญหาระดับโลก เพราะประชากรของโลกมี ๗,๐๐๐ ล้านคนแล้ว และในอีก ๒๐ ปี ๓๐ ปีข้างหน้าก็จะมี ๙,๐๐๐ ล้านคน เพราะฉะนั้นคนจะต้องแย่งทรัพยากรแล้วก็แย่งกันใช้น้ำนะครับ เราก็จำได้เพื่อการมีชีวิตอยู่ คนต้องดื่มน้ำอย่างน้อย ๕ ถึง ๗ แก้วต่อวัน คน ๙,๐๐๐ ล้านคน ต้องดื่มน้ำสักเท่าไร แล้วก็ปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Nino) อะไรนี่ ฝนฟ้าก็ไม่ตกต้องตามฤดูกาล ตกผิดที่ เกิดภัยแล้งปีนี้ เกิดน้ำท่วมปีโน้น เพราะฉะนั้นปัญหานี้ปัญหามันก็จะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ นะครับ ที่นี้องค์ประกอบกลไกที่เสนอหรือแนวความคิดที่เสนอใน พ.ร.บ. นี้ ที่ออกมานี้เป็นเจตนารมณ์ที่ดินะผมก็เห็นด้วย แต่ต้องยอมรับว่าสถานการณ์ในอนาคต เราก็พรีดิกต์ (Predict) ไม่ได้แล้วก็วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีก็จะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหา มันก็ต้องมีการลองผิดลองถูก แต่การเขียนกฎหมายที่แบบตีกรอบแล้วก็รีจิด (Regid) เกินไปนี่มันอาจจะทำให้แก้ปัญหาลำบากได้ เพราะฉะนั้นควรจะมียกลไกที่ผ่อนสั้น ผ่อนยาวว่าถ้าไปทางนี้ไม่ถูกทางให้ถอยกลับมาและไปทางนี้ได้ไหม ขณะเดียวกันการใช้หน่วยราชการเป็นตัวนำคิด บางทีก็จะหน่วยใครหน่วยมัน ท่านก็ทราบดีตามแผนภูมิที่เสนอว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านน้ำของประเทศไทยมีตั้งหลายหน่วย มี พ.ร.บ. ผมก็ตกใจ เมื่อสักครู่นี้เพิ่งเห็นมีตั้ง ๓๐ ฉบับนะครับ เพราะฉะนั้นเรื่องของชลประทาน ใช้น้ำเพื่อการเกษตร เรื่องของการใช้น้ำเพื่ออุตสาหกรรม เรื่องการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค เรื่องการใช้น้ำเพื่อการประมงเลี้ยงปลาในกระชัง เหล่านี้มันก็ต้องใช้น้ำทั้งนั้น ยังไม่รวมการเดินเรือ ซึ่งผมว่าอันนี้เป็นเรื่องปลีกย่อย เราควรจะออกแบบ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำนี้เพื่อการจัดสรรน้ำระหว่างคนเมือง คนชนบท ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมที่ต้องใช้น้ำเยอะนะครับ แล้วก็ผมก็ชื่นชมก็คือว่า พ.ร.บ. นี้ออกแบบ พยายามเขียนซ่อน ๆ มานะครับ ผมว่าน่าจะกลักว่านี้ ก็คือว่าให้มีการเก็บค่าใช้น้ำ พวกเราท่านที่นั่งอยู่ที่สภานี้เสียค่าน้ำทั้งนั้น เราเป็นผู้ใช้น้ำประปา แต่นั่นมันเป็นเสียงส่วนน้อยนิด ต่อไปนี้ภาคต่าง ๆ นี่ต้องรู้ว่าน้ำมีคุณค่า การที่ได้ใช้น้ำฟรีนี่มันจะไม่รู้จักค่าน้ำมีคุณค่าเลย ผมก็อ่านดูเร็ว ๆ นี่ก็เพราะว่าในมาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ หรืออะไรนี้มีเรื่องของ การเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตผู้ใช้น้ำประเภท ๒ คือ เกษตร อุตสาหกรรม และประเภท ๓ คือกิจการขนาดใหญ่ซึ่งก็ไม่ว่าอะไร แต่ค่าธรรมเนียมนี้ ๑๐,๐๐๐ บาทกับ ๕๐,๐๐๐ บาทเท่านั้น จ่ายทีเดียวแล้วก็ใช้ได้เลย ก็ควรจะออกแบบ

เหมือนกับน้ำบาดาลก็ใช้ตามลูกบาศก์เมตร แล้วก็ควรจะออกแบบว่าคณะกรรมการนี้ กนช.ของท่านมีอำนาจที่จะเก็บหรืองด หรือลด หรือยกเว้น และเก็บไม่เท่ากันระหว่างผู้ใช้บางประเภทเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและยุติธรรมในการจัดสรรน้ำ เกษตรกรควรจะได้ในอัตราที่ถูกหน่อย อุตสาหกรรมแพงหน่อย อะไรเหล่านี้เห็นด้วย แต่ทุกคนต้องจ่ายค่าน้ำเมื่อทุกคนจ่ายจะรู้สึกว่ายี่สิบห้าบาทนะครับ แล้วการที่ท่านเขียนว่าน้ำมีสิทธิใช้ ของท่านเองก็ต้องจ่ายนะครับ ถ้ามีบ่อน้ำอยู่ในแปลงนาของท่านเอง มีแก้มลิงของท่านเองก็ต้องเสียค่าน้ำนะครับ สนามกอล์ฟควรจะเก็บแพง ๆ เลย เพราะไปสูบน้ำมาจากคลองชลประทาน แต่ถ้าขุดน้ำเก็บไว้เองทั้งปีก็ไม่ต้องว่ากัน อย่างนี้เป็นต้นนะครับ

อีกเรื่องหนึ่งก็คือองค์ประกอบของ กนช. ผมอาจจะเห็นไม่ตรงกับท่านสุรินทร์นะครับ คือนับไปนับมามี ๒๗ คน เป็นภาคราชการ ๑๔ คน แล้วก็ภาคผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๒ คน ผมก็เห็นว่าในภาคราชการอาจจะขาดอีกหลายหน่วย และผมคิดว่าท่านมีกรรมการลุ่มน้ำซึ่งเป็นเหมือนชุดย่อยอยู่ภายใต้ กนช. อีกทีหนึ่ง ท่านจะทำงานไม่สำเร็จเลยถ้าไม่มีกระทรวงมหาดไทย ก็ควรจะให้ป็นระดับรัฐมนตรีเลยนะครับ -----

แล้วก็หน่วยงานเรื่องน้ำถ้าจะเอาเรื่องวิชาการมันควรจะมีหน่วยวิจัยหรือหน่วยที่เขาศึกษาเรื่องน้ำ ผมก็นึกออก ก็คือกรมอุทกศาสตร์ เรื่องอุทกวิทยามันไม่รู้อยู่ในหน่วยงานไหน อาจจะในมหาวิทยาลัย แล้วก็ชุดแหล่งน้ำเวลาน้ำท่วมก็ดี น้ำแล้งก็ดี หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาของ บก. สูงสุด เขาก็ไปช่วยทำ ท่านควรจะมีเอาผู้ปฏิบัติมาให้ข้อมูลด้วย ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิ ผมเข้าใจว่าท่านเจตนาดีจะให้มีตัวแทนลุ่มน้ำทั้งหมด ทั้งระหว่างผู้อยู่ต้นน้ำ ปลายน้ำ ก็เลยมาอยู่กันเต็มไปหมด แล้วก็มานั่งเถียงกันไม่มีประโยชน์ ผมคิดว่าจากลุ่มน้ำ ๓ คนพอ แล้วผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านก็เขียนมามีด้านทรัพยากรน้ำ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านผังเมือง ผมคิดว่าควรจะเขียนว่ามี ๕ คน คนแรกก็เป็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เอาอันเดียว เรื่องน้ำเป็นเรื่องการจัดสรรน้ำ ไม่ใช่เรื่องสิ่งแวดล้อม มาตรฐานน้ำ อันที่ ๒ เรื่องอุทกวิทยา อันที่ ๓ เรื่องรัฐศาสตร์ หรือสังคม แล้วก็เรื่องของเศรษฐศาสตร์ เข้ามาเกี่ยวข้อง ก็อยากจะเสนอไว้อย่างนี้ แล้วกรรมการลุ่มน้ำผมก็ไม่อยากว่าท่านเขียนให้มีได้เยอะ มีได้ไม่จำกัดจำนวน ฉะนั้นประชากรก็จะพยายามบอกนี่ก็ลุ่มน้ำผม แม่น้ำมูล ก็อันหนึ่ง แม่น้ำชีก็อีกอันหนึ่ง เราก็ต้องมี ๑๖ ลุ่มน้ำ แล้วก็ประชุมกันอย่างเดียว ผมว่าไม่ใช่การทำงานสำเร็จ ผมคิดว่าน่าจะเขียนไว้ว่าในเบื้องต้นมีหลักวิชาการในการกำหนดว่าจะมีสักกี่ลุ่มน้ำ แล้วทั้งประเทศไม่ควรให้เกิน ๖ ลุ่มน้ำ ผมคิดว่าอย่างนั้น และถ้าจำเป็นก็แก้โดยพระราชกฤษฎีกาต่อไป

แล้วอีกอันหนึ่งก็คือว่าท่านเขียนในนิยามว่ารวมน้ำทะเลด้วย ผมคิดว่าถ้าท่านอยากจะแก้ปัญหาให้ตรงจุดเอาแต่น้ำจืดก่อนแล้วกัน เพราะน้ำทะเลท่านก็ต้องไปเอากิจกรรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมาอีก และน้ำทะเลมันจะแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตรได้อย่างไร เพราะฉะนั้นผมคิดว่าอาจจะตัดออกไปก่อน และคอนเซนเทรต (Concentrate) ในเรื่องน้ำจืดหรือน้ำกร่อยที่เกษตรกรแล้วก็ชาวบ้าน แล้วก็คนเมืองใช้ร่าง พ.ร.บ. นี้ แล้วก็รายงานนี้ผมก็คิดว่ามีประโยชน์ที่จะช่วยให้แก้ปัญหา แล้วก็ขอเน้นย้ำว่าการแก้ปัญหาต้องพึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและเห็นตรงกันในข้อมูลนั้น ไม่ใช่เอาผู้แทนหลายฝ่ายมานั่งทะเลาะกัน แล้วก็ไม่ได้แก้ปัญหา เหมือนกับ พ.ร.บ. ที่ตั้งองค์กรมาหลาย ๆ องค์กรแล้วก็ไม่ได้แก้ปัญหอะไรเลย ผมก็มีคอมเมนต์ (Comment) เพียงเท่านั้นนะครับ ก็อยากจะฝากไว้และให้กำลังใจครับ ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ต่อไปขอเชิญ พลตำรวจโท สุวัชร ทรวงเมตตา ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา : กราบเรียนท่านประธาน ท่านสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่าน กระผม พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สมาชิกลำดับที่ ๑๗๖ ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมที่ได้นำเสนอ รายงาน เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ แล้วก็ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับปากท้องของ ประชาชน เกี่ยวโดยตรงกับเศรษฐกิจของชาติ แล้วก็เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิกฤตของประเทศ ในปัจจุบันนี้ เพราะถ้าได้มีการแก้ไขมีการวางแผนที่ดีแล้ว ปัญหานั้นก็จะได้ไม่เกิด ผมต้อง ขอชื่นชมว่าคณะทำงานชุดนี้ท่านศึกษาข้อมูลได้ดีมาก แล้วท่านแก้ไขในจุดที่เป็นปัญหา หลายจุด ในประสบการณ์ที่ผมเคยเจอมาแล้วติดขัดในการแก้ไขปัญหา ท่านได้แก้ไขในนี้ ซึ่งผมจะได้นำกล่าวต่อไป แต่อย่างไรก็ตามเพื่อผลแห่งเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น ผมขอแนะนำเพื่อท่านไปประกอบการพิจารณาใน ๓ ประเด็น ผมจะนำเสนอ ในประเด็นด้านดีมานด์ (Demand) ก็คือการใช้ แล้วก็ด้านซัพพลาย (Supply) คือการจัดหา และจัดเก็บ แล้วก็ด้านอนุรักษ์และการรักษาคุณภาพน้ำ ทั้งหมด ๓ ด้าน

ด้านแรกการใช้หรือด้านดีมานด์ไซด์ (Demand Side) ต้องมีการใช้อย่างมี ประสิทธิภาพและรู้คุณค่า น้ำที่จะต้องใช้อย่างมีประสิทธิภาพและรู้คุณค่า

อันดับแรก ก็คือน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค ทุกครัวเรือน ประชาชนทุกคน จะต้องใช้น้ำอย่างประหยัด แล้วก็ต้องมีการใช้ซ้ำ อันนี้คิดว่าประชาชนคงทราบกันอยู่แล้ว นะครับ น้ำที่ใช้ในบ้าน น้ำซักผ้า พอซักผ้าเสร็จก็สามารถเอามาไปล้างห้องน้ำได้อย่างนี้เป็นต้น อันนี้เรียกว่าใช้ต่อเนื่อง หรือน้ำอย่างอื่นใช้ล้างถ้วยล้างชามแล้วก็เอามาไปรดต้นไม้ต่อ อันนี้ เรียกว่าใช้ซ้ำนะครับ ใช้อย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ แล้วก็รู้คุณค่านะครับ

อันดับที่ ๒ น้ำในภาคการเกษตร ในภาคดีมานด์ไซด์ (Demand Side) นั้น ก็จะต้องลดการใช้ด้วยการทำวิจัยและค้นคว้าหาพืชที่ใช้น้ำน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าว นะครับ ทุกวันนี้เราทำข้าวนาลุ่มก็ใช้น้ำปริมาณมาก เราน่าจะมาวิจัยและพัฒนาใช้พันธุ์ข้าว ที่ใช้น้ำน้อยก็จะประหยัดน้ำได้ หรือปลูกพืชอื่นทดแทนที่ใช้ปริมาณน้ำน้อย จะได้ไม่ต้อง สูบน้ำขึ้นไปเจ็มนองท้องทุ่งนาแล้วก็แดดแผดเผาไปหมด ทั้งหมด หรือไหลทิ้งไปก็มีนะครับ เพราะฉะนั้นทางด้านหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต้องช่วยกันนะครับ ทางด้านดีมานด์ไซด์ (Demand Side) อีกอันหนึ่งใช้อย่างคุ้มค่า เช่น ใช้ระบบน้ำหยดแทนน้ำไหลบ่าท่วมทุ่ง ตรงนี้ ก็จะประหยัดปริมาณน้ำไปได้มากนะครับ อีกส่วนหนึ่งก็คือการรักษาคุณภาพน้ำเพื่อป้องกัน มลภาวะน้ำในการเกษตรนี้นะครับ ผมเป็นลูกชาวนา ในอดีตตอนเด็ก ๆ แม้กระทั่งปัจจุบันนี้ ก็ยังเห็นอยู่นะครับ พอถึงฤดูทำนาก็จะมีน้ำเจ็มนองเต็มท้องทุ่ง น้ำสูงจากพื้นดินประมาณ ๑-๒ ฟุต เสร็จแล้วเกษตรกรก็ไปซื้อปุ๋ยเคมีนำเข้าจากต่างประเทศราคาแพงมาหว่านข้าว หว่านลงไปในนา หว่านลงไปในน้ำ เสร็จแล้วน้ำก็ไหลลงสู่ลำคลอง ทานทราบไหมครับ ใครที่อยู่ตามลำคลองคงจะทราบได้ว่าในทุกฤดูแล้งปลาในลำคลองจะลอยหัวเพราะว่าน้ำเป็นพิษ น้ำเป็นพิษเพราะว่าในฤดูน้ำหลากน้ำได้ชะเอาปุ๋ยแล้วก็เอายาฆ่าแมลงที่อยู่ในนาข้าวไหลลงสู่ ลำคลอง พอถึงฤดูแล้งน้ำมันเหลือน้อย ความเข้มข้นมันก็สูง มันก็เลยทำให้สัตว์น้ำที่อยู่ในน้ำ ลอยหัว นั่นแหละครับเป็นตัวชี้วัดอันหนึ่งว่าน้ำเสีย น้ำไม่มีคุณภาพ แล้วน้ำเหล่านั้นก็มาสู่ น้ำประปาที่คนกรุงเทพมหานครเราใช้บริโภคกันนั่นแหละครับ อันเดียวกันครับ

อันดับที่ ๓ น้ำอุตสาหกรรมครับ เมื่อสักครู่นี้พูดถึงเรื่องน้ำอุปโภคบริโภค ไปแล้ว น้ำการเกษตรไปแล้ว อันที่ ๓ น้ำอุตสาหกรรม ต้องมีระบบการใช้น้ำอย่างประหยัด มีการรีไซเคิล (Recycle) หรือนำน้ำที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่โดยผ่านระบบการบำบัด นั่นเองครับ เพื่อประหยัดการใช้น้ำ จะต้องมีการส่งเสริมและมาตรการจูงใจทางด้านนี้ เพื่อลดดีมานด์ไซด์ (Demand Side) คือลดปริมาณการใช้น้ำลงครับ

หัวข้อที่จะอภิปรายที่ ๒ ก็คือเรื่องด้านซัพพลายไซด์ (Supply Side) นะครับ ก็คือการจัดหาและจัดเก็บน้ำอย่างเพียงพอ ซึ่งประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ครับ

ประเด็นที่ ๑ ก็คือลดปริมาณน้ำที่ปล่อยทิ้งลงสู่ทะเล ทั้งแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำทางจันทบุรี แม่น้ำตระพัง แม่น้ำเวฬุ แล้วก็แม่น้ำตราด แล้วก็แม่น้ำอื่น ๆ อีกหลายสายนะครับ ซึ่งในแต่ละปีนั้นเราปล่อยปริมาณน้ำลงสู่ทะเล ๘๐ เปอร์เซนต์ เก็บไว้ใช้ได้แค่เพียง ๒๐ เปอร์เซนต์ ถ้าเราลดปริมาณการปล่อยทิ้งทะเลจาก

๘๐ เปอร์เซ็นต์ลงไปเหลือสัก ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ปริมาณน้ำจะเหลือใช้อย่างเพียงพอ และใช้ทั้งปีของคนทั้งประเทศครับ ด้วยวิธีการและมาตรการดังนี้ครับ

๑. ส่งเสริมให้เอกชนจัดทำแหล่งเก็บน้ำส่วนบุคคล ตรงนี้อาจจะมีมาตรการทางด้านภาษีหรืออะไรก็ตามจูงใจคนที่ลงทุนสร้างบ่อเก็บน้ำของตนเอง จะต้องมีการลดหย่อนทางภาษีเพื่อจูงใจนะครับ

๒. จัดทำแหล่งเก็บน้ำชุมชน อันนี้กรณีของชุมชน จะต้องมีการสร้างสาธารณูปโภคของชุมชนเก็บน้ำไว้สำหรับอุปโภคบริโภคทั้งปี หรือเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรของชุมชนนั้น ๆ ครับ แทนที่จะปล่อยทิ้งลงสู่แม่น้ำแล้วก็ไหลลงสู่ทะเลหมด

๓. จัดทำแหล่งเก็บน้ำในบริเวณแหล่งต้นน้ำ เช่น อ่างเก็บน้ำหรือทำฝายกั้นน้ำในแหล่งต้นน้ำเพื่อชะลอการไหลลงของน้ำไม่ให้ไหลลงสู่ทะเลเร็วเกินไป

๔. ทำแหล่งเก็บน้ำที่ลำน้ำไหลผ่านนระครับ ก็คือแก้มลิงต่าง ๆ เพราะฉะนั้นที่ได้เป็นที่ลุ่ม ที่เป็นที่ราชพัสดุ หรือเป็นที่ของเอกชนก็ตาม อาจจะต้องมีการเวนคืนเพื่อทำแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่ไว้ในฤดูแล้ง

๕. คือแหล่งปลายทาง ก่อนที่น้ำจะลงสู่ทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขื่อนที่มีอยู่แล้ว ก็อยากให้ความเข้าใจกับประชาชน แล้วก็นำมาใช้ประโยชน์ อุตสาหกรรมประมาณลงทุนสร้างไปมากแล้ว เช่น เขื่อนกันแม่น้ำเจ้าพระยา เขื่อนบางปะกง แล้วก็เขื่อนแม่น้ำมูล ที่สร้างเสร็จแล้วยังไม่ได้ใช้อย่างเต็มที่ครับ ตรงนี้ก็ถือว่าถ้าชะลอน้ำไม่ให้ลงสู่ทะเลเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูแล้ง ก็จะทำให้สามารถมีน้ำจัดเก็บไว้ใช้ได้ยาวนานขึ้นครับ

ประเด็นที่ ๒ เรื่องของด้านซัพพลายไซด์ (Supply Side) นะครับ ลดปริมาณน้ำที่ไหลออกนอกประเทศนระครับ เช่น แม่น้ำปายที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม่น้ำเมยที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเช่นเดียวกัน ก็ไหลลงสู่แม่น้ำสาละวิน กรณีถ้าเรามีวิธีการที่จะกักเก็บก็จะประโยชน์นระครับ รวมถึงแม่น้ำที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขงนระครับ ทางด้านอีสานตอนบนและอีสานตอนล่าง ถ้าเราชะลอไม่ให้น้ำไหลลงสู่แม่น้ำโขงมากเกินไป เราก็สามารถเอาน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในประเทศของเราได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคอีสานนั้นเป็นภาคที่แห้งแล้งและขาดน้ำ ก็สามารถเอามาใช้ได้นระครับ

ประเด็นที่ ๓ เรื่องซัพพลายไซด์ (Supply Side) ก็คือเติมน้ำเข้าสู่ระบบชลประทาน มี ๒ แหล่งนระครับ แหล่งที่ ๑ จากแหล่งน้ำภายนอกประเทศ จากแม่น้ำโขงก็ไหลลงสู่ภาคเหนือ ผ่านภาคเหนือตั้งแต่จังหวัดเชียงรายลงมา แล้วก็ผ่านอีสานบนตั้งแต่จังหวัดเลยลงมาถึงจังหวัดหนองคายถึงจังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม ออกมาจังหวัดมุกดาหาร ยานี่นระครับ รวมถึงอีสานตอนล่างตรงจังหวัดอุบลราชธานี ก็สามารถที่จะสูบน้ำกลับเข้าสู่ระบบชลประทานของประเทศเราได้ และการสูบน้ำนั้นบางที่ไม่ต้องขออนุญาตใครเราก็สูบน้ำในแม่น้ำที่อยู่ในประเทศเรา น้ำในแม่น้ำโขงก็จะไหลเข้ามาเอง ไม่ต้องไปสูบน้ำริมโขงต้องขออนุมัติ ขออนุญาตระหว่างประเทศ แต่ถ้าสูบน้ำในแม่น้ำในประเทศของเราไม่ต้องขออนุมัติระหว่างประเทศครับ ตรงนี้ก็สามารถทำได้ ก็ทำให้เรามีน้ำใช้ครับ แล้วก็แม่น้ำทางเขตชายแดนประเทศเมียนมาร์ที่จะไหลลงสู่แม่น้ำสาละวินก็เช่นเดียวกัน เราก็สามารถสูบน้ำทานองเดียวกันได้ แต่ต้องมีระบบการดำเนินการในรูปของรัฐบาล หรือว่าในรูปของหน่วยงานที่เราจะตั้งขึ้นมาครับ แล้วก็แหล่งที่ ๒ นระครับ จากแหล่งน้ำภายในประเทศ แหล่งน้ำภายในประเทศก็คืออ่างเก็บน้ำทั้งหลาย ระบบชลประทานบางแห่งนั้นยังเข้าไม่ถึงกับ

เกษตรกร ก็สามารถสูบน้ำจากแหล่งเก็บน้ำภายในประเทศลงสู่ระบบชลประทานให้ทั่วถึง แล้วก็เพียงพอครับ ประเด็นที่จะขอเสนอประเด็นที่ ๓ เมื่อสักครู่นี้ก็คือ เรื่องการอนุรักษ์ และการรักษาคุณภาพน้ำ ผมแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนนะครับ

ส่วนแรก ก็คือน้ำใต้ดิน น้ำใต้ดินนี้อยากให้มีการอนุรักษ์และอยากให้มีการใช้อย่างรู้คุณค่า และอย่างมีประสิทธิภาพ ที่จริงน้ำใต้ดินนั้นเป็นน้ำที่สะอาด เพราะผ่านระบบกรองอย่างดีแล้ว เหมาะสมที่จะเป็นน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ตอนนี้ไม่ทราบว่าคุณถูกหรือเปล่าครับ ที่เอาน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคนั้นมาใช้ในการทำนา มาใช้ในการทำไร่ ที่จริงแล้วน้ำที่ใช้ในการทำนา ในการทำไร่นั้น คุณภาพน้ำใช้น้ำท่า น้ำแม่น้ำก็ได้ แต่น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคนั้น น้ำต้องใสสะอาด เพราะฉะนั้นน้ำใต้ดินนั้นเหมาะสำหรับอุปโภคบริโภค แต่ ณ วันนี้เราเอามาใช้ทำการเกษตร ก็เกรงว่าเอาของดีมาใช้เสียหมด จนท้ายสุดน้ำอุปโภคบริโภคก็จะมีหรือบางคนอาจจะบอกว่าอัดน้ำจากแม่น้ำนี้ลงสู่ใต้ดิน ก็จะเป็นการปนเปื้อนน้ำคุณภาพสูงหรือเปล่า อันนี้ก็ฝากให้วิเคราะห์ให้ดี ๆ แล้วตอนนี้ต้องส่งสัญญาณที่ถูกต้องให้กับประชาชน เพราะขณะนี้มีการขุดบ่อบาดาลทั่วทั้งประเทศเพื่อทำการเกษตร ตรงนี้กลัวว่าขุดบ่อบาดาลจบแล้วจะไม่มีน้ำให้สูบ เพราะน้ำใต้ดินมันหมดไป หรือว่ามันแห้งจนกระทั่งมันซึมลงไปไม่ทันนั่นเองครับ

ส่วนที่ ๒ น้ำตามแม่น้ำลำคลอง ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ปล่องน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแม่น้ำน่านะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทใหญ่ ๆ หลายแห่ง แล้วก็น้ำเหล่านั้นก็มาเข้าระบบประปาที่พวกเรารับประทานกันทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ท่านลองย้อนดูใกล้กับปากคลองประปา ใกล้แหล่งสูบน้ำนี้ จะมีโรงงานที่ปล่อยน้ำเสียที่เป็นมลพิษอย่างร้ายแรงสู่ประชาชน อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ต้องใช้มาตรการเด็ดขาดนะครับ เพื่อไม่ให้ก่อให้เกิดความเสียหาย

อีกส่วนหนึ่งนะครับ ทุกครั้งที่น้ำท่วมไม่ทราบว่ามีสารสำรวจไว้ไหมครับว่า ในภาคกลางแทบทุกจังหวัดเลยครับมีกองขยะ แล้วจังหวัดที่มีกองขยะใหญ่มากที่สุดในภาคกลาง จังหวัดหนึ่ง ท่านเช็ก (Check) หรือยังครับ บอกเลยก็ได้ครับ จังหวัดนครสวรรค์ กองขยะภูเขา ขยะอันยิ่งใหญ่เนี่ย เมื่อน้ำท่วมคราวที่แล้วนั้นได้ท่วมกองขยะประมาณ ๑ ถึง ๒ เมตร ภูเขาขยะนะครับ และน้ำจากกองขยะนั้นลงสู่ลำน้ำเจ้าพระยา แล้วก็ไหลมากรุงเทพฯ แล้วก็มาเป็นน้ำประปาที่พวกเราดื่มกิน ที่ผมเคยอภิปรายไว้คราวก่อนโน้นว่าเรื่องพิษภัยจาก บ่อขยะ คือน้ำฝนหรือน้ำชะล้างขยะ สัมผัสกับพลาสติกจะกลายเป็นสารก่อมะเร็งถ้าเอามา ทำน้ำประปา นั้นละครับสารก่อมะเร็งของจริง แล้วก็มีปริมาณปนเปื้อนมากับน้ำท่วม ทุกครั้งที่น้ำท่วมท่านจะสังเกตว่า เมื่อน้ำไหลมาถึงกรุงเทพฯ แล้ว เน่าเหม็นเป็นสีดำมักจะก่อให้เกิด เป็นโรคผิวหนัง หรือคนดื่มสลักเข้าไปมักจะเป็นอันตรายเป็นโรคติดเชื้อในกระแสเลือด ก็เพราะว่าน้ำเหล่านั้นได้ผ่านกองขยะมา เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็เป็นเรื่องที่หลายส่วนที่เกี่ยวข้อง จะตระหนักและป้องกันนะครับ

อันสุดท้ายครับ น้ำตามแหล่งน้ำสาธารณะ ก็ต้องมีการอนุรักษ์ไม่ให้มีการ ปนเปื้อน แล้วก็รักษาคุณภาพเพื่อจะได้เป็นแหล่งน้ำที่ใช้อย่างมีคุณภาพและปลอดภัยสำหรับ ประชาชนครับ สิ่งที่ท่านเสนอมานะครับ ผมอยากเพิ่มเติมนะครับ ในหน้า ๔๓ มาตรา ๖๓ ที่เขียนว่า ค่าใช้จ่ายที่เก็บได้จะไปใช้ทำอะไรบ้างนะครับ ใน (๑) เขียนบอกว่า ค่าใช้จ่ายใช้ในการ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ กนช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำเกี่ยวกับการพัฒนาบำรุงรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ ขอให้สวัสดีไว้ว่า ยกเว้นการใช้จ่ายเพื่อการเดินทางไปต่างประเทศ ถ้าไม่ใส่ข้อนี้นะครับ ทุกคณะกรรมการเลย จะไปดูการบริหารจัดการน้ำในต่างประเทศทุกปีแล้วก็ทุกคณะด้วย เพราะฉะนั้นขอให้เขียน ไว้ตรงนี้ครับ อยากให้นำเงินที่ได้นั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับประเทศชาติมากที่สุดครับ แล้วก็ ต้องขอชื่นชมท่านอีกข้อหนึ่งครับ อันนี้มาตรา ๙๓ หน้า ๕๓ เป็นประโยชน์มาก เมื่อครั้งผมเป็น

ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ ผมได้เข้าไปปราบแล้วก็ไปจับโรงงานที่ปล่อยน้ำเสียลงทะเล แต่บุคคลพวกเขาเหล่านั้นพยายามฟ้องกลับผมในข้อหาบุกรุกนะครับ แล้วก็เจ้าหน้าที่โดยทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงโรงงานที่ปล่อยน้ำเสียได้ เพราะถูกข้อมล่าวหาบุกรุก ท่านแก้ได้ดีมากครับ ใน (๓) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดิน อาคารสถานที่ หรือยานพาหนะของบุคคลหนึ่งบุคคลใดในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีหลักฐานอันสมควรที่เชื่อได้ว่าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ตรงนี้ นะครับ สามารถเข้าไปได้โดยไม่ต้องมีหมาย ก็จะเกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น แล้วก็จะเป็นประโยชน์ แต่ขอให้ท่านเติมไว้อีกนิดหนึ่งครับว่า เจ้าหน้าที่หรือผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ เพราะบางที่เจ้าหน้าที่เข้าไปก็ต้องมีผู้ช่วยเหลือเข้าไปด้วย เพราะฉะนั้นเข้าไปคนเดียวไม่ได้ หรือเข้าไปเฉพาะเจ้าหน้าที่เองบางทีกำลังก็ไม่พอ เพราะฉะนั้นขอให้ท่านเติมตรงนี้อีกนิดหนึ่งครับ แล้วก็ตรงนี้อาจจะเป็นไฮไลต์ (Highlight) สำคัญของพระราชบัญญัตินี้ที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องการที่เกิดความยากลำบากในการเข้าไปหยุดยั้งผู้ที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพน้ำและสิ่งแวดล้อมขอขอบคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่หนึ่ง) : ต่อไปขอเชิญท่านชูชาติ อินสว่าง อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และท่านเป็นประธานชมรมสหกรณ์ภาคเกษตรแห่งประเทศไทย ขอเชิญครับ

นายชูชาติ อินสว่าง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม ชูชาติ อินสว่าง หมายเลข ๐๔๑ ท่านประธานที่เคารพ ก่อนอื่นผมต้องกราบขอบพระคุณท่านคณะกรรมการธิการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างสูงที่จัดให้มีเอกสารที่อยู่ในมือผมนี้หนาเบ้อเรอเลย เชื่อได้ว่าไม่มีใครอ่านได้ทั้งหมดนะครับ แต่ด้วยความเคารพครับท่านประธาน สิ่งต่าง ๆ ที่เขียนไว้ในนี้ทั้งหมดถึงจะเลอเลิศประเสริฐศรีดีอย่างไรก็แล้วแต่ ถ้าขาดการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแล้วผมเชื่อแน่ว่ามันก็ไร้ประโยชน์ มันก็กลายเป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่จะเอากลับไปบ้านแล้วก็ไปวางไว้เฉย ๆ แค่นั้นเอง เหมือนกับอย่างที่ท่านผู้อภิปรายหลายท่านได้พูดถึงคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งผมขออนุญาตพูดแค่ระดับจังหวัดก็พอแล้ว มีหัวเรือคือท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหรือใครก็แล้วแต่ที่ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย อันนี้ก็คือขาดความสำคัญไปอย่างหนึ่งแล้ว พอคณะกรรมการมีหัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าส่วนราชการก็มอบลูกน้องไปอีกทีหนึ่ง ก็ขาดความสำคัญไปอีกแล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านต่าง ๆ ถึงแม้จะไปกัน ๑๐ คน ๑๕ คน ๒๐ คน ถ้าขาดคนซึ่งมีความรู้ความสามารถ และประชุมเสร็จเรียบร้อยแล้วไม่ได้นำไปบอกต่อให้พี่น้องประชาชนชาวบ้านรู้ ก็ไม่มีประโยชน์อีกละครับ ท่านประธานที่เคารพ วันนี้ประเทศชาติกำลังแล้งน้ำมา ๓ เดือนกว่า ฝนไม่ตกเลย เนื่องจากธรรมชาติถูกกลั่นแกล้ง ในห้วย ในหนอง ในคลอง ในบึง แท้หมด เพราะเราตัดไม้ทำลายป่ากันเยอะแยะ เรารู้ เรารู้ว่าเราตัดไม้ทำลายป่า ขาดความชุ่มชื้น ฝนไม่มาแน่นอน แต่ขณะนี้หลายที่นี่นะครับ พรรคพวกผมหลายจังหวัดบอกว่าต้นไม้นั้นเล็กต้นน้อยตัดหมด เพราะมีโรงไฟฟ้าชีวภาพ ไปทำโรงไฟฟ้าต้องใช้ไม้ต่าง ๆ นี่ทั้งสิ้น เขาก็หวังดีนะครับ ให้ตัดไม้ที่ไม่ใช่ เช่น ไม้ยูคาลิปตัส ไม้กระถินณรงค์ ไม้อะไรก็แล้วแต่ที่มันไม่มีประโยชน์ เอาไปทำฟืนทำไฟพวกนี้ แต่ชาวบ้านไม่รู้หรอกครับ ขณะนี้ไม่มีจะกิน ต้นไม้อะไรก็แล้วแต่ที่ขวางหน้าข้าข้าตัดหมด เพื่อเอาไปขายประทังชีวิตไปวัน ๆ หนึ่ง แล้วอย่างนี้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมันจะเกิดประโยชน์อะไร ท่านที่เคารพครับ ท่านสุรินทร์บอกว่ากฎหมายลงโทษแรง ด้วยความเคารพขออนุญาตที่เอ่ยนาม ๒ ปี ๓ ปี จำคุก ปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทเป็นต้นไป ท่านที่เคารพครับ ผมอยากกราบเรียนว่ายังไม่เคยมีใครถูกลงโทษเลยครับตั้งแต่กฎหมายนี้ออกมา เพราะไม่ได้เอาจริงเอาจ้งกับตัวนี้ ผมเรียนนะครับว่า ผมแยกเป็นผู้กระทำการไว้ ๓ ประเภทด้วยกัน คือผู้ที่กำหนด วันนี้เราเองเราเป็น สปช. เราเองเราเป็น สปท. มาขับเคลื่อนสิ่งต่าง ๆ พวกนี้เพื่อนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง พอขับเคลื่อนเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้นำไปใช้มันมีน้ำกิน ไม่ต้องพูดถึงหรอกครับ เดียวนี้ไม่ต้องกลัว วันดีคืนดีถ้าท่านอยากกินขวดละ ๓๐ กว่าบาทท่านก็

ไปคนเดียวกินได้ที่สนามบิน ถ้าท่านไปกับผู้มีอำนาจก็เหลือขวดละ ๗ บาทก็ได้ มันก็ไม่มีปัญหา น้ำกินมีสตางค์ซื้อกินได้ตลอดเวลา ไม่มีทางอดน้ำกิน น้ำใช้ล่ะครับ อย่างไรก็ตาม มันก็ต้องมีน้ำใช้ แต่สำหรับเกษตรกรสิครับ น้ำเพื่อการเกษตรมันไม่มี แต่ใครบ้างล่ะครับที่จะไปให้ความรู้เขาในเรื่องของการเกษตร ณ วันนี้ไม่ได้บอกว่าอนุญาต แต่ไม่ได้ห้าม ใครอยากเจาะน้ำบาดาล ได้ เจาะได้ตามสบายใจชอบเลย ๒๐ บ่อ ๓๐ บ่อ ในที่ตรงไหน ๆ ก็เจาะได้ตามสบายใจชอบ เพราะมันแล้ง สู้ขึ้นมาแล้วถ้าใครเจาะน้ำบาดาลอย่างเดียว มากู้เงินสหกรณ์ไปเจาะ ผมคิดดอกเบี้ยยครับ -----

แต่ถ้าเจาะน้ำบาดาลแล้วเอาขึ้นมาใส่บ่อใส่สระไว้เพื่อใช้ในการบริโภค เพื่อใช้ในการทำเกษตร น้ำน้อยนี่นะครับ ที่สหกรณ์ผมและสหกรณ์พี่น้องผมไม่คิดดอกเบี้ยครับ ให้ต้นทุนไปขุดสระ เจาะน้ำบาดาลฟรี นี่คือสิ่งที่เราจะต้องให้ความรู้เขาว่าทำอะไรถึงประโยชน์ ในน้ำมีปลา ในนาต้องมีข้าว แต่ถ้าในนาคุณมีข้าวคุณเกี่ยวข้าวเสร็จเรียบร้อยน้ำในบ่อน้ำคุณยังไม่มีปลาเลย อย่างนี้มันจะเป็นเกษตรผสมผสานเกษตรพอเพียงได้อย่างไรครับ นี่คือสิ่งที่เราจะต้องให้ความรู้แก่พี่น้องเกษตรกรแล้วก็นำนโยบายนี้ไปปฏิบัติอย่างแท้จริงนะครับ ฉะนั้นคือตัวคนออกพระราชบัญญัติตัวนี้ คนกำหนดให้มีข้อคิดเห็นตัวนี้นะครับ สิ่งสำคัญที่ท่านทำมาในวันนี้ถูกต้อง ดีหมด ครบถ้วนนะครับ ผู้มีอำนาจบอกเห็นชอบมอบรอง เห็นด้วยผู้ช่วยทำ อ้าวคนนี่คนทำไป แต่จริง ๆ แล้วปฏิบัติ ปฏิบัติได้อย่างไร ท่านที่เคารพครับ แม่น้ำเหลือนิดเดียวแล้วครับ เหลือนิดเดียวนอกจากจะตื่นเขินยังเหลือนิดเดียวอีก รุกกินเข้าไปในแม่น้ำสร้างเขื่อน ท่านประธานที่เคารพ ขณะนี้แล้งนะครับ เดียวอีกไม่กี่วันต่อมาจะท่วมนะครับ จะท่วมแล้วครับ เมืองพัทธยาอย่างไร ๆ ก็ท่วม เพราะอะไรครับ เพราะน้ำมันไหลไปไม่ได้มันไปติดเขื่อนหมดไปติดถนนหนทางหมด ต้องรอให้น้ำลด ที่จังหวัดไหน ๆ ก็ท่วมในตัวเมืองท่วมหมด เพราะเราไม่ได้มีการบริหารจัดการทางเดินของน้ำอย่างดีนะครับ ห้วยหนอง คลองบึง ต่างจังหวัด ดาดไปหมดผู้เกี่ยวข้องคือใครครับ คนแรกคือ พ.ร.บ. คนที่ออกพระราชบัญญัติ คนที่ ๒ คือผู้กระทำคือเกษตรกร คนที่ ๓ คือประชาชน ส่วนที่ ๓ คือใครครับ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น นี่นอกจากไม่ให้ความรู้แล้วยังเป็นตัวกระทำการเสียเองอีกด้วยนะครับ ผมกราบเรียนด้วยความเคารพ งบออกมาทำอะไรครับ สร้างถนน ไม่รู้จะทำอะไร ดาดคลอง คลองนะครับ มันอยู่ของมันดี ๆ น้ำต้องรั่วไหลหดยึดไปตรงโน้นตรงนี้บ้าง ต้องซึมไปบ้างก็ไปดาดเสียหมด ดาดเสียหมด ตอนนี้ทุกคลองที่ดาดไว้แตกร้าวหมดครับ เพราะมันแล้ง ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๐ จากกรุงเทพฯ ไปจังหวัดสุพรรณบุรีต้องเอาดินมาใส่ตรงกลางเลยครับ เพราะมันแล้งเมื่อมันแล้งปั๊บมันแห้ง แล้วมันทรุด เพราะว่ามันขาดน้ำ เมื่อมันทรุดทำอะไรครับ เอาดินมาใส่ เอาดินมาใส่ทำอะไรครับ นี่ผมประชุมกรรมการอยู่ อุบัติภัยทางจราจร เมื่อเอาดินมาใส่กลางถนนแล้วทำอะไรครับ ชาวบ้านที่นี่ยากจะข้ามตรงไหนก็ข้ามตรงนั้นเลยครับ เพราะมันไม่ต่ำแล้ว นี่คือการบริหารจัดการที่เราขาดการติดตาม ขาดการประเมินผล ขาดผู้มีอำนาจ ขาดคนที่นำไปปฏิบัติไปลงโทษอย่างแท้จริง ไม่ต้องกลัวครับ การลงโทษยังไม่มีลงโทษเลยครับ เมื่อก่อนขอเจาะน้ำบาดาลนี้ยากจะตายไป เดียวนี้ไม่ต้องขอแล้วครับ แต่ถ้าไปขอเขาก็ไม่ให้เพราะมันผิดครับ นี่คือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นผมแยกคน

ที่จะนำไปปฏิบัติได้ ก็คือผู้ที่กำหนดก็คือส่วนราชการ ผู้ที่นำไปใช้ก็คือพี่น้องประชาชน ในส่วนนี้ผมกำหนดว่าเป็นเกษตรกรของผมนะครับ ส่วนที่ ๓ ผู้เกี่ยวข้องคือองค์การบริหาร ส่วนท้องถิ่น ท่านที่เคารพครับ ที่จังหวัดผมน้ำไม่มีครับ ชลประทานปล่อยน้ำหล่อคลอง มาเพื่อให้เป็นน้ำใช้ ไม่ใช่ใช้เพื่อเกษตรกรรม คนสูบน้ำคือใครรู้ไหมครับ ขนาดรองผู้ว่า ราชการจังหวัดยังต้องไปขอร้องเลย ให้หยุดนะครับ เดี่ยวมีบ่ตลึงโทะนะ ก็ยังไม่ได้ลงโทะ สักทีหนึ่ง คนที่มาสูดน้ำคือใครครับ ก็คือผู้นำท้องถิ่นทั้งนั้น ชาวบ้านเขาไม่กล้าหอกครับ ถ้าผู้นำท้องถิ่นเข้มแข็ง เพราะฉะนั้นผมอยากให้ผู้นำท้องถิ่น ซึ่งท่านกำหนดไว้ในนี้มีบ่ตลึงโทะ ผู้ไม่นำนโยบายไปปฏิบัติแล้วไม่ลงโทะถือว่าละเว้นครับ มาตรา ๑๕๗ เลยครับ ใส่ไปเลย ก็ขออนุญาตเรียนด้วยความเคารพนะครับ ผมเหลือเวลาอีกน้อยนะครับ ทั้งหมดมีน้ำกินน้ำใช้ น้ำบริโภค น้ำเพื่อการเกษตร น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม แต่ทั้งหมดนี้นะครับ ขาดอย่างเดียว คือขาดคนที่มีน้ำใจครับ เราเร่งแก้ธรรมชาติ และพวกเราไม่มีน้ำใจที่จะช่วยกันพัฒนาบ้านเมือง ของเราไม่เชื่อฟังนะครับ ต้องนำนโยบายไปปฏิบัติให้อย่างจริงจัง ให้อย่างเห็นแจ้ง แล้วใคร ไม่ปฏิบัติต้องถูกลงโทะนะครับ ผมยังมีเรื่องเล่าให้ฟังอีกเยอะแยะเกี่ยวกับเรื่องนี้นะครับ เดี่ยวเรามีโอกาสเราคงได้คุยกันที่ห้องอาหารนะครับ ขอบพระคุณมากครับท่านประธานครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านเพิ่มพงษ์ เชาวลิท อดีตเลขาธิการคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เชิญครับ

นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิท : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม เพิ่มพงษ์ เชาวลิท สปท. หมายเลข ๑๑๐ ก็มีข้อสังเกตอยู่ ๓-๔ ข้อนะครับ โดยหลักใหญ่ก็เห็นพ้องกับที่ กรรมการชุดนี้ได้มีการนำเสนอร่าง พ.ร.บ. นี้ขึ้นมา ซึ่งถือว่าเป็นการจัดการน้ำจริง ๆ นะครับ แล้วเราก็คงทราบว่าสภาพของเรามีปัญหาทั้งภัยแล้ง ทั้งน้ำท่วม การจัดการน้ำที่จริงเท่าที่เราดูปริมาณน้ำในประเทศไทยนี่พอ แต่ว่าเนื่องจากการจัดการน้ำเราเลยมาพูดถึงปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำจนถึงปัจจุบันนี้ครับ ซึ่งตรงนี้จะเป็นเรื่องใหญ่ ที่นี้ผมจะมีอยู่ ๓-๔ ประเด็นเหมือนกันที่จะตั้งข้อสังเกตนะครับ

ประเด็นแรก คือเรื่องของการวางแผนในการจัดการน้ำนะครับ ที่กรรมการชุดนี้ขึ้นมา เท่าที่สังเกตดูจากการที่น้ำท่วมหลาย ๆ แห่งจากจังหวัดต่าง ๆ เรามักจะได้ยินเสมอว่าเป็นเพราะมีไปสร้างถนนขวางทางน้ำไว้ ไปสร้างถนนปิดคลอง ปิดต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้น้ำไม่สามารถระบายได้ ถ้าสถานการณ์แบบนี้ผมคิดว่าคงเกิดขึ้นหลาย ๆ ที่ อยากทราบว่าถ้าเป็นกฎหมายฉบับนี้ออกมาแล้วกรรมการชุดนี้มีอำนาจตรงนี้หรือไม่ อย่างไร เพราะมันมีผลต่อการจัดการน้ำเหมือนกัน เพราะว่าถ้าเรายังปล่อยให้มีการสร้างกันแบบนี้ไปเรื่อย ๆ โดยไม่คิดถึงทางน้ำ ปัญหาเรื่องน้ำ น้ำท่วมมันก็จะเกิดขึ้นก็เป็นภาระของกรรมการชุดนี้เหมือนกัน ฉะนั้นผมคิดว่าได้มีการพูดตรงนี้หรือไม่ เพราะเท่าที่ผมอ่านดูยังไม่ค่อยชัดเจน นะครับว่าได้มีการพูดถึงปัจจัยที่มันแทรกซ้อนเหนือกว่านี้หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ ก็คือสำคัญมาก คือการตั้งข้อสังเกตว่าในการทำแผน จะพูดถึงการจัดทำแผนระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจัดทำแผนลุ่มน้ำก็ดี จัดทำแผนใหญ่ก็ดี สิ่งที่สำคัญอันหนึ่งในเรื่องของการบริหารจัดการน้ำผมคิดว่าเป็นเรื่องของวิชาชีพเสียเยอะ เป็นเรื่องของวิชาชีพมาก เป็นเรื่องหลักการ เรื่องของวิชาการ เรื่องของสิ่งที่มันควรจะเป็น จะมีวิธีการหรือมีกลไกหรือในกฎหมายนี้ได้มีการเขียนหรือไม่ ว่าในการตัดสินใจต่าง ๆ เหล่านี้จะไม่ถูกแทรกแซงจากทางการเมืองที่มีวัตถุประสงค์บางอย่างที่อาจจะไม่ใช่เรื่องของการจัดการน้ำโดยตรง ซึ่งผมคิดว่าเท่าที่ได้สตั้บรับฟังมาบ้าง วิกฤตหลายเรื่องหลายครั้งที่เราเกิดขึ้นมาไม่ว่า น้ำท่วมใหญ่ก็ดี ต่าง ๆ ก็ดี ปัจจัยส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยทางการเมืองหรือการตัดสินใจทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นภาพรวมหรือเฉพาะพื้นที่ เฉพาะจังหวัดก็ตามแต่ มันก็จะมีค่าเล่าสื่อ

อยู่ตรงนี้ตลอด แต่ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เป็นเรื่องใหญ่ถ้าเรายังไม่สามารถจะจัดตรงนี้ได้
ในทางวิชาชีพ ผมว่าการจัดการน้ำเราคงจะเป็นเรื่องยากนะครับ

ประเด็นที่ ๓ ที่เป็นข้อสังเกตอันหนึ่งก็คือผมคิดว่าร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้เป็น
ความพยายามปฏิรูประบบราชการส่วนหนึ่งเหมือนกัน ในการปฏิรูปนี้ผมจะแบ่งเป็น ๒ ส่วน
ปฏิรูปขั้นแรกก็คือปฏิรูปในวงราชการ ก็คือความซ้ำซ้อน แบ่งหน้าที่กัน ทำให้ถูกต้อง
ทำให้องค์กรเล็กลง จัดบทบาทต่าง ๆ เหล่านี้ คืออันนี้เป็นการปฏิรูปเฉพาะในหน่วยราชการ
ด้วยกัน ผมคิดว่าร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ก็มีส่วนในการปฏิรูปการปฏิบัติงานของราชการโดยตรง
ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งกรรมการของส่วนกลาง กรรมการลุ่มน้ำก็ดี เราพยายามที่จะเอา
กฎหมายหลายฉบับที่เมื่อสักครู่นี้ท่านกรรมาธิการได้ชี้แจงแล้วว่า ๓๐ กว่าฉบับมาบูรณาการ
ด้วยกัน แล้วมาแก้ด้วยร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ ก็ถือว่าเป็นการปฏิรูประบบราชการส่วนหนึ่งในเรื่อง
ของการจัดการน้ำนะครับ แต่ว่าเท่าที่เป็นข้อสังเกตอันหนึ่งที่ผมคิดว่าใน พ.ร.บ. นี้ไม่ได้พูดถึง
คือบทบาทของจังหวัด เพราะว่าเราพูดถึงลุ่มน้ำ เป็นกรรมการลุ่มน้ำ แล้วก็กรรมการลุ่มน้ำ
คงจะรวมถึงหลาย ๆ จังหวัดจากลุ่มน้ำหนึ่ง ๆ ไม่ว่าลุ่มน้ำท่าจีน ลุ่มน้ำแม่กลอง มีคน
มีหลายจังหวัด แต่ละจังหวัดเราก็เอาผู้ว่าราชการจังหวัดเข้ามาร่วมกัน แต่สิ่งที่ผมสังเกต
อันหนึ่งคือบริบทในการบริหารราชการแผ่นดินของเราจะมีเป็นจังหวัด ๆ การจัดการลุ่มน้ำ
โดยเอาหลายจังหวัดร่วมกันเป็นเรื่องที่ดียวางหนึ่ง -----

คือทำให้จังหวัดสามารถเชื่อมโยงกันได้ แต่ว่าในจังหวัดด้วยตนเองมันก็ควรจะมี ผมคิดว่า บทบาทของจังหวัดตรงนี้หายไป ซึ่งผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญเพราะที่จริง การจัดการน้ำคงไม่ใช่รวมหมายถึงว่าจะให้น้ำไหลไปไหลมาอย่างใดแต่มันรวมหมายถึง การจัดการกับทางประชาชนด้วยนะครับ ดังนั้นการใช้ระบบกฎหมาย ข้อปฏิบัติ การชักชวน ให้ชาวบ้านปฏิบัติตามมันล้วนแต่ต้องใช้ทั้งกฎหมายและต้องใช้ทางรัฐศาสตร์ ในแต่ละ จังหวัดเขาจะมีบริบทการจัดการต่างหาก แยกจากกันทั้งผู้คนทั้งอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ผมคิดว่า บทบาทจังหวัดตรงนี้หายไป คิดว่าถ้าเราสามารถใส่ตรงนี้ได้มันก็จะประโยชน์นะครับ อันนี้ก็คือระบบการจัดการน้ำภาครัฐ ผมคิดว่าที่หายไปคือบทบาทจังหวัดซึ่งจะมีบทบาท สำคัญในเรื่องของการนำนโยบายทั้งหมดไปปฏิบัติในบริบทของจังหวัดเองนะครับ

ประเด็นสุดท้าย ก็คงจะฝากเป็นข้อสังเกตหนึ่ง พรุ่งนี้ก็คงจะเป็นเรื่อง แหล่งน้ำด้วยเหมือนกัน จริง ๆ แล้วการปฏิรูปในระดับที่ ๒ ด้านหนึ่งก็คือการปฏิรูปโดย บทบาทของประชาชน การปฏิรูปครั้งแรก ระดับแรกเป็นการปฏิรูปภาครัฐ เราให้บทบาท ภาครัฐต่าง ๆ เหล่านี้แต่การปฏิรูปที่ค่อนข้างจะมากกว่าภาครัฐก็คือเอาบทบาทของประชาชน เข้ามา เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่มากครับ ทุกเรื่องถ้าเราสามารถปฏิรูปได้โดยเอาบทบาทประชาชน เป็นตัวตั้งมันก็จะทำให้เกิดการปฏิรูปอย่างแท้จริงและเป็นการปฏิรูปที่ยิ่งใหญ่มากครับ หลายเรื่องที่เราพิจารณากันไปหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมาเราก็จะพูดถึงตรงนี้ บทบาทของ ประชาชนนะครับ บทบาทของประชาชนมีหลายส่วน เป็นแค่รับทราบ แค่ทำประชาพิจารณ์ ฟังความเห็นหรือแค่ขั้นมีส่วนร่วมเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือเป็นเจ้าของจัดการปัญหา แต่ละระดับ ของมัน มันแสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แตกต่างกัน ถ้าเราสามารถทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ อันนั้นแสดงว่าประชาชนเขาเป็นเจ้าของในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และรากฐานของประชาธิปไตยจริง ๆ ก็คือประชาชนเป็นเจ้าของปัญหาเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ สำคัญมากนะครับ การปฏิรูปหลายครั้งทุกเรื่องอะไรก็ตามแต่ ถ้าประชาชนเป็นผู้รับทราบ รับผลและปฏิบัติ ประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ยาก เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ มีความสำคัญ ทำอย่างไรที่บทบาทของประชาชนถูกหลักประกันตรงนี้ไว้ ผมยกตัวอย่าง ในเรื่องของยาเสพติด ได้มีการพูดถึงกลไกต่าง ๆ เยอะแยะมีทั้งภาครัฐ ทั้งการปราบปราม ทั้งหมดเพื่อบำบัดรักษา เป็นบทบาทของภาครัฐเกือบทั้งหมดที่เข้าไปจัดการกับปัญหานี้ แต่ถ้าเราอาศัยแล้วเรามีการปฏิรูปอะไรต่าง ๆ จากองค์กรภาครัฐแบบนั้นแบบนี้ ให้ทำงาน บูรณาการซึ่งกันและกันก็เป็นการจัดระบบองค์กรภาครัฐ แต่ปัญหาอย่างอื่นก็ไม่สามารถแก้ไข

ได้อย่างเต็มที่ แต่ถ้าเราสามารถไปได้อีกขั้นหนึ่ง ประชาชนเป็นเจ้าของปัญหา หมายความว่า บทบาทอันนี้สามารถจะถ่ายทอดหรือทำให้ประชาชนเป็นเจ้าของปัญหาร่วมด้วยแล้ว อันนั้นจะทำให้ปัญหานั้นได้รับการแก้ไขมากขึ้น ตรงนี้เช่นเดียวกันบทบาทของชุมชนที่พูดถึง ผมเห็นมีเรื่องหนึ่งก็คือองค์กรของผู้ใช้น้ำซึ่งอาจจะพูดไว้วาง ๆ แต่ผมคิดว่าในบริบทที่ชุมชนมีบทบาทต่อการจัดการกับปัญหาน้ำเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มากแล้วเป็นรากฐานของประชาธิปไตยจริง ๆ ในส่วนนี้ในร่าง พ.ร.บ. อาจจะค่อนข้างจะหายไปนิดหนึ่งแต่ที่เรา อาจจะใส่ในกฎหมายลูกหรืออะไรต่าง ๆ ก็อาจจะได้นะครับแต่ว่าเท่าที่ดูตรงนี้นั้นก็อาจจะหายไปส่วนหนึ่ง ก็ขอสรุปสุดท้ายนะครับว่า ก็ถือว่าร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้เป็นความตั้งใจของ คณะกรรมาธิการที่ต้องการจะจัดการกับปัญหาน้ำอย่างมีเอกภาพและอย่างเป็นระบบ ซึ่งผมคิดว่าอย่างน้อยถ้าเราสามารถจัดการบริหารได้ทั้งหมดตามร่าง พ.ร.บ. นี้ ผมคิดว่า ปัญหาจัดการน้ำของเราโดยภาครัฐสามารถที่จะทำให้ดำเนินการได้อย่างมีเอกภาพได้อย่าง เต็มที่นะครับ แต่ถ้าสามารถที่จะเพิ่มเติมบทบาทในส่วนที่ขาดหายไปทั้งจังหวัดและชุมชน น่าจะทำให้การดำเนินงานของร่าง พ.ร.บ. นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นครับ ขอกราบเรียนท่านนี้ครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ต่อไปท่านสุดท้ายนะครับ ขอเชิญท่าน พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์ อดีตรองนายกรัฐมนตรี อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และอดีตรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมครับ ขอเชิญครับ

พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกที่นับถือทุกท่าน ผม พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์ สมาชิกหมายเลข ๓๙ ก็คงจะไม่พูดยาวนะครับว่าปัญหาแหล่งน้ำของประเทศไทยเรามันมีปัญหาอย่างต่อเนื่อง ก็มีความพยายามที่จะแก้ไขกันมาทุกยุคทุกสมัย แม้กระทั่งร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ใช้เวลาเดินทางที่ค่อนข้างจะยาวนานนะครับ แล้วก็ต้องขอบคุณกรรมาธิการที่หยิบร่าง พ.ร.บ. นี้ ขึ้นมา เพื่อที่จะผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติในความเป็นจริง ท่านทั้งหลายก็คงจะทราบว่าปัญหาน้ำก็มีเรื่องปัญหาน้ำท่วม ปัญหาน้ำแล้ง ปัญหาการบุกรุกแม่น้ำลำคลอง ปัญหาถือครองลำกระโดงที่มีสาธารณะมีมาอย่างต่อเนื่องครับ ยกตัวอย่างง่าย ๆ คลองเปรมประชากรกับคลองบางซื่อมีการไปปักหลักปักฐานยึดครองนะครับ ซึ่งรัฐบาลนี้ก็พยายามแก้ไข ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก แค่ ๒ จุด ที่จะย้าย ๒ ชุมชนจากคลองบางซื่อ คลองเปรมประชากรก็แทบจะตายแล้วนะครับ เพราะฉะนั้นเรามีปัญหาการบุกรุกมาอย่างต่อเนื่อง ผมก็หวังว่าร่าง พ.ร.บ. นี้จะเป็นร่าง พ.ร.บ. ที่แก้ไขสิ่งเหล่านี้ ไม่ใช่เฉพาะในสังคมเมือง คงจะสังคมชนบทด้วยตัวนี้เป็นเรื่องสำคัญนะครับ ผมอยากจะตั้งข้อสังเกตอย่างนี้นะครับ ในการแก้ปัญหาระบบน้ำ ผมว่าองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องน้ำสำคัญมาก ผู้ที่ปฏิบัติต้องมีองค์ความรู้จริง ๆ อย่างพูดถึงเรื่องแก้มลิง ไม่ใช่มองที่สระอย่างเดียวครับ ลองไปอ่านดูแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องแก้มลิงไม่ว่าที่สระรองรับน้ำ ไม่ใช่ เขาดูตั้งแต่ต้นน้ำ แหล่งเก็บน้ำ ปลายทางน้ำเมื่อมันล้น เขาดูหมดนะครับ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดอุดรธานี จังหวัดจันทบุรี ที่ไปสร้างถนนร้อมทางน้ำอย่างนี้ ก่อให้เกิดผลเสียแล้วก็ต้องใช้งบประมาณมหาศาลในการแก้ ก็คือแสดงว่าเราไม่เข้าใจในเรื่องทฤษฎีว่าด้วยแก้มลิงกันจริง ๆ นะครับ เราไม่รู้ ทั้ง ๆ ที่เป็นหน่วยราชการเราทั้งหมด ที่อนุมัติขอออกแบบทั้งหมด ตัวนี้เป็นสิ่งที่ผมเรียกว่า องค์ความรู้ สำคัญมากหรือแม้กระทั่งเรื่องน้ำบาดาล น้ำใต้ดิน เราชุดกันแบบเปราะเลยละครับ ถ้าว่าเราจะมีน้ำเพียงพอไหม มีหน่วยงานไหนสำรวจบ้างว่าจะใช้น้ำบาดาลอย่างนี้ได้อีกเท่าไร ดินจะทรุดไปเท่าไร ใครมีองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง เราก็ทราบกันอยู่ว่าน้ำฝนของเรานี้เหลือเฟือแต่เราเก็บผลัดน้ำออกทิ้งไปปีละประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ล้านคิวบิกเมตร ระบายออก กลัวน้ำจะท่วม น้ำที่จะลงไปใต้ดินไปเป็นน้ำบาดาลนี้น้อยมาก น้อยมากครับ ก็ต้องขอบคุณรัฐบาลนี้ที่เห็นความสำคัญในเรื่องระบบชลประทาน สระกลวงเหล่านี้ นี่ผมถือว่าถ้าฝนตกลงมาจะเป็นแหล่งเก็บน้ำ แล้วจะเป็นส่วนหนึ่งของการเติมน้ำใต้ดิน นี่ถือเป็นส่วนนี้ เพราะฉะนั้นองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ต้องจริงจัง ๆ ครับ

สำหรับเรื่องที่ ๒ ที่ผมอยากจะตั้งข้อสังเกต คือที่เราทำไม่สำเร็จ เพราะเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องแหล่งน้ำเรามีน้อยมาก เรามีน้อยมากครับ ไม่ว่าจะเป็นทะเบียนแหล่งน้ำ เราเคยคิดไหมว่าจากชุมชนที่ไม่ว่าชุมชนเมือง ชุมชนในชนบท สหประชาชาติเขาคิดไว้สำเร็จ ว่า ๑ หัวจะต้องใช้น้ำกินน้ำใช้เท่าไร น้ำเพื่อการเกษตรเท่าไร เรามีข้อมูลเหล่านี้ทุกชุมชนไหม แต่ถ้ามีภาคอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ เขามีทุน เขามีเงิน เขาจะสร้างโรงงานอะไร เขาคิดแล้วว่า เขาจะต้องใช้น้ำเท่าไร อย่างโรงงานน้ำตาลรู้ว่าจะต้องใช้น้ำประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คิว ๓๐,๐๐๐ คิว เพราะต้องทำโรงไฟฟ้าด้วย เขาก็ขุดบ่อของเขา มีน้ำ พอถ้าเมื่อมันแล้งปีนี้เขาก็เจาะน้ำบาดาล ขุดน้ำบาดาลมาใส่ในบ่อของเขา เขามีความพร้อม ถ้ามว่าหันไปดูในชนบทของเรา ซึ่งในกฎหมายนี้บอกว่ามีคณะกรรมการลุ่มน้ำระดับชาติ กนช. คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขามันลอย -----

แล้วเอาจังหวัดไปอยู่ตรงไหน คณะกรรมการจัดการแหล่งน้ำในระดับจังหวัดไม่มี ทั้ง ๆ ที่มันต้องลงในพื้นที่นะครับ แล้วก็เห็นว่าส่วนกลางของเราไปอยู่ในชนบท ไม่ว่าจะเป็นกรมอะไรที่เกี่ยวกับน้ำทั้งหมด ลงไปในพื้นที่จังหวัดทั้งนั้นละครับ ขาดการประสานงานกับระดับจังหวัด ขาดข้อมูลในชุมชนในพื้นที่นะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเผื่อเป็นไปได้ ทำอย่างไรเราจะมีทะเบียนแหล่งน้ำในชุมชน ให้ชัดเจนเลยว่า ชุมชน ก มีประชาชนเท่าไร ก็หลังคาเรือน ต้องการน้ำเท่าไร แล้วมีผังการใช้น้ำ เหมือนกับที่เราอยู่กรุงเทพมหานคร หรืออยู่เมืองใหญ่ เรามีน้ำประปามาถึงบ้านเรา เราสบาย เรามีเครื่องกรองน้ำของเรา เรากินสบายนะครับ ผมเองลงไปในชนบทเป็นประจำนะครับ เผอิญผมเกิดในชนบท แหล่งน้ำในชุมชนที่ผมอยู่หรือผมว่าน้ำเป็น เราารู้เลยว่าอยู่ตรงไหนบ้าง ปัจจุบันนี้ผมไปบรรยายเรื่อยเหลือเพียง ๑ สระเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นของเราเองเรื่องแหล่งน้ำชุมชนเราขาดการให้ความสนใจอย่างมาก ๆ ทั้งที่เรารู้ว่าน้ำคือชีวิต น้ำคือทุกสิ่งทุกอย่าง ไปทำเกษตรก็ได้ อะไรก็ได้ แต่เราไม่ให้ความสนใจให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ ผมถึงว่ามันเกิดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท นี่เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงครับ อย่างที่ท่านสมาชิกท่านได้อภิปรายว่า ประชาธิปไตยมันเกิดในชุมชนนะครับ ทุกอย่างอยู่ในชุมชนหมด จะถูกปลุกกระดม จะถูกชักจูงอย่างไรก็อย่างนี้ แต่ถ้าเผื่อเขามีความมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง เขายืนบนขาของเขาได้ เชื่อเถอะครับว่าเขาเป็นตัวของตัวเองแน่นอน อย่างที่ท่านอภิปรายว่าเรื่องตัดไม้มาขาย ผมไปเยี่ยมโรงงานเพื่อนผม เขาก็รับซื้อไม้ ไม้ดี ๆ ทั้งนั้นละครับ ไม่ว่าจะเป็นไม้มะขาม ไม้อะไรในสวนของเขาเขาตัดมาขาย แล้วเราจะอยู่กันอย่างไร ตัวนี้เป็นเรื่องที่เราเองเราต้องให้ความสำคัญ ผมอยากให้ความสำคัญแหล่งน้ำในชนบทพอ ๆ กับการให้ความสำคัญการจราจรในกรุงเทพมหานคร ไม่ว่าเราสร้างรถ สร้างทางด่วน สร้างอะไรทั้งหลาย ทำไมเราไม่ทำให้กับคนชนบท ตัวนี้เป็นตัวที่ผมถามผมอ่านหนังสือพิมพ์สัปดาห์ที่แล้ว ผมก็ดีใจนะครับที่จังหวัดบุรีรัมย์มีชุมชนหนึ่งเขาปลูกเมล่อนญี่ปุ่น เขารวมตัวกันทำ แล้วกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปขุดน้ำบาดาลให้เขา เขาใช้น้ำบาดาลมาปลูกเมล่อนญี่ปุ่นนะครับ ซึ่งใช้เวลา ๖๕ วัน ถึง ๘๐ วัน ทำให้เขาสามารถที่จะขายผลิตผลของเขาได้นะครับ ตัวเหล่านี้เราต้องไปดูแลเขา เพราะฉะนั้นผมถึงอยากเห็น พ.ร.บ. นี้ เป็น พ.ร.บ. ที่แก้ไขปัญหาทุกสิ่งทุกอย่างได้นะครับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำเสียของโรงงาน น้ำด้านการเกษตร น้ำอุปโภคบริโภค หรือเกษตรของชุมชนต่าง ๆ อยากให้ พ.ร.บ. นี้เป็นตัวคำตอบ เพราะพรุ่งนี้ผมเองก็จะนำเสนอเรื่องการจัดการปัญหาแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งจะเป็นส่วนย่อย ผมถือว่าร่าง พ.ร.บ. นี้ ส่วนใหญ่ตอนนี้พูดอยู่ในเรื่อง

ภาพแมกโคร (Macro) เป็นส่วนใหญ่ ส่วนผมจะลงไปอยู่เล็ก ๆ ไปดูชุมชน ไปดูประชาชนในพื้นที่เป็นหลักนะครับ เพราะฉะนั้นผมเองก็มีข้อสังเกตเพียงแค่นี้ว่าอยากจะให้มีการบริหารจัดการที่ชัดเจนกว่านี้อีกนะครับ สามารถชี้ลงไปว่าถ้ามีปัญหาใครเป็นเจ้าของภาพ ใครต้องเป็นผู้รับผิดชอบ อันที่ ๒ เรื่องบูรณาการขอจัดให้ส่วนราชการ ไม่ว่าอยู่ในกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ มาร่วมกันทำกันจริง ๆ เกอะครับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องข้อมูล ถ้าอย่างนั้นมันก็จะแค่ในกระดาษ มันจะไม่มีผลในทางปฏิบัติ ผมก็ขอตั้งข้อสังเกตเพียงแค่นี้ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ เดี่ยวพ่วงนี้ท่านต้องนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฉบับนี้จะครับ ฉบับไมโคร (Micro) คือแหล่งน้ำชุมชน เรามีเพิ่มเติมอีก ๒ ท่านนะครับ เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่มาก ขอเชิญท่านวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา นะครับ รองบรรณาธิการบริหารหนังสือเดลินิวส์ อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ เชิญครับ

นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา : ขอบพระคุณครับท่านประธาน ผม วรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา ผมได้ดูร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. นะครับ ส่วนใหญ่ผมเห็นด้วยนะครับ แต่ว่าอยากจะเพิ่มนิพจน์หนึ่งนะครับก็คือว่าไหน ๆ ท่านตั้ง ในนี้มีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในมาตรา ๑๑ แล้วก็อำนาจหน้าที่อยู่ที่มาตรา ๑๙ ผมดูแล้วไม่มีอันหนึ่งนะครับ นั่นก็คือผมดูแนวคิดของกฎหมายฉบับนี้ส่วนใหญ่จะมาถึงวิธีใช้ ไม่ได้คิดถึงวิธีหา วิธีหาคิดอยู่คนเดียวครับ ในอำนาจข้อ ๑ อำนาจหน้าที่ ข้อ ๑ ของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ก็คือพัฒนา กำหนดนโยบายแผนพัฒนา บริหารจัดการน้ำ การพัฒนา คือการหาแหล่งน้ำ สร้างแหล่งน้ำ ซึ่งประเทศไทยอยู่ในเขตมรสุมนะครับ ฝนก็ตกอยู่อย่างนี้ กรุงเทพฯ ตกเฉลี่ยปีหนึ่ง ๑,๔๐๐ มิลลิเมตร แต่ถ้าไปทางจังหวัดจันทบุรี ก็ ๒,๐๐๐ กว่ามิลลิเมตร จังหวัดบึงกาฬ ๒,๐๐๐ กว่ามิลลิเมตร จังหวัดเชียงรายประมาณ ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร ทางจังหวัดเพชรบูรณ์ ทางอะไรประมาณ ๙๐๐ มิลลิเมตร ถึง ๑,๑๐๐ มิลลิเมตร ซึ่งถือว่าแล้งนะครับ จังหวัดตาก จังหวัดกำแพงเพชร ตรงนี้นะครับ เราก็รู้เนี่ยครับว่าสิ่งที่เราพูดอยู่นี้ก็คือว่าเรามาดูน้ำวิกฤตเราจะแก้ยังไง เราไม่คิดหาเงินครับ เรามาคิดอยู่ ตอนนี้เราคิดว่าเงินที่มีอยู่เราจะใช้อย่างไร และถ้าเกิดไม่มีเงินใช้จะทำอย่างไร ผมบอกทำไมเราไม่คิดหาเงินละครับในเมื่อฝนก็ตกอยู่นี้ครับ ปีหนึ่งเราเก็บน้ำถึง ๑๐ เพอร์เซ็นต์ ไหมครับที่ฝนตก ไม่มีนะครับ แต่ถามว่าพอเราจะทำน้ำ จะเก็บน้ำให้ได้ เราเจอใครครับ เจอผู้ยิ่งใหญ่ เขาเรียกภาคประชาชน ประชาชนอย่างผมไม่ใช่ครับ ผมพูดไม่ได้ มันจะมีภาคประชาชนมา จะค้านโน้นค้านนี้ ค้านตะพึดครับ ประเทศไทยมี ๒๕ กลุ่มน้ำนะครับ เจอกลุ่มน้ำสุดท้ายคือกลุ่มน้ำยม ไม่ใช่พัฒนา คนที่กลุ่มน้ำยมทำเวอร์ทำกรรมอะไรมาถึงให้เขาน้ำท่วม น้ำแล้งทุกปี กะคนแค่นี้มือเดียวห้ามทำโน่นทำนี่ เขาเป็นอะไร เขาใหญ่ขนาดไหนครับ เขาอ้างว่าชื่อภาคประชาชนกันครับ ประชาชนคนอื่นพูดไม่ได้ ฉะนั้นนะครับผมก็จะเสนอ ท่านช่วยแก้ไขผมนิพจน์หนึ่งนะครับ มาตรา ๑๙ อำนาจหน้าที่ผมว่าทาง กนช. ก็ไม่กล้าหือครับ เจอภาคประชาชน กนช. ก็กลัว ยิ่งมาจากการเมืองนี้กลัวมาก เดี่ยวเขาจัดประท้วง กลัวครับ ผมอยากให้ประชาชน ในเมื่อน้ำเป็นของประชาชน ทำไมไม่ให้ประชาชนชี้ขาดครับ ในเมื่อท่านแบ่งกลุ่มน้ำแล้ว มีคณะกรรมการจัดการกลุ่มน้ำแยกเฉพาะ มีกลุ่มน้ำสาขามีอะไรดีมากครับ ละเอียดยิบ ไม่ใช่เขาลงประชามติละครับ กฎหมายประชามติเราก็มีครับ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ ปี ๒๕๔๐ หรือปี ๒๕๔๒ ผมจำ พ.ศ. ไม่ได้ เขาตัดสินอนาคตของเขาเองไม่ได้หรือครับประชาชนนี้ ท่านประธานครับ แทนที่จะให้มีภาคประชาชนไม่กี่คนนะครับและทำตัวเป็นขาใหญ่ อาละวาดไปทั่วเนี่ยครับ มีผลประโยชน์หรือเปล่า ผมไม่ทราบ

แต่ถ้าเกิดเขาพูดอย่างไรประเทศนั้นต้องเดินไปอย่างนั้น ผมไม่เห็นด้วยนะครับ ผมอยากให้เพิ่มไปนิดหนึ่งครับ ประชามติเนอะครับ เอาคนทั้งลุ่มน้ำมาตัดสินอนาคตตัวเอง จะเอาอย่างไร จะสร้าง ไม่สร้าง เชื้อนมี ไม่มี ถ้าเขาดูแล้วสร้างเชื้อนแล้วเขาเสียหาย เดี่ยวเขาก็ลงประชามติเองนะครับว่าไม่เอา แต่ถ้าเขาบอกว่าเขาขาดแคลนน้ำ เขาอยากได้น้ำ อยากได้แหล่งน้ำ เขาลงประชามติ เสียงจะเท่าไร จะเอาข้างมาก หรือจะเอา ๒ ใน ๓ จะอะไรท่านไปกำหนดเอาเนอะครับ ถ้าเขาเอานะครับคนที่ชอบชี้ตัวว่าเป็นภาคประชาชนต้องเลิกพูดนะครับ และอย่างนี้ปัญหาการแก้ปัญหา น้ำถึงจะเด็ดขาด เราจะไปทำเชื้อน บอกเสียป่า ผมถามว่าเสียป่าถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ไหม คุณปล่อยให้คนบุกรุกป่า เมืองน่านนี้ไม่เหลือนะครับ นั่นก็เป็นแหล่งน้ำไม่เหลือเลยครับ อ้างว่าอะไรครับ ภาคประชาชนอ้างครับว่าเป็นวิถีชีวิต ต้องทำอะไรเลื่อนลอย ถ่างไปเรื่อยครับ และรับผิดชอบไหมครับ ทุกวันนี้ป่าหายหมด มีโผล่มารับผิดชอบสักคนไหม ไม่มีครับ ฉะนั้นการจัดการทรัพยากรน้ำต้องจัดการทรัพยากรน้ำลายเสียก่อน ทำให้พวกนั้นหยุดพูดและใช้ประชาชนพูดแทน ผมว่าจะแก้ได้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เป็นลุ่มน้ำใหม่ของคุณวรวิทย์นะครับ ต่อไปอีกท่านหนึ่ง ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาศย์ เป็นอดีตผู้ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการการอุดมศึกษา อดีตคณบดีสำนักวิชา เทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และเป็นอดีตคณบดีคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และอดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ขอเชิญครับ

ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญาผัตย์ : ท่านประธานครับ ขอบพระคุณที่ให้โอกาสครับ กระผมธรรมศักดิ์ ขอชื่นชมกับร่างฉบับนี้แต่มีบางส่วนที่อยากจะขอให้ความคิดเห็นในฐานะที่เป็นประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัย เพื่อนวัตกรรม เรื่องน้ำเป็นเรื่องสำคัญเพราะน้ำเป็นสิ่งที่เริ่มต้นชีวิตทุกคนก็ทราบดี การค้นพบโลกใหม่ที่ห่างไป ๔๐ ปีแสงนะครับ ของดาวแทรปพิสต์วัน (Trappist-1) ก็คือเป็นดวงดาวที่มีน้ำอยู่ ๓ ดวง ใกล้เคียงกับโลกมาก แต่อย่าฝันไปดีกว่าครับ ๔๐ ปีแสงนานเหลือเกิน เอาโลกนี่ก่อน แผ่นดินไทยครับ อยากจะเรียนตรง ๆ ว่า トラピッド (Trappist) ที่โลกยังเอียงอยู่ ฤดูกาลยังตรงนะครับ ฤดูกาลยังตรง ๓๖๕ วันไม่ได้บวกก็ยังคงตรงอีก พายุหมุนทางขั้วโลกหมุนทวนเข็มนาฬิกา พายุหมุนทางขั้วโลกใต้ ออสเตรเลียหมุนตามเข็มนาฬิกา ไม่เปลี่ยนครับ แสงอาทิตย์ทางใต้ที่ประเทศออสเตรเลียหรือประเทศบราซิล จะหวนาฬิกาแดดไม่ได้ อันนี้ความจริงครับ เพราะว่าการหวนาฬิกาแดดต้องหมุนตามไปทางขวา ความจริงเหล่านี้คนไม่ค่อยรู้ นักการเมืองจึงใช้โอกาสเหล่านี้มาสร้างกระแสว่าน้ำแล้งน้ำท่วมสารพัดอย่างเพื่อจะใช้งบประมาณแผ่นดิน โอเค (Okay) ครับ นั่นคือความจริงที่อยากจะแก้ ผมมีประเด็นมาตรา ๔ อยู่ มาตรา ๔ น้ำในบรรยากาศ อยากจะเรียนอย่างนี้ครับ คือผมไม่ใช่ นักวิทยาศาสตร์ที่เก่งทุกเรื่อง แต่ว่าชอบอ่าน อ่านอย่างนี้ครับ น้ำในบรรยากาศ พอพูดอย่างนี้ปุ๊บ ชาวบ้านจะคิดแต่เมฆอย่างเดียวกับหมอกหรืออะไรก็แล้วแต่ แต่จริง ๆ แล้วน้ำในบรรยากาศ ในห้องนี้ก็มีบรรยากาศ เรากรวดน้ำกันน้ำออกจากจมูกเราไป แต่ความเข้มข้นของน้ำที่เรียกว่า ภาษาอังกฤษ ขอโทษนะครับ เขาเรียกว่าแอตมอสเฟียร์แคนัล (Atmospheric Canal) ภาพเหล่านี้เป็นภาพที่ตรวจสอบได้จากดาวเทียม ข้อมูลเหล่านี้ผมว่ากรมต่าง ๆ มีอยู่ เราสามารถใช้ข้อมูลแอตมอสเฟียร์แคนัล (Atmospheric Canal) ในการบอกปริมาณความชื้นที่เคลื่อนไหลผ่านประเทศไทย ประเทศอื่นเราไม่เกี่ยวหรอกครับ แต่ประเทศไทยเราอยากจะรู้ ทุกคนก็คงจะทราบว่าน้ำในมหาสมุทรนี้มันไหลไปทางตะวันตก แล้วก็น้ำในบรรยากาศที่เอลนีโญ (El Nino) ลานีญา (La Nina) ที่เกิดขึ้นมาแต่ละปีเป็นเรื่องปกติที่ความชื้นมันต้องขยับตัว ๆ ตามซีซั่น (Season) ของมัน ตามฤดูกาลของมัน ขอโทษครับ คลาวด์ (Cloud) ฟ็อก (Fog) อะไรทั้งหลาย คำจำกัดความตรงนี้ถ้าชัดเจนผมก็โอเค (Okay) นะครับ แต่ถ้าไม่ชัดเจนอยากจะให้เคลียร์ (Clear) ว่านี่คือทรัพยากรน้ำที่คนต้องใช้อาจจะมองไม่เห็น ทำไมในหลวงทรงเอาตาข่ายไปกรองดักความชื้นที่เป็นน้ำค้าง นั่นละครับ แบบเดียวกันแต่อันนี้จะละเอียดกว่า ที่นี้อยากจะให้คำจำกัดความเพิ่มเติมถ้าเป็นไปได้

คืออยากจะถามว่าทำไมคำจำกัดความคำว่า ฝาย แก้มลิง สระขมครก อะไรทั้งหลายมันไม่มี มันน่าจะเขียนไว้ด้วยว่านั่นคือแหล่งเก็บทรัพยากรน้ำ ลึกแค่ไหน ลึกระดับที่ว่าต้องเจาะ แล้วเป็นน้ำพุขึ้นมา เป็นน้ำบาดาลระดับไหน ผมว่าความชัดเจนตรงนี้ก็คงชัดเจนให้มากยิ่งขึ้นนะครับ

อีกมาตราหนึ่งที่ผมสนใจและอยากจะเรียนปรึกษาให้คณะกรรมการธิการที่ร่าง ขึ้นมาอย่างดีแล้วได้ทำความเข้าใจด้วย คือมาตรา ๕๑ การบริหารจัดการน้ำ คือโดยหลักการ ดิมากเลยที่มีการลงโทษ และมีการแบ่งประเภทน้ำในการนำไปใช้ พอมาตรา ๕๑ อ้างถึง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ แต่จะพบว่าเป็นการใช้ ใช้ ใช้ ใช้ ใช้ทุกข้อเลยครับท่านปลัดครับ ท่านประธานครับ ทุกข้อใช้น้ำอย่างเดียวกัน แต่ปัญหาคือน้ำที่ออกมาจากการไม่ใช้ น้ำทิ้ง น้ำเสีย บริหารจัดการอย่างไร อันนี้ไม่ได้เขียนเลย ถ้าหากเขียนไว้ต้องขออภัย แต่ผม ตรวจดูแล้วไม่ได้เขียน มาตรา ๕๑ ไม่ได้เขียนเรื่องมาตรการในการบริหารจัดการน้ำที่ น้ำเสียที่ได้จากการเอาน้ำไปใช้แล้วนะครับ อันนี้ถ้าไม่มีผมอยากจะให้ศึกษาไว้ด้วย แล้วควรจะเขียนไว้ เพราะมีเช่นนั้นแล้วทุกคนก็นำไปใช้แล้วก็ไม่สนใจว่าน้ำออกจากโรงงานนั้น เป็นอย่างไร แต่พอเป็นขวด เป็นน้ำดื่ม เป็นเหล้า เป็นเบียร์ ขายได้นะครับ

มาสู่ประเด็นที่ ๓ ในหมวด ๖ หมวด ๖ มาตราต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายประมาณ ๗-๘ มาตราด้วยกัน เป็นมาตราของการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำ ผมอยากจะ เรียนท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่นั่งอยู่ข้างบนว่ามาตรการตรงนี้อาจจะให้เลียนแบบมาตรการทาง ภาษีของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเขาตั้งใจให้นิติบุคคลที่ใช้น้ำแล้ว ควรจะ ลงทุนในเชิงที่ภาษาอังกฤษเรียกกันคุ้นปากก็คือ คอร์ปอเรต โซเชียล เรสพอนซิบิลิตี้ (Corporate Social Responsibility) อะไรก็แล้วแต่มาช่วยกันนะครับ ซีเอสอาร์ (CSR) นะครับ -----

คือการรับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่ออย่างไร ผมเรียนอย่างนี้นะครับตัวอย่างที่ทราบมาก็คือว่า แม่น้ำมิสซิสซิปปีลงไปทางใต้หรือทางประเทศเยอรมนีจากประเทศสวิตเซอร์แลนด์ลงไปจนกระทั่งออกแม่น้ำไรน์ไปนี่ ปลายทางคือประเทศเนเธอร์แลนด์หรือประเทศเดนมาร์กหรือรัฐต่าง ๆ ทางอ่าวเม็กซิโก เขาเพิ่งแบกภาระน้ำทั้งหมดที่เสียลงมา แต่บริษัทที่ใช้ น้ำบริษัทที่ผลิตน้ำ ยกง่าย ๆ บริษัทที่ทำเรื่องเหล้า เบียร์ น้ำอะไรทั้งหลาย บริษัทเหล่านี้ต้องรู้จักรับผิดชอบต่อขึ้นไปแก้ปัญหา น้ำข้างบน ทุก ๆ มาตรการนี้จะไม่ได้เขียนลงใจลักษณะนั้น เพราะฉะนั้นมาตรการภาษี ๓๐๐ เปอร์เซนต์ มีการลดให้เขา ยกตัวอย่างง่าย ๆ นะครับ ลดภาษีให้กับคนที่เลี้ยงภาษีมาทำโรงเรียน มหาวิทยาลัยนี้ ทำได้ เรื่องนี้เช่นเดียวกัน บริษัทห้างร้านต่าง ๆ ที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับน้ำดื่ม น้ำใช้ น้ำเหล่านี้ทั้งหลายนี้ ควรจะต้องรับผิดชอบต่อขึ้นไปข้างบน ไปที่ภูเขาจังหวัดน่าน ไปที่จังหวัดเชียงใหม่ ไปที่จังหวัดตาก ไปทุกจังหวัดทำการปลูกป่าปลูกอะไรชดเชยให้กับประเทศเสีย เพราะว่าประเทศไทยไม่มีหิมะนะครับ มีแต่น้ำฝนตกลงมา ผมอยากให้พระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ แล้วก็แนวพระราชดำริต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ประสบความสำเร็จจากกระบวนการคิดของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ การสร้างเขื่อนมีบางท่านได้พูดไปแล้ว การดูแลป่าก็มีความจำเป็น ดังนั้นบริษัทธุรกิจทั้งหลายต้องชดเชย รับการชดเชยอย่างไรก็แล้วแต่นะครับขึ้นไปดูแลแหล่งน้ำข้างบน แล้วประเทศไทยก็จะมีป่าขึ้นมาตามเดิม ต้องยอมรับความจริงนะครับ ป่านี้มันหมดไปด้วยความจริงว่า รถไฟที่เรานำมาใช้ฟันกันถ้าใครเกิดทันจะเจอกองฟืนเต็มไปหมด กองฟืนเหล่านี้ครับบังเอิญทางภาคใต้กองฟืนเหล่านี้มันชดเชยด้วยป่าสวนยางเสียก็จบกันไป แต่ภาคอื่นฟืนมันไม่ได้ปลูกและยังมีการทำลายอย่างรุนแรง ณ ปัจจุบันนี้ เพราะฉะนั้นภูเขาเปลือยภูเขาที่เส้นจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น หน้าที่ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ละครับจะเป็นกรณีคุณเป็นเมตตาคุณหรือเป็นคุณูปการกับประเทศไทยอย่างมากเลย ช่วย ๆ ขยันนิตะครับตรงนี้ขอบคุณมากครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณมากครับ ไม่มีสมาชิกท่านใดที่ประสงค์จะอภิปรายแสดงความคิดเห็นนะครับ ผมขอปิดการอภิปรายนะครับ ขอเชิญทางคณะกรรมการธิการและผู้ชี้แจงได้ตอบข้อซักถามของสมาชิกครับ

นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานขออนุญาตให้ท่านรองประธานมิ่งขวัญและคณะเป็นผู้ตอบคำถามของท่านสมาชิกค่ะ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านรองประธานมิ่งขวัญครับ

นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษฎี (กรรมาธิการ) : ค่ะ ต้องขอกราบขอบพระคุณ ทั้ง ๘ ท่านนะค่ะที่ได้ให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อชี้แนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่เป็นเรื่องของที่มีความสลับซับซ้อน อาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องของการนำเสนอ ข้อมูลนะค่ะ เพราะว่าเป็นเรื่องใหญ่แล้วก็ไม่สามารถจะใช้เวลาทั้งหมดในการที่จะนำเสนอ ในภาพรวมได้ทั้งหมด ดิฉันอยากทราบเรียนอย่างนี้ว่า ในตัวร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในเรื่อง สิ่งที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งก็คือ ในเรื่องของการกำหนดเกณฑ์ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ หรือว่าอนุบัญญัติ ที่จะต้องออกภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งมีทั้งหมดประมาณ ๓๕ ฉบับนะค่ะ การกำหนด ในเรื่องของอนุบัญญัติต่าง ๆ นี้จะมีการกำหนดในรายละเอียด แต่ที่สำคัญก็คือที่ดิฉันไม่ได้ นำเรียนในเบื้องต้นเนื่องจากว่าในการจัดทำอนุบัญญัติต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องใช้เวลาในเรื่อง ของการที่มีการกำหนดในรายละเอียด และที่สำคัญจะต้องได้รับความคิดเห็นจากภาคประชาชน แล้วก็ในส่วนกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ทั้งหมดอันนี้ก็ต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จ ก่อนนะค่ะเพื่อจะให้เกิดความชัดเจนในเบื้องต้นทั้งหมด

ประเด็นที่ ๒ ที่ดิฉันอยากจะทราบเรียนว่า ในข้อห่วงใยของหลาย ๆ ท่าน ที่ได้กล่าวว่าในเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่สำคัญต้องมีข้อมูลที่มีความถูกต้อง ความแม่นยำแล้วก็มีครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมด ดิฉันอยากทราบว่าขณะนี้ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะคะไม่ว่าในเชิงของกลุ่มน้ำต่าง ๆ ทั้ง ๒๕ กลุ่มน้ำ ทั้ง ๒๕๔ กลุ่มน้ำสาขา แล้วก็ในเรื่อง ของแหล่ง ในเรื่องของวอเตอร์กริด (Water Grid) หรือว่าแก้มลิง หรือว่าในเรื่องของแผนที่ แหล่งน้ำใต้ดินทั้งหมด ได้มีการบูรณาการจัดทำมา -----

ดิฉันคิดว่าสิ่งที่ทางสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) ของท่าน ดอกเตอร์รอยล ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการในเรื่องของข้อมูลปริมาณน้ำที่เกี่ยวกับเรื่องของ ซัพพลายไซด์ (Supply Side) ดิฉันคิดว่ามีความครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด ขณะนี้ในระดับหนึ่งแล้ว แต่ว่าในการเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้หรือว่าการเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้สู่สาธารณะดิฉันว่าอันนั้น เป็นสิ่งสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่จะต้องดำเนินการ เพื่อที่จะให้ทุกภาคส่วนได้ใช้ได้เห็นข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปประกอบในเรื่องของแผน การจัดทำแผนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของจากบอตทอมอัป (Bottom up) หรือท็อปดาวน์ (Top down) ลงมา เพื่อที่จะให้เห็นในเรื่องของแผนมีความ ครบถ้วนสมบูรณ์

สำหรับในเรื่องที่ท่านแรกที่ทางของท่านสุรินทร์นาคะ ที่ได้กล่าวถึงว่าจะต้องมีข้อมูลต่าง ๆ เช่น วอเตอร์กริด (Water Grid) แก้มลิง การจัดหาแหล่งน้ำใต้ดินให้มีความรู้ กับประชาชน การใช้น้ำอย่างประหยัด แล้วก็ในเรื่องของแผนผลิตทางด้านเกษตรของชาติ แผนนี้ในเรื่องจริง ๆ แล้วในภาคเกษตรเองก็มีรายละเอียดได้มีการจัดทำในเรื่องของแผน ทางด้านการเกษตรควบคู่กันไปกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะในเรื่องของ ภาคเกษตรทั้งในแล้วก็นอกเขตชลประทาน แต่ว่าไม่สามารถนำมาเรียนในที่ประชุมในครั้งนี้ได้ สำหรับเรื่องของโทษและเรื่องของการที่นำไปใช้ในอนาคต เรื่องนี้ในเรื่องของการที่กำหนดโทษ โทษที่กำหนดไว้ตามมาตราต่าง ๆ ก็มีลักษณะที่แตกต่างกัน จะดำเนินการสำหรับผู้ที่ทำให้ผิด แล้วก็เป็นการกำหนดโทษที่กำหนดเป็นพาดินไว้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่สำคัญก็คือในเรื่องของ การบังคับใช้ ซึ่งคงจะต้องดำเนินการในเรื่องนี้ให้มีความเข้มงวดและจริงจังต่อไปในอนาคต

สำหรับทางท่านสุรจิตที่บอกว่าเรื่องของข้อมูลที่มีความสำคัญ การเข้าถึง ข้อมูลของประชาชนที่สำคัญ ซึ่งเรื่องนี้ในการที่จะนำมาใช้ในเรื่องของการจัดทำแผนที่ดี ในเรื่องของการจัดเก็บค่าน้ำหรือว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ก็ดี ขณะนี้ความคืบหน้าในเรื่องของ การจัดทำข้อมูลที่เป็นคลังน้ำแห่งชาติมีความคืบหน้า ในปี ๒๕๖๐ ข้อมูลเหล่านี้จะสามารถ บูรณาการได้เชื่อมโยงระหว่าง ๓๒ หน่วยงานที่มีการใช้น้ำ ทั้งในน้ำอุปโภคบริโภค ภาคเกษตร แล้วก็ในเรื่องของระบบนิเวศ แล้วในเรื่องของทุกภาคส่วนด้วย และเรื่องของการที่จะนำไปใช้ สำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการตั้งแต่ระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำสาขา และ องค์กรผู้ใช้น้ำ

สำหรับทางท่านสุวิระในเรื่องของดีมานด์ (Demand) และซัพพลาย (Supply) ดิฉันกราบเรียนว่าข้อมูลในเรื่องของซัพพลาย (Supply) ไม่มีปัญหา ขณะนี้เราจะสามารถ

กำหนดในเรื่องของแหล่งน้ำต่าง ๆ ได้ แต่ว่าข้อมูลการคาดการณ์ในเรื่องของดีมานด์ (Demand) จากเซกเตอร์ (Sector) ต่าง ๆ ค่อนข้างที่จะต้องอาศัยในเรื่องของความละเอียดครบถ้วนของข้อมูลต่าง ๆ อีกครั้ง โดยเฉพาะในเรื่องของดีมานด์ไซด์ (Demand Side) ที่จะทำอย่างไรในการที่จะลดในเรื่องของปริมาณการใช้น้ำให้มีคุณค่าทุกหยาดหยด ในเรื่องของการอนุรักษ์แหล่งน้ำใต้ดินเหล่านี้ อยากกราบเรียนว่าขณะนี้ในเรื่องของแผนที่แหล่งน้ำใต้ดินมีแล้ว แต่ขาดกับความเชื่อมโยงในเรื่องของการที่จะลงในแต่ละลุ่มน้ำ แล้วก็มาตรา ๖๓ ที่ท่านบอกว่าจะมีค่าใช้จ่ายการส่งเสริมในเรื่องของ กนช. ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำสาขา แล้วก็ยกเว้นการดำเนินงานในต่างประเทศ อันนี้ในรายละเอียดก็คงจะต้องมีการกำหนดในอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่จะต้องกำหนดไว้ต่อไป

ส่วนในเรื่องของมาตรา ๙๓ ที่จะให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ในเรื่องของการเข้าไปดำเนินการในเรื่องของอำนาจต่าง ๆ อันนี้ทางคณะกรรมการจะรับไปดำเนินการพิจารณาดูในเรื่องของตรงนี้

สำหรับในเรื่องของท่านชูชาติที่ให้ความสำคัญกับในเรื่องของการบังคับใช้ อันนี้แน่นอนค่ะ พระราชบัญญัติทั้งหมดกฎหมายที่ออกในเรื่องของการบังคับใช้จะมีผลที่สุด แล้วก็มีความสำคัญมากที่สุด

ส่วนประเด็นข้อชี้แนะของท่านเพิ่มพงษ์ในเรื่องของการวางแผน ความจริงแล้วแผนในเรื่องของการกำหนดทั้งในระดับชาติแล้วก็ระดับลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำสาขา ได้มีการกำหนดไว้ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนด อย่างอาทิเช่น ของ กนช. นะคะ ก็มาตรา ๑๙ ซึ่งได้มีการกำหนดไว้ที่สำคัญก็คือหน้าที่ของ กนช. มีการกำหนดนโยบายแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ แผนพัฒนาลุ่มน้ำ แล้วก็ความเชื่อมโยงที่จะต้องถ่ายทอดลงสู่คณะกรรมการระดับลุ่มน้ำเช่นกันค่ะ หลายท่านที่ได้ระบุบอกว่า ไม่เห็นในบทบาทของกระทรวงมหาดไทย ดิฉันขอเรียนว่าในส่วนของกระทรวงมหาดไทยมีตั้งแต่ในระดับของ กนช. นะคะ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ สำหรับในเรื่องของคณะกรรมการลุ่มน้ำผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน ในลำดับรองลงไปที่เป็นรองประธานเช่นกันค่ะ การดำเนินการที่จะให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานทุกครั้ง ไม่สามารถจะดำเนินการได้ในบางครั้ง ในข้อนี้ทางคณะกรรมการก็ได้มีการพิจารณาว่าในเรื่องของการที่จะกำหนดเลือกรองประธานทั้งหลายก็จะเป็นระดับผู้ว่าราชการจังหวัดเช่นกันค่ะ ส่วนในเรื่องของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขานะคะ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๑ ค่ะ มีข้อกำหนดที่เกี่ยวกับเรื่องของอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะในเรื่องของแผนปฏิบัติการระดับลุ่มน้ำ ซึ่งตรงนี้ก็จะต้องสอดคล้องกับในเรื่องของความต้องการของประชาชน แล้วก็จะได้ประโยชน์สูงสุดในเรื่องของการที่มีส่วนร่วมความจริงแล้วภาคประชาชนเองจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีหลายมาตราในการที่กำหนดในเรื่องของการมีส่วนร่วม ตั้งแต่เรื่องของการกำหนดเขต ตั้งแต่เรื่องของการจัดทำแผนต่าง ๆ ระดับต่าง ๆ และในเรื่องของการกำกับดูแล แล้วมีเรื่องการจัดสรรน้ำหรือว่าในมิติต่าง ๆ ที่จะต้องร่วมกันให้ข้อคิดเห็นและได้รับความเห็นชอบด้วยนะคะ

สำหรับในเรื่องของท่านชิตชัย ที่บอกว่าในเรื่องการแก้ไขปัญหาเรื่องของการบุกรุก ก็มีในเรื่องนี้ที่กำหนดไว้ในหลายมาตรานะคะ ที่ดิฉันขออนุญาตนำเรียนไปแล้ว ส่วนเรื่องขององค์ความรู้ อันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญค่ะ แล้วก็จะเป็นเรื่องที่จะต้องทำอย่างไรในการที่จะให้ข้อมูลหรือว่าองค์ความรู้ตรงนี้ถ่ายทอดจากระดับของคณะกรรมการระดับชาติลงไปถึงระดับลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำสาขา แล้วก็องค์กรผู้ใช้น้ำ ในเรื่องของข้อมูลแหล่งน้ำหรือว่าทะเบียนแหล่งน้ำขณะนี้กำลังดำเนินการในเรื่องนี้อยู่ค่ะ ส่วนความชัดเจนในเรื่องของการกำหนดกติกาในเรื่องของข้อบทบัญญัติต่าง ๆ ก็จะกำหนดไว้ในอนุบัญญัติ แต่ทั้งนี้ในการที่จะกำหนดขึ้นมาเนี่ยก็ต้องรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนด้วยกันค่ะ

สำหรับของท่านวริทธิ์ที่บอกว่าอำนาจในเรื่องของการที่จะจัดทำประชามติ คนทั้งลุ่มน้ำตัดสินใจ ดิฉันเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งค่ะ และในส่วนนี้ในเรื่องของการที่จะรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนมีหลายมาตรานะคะ มีหลายเรื่องที่เราจะต้องรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนค่ะ

ท่านธรรมศักดิ์นะคะ ในเรื่องของมาตรา ๔ น้ำในบรรยากาศ ความจริงแล้ว ดิฉันว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ครอบคลุมในอนาคตด้วยค่ะ เพราะว่าเคยเห็นสารคดี น้ำในอากาศ ตอนนี้เขามีเทคโนโลยีในการที่สอยน้ำจากอากาศมาเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ในอนาคตได้นะคะ ส่วนน้ำเสียแล้วก็น้ำทิ้งทั้งหลายได้ปรากฏอยู่แล้วค่ะ ในมาตรา ๕๑ (๗) แล้วก็สำหรับหมวด ๖ มาตรการทางภาษีค่ะ ในเรื่องเหล่านี้ก็สามารถจะนำไปกำหนดในเรื่องของอนุบัญญัติ ซึ่งอยู่ในระดับของกฎกระทรวงค่ะ เพราะว่าตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีกฎกระทรวงที่จะต้องออกทั้งหมด รวมทั้งเรื่องของพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับเรื่องของการกำหนดเขตลุ่มน้ำรวมทั้ง ๓๕ อนุบัญญัติหรือว่าฉบับนะคะ อย่างไรก็ตามในเรื่องของข้อคิดเห็นที่ทั้ง ๘ ท่านได้กรุณา ได้มีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะทางคณะกรรมการก็จะรับไปดำเนินการพิจารณาแล้วก็ปรับปรุงในส่วนที่สามารถดำเนินการได้นะคะ แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากที่ท่านได้เสนอในการประชุมครั้งนี้แล้วคณะกรรมการเองก็มีความยินดีที่จะรับฟังข้อคิดเห็นเพิ่มเติมได้อีกนะคะ ขอบพระคุณค่ะ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ทางกรมการมีชี้แจงอีกหรือไม่ครับ ถ้าไม่มี ก็เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณา รายงาน เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. แล้วนะครับ ก่อนจะขอมติจากที่ประชุมผมขอ ตรวจสอบองค์ประชุมก่อนนะครับ

(นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนทำการตรวจสอบองค์ประชุม)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิแสดงตน โปรดเสียงบัตรและกดปุ่มแสดงตนครับ

(สมาชิกทำการเสียงบัตรแสดงตนและกดปุ่มแสดงตน)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ใช้เวลาเล็กน้อยนะครับ เพราะว่าสมาชิกประชุมอยู่หลายห้อง หลายตึกนะครับ กำลังทยอยเดินมา รายงานแผนปฏิรูปวันนี้สำคัญมากนะครับ เป็นวาระปฏิรูปที่ ๒๕ จาก ๓๗ วาระปฏิรูปที่ทาง สปช. ได้ส่งมอบเป็นงานสืบต่อมาถึง สปท. นะครับ และวันพรุ่งนี้ ก็เช่นกันนะครับ เป็นความต่อเนื่อง แล้วสักครู่ต่อจากนี้ ไปจากเรื่องทรัพยากรน้ำที่สำคัญมาก ของประเทศ เพราะเราเป็นประเทศที่ใช้น้ำสิ้นเปลืองมากที่สุดติดอันดับ ๖ ของโลกนะครับ เป็นรองก็เฉพาะประเทศอินเดีย ประเทศจีน ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศปากีสถาน ประเทศญี่ปุ่น แต่ถ้าเอาจำนวนประชากรมาวัดกัน เรานี้อันดับหนึ่งของโลกที่ใช้น้ำสิ้นเปลือง ที่สุดในโลก พอกับการเป็นประเทศที่ใช้พลังงานสิ้นเปลืองติดอันดับท็อป (Top) ของโลก เช่นกัน เพราะฉะนั้นจึงต้องปฏิรูปครั้งใหญ่ คราวนี้ถือเป็นการปฏิรูปในเชิงบริหารจัดการ และกลไกในรอบ ๑๐๐ ปีนะครับ ถ้าสำเร็จนี่จะเป็นการปฏิรูปครั้งใหญ่ในเรื่องทรัพยากรน้ำ ใช้สิทธิแสดงตนครบถ้วนแล้วนะครับ ขอแสดงผลครับ จำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๕ ท่าน เป็นอันว่าครบองค์ประชุมครับ

ต่อไปผมจะขอมติจากที่ประชุมว่าจะเห็นชอบกับรายงาน เรื่อง การพัฒนา กลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. หรือไม่ ซึ่งหากเห็นชอบคณะกรรมการจะได้นำความเห็นและ ข้อเสนอแนะของสมาชิกไปปรับปรุงก่อนที่จะส่งรายงานและร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปนะครับ ต่อไปจะเป็นการขอมติตามข้อบังคับ การประชุมนะครับ

(นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ผู้ใดเห็นชอบโปรดกดปุ่ม เห็นด้วย ผู้ใดไม่เห็นชอบโปรดกดปุ่ม ไม่เห็นด้วย ผู้เห็นว่าควรงดออกเสียงโปรดกดปุ่ม งดออกเสียง ขอเชิญสมาชิกได้ใช้สิทธิลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกท่านใดที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิไหมครับ ถ้าเรียบร้อยแล้วขอปิดการลงคะแนน ขอทราบผลคะแนนครับ จำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๘ ท่าน เห็นด้วย ๑๕๔ ท่าน ไม่เห็นด้วย ไม่มี งดออกเสียง ๓ ท่าน ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ ท่านนะครับ

เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. นะครับ จบการพิจารณารายงาน เรื่อง การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. แล้วนะครับ ขอขอบคุณคณะกรรมการครับ

ต่อไปเป็นการพิจารณารายงาน เรื่อง การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน ป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่า
ของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”

๖	๒๒	สปช.

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปท) ๑๓๙๙/๒๕๕๙

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมนั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นางพรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. พลอากาศเอก อีระภพ เสนะวงษ์	รองประธานกรรมการ
๓. นางรวิวรรณ ภูริเดช	รองประธานกรรมการ
๔. นางมิ่งขวัญ วิทยาธัญญ์	รองประธานกรรมการ
๕. นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	เลขาธิการกรรมการ
๖. นายขวัญชัย ดวงสถาพร	โฆษกกรรมการ
๗. พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	โฆษกกรรมการ
๘. พลอากาศเอก ขวัญชัย เอี่ยมรักษา	กรรมการที่ปรึกษา
๙. พลเอก คณิต อุทิศสาร	กรรมการที่ปรึกษา
๑๐. พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงศ์	กรรมการที่ปรึกษา
๑๑. นายเฉลิมพล ประทีปะวนิช	กรรมการที่ปรึกษา
๑๒. พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรัพย์พันธุ์	กรรมการที่ปรึกษา
๑๓. พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	กรรมการที่ปรึกษา
๑๔. พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	กรรมการที่ปรึกษา
๑๕. พลโท กมล สุภาพ	กรรมการ
๑๖. พลโท คณิต แจ่มจันทร์	กรรมการ
๑๗. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	กรรมการ
๑๘. นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	กรรมการ
๑๙. พลตำรวจเอก ศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล	กรรมการ
๒๐. นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	กรรมการ
๒๑. พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ตามแผนปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เสร็จเรียบร้อยแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และ หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์

(นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

สำนักกรรมการ ๓

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๖๕ ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๔

สำเนาถูกต้อง

(นายสาธิต ประเสริฐศักดิ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

สการัตน์ / พิมพ์
กิตติ / ตรวจ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง “การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ
และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”

หน้า

๑. แผนการปฏิรูป	๑
๒. วิธีการปฏิรูป	๖
๓. กำหนดระยะเวลาการปฏิรูป	๘
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๘
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๙
๖. ข้อเสนอแนะ	๙
๗. ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ “(ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”	๙

ภาคผนวก

- บันทึกหลักการและเหตุผล (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.	๑๓
- (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.	๑๔
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.	๓๑

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง “การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ
และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”

๑. แผนการปฏิรูป

- เรื่องที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นประเด็นสมควรปฏิรูป

การปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปโดยคำนึงถึงความสำคัญเร่งด่วน และความสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปในระยะเวลาที่เหลืออยู่ ทำการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ แล้วกำหนดแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมบนพื้นฐานนโยบาย กฎหมาย และหลักวิชาการด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดดุลยภาพในด้านทรัพยากรธรรมชาติเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีประเด็นการปฏิรูปและแนวทาง สรุปได้ดังภาพที่ ๑

บัดนี้ คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดย คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ ได้เสนอ เรื่อง “การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”

- ปัญหา

๑. สถานการณ์พื้นที่ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยมีประมาณ ๑๐๒ ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ ๓๑.๕๗ ของเนื้อที่ประเทศซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามหลักวิชาการและเป้าหมายนโยบายของชาติ ประมาณ ๒๗.๒๙ ล้านไร่ เนื่องจากนโยบายป่าไม้แห่งชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ กำหนดเป้าหมายพื้นที่ป่าที่ควรมีทั้งป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเพื่อเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ ในขณะที่พื้นที่ป่าไม้ลดลงในช่วง ๔๐ ปีที่ผ่านมาประมาณ ๓๖ ล้านไร่ หรือเฉลี่ยปีละประมาณ ๙ แสนไร่ และมีแนวโน้มลดลง (ดังภาพที่ ๒) โดยเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จะพบว่า การเปลี่ยนพื้นที่ป่าของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็นสองช่วงเนื่องจากมาตราส่วนข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีความแตกต่างกันได้แก่ช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมระยะเวลา ๒๖ ปีพื้นที่ป่าลดลงจาก ๑๓๙ ล้านไร่ เหลือ ๘๑ ล้านไร่ หรือคิดเป็นอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าประมาณ ๒ ล้านไร่ต่อปีและช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมระยะเวลา ๑๔ ปี พื้นที่ป่าลดลงจากประมาณ ๑๐๖ ล้านไร่ เหลือ ๑๐๒ ล้านไร่ หรือคิดเป็นอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าประมาณ ๓ แสนไร่ต่อปี (กรมป่าไม้, ๒๕๕๗: กรมป่าไม้, ๒๕๕๘: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, ๒๕๕๘) จากการลดลงของพื้นที่ป่าจำนวนมากในระยะเวลาที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าไม้และสภาพของพืชและสัตว์หลายชนิดโดยบางชนิดได้สูญพันธุ์ไปแล้วและบางชนิดเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์หายากและถูกคุกคามรวมถึงเป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดภัยธรรมชาติของประเทศ เช่น ภัยแล้ง และอุทกภัย

ภาพที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๑๖ - พ.ศ. ๒๕๕๖

ที่มา: กรมป่าไม้ และ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (๒๕๕๘)

๒. ปัญหาด้านนโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

ปัญหาด้านนโยบายเกี่ยวกับการจัดการที่ดินป่าไม้ของชาติที่ผ่านมา ได้มีการวิเคราะห์ไว้อย่างลุ่มลึกและครอบคลุม ปรากฏในหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๕ (สน)/๘๗๔๐ เรื่อง การตั้งคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยสรุปได้ ดังนี้

๒.๑ นโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้มีจำนวนมากแต่ขาดเอกภาพและขาดการปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น นโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๘ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ และนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๕๙

๒.๒ ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๘) ไม่มีคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติมาควบคุมติดตามและตัดสินใจในการขับเคลื่อนนโยบายป่าไม้แห่งชาติตั้งแต่มีการยกเลิกคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับมีเนื้อหาเกี่ยวกับนโยบายด้านทรัพยากรป่าไม้ไม่เชื่อมโยงกัน ทำให้ขาดเป้าหมายและการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น นโยบายแสดงเป้าหมายจำนวนพื้นที่ป่าของแผนฯ ตั้งแต่ฉบับที่ ๔ ถึงฉบับที่ ๑๑ ไม่เชื่อมโยงกัน และส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบายในแผนฯ ฉบับที่ ๑๒

๒.๔ นโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบางส่วนขาดความสมดุลกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๕ นโยบายแก้ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ที่ผ่านมา มีลักษณะผ่อนปรนการดำเนินการตามกฎหมายหรือบรรเทาปัญหาชั่วคราว และขาดการแก้ปัญหาที่ครอบคลุมหรือเชื่อมโยงในทุกมิติ เช่น

มติคณะรัฐมนตรี. มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.)

๒.๖ มีความเสี่ยงในการนำนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์จากพื้นที่ป่าอย่างไม่เหมาะสมหรือเป็นธรรมในอนาคต หากไม่มีคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติมาช่วยพิจารณา เนื่องจาก คทช. มุ่งบริหารจัดการที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ดังแสดงในคำนิยามข้อ ๓ ของระเบียบสำนักนายกฯ ดังนั้นอาจมีการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์หรือเพิกถอนพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายอย่างไม่เหมาะสม

๓. ปัญหาด้านกฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

จากรายงานการศึกษา เรื่อง ข้อเสนอการแก้ไขปัญหาดินป่าไม้ของชาติ ของคณะกรรมการธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (สถานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๕๘) ได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาด้านกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินป่าไม้ของชาติไว้ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ไม่มีกฎหมายส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าอย่างแท้จริง จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงและออกกฎหมายในการส่งเสริมการปลูกป่าหรือเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อสร้างความสมดุลทางกฎหมายในการใช้ประโยชน์ที่ดินและการอนุรักษ์ป่าไม้ต่อไป

๓.๒ กฎหมายมีบทบัญญัติไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับเขตป่าและที่ดิน เช่น ประมวลกฎหมายที่ดินพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติต่างๆ ที่กำหนดเขตป่าหรือแนวเขตที่ดินโดยแผนที่แนบท้ายเป็นต้น

๓.๓ กฎหมายบางฉบับยังไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างเป็นระบบหรือครบวงจรเช่น ปัญหาขาดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการนำมาใช้กับบุคคลผู้อยู่อาศัยในที่ดินป่าไม้ในสถานะต่างๆ

๓.๔ กฎหมายยังไม่มีมาตรการที่ครอบคลุมและเหมาะสม เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขาดมาตรการทางปกครองที่จะให้เจ้าหน้าที่สามารถออกคำสั่งระงับยับยั้งการบุกรุกในระหว่างการพิสูจน์สิทธิหรือการดำเนินคดี นอกจากนี้ การกระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้นั้นแม้เป็นคดีที่มีความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศชาติ ที่ได้กำหนดเป็นคดีนโยบายเช่นเดียวกับคดียาเสพติด แต่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้มิได้มีอำนาจในการดำเนินการได้ในลักษณะเดียวกับเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

๔. ปัญหาในการดำเนินงานป่าชุมชนในปัจจุบัน

จากการประสานขอข้อมูลจากกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. ๒๕๕๘) พบว่าผลการดำเนินงานจัดตั้งป่าชุมชนปัจจุบัน (เมษายน ๒๕๕๙) มีการจัดตั้งไปแล้วจำนวน ๙,๗๒๑ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ ๔.๔ ล้านไร่ โดยกรมป่าไม้มีเป้าหมายการจัดตั้งป่าชุมชนทั่วประเทศจำนวน ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๐ ล้านไร่ อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการป่าชุมชนในปัจจุบันยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป่าชุมชนหลายประการ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

๔.๑ การจัดตั้งป่าชุมชนยังไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ ในปัจจุบันอาศัยกฎหมายเดิมที่มีอยู่ ได้แก่ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

แล้วแต่กรณี ซึ่งยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการหลายประการ โดยกิจกรรมในการดำเนินงานป่าชุมชนส่วนใหญ่ ประชาชนจะต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ ทำให้ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน และยังมีข้อจำกัดในการส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

เมื่อวิเคราะห์ถึงความพยายามในการออกกฎหมายรองรับป่าชุมชนในเชิงนโยบายแล้ว พบว่า (ตารางที่ ๑) ประเทศไทยได้กำหนดให้เร่งรัดการออกกฎหมายรองรับป่าชุมชนตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ (๒๕๓๕-๒๕๓๙) และได้กำหนดในฉบับอื่นๆ ต่อมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เคยนำร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน เข้าพิจารณาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ก็ยังไม่สำเร็จ ซึ่งรวมระยะเวลาประมาณ ๒๔ ปีแล้ว ที่มีความพยายามแต่ยังไม่สามารถออกพระราชบัญญัติป่าชุมชนได้

ตารางที่ ๑ การกำหนดให้มีกฎหมายรองรับป่าชุมชนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๗ (๒๕๓๕-๒๕๓๙)	ฉบับที่ ๘ (๒๕๔๐-๒๕๔๔)	ฉบับที่ ๙ (๒๕๔๕-๒๕๔๙)	ฉบับที่ ๑๐ (๒๕๕๐-๒๕๕๔)	ฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕-๒๕๕๙)
เร่งรัดการออกกฎหมายรองรับป่าชุมชน พระราชบัญญัติสวนป่า และการอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร	ส่งเสริมการจัดการในรูปแบบของป่าชุมชน และออกพระราชบัญญัติป่าชุมชน	ปรับปรุงกฎหมายเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วม เช่น พระราชบัญญัติป่าชุมชน ทบทวนกฎหมายป่าไม้	xxxxxxxxxxxx	ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบของภาครัฐ เพื่อลดความขัดแย้งและแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ / เพิ่มบทลงโทษต่อผู้บุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๒ คณะกรรมการป่าชุมชนซึ่งเป็นผู้บริหารจัดการป่าชุมชนไม่มีอำนาจตามกฎหมาย เมื่อพบการกระทำผิดในพื้นที่ป่าชุมชน คณะกรรมการไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้

๔.๓ ขาดแรงจูงใจด้านการบริหารจัดการป่าชุมชน เนื่องจากระเบียบและกฎหมายอนุญาตให้ชุมชนใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อการใช้สอยในครัวเรือน แต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มรายได้ในเชิงเศรษฐกิจ

๔.๔ ในแต่ละจังหวัดมีการเชื่อมโยงกลุ่มป่าชุมชนเป็นเครือข่ายป่าชุมชน ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ปัจจุบันมีเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด ๖๗ จังหวัด มาจากป่าชุมชน ๓,๐๔๖ หมู่บ้าน ซึ่งการสนับสนุนจากภาครัฐในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายป่าชุมชนยังไม่เพียงพอ ขาดความต่อเนื่อง และยังขาดประสิทธิภาพ

๔.๕ โครงสร้างหน่วยงานของกรมป่าไม้ในระดับท้องถิ่นยังไม่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อประสานงาน การให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชน การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการจัดตั้งและบริหารจัดการป่าชุมชน

๔.๖ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชนที่ต้องการจะจัดทำโครงการป่าชุมชน เนื่องจากเป้าหมายในการจัดตั้งป่าชุมชนมีจำนวน ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน ปัจจุบันจัดตั้ง

ได้เพียง ๙,๗๒๑ หมู่บ้าน โดยในแต่ละปีจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดตั้งป่าชุมชนเพียงปีละ ๒๐๐ หมู่บ้าน ซึ่งหากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตั้งแต่ปีปัจจุบันอาจจะต้องใช้เวลาถึง ๖๑ ปี

๔.๗ ป่าชุมชนที่จัดตั้งแล้ว ได้รับการสนับสนุนการบริหารจัดการป่าชุมชนจากภาครัฐ โดยมีแผนการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนเพียงปีแรกปีเดียวเท่านั้น จึงทำให้การดำเนินงานของชุมชนขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารจัดการป่าขาดประสิทธิภาพ

๔.๘ โครงการป่าชุมชนที่จัดตั้งแล้วแต่ยังไม่ได้รับงบประมาณเงินอุดหนุน จำนวน ๕,๖๕๗ หมู่บ้าน และยังไม่ได้รับแผนการส่งเสริมการบริหารจัดการป่าจากกรมป่าไม้จึงส่งผลให้การบริหารจัดการป่าของชุมชนยังขาดประสิทธิภาพ

๒. วิธีการปฏิรูป

- วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง เกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูป

การวิเคราะห์จัดทำแนวทางเกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูปมีประเด็นที่ได้วิเคราะห์ดังนี้

๑. วิเคราะห์อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญฯ ที่ให้ดำเนินการปฏิรูปด้านต่างๆ ตามมาตรา ๒๗ สืบต่อจากสภาพปฏิรูปแห่งชาติ โดยให้คำนึงถึงความสำคัญเร่งด่วนและความสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูป ในระยะเวลาที่เหลืออยู่ (รัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๓๔/๒ วรรคหนึ่ง) โดยได้วิเคราะห์วาระปฏิรูป ๓๗ วาระ วาระพัฒนา ๘ วาระ วาระเพิ่มเติม ๑๕ วาระ และข้อเสนอการปฏิรูปเร็ว ๙ วาระ พบว่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชนที่สภาพปฏิรูปแห่งชาติได้ดำเนินการไว้แล้ว ปรากฏในวาระปฏิรูปที่ ๑๑ (ปฏิรูปที่ดินและการจัดการที่ดิน) และ วาระปฏิรูปที่ ๒๕ (ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

๒. ศึกษาแนวพระราชดำริ หลักการทางวิชาการด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน นโยบายและแผนระดับชาติและนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรหลักด้านการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

๓. วิเคราะห์นโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ จากข้อมูลการกำหนดเป้าหมายพื้นที่ป่าของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ นโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่กำหนดให้ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ ซึ่งประกอบด้วยป่าเพื่อการอนุรักษ์ในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ และ ป่าเพื่อเศรษฐกิจในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ของพื้นที่ประเทศ จากนั้นโยบายดังกล่าว วิเคราะห์แล้วพบว่าประเทศไทยสามารถดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้ และไม่ได้มุ่งให้เพิ่มพื้นที่ป่าเฉพาะในเขตป่าตามกฎหมายเท่านั้น แต่ให้เพิ่มพื้นที่ป่าหรือส่งเสริมให้มีป่าชุมชนนอกเขตอนุรักษ์ และส่งเสริมให้มีป่าปลูกในพื้นที่เอกชนหรือพื้นที่รัฐอื่นๆ ด้วย

๔. กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับ “การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน” เป็นรูปแบบการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการพัฒนาป่าไม้และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนควบคู่กันไปตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่เป้าหมายคือ ป่าสมบูรณ์และยั่งยืน และประชาชนได้รับประโยชน์ในทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม คือ

๔.๑ ด้านเศรษฐกิจ การดำเนินการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่น การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งชุมชนจะมีเศรษฐกิจที่มั่นคงและนำไปสู่ผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ เนื่องจากการดำเนินงานส่งเสริมจัดการป่าชุมชน เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนอย่างเหมาะสม อันนำไปสู่การรักษาฐานทรัพยากรของประเทศอย่างยั่งยืน ทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ฐานทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด ถูกต้องและเหมาะสม เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ของครัวเรือน

๔.๒ ด้านสังคม การดำเนินการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน ก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านสังคม เช่น เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน ลดความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกิดเป็นความร่วมมือให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะร่วมกันดูแลรักษาป่า

๔.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม การดำเนินการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนทำให้พื้นที่ป่าชุมชน ได้รับการดูแล รักษา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการรักษาทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม และช่วยลดการบุกรุกหรือใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งช่วยฟื้นฟูสภาพป่าให้ดีขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ และเกิดมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะพืชอาหารและพืชสมุนไพรในพื้นที่ป่าชุมชน ทำให้ป่าสามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อประชาชนได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

๕. วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนนอกเขตอนุรักษ์ พ.ศ. (ฉบับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ) และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ฉบับอื่นๆ ในอดีต เช่น ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ฉบับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐

๖. ตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ฉบับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งประกอบด้วยบุคคล ดังนี้

๑. นางมิ่งขวัญ วิชารังสฤษดิ์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๒. นายดำรงค์ พิเดช	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๓. อธิบดีกรมป่าไม้	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๔. อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๕. อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๖. พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	ประธานคณะทำงาน
๗. พลเอก คณิต อุทิศสาร	รองประธานคณะทำงาน
๘. พลโท คณิต แจ่มจันทรา	รองประธานคณะทำงาน
๙. พลเรือเอก ชรินทร์ ชูนทรัพย์พันธุ์	คณะทำงาน
๑๐. พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	คณะทำงาน
๑๑. นายเกษิ์เดชชนทัต เสกขุนทด	คณะทำงาน
๑๒. นายประลอง ดำรงค์ไทย	คณะทำงาน
๑๓. นายวีระยุทธ วรรณเลิศสกุล	คณะทำงาน
๑๔. นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	คณะทำงาน
๑๕. นายธิตติ กนกทวีฐาการ	คณะทำงาน
๑๖. พลโท บัญชา ทองวิลัย	คณะทำงาน

๑๗. นายอรรถพร ชัยพรธรัตน์	คณะทำงาน
๑๘. นางสาวนันทกานท์ ชมสาคร	คณะทำงาน
๑๘. นายขวัญชัย ดวงสถาพร	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๙. นางนันทนา บุญยานันต์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๗. จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “(ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.” เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมกรมการธิการ หมายเลข ๒๑๓ – ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ เพื่อถ่ายทอดร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และปรึกษาหารือและรับฟังความคิดเห็นแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมมนาไปปรับปรุง ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ให้มีความเหมาะสม

- แนวทางแก้ไข

บัญญัติกฎหมายเฉพาะเพื่อรองรับการจัดการป่าชุมชน คือ ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืนและประชาชนได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้อย่างเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการป่าชุมชนในปัจจุบันในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (เมษายน ๒๕๕๙) ที่มีการจัดตั้งไปแล้วจำนวน ๙,๗๒๑ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ ๔.๔ ล้านไร่ และยังเป็นการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งป่าชุมชนทั่วประเทศตามแผนงานที่รัฐกำหนดไว้ จำนวน ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๐ ล้านไร่ อีกทั้ง ยังเป็นการส่งเสริมพื้นที่อื่นของรัฐนอกเขตป่าไม้ที่ประสงค์จะจัดทำเป็นป่าชุมชนด้วย

๓. กำหนดระยะเวลาการปฏิรูป

ระยะที่ ๑ (ก่อน เมษายน ๒๕๕๙)

ศึกษาและจัดทำข้อเสนอการปฏิรูป

ระยะที่ ๒ (มิถุนายน ๒๕๕๙) สถาปนาเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ นำร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. เสนอต่อ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกกฎหมาย และให้เร่งดำเนินการให้มีการออกกฎหมาย และระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ระยะที่ ๓ (เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ) ให้มีการจัดตั้งและพัฒนาป่าชุมชนภายใต้พระราชบัญญัตินี้ อย่างต่อเนื่อง

๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- หน่วยงานที่กำกับดูแลพื้นที่อื่นของรัฐที่ประสงค์จะจัดทำเป็นป่าชุมชน

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- หน่วยงานที่กำกับดูแลพื้นที่อื่นของรัฐที่ประสงค์จะจัดทำเป็นป่าชุมชน

๖. ข้อเสนอแนะ

๖.๑ บัญญัติกฎหมายเฉพาะเพื่อรองรับการจัดการป่าชุมชน คือ ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

๖.๒ กำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนในประเทศให้เป็นรูปแบบการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการพัฒนาป่าไม้และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนควบคู่กันไปตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่เป้าหมายคือป่าสมบูรณ์และยั่งยืน และประชาชนได้รับประโยชน์ในทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

๖.๓ ส่งเสริมให้มีป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐนอกเขตป่าไม้เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ

๗. ร่างพระราชบัญญัติ

๗.๑ ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

๗.๒ หลักการและเหตุผล

๗.๒.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

๗.๒.๒ เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน อันจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ยังมีข้อจำกัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอรายงานเรื่อง “การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วยขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์)

เลขานุการกรรมการ

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง “การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พรบ.หรือ ร่าง พรป. (ถ้ามี)
การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ เรื่อง (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”	แผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประเด็นการปฏิรูป การจัดการระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ เรื่อง (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”	ออกกฎหมายเฉพาะเพื่อรองรับการบริหารจัดการป่าชุมชน คือ ร่าง พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ปันฟูจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืนและประชาชนได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้อย่างเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	ระยะที่ ๑ (ก่อน เมษายน ๒๕๕๙) ศึกษาและจัดทำข้อเสนอการปฏิรูป ระยะที่ ๒ (มิถุนายน ๒๕๕๙) สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ นำร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. เสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกกฎหมาย และ ให้เร่งดำเนินการให้มีการออกกฎกระทรวง และระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ระยะที่ ๓ (เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ) ให้มีการจัดตั้งและพัฒนาป่าชุมชน	- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - หน่วยงานที่กำกับดูแลพื้นที่อื่นของรัฐที่ประสงค์จะจัดทำเป็นป่าชุมชน	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑. ออกกฎหมายเฉพาะเพื่อรองรับการบริหารจัดการป่าชุมชน คือ ร่าง พ.ร.บ. ป่าชุมชน พ.ศ. ๒. กำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนในประเทศให้เป็นรูปแบบการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ปันฟูจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการพัฒนาป่าไม้และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนควบคู่กันไปตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่	(ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พรบ.หรือ ร่าง พรป. (ถ้ามี)
			ภายใต้ พระราชบัญญัตินี้ อย่างต่อเนื่อง			เป้าหมายคือ ป่า สมบูรณ์และยั่งยืน และ ประชาชนได้รับ ประโยชน์ในทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมอย่าง เหมาะสม ๓. ส่งเสริมให้มีป่า ชุมชนในพื้นที่อื่นของ รัฐนอกเขตป่าไม้เพื่อ เป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ของประเทศ	

ภาคผนวก

- บันทึกหลักการและเหตุผล (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.
- (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืน อันจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน ประกอบกับกฎหมาย ว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ยังมีข้อจำกัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังไม่มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

“ป่าชุมชน” หมายความว่า ป่านอกเขตป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นของรัฐที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชนโดยมีการจัดการตามพระราชบัญญัตินี้

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มของประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานและ รวมตัวกันโดยมีเป้าหมายร่วมกัน หรือ ดำเนินการอื่นอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

“เขตป่าอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หรือพื้นที่ที่มีคุณค่าทางสิ่งแวดล้อมอันควรแก่การอนุรักษ์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ไม้” หมายความว่า ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น กอ หรือเถา ไม่ว่ายังยืนต้นหรือล้มลงแล้ว และให้ หมายความว่ารวมถึงราก ปุ่ม ตอ หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษ ปลายหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของไม้ ไม่ว่าจะถูกตัด ฟัน เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือกระทำโดยวิธีการอื่นใด

“ทำไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือชักลากไม้ที่มีอยู่ใน ป่าชุมชนหรือนำไม้ที่มีอยู่ในป่าชุมชนออกจากป่าชุมชนด้วยประการใด ๆ

“ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่าชุมชน เป็นต้นว่า

(๑) ฟืน ถ่านไม้ ไม้ไผ่ เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชัน และยางไม้

(๒) หล้า อ้อ พง แขม ปรีอ คา กก กระจุต กูด เห็ด และพืชอื่น

(๓) ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง ขี้ผึ้ง มูลค้างคาว

(๔) สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ แมลง รวมทั้งไข่ของแมลงที่ไม่ใช่สัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(๕) ดิน หิน กรวด และทรายที่ไม่ใช่แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

“ฟืน” หมายความว่า เศษไม้ ปลายไม้ หรือไม้ล้มลอนอนไพรตามธรรมชาติ อันมีลักษณะและคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้เป็นเชื้อเพลิงยิ่งกว่าใช้ประโยชน์อย่างอื่น

“ความหลากหลายทางชีวภาพ” หมายความว่า ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทั้งมวล และให้หมายความรวมถึงความหลากหลายทางพันธุกรรม ทางชนิดพันธุ์ และทางระบบนิเวศอันเป็นถิ่นกำเนิดของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้น

“สมาชิกป่าชุมชน” หมายความว่า สมาชิกของชุมชนที่มีการประกาศจัดตั้งป่าชุมชนและได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

“เครือข่ายป่าชุมชน” หมายความว่า การรวมตัวกันของสมาชิกป่าชุมชน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การจัดการป่าชุมชนอย่างยั่งยืน

“ทรัพย์สินส่วนกลาง” หมายความว่า เงินและทรัพย์สินที่ได้มาเพื่อใช้ในการจัดการป่าชุมชน ไม้ที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันปลูกในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ หรือทรัพย์สินที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันจัดทำในการจัดการป่าชุมชน

“องค์กรเอกชน” หมายความว่า องค์กรที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือองค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคลแต่มีผลงานด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นที่ประจักษ์ โดยมีใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน และจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี และมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

“เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งจากข้าราชการสังกัดกรมป่าไม้หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ สมาชิกป่าชุมชนซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยองค์กรเอกชนในท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๕ ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสภาวะแวดล้อม
- (๒) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน
- (๓) การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน
- (๔) การฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าชุมชนโดยการปลูกป่าทดแทน
- (๕) การเสริมสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดการป่าชุมชน

มาตรา ๖ พื้นที่ป่าที่มีการจัดตั้งเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัติแล้ว ให้คงอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และผู้ทรงคุณวุฒิอีกแปดคน ซึ่งแต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนสองคน ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสองคน และผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนสี่คน เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมป่าไม้ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเสนอตามมาตรา ๑๗

ให้อธิบดีกรมป่าไม้แต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๘ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่หมดวาระ และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้กรรมการซึ่งเหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างได้ตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง โดยอนุโลม เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการจัดตั้ง การจัดการป่าชุมชน และเครือข่ายป่าชุมชน หรือพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับป่าชุมชนตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย
- (๒) เสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) กำหนดระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การแต่งตั้งกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามมาตรา ๑๘
- (๕) จัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด
- (๖) จัดทำรายงานเกี่ยวกับสภาพโดยรวมของป่าชุมชนทั่วประเทศพร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีปีละหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม การอนุรักษ์ การฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในป่าชุมชน หรือการสนับสนุนการจัดการป่าชุมชน
- (๗) พิจารณาอุทธรณ์มติเกี่ยวกับการขอจัดตั้ง หรือเพิกถอนป่าชุมชน
- (๘) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดที่สั่งการตามมาตรา ๔๖ และพิจารณาการนำเสนอของอธิบดีตามมาตรา ๔๘
- (๙) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดงบประมาณ มาตรการ หรือกลไกทางการเงิน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน
- (๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

ในการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการจัดตั้งและจัดการป่าชุมชนตาม (๑) และการเสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตาม (๒) ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนรับฟังความคิดเห็น

ของประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาเสนอความเห็นและเสนอแนะด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดระเบียบว่าด้วยการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

ระเบียบตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดเป็นแนวทางเพื่อให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไปดำเนินการออกข้อบังคับให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละป่าชุมชนก็ได้

มาตรา ๑๒ การประชุมคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่น ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนและคณะอนุกรรมการ ตามมาตรา ๑๔ มีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๑๖ เพื่อประโยชน์ในการสรรหาบุคคล ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรรมการอื่นอีกเก้าคน ซึ่งแต่งตั้งจากผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลที่มีคณะหรือสาขาวิชาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือสังคมศาสตร์จำนวนสามคน แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวนสามคน และผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนสามคน เป็นกรรมการ

การแต่งตั้งกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ให้อธิการบดีดำเนินการให้อาจารย์ในคณะหรือสาขาดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้คัดเลือกกันเอง สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสถาบันละหนึ่งคน ให้อธิการบดีจากทุกสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลร่วมกันคัดเลือกให้เหลือสามคนแล้วเสนอชื่อต่อรัฐมนตรี ส่วนการแต่งตั้งกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรเอกชน ให้รัฐมนตรีดำเนินการให้องค์กรเอกชนเป็นผู้คัดเลือกกันเอง และเสนอชื่อต่อรัฐมนตรี สำหรับการแต่งตั้งกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ให้รัฐมนตรีดำเนินการให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเป็นผู้คัดเลือกกันเองและเสนอชื่อต่อรัฐมนตรี

การแต่งตั้งกรรมการสรรหาตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน
กฎกระทรวง

ให้คณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเลือกกรรมการด้วยตนเองเป็นประธานกรรมการคนหนึ่งและ
เลขานุการอีกคนหนึ่ง

ให้กรมป่าไม้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ และให้นำมาตรา ๘
และมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเสนอรายชื่อบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ
มีผลงานและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ ที่สมควร
ได้รับแต่งตั้ง เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนต่อรัฐมนตรีเป็นจำนวนสองเท่า
ของตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะมีการแต่งตั้งหรือแต่งตั้งแทน

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและการเสนอรายชื่อบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบาย
ป่าชุมชนให้กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓

คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

มาตรา ๑๘ ให้มีคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด
เป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ
สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ ประธานเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด ผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด
แต่งตั้งจากผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งคน ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นหนึ่งคน ข้าราชการ
หรือพนักงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นสามคน และผู้ทรงคุณวุฒิ
ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งอีกเจ็ดคน เป็นกรรมการ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
เป็นกรรมการและเลขานุการ ข้าราชการสังกัดสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่หนึ่งคนซึ่งอธิบดีแต่งตั้ง
เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์การแต่งตั้งกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนดตามมาตรา ๑๐ (๔)

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งจากผู้แทน
สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลหรือเทียบเท่าที่มีคณะหรือสาขาวิชาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม หรือมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สองคน ผู้แทนองค์กรเอกชนสองคน ตามบัญชีรายชื่อ
ที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๐ (๕) และให้แต่งตั้งจากผู้แทนคณะกรรมการจัดการ
ป่าชุมชนสามคน

ให้นำมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับ
กับการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการปฏิบัติหน้าที่ของ
คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดโดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาคำขอ เพิ่มหรือลดเขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชน และดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับรายละเอียดที่ระบุในคำขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชน
- (๒) ประกาศคำขอให้จัดตั้งป่าชุมชน เพิ่มหรือลดเขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชน และพิจารณาคำคัดค้าน
- (๓) ถอดถอนกรรมการจัดการป่าชุมชน
- (๔) แต่งตั้งและถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน
- (๕) พิจารณาอุทธรณ์มติการให้พ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชนตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง
- (๖) พิจารณานุมัติแผนจัดการป่าชุมชน พิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และพิจารณาคำขออนุญาตตามมาตรา ๔๓
- (๗) ให้คำแนะนำปรึกษาและความช่วยเหลือทางวิชาการต่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในการจัดการป่าชุมชน
- (๘) ควบคุม ดูแล การจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และแผนจัดการป่าชุมชน
- (๙) ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดแล้วจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด
- (๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมอบหมาย

หมวด ๔

การจัดตั้งป่าชุมชน

มาตรา ๒๐ ชุมชนในท้องที่ใดที่อยู่ใกล้พื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐ ซึ่งอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ อยู่ใกล้และอยู่ในสภาพที่จะดูแลรักษาป่านั้นได้ หากประสงค์จะจัดตั้งป่าชุมชนในท้องที่นั้นให้บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่มีภูมิลำเนาในท้องที่นั้นไม่น้อยกว่าห้าปี และอยู่ในสภาพที่สามารถเข้าไปดูแลรักษาป่าที่จะขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้จำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป ตั้งตัวแทนยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่ เพื่อให้จัดตั้งป่าชุมชนได้

คำขอต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน
- (๒) รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนและผู้ขอเป็นสมาชิกป่าชุมชน ซึ่งมีคุณสมบัติ ตามกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง
- (๓) รายชื่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน
- (๔) ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนพร้อมทั้งแผนที่สังเขปแสดงอาณาเขตและเขตติดต่อ

(๕) แผนจัดการป่าชุมชน โดยแสดงให้เห็นการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนาหรือการควบคุมดูแลภาวะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน วิธีดำเนินการและรายการอื่นที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

กรณีพื้นที่อื่นของรัฐที่ประสงค์นำมาจัดตั้งป่าชุมชน จะต้องหนังสือยินยอมจากหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่นั้น ให้ชุมชนนำพื้นที่ดังกล่าวไปจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้

ในพื้นที่ป่าชุมชนจะต้องกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ หรือบริเวณเพื่อการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว โดยให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน และวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขอและการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนให้กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๑ เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดปิดประกาศคำขอจัดตั้งป่าชุมชนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนนั้น ไว้ในที่เปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการกำนันท้องที่ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านพื้นที่นั้น โดยให้ลงวันที่ที่ปิดประกาศในประกาศนั้นด้วย

เมื่อพ้นสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศคำขอตามวรรคหนึ่ง และไม่มีการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าเดียวกันโดยระบุเขตป่าชุมชนที่จะขอจัดตั้งซ้อนกัน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๒

ในระหว่างเวลาสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศคำขอตามวรรคหนึ่ง หากมีการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าเดียวกันมากกว่าหนึ่งคำขอ โดยแต่ละคำขอระบุเขตป่าชุมชนที่จะขอจัดตั้งซ้อนพื้นที่กันทั้งหมดหรือบางส่วน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจัดให้มีการประชุมผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนซ้อนพื้นที่กันเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันจัดทำคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเป็นคำขอเดียวกัน หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการประชุมให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนซ้อนพื้นที่กันสามารถตกลงร่วมกันจัดทำคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเป็นคำขอเดียวกันได้ ให้ถือว่าคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแต่ละคำขอที่ยื่นไว้แต่แรกเป็นอันตกไป และถือว่าคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ผู้ยื่นคำขอแต่ละรายตกลงร่วมกันจัดทำเป็นคำขอเดียวกันนั้นเป็นคำขอที่ยื่นตามมาตรา ๒๐ และให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๒

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนซ้อนพื้นที่กันไม่สามารถตกลงร่วมกันจัดทำคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเป็นคำขอเดียวกันได้ ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย

มาตรา ๒๒ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อายุติเกี่ยวกับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมอบหมายให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ เพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายละเอียดที่ระบุในคำขอและให้รายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมายเพื่อดำเนินการดังกล่าว

การตรวจสอบและรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด และให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่เสนอความเห็นสภาพพื้นที่ตามคำขออนั้นควรจัดตั้งเป็นป่าชุมชนหรือไม่ และควรเป็นป่าชุมชนที่มีวัตถุประสงค์อย่างไร หรือมีข้อสังเกตประการใดเกี่ยวกับคำขอจัดตั้งป่าชุมชน

มาตรา ๒๓ เมื่อได้รับรายงานผลการตรวจสอบตามมาตรา ๒๒ แล้ว ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดปิดประกาศคำขอและรายงานผลการตรวจสอบโดยสรุปไว้ในที่เปิดเผยเป็นเวลาสามสิบวัน และส่งคำขอและรายงานผลการตรวจสอบโดยสรุปนั้นให้กรมประชาสัมพันธ์ดำเนินการเพื่อเผยแพร่เป็นเวลาเจ็ดวัน

การปิดประกาศคำขอและรายงานผลการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งให้ปฏิบัติตามความในมาตรา ๒๑ โดยอนุโลม

ให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลใดไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นหรือไม่ มีสิทธิทำหนังสือแสดงข้อคัดค้านหรือความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งป่าชุมชนได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันครบกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๔ ในการพิจารณาคำขอและรายงานผลการตรวจสอบ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ ตัวแทนองค์กรเอกชนในพื้นที่หรือผู้มีหนังสือคัดค้านหรือแสดงความเห็นมาให้อธิบายหรือชี้แจงหรือความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการจัดตั้งป่าชุมชนก็ได้ และคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นว่ารายละเอียดในคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขได้

ในกรณีที่ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนมิได้แก้ไขหรือดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายในเวลาที่กำหนด ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด มีอำนาจพิจารณาคำขอนั้นตามที่เห็นควรต่อไป

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติให้จัดตั้งป่าชุมชนตามคำขอหรือให้จัดตั้งป่าชุมชนเพียงบางส่วน หรือโดยกำหนดเงื่อนไข หรือมีมติไม่ให้จัดตั้งป่าชุมชน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแจ้งมติดังกล่าวให้ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนและผู้มีหนังสือคัดค้าน หรือแสดงความเห็นทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติ

ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือผู้มีหนังสือคัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์มติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ทั้งนี้ ให้พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนให้เป็นที่สุด และให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยดังกล่าว

หนังสือแจ้งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด คำอุทธรณ์ของผู้ยื่นคำขอหรือ ผู้มีหนังสือคัดค้าน และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ต้องแสดงเหตุผลและรายละเอียดโดยชัดแจ้ง

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติให้จัดตั้งป่าชุมชนได้และปรากฏว่าไม่มีการอุทธรณ์จนพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว ให้รายงานอธิบดีเพื่อพิจารณา หากอธิบดีไม่เห็นชอบกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดให้นำเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณา และให้นำมาตรา ๒๕ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่อธิบดีเห็นชอบด้วยกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณารายงานที่ได้รับจากอธิบดีตามวรรคหนึ่ง หรือพิจารณาอุทธรณ์คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง แล้วมีคำวินิจฉัยให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ ให้อธิบดีประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา โดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

การจัดตั้งป่าชุมชนมีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

หมวด ๕ การจัดการป่าชุมชน

มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีประกาศการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้ผู้ซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง (๒) เป็นสมาชิกป่าชุมชน และ (๓) เป็นคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

ประเภทและคุณสมบัติของสมาชิกป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสมาชิกป่าชุมชน และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๘ สมาชิกป่าชุมชนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาป่าชุมชน ดังนี้

(๑) ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และแผนจัดการป่าชุมชน

(๒) ร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาป่าชุมชน สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน จำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติให้สมาชิกป่าชุมชนผู้นั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชนและแผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน หลักเกณฑ์การรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน และการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน และไม่ขัดแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

(๒) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าชุมชนหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ ในเขตป่าชุมชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับตาม (๑) หรือพระราชบัญญัตินี้

(๓) ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นตามมาตรา ๓๒

(๔) ดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน

(๕) ดูแลให้สมาชิกป่าชุมชนปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) โกล่เกลี่ยหรือประนีประนอม เมื่อสมาชิกป่าชุมชนเกิดความขัดแย้งในการจัดการป่าชุมชน

(๗) ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) มีมติด้วยคะแนนเสียงจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ให้รับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชนหรือให้สมาชิกป่าชุมชนพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน

(๙) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน หรือคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

การออกข้อบังคับตาม (๑) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดก่อน

คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ อาจมีมติให้สมาชิกป่าชุมชนผู้นั้นพ้นจากการเป็นคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

มาตรา ๓๐ แผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแล้วให้ใช้บังคับได้เป็นเวลาห้าปี

ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ก่อนแผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุไม่น้อยกว่าหกเดือนเมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ แผนจัดการป่าชุมชนแล้วให้นำมาใช้บังคับถัดจากวันที่แผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุลงหรือในวันที่ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด แล้วแต่กรณี

ในระหว่างที่แผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุลง ถ้าคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ยังไม่อนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนใหม่ให้นำแผนจัดการป่าชุมชนเดิมมาใช้ต่อไปจนกว่าจะมีการอนุมัติ แผนจัดการป่าชุมชนใหม่

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนอาจขอเปลี่ยนแปลง เขตป่าชุมชน ปรับปรุงแผนจัดการป่าชุมชน หรือขอให้เพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วนได้ แต่ต้องแสดง เหตุผลและรายละเอียดโดยชัดแจ้ง และให้นำมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขต ป่าชุมชน บริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ได้ตามสมควร เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าชุมชน และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและสมาชิกป่าชุมชนต้องให้ความร่วมมือ ในการดำเนินการนี้ด้วย

มาตรา ๓๓ ภายในป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน

(๑) การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้เป็นไปตามระเบียบ

คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

(๒) การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อการนันทนาการในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) การเก็บหาของป่าในป่าชุมชน ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

(๔) การทำไม้ในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ให้ทำได้ตามความจำเป็นในการดำรงชีพและการใช้สอยของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับแผนการจัดการป่าชุมชนที่ได้อนุมัติ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม และความยั่งยืน

(๕) การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอื่นในเขตป่าชุมชน ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๔ บรรดาไม้และของป่าที่ได้มาจากป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง หรือค่าใช้จ่ายในการบำรุงป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

มาตรา ๓๕ ให้กรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่มีอำนาจทำนิติกรรมใด ๆ ผูกพันทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนได้

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบ หรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน ให้กรมป่าไม้หรือคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน ดังต่อไปนี้

- (๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการเคลื่อนย้ายสิ่งของที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำให้สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตราย หรือความเป็นพืช ตลอดจนการนำเอาของนั้นมาเก็บ กัก หรือรักษาไว้
- (๒) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการทำให้ทรัพยากรธรรมชาติกลับคืนมาสู่สภาพเดิม
- (๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น เนื่องในความเสียหายนั้น
- (๔) ค่าดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่ายในการเยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของบุคคล
- (๕) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่รัฐได้จ่ายในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย เช่น ค่าใช้จ่ายที่รัฐจ่ายเป็นค่าทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินคดีในศาล และค่าธรรมเนียมในศาล
- (๖) มูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ต้องเสียหายในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนนอกจากดอกเบี้ยผิดนัดที่ต้องได้รับแล้ว ให้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินตราตั้งแต่เวลาที่ละเมิดจนถึงเวลาที่ชำระค่าสินไหมทดแทนประกอบด้วย

มาตรา ๓๗ ในการดำเนินคดีตามมาตรา ๓๕ และ มาตรา ๓๖ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนอาจขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีให้ก็ได้ และให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๘ กรณีเกิดการเสียหายแก่ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมิได้ดำเนินการฟ้องร้อง ให้อธิบดีมีอำนาจส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องร้องคดีดังกล่าวเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย เพื่อจ่ายให้เป็นทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนนั้นได้

มาตรา ๓๙ บทบัญญัติในมาตรา ๓๗ ไม่เป็นการลบล้างหรือจำกัดหน้าที่และความรับผิดชอบที่บุคคลมีอยู่ตามบทบัญญัติของกฎหมายอื่น และไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นที่จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน

หมวด ๖ การควบคุมดูแลป่าชุมชน

มาตรา ๔๐ เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบพื้นที่และตรวจตราดูแลการดำเนินการและกิจกรรมต่าง ๆ ในป่าชุมชน
- (๒) แนะนำ ให้ความรู้ ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ
- (๓) ในกรณีที่ไม้อาจเรียกประชุมคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนได้ทัน ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าชุมชนหรือให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในป่าชุมชนในกรณีกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนหรือข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และให้รายงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบ
- (๔) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน
- (๕) รายงานคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเมื่อปรากฏว่ามีกรณีจะต้องเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วน

มาตรา ๔๑ ภายในป่าชุมชน

- (๑) ห้ามทำไม้ในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์
- (๒) ห้ามใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน
- (๓) ห้ามบุคคลใดกันสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน เว้นแต่เป็นการกระทำตามมาตรา ๓๓ หรือตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้กระทำได้

มาตรา ๔๒ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา การวิจัย ตลอดจนเพื่อติดตามผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจเข้าไปในป่าชุมชนเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลดังกล่าวแสดงบัตรประจำตัวหรือหนังสือแสดงการได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี เมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

มาตรา ๔๓ บุคคลใดซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายตามมาตรา ๔๒ เข้าไปกระทำการใดๆ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ จะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

มาตรา ๔๔ เมื่อปรากฏว่ามีกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจทำการ หรือสั่งให้ทำการเฉพาะหน้าที่เท่าที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจค้นบุคคลหรือยานพาหนะ
- (๒) จับและควบคุมตัวผู้กระทำความผิด

(๓) ยึดหรืออายัดสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิด หรือใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิด

ให้ส่งตัวผู้กระทำความผิดพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึด หรืออายัดไว้ให้แก่พนักงานสอบสวนที่มีเขตอำนาจ โดยไม่ชักช้า

มาตรา ๔๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ที่เกี่ยวกับความผิดอาญา ให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพบว่า คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน กระทำการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้ ระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน หรือข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจดำเนินคดีหรือสั่งการให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนดังกล่าว กระทำการ หรืองดเว้น กระทำกรณนั้นได้ตามความเหมาะสม

ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด

ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง และให้นำ มาตรา ๒๕ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้หยุดการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด เว้นแต่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนจะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๔๗ อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนและติดตามดูแลการดำเนินงานของ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และอาจสั่งให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดได้

มาตรา ๔๘ อธิบดีอาจขอให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกระทำการหรือยับยั้งกระทำการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรี และระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดได้รับแจ้งจากอธิบดีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาและแจ้งผลให้อธิบดีทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำขอ

ในกรณีที่อธิบดีไม่เห็นชอบด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดที่แจ้งตามวรรคสอง ให้อธิบดีนำเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา และให้นำมาตรา ๒๕ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๙ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๕๐ ภายในป่าชุมชนหากพบว่ามี การฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัตินี้ เป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้าง ขึ้นใหม่ หรือมีสิ่งอื่นใดในป่าชุมชน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการฝ่าฝืน ทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งนั้น ๆ ออกไป ถ้าผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม หรือไม่รู้ตัวผู้ฝ่าฝืน หรือเพื่อป้องกัน หรือบรรเทา

ความเสียหายแก่ป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะกระทำการดังกล่าวแล้วอย่างใดอย่างหนึ่ง
เสียเองก็ได้ตามสมควรแก่กรณี และผู้กระทำฝ่าฝืนมีหน้าที่ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่คณะกรรมการ
ป่าชุมชนประจำจังหวัดกระทำการเสียเอง

หมวด ๗ การเพิกถอนป่าชุมชน

มาตรา ๕๑ อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือแต่บางส่วนได้ มีกรณีดังต่อไปนี้
(๑) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนขอให้เพิกถอนป่าชุมชนตามมาตรา ๓๑
(๒) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นต่อเนื่องติดต่อกันเป็นเวลา ๑ ปี
โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๓) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบ หรือข้อบังคับ
ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ อันจะเป็นเหตุให้ป่าชุมชนได้รับความเสียหาย หรือมีเหตุสมควรไว้วางใจให้จัดการ
ป่าชุมชนต่อไป

คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนป่าชุมชน โดยให้นำมาตรา ๒๕
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเพิกถอนป่าชุมชนให้มีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ในกรณีที่มีใช้การเพิกถอน
ป่าชุมชนทั้งแปลงให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงแนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา ๕๒ กรณีป่าชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่อื่นของรัฐ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่
รับผิดชอบดูแลพื้นที่นั้น หรือสิ้นสุดโดยเงื่อนไขอื่นใดตามที่ตกลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ให้ถือเป็นการเพิกถอน
ป่าชุมชนโดยทันที

มาตรา ๕๓ ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ให้ตกเป็นของ
แผ่นดิน ส่วนที่เป็นสังหาริมทรัพย์ให้กรมป่าไม้เก็บรักษาไว้เพื่อใช้ในกิจการจัดการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๔ ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนตามมาตรา ๕๑ อาจมีการขอจัดตั้งป่าชุมชนใหม่อีกได้ ตามระเบียบ
ที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด และให้นำความในหมวด ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๘ เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๕๕ ถ้าเป็นการสมควรให้บุคคลใดชำระเงิน ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ
เนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีอำนาจกำหนดอัตราและ
วางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรายได้ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการดังกล่าวได้

เงินที่เก็บได้ตามวรรคหนึ่ง เงินที่มีผู้บริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐบาล และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด และให้เก็บรักษาไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมการจัดการป่าชุมชน โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

หมวด ๙ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ตามมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๒๙ (๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ความผิดตามวรรคหนึ่ง เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจเปรียบเทียบได้

เงินค่าปรับตามวรรคสองให้ตกเป็นทรัพย์สินส่วนกลางตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๘ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลายหรือเคลื่อนย้ายหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นใดที่จัดให้มีขึ้นตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ ผู้ใดขัดคำสั่งเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนที่สั่งตามมาตรา ๔๐ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นยึดถือหรือครอบครองที่ดินในเขตป่าชุมชน ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทนและบริวารของผู้กระทำผิดออกจากเขตป่าชุมชนได้

มาตรา ๖๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๒ บรรดาไม้หรือของป่าที่ได้มา หรือมีไว้เป็นความผิด หรือทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม

ให้ไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งที่ศาลมีคำสั่งรับตกเป็นของแผ่นดิน

ภายในสองปีนับแต่วันที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นถ้าไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่สามารถติดตามตัวผู้กระทำความผิดได้ ให้ไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินที่ยึด หรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใดถึงแก่ความตาย ให้ไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินที่ยึด หรืออายัดไว้ เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหา หรือจำเลยตกเป็นของแผ่นดิน เว้นแต่ภายในสองปีทนายของ ผู้ต้องหา หรือจำเลยพิสูจน์ได้ว่าไม้ ของป่า หรือทรัพย์สินดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้คืนแก่ทนายของผู้ต้องหา หรือจำเลยนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๓ การแต่งตั้งกรรมการสรรหาในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖ วรรคสาม มาใช้บังคับ และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การแต่งตั้งกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในวาระเริ่มแรกมิให้ นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖ วรรคสองมาใช้บังคับ และให้รัฐมนตรีดำเนินการแต่งตั้งบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เกื้อกูล ต่อการดูแลรักษาป่ามาก่อน ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๖๔ การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการนโยบายป่าชุมชนในวาระเริ่มแรก มิให้นำ บทบัญญัติมาตรา ๑๗ วรรคสองมาใช้บังคับ และให้มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งเพียงกึ่งหนึ่งของวาระที่กำหนดไว้ สำหรับตำแหน่งดังกล่าว และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ บังคับ

การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเป็นกรรมการนโยบายป่าชุมชน ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับ และให้อธิบดีดำเนินการเสนอชื่อบุคคล ที่มีพฤติกรรมที่เกื้อกูลต่อการดูแลรักษาป่ามาก่อนให้รัฐมนตรีแต่งตั้ง

มาตรา ๖๕ การแต่งตั้งกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ในวาระเริ่มแรกที่จังหวัดนั้นยังไม่มีป่าชุมชน มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ วรรคสาม มาใช้บังคับและ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

มาตรา ๖๖ ให้มีการออกกฎกระทรวง และระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ภายใน ระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
(ร่าง) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

๑.๒. เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน อันจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วย ป่าสงวนแห่งชาติ ยังมีข้อจำกัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๓)

ในพระราชบัญญัตินี้

“ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังไม่มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

“ป่าชุมชน” หมายความว่า ป่านอกเขตป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นของรัฐที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้ง เป็นป่าชุมชนโดยมีการจัดการตามพระราชบัญญัตินี้

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มของประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานและ รวมตัวกันโดยมีเป้าหมายร่วมกัน หรือดำเนินการอื่นอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

“เขตป่าอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หรือพื้นที่ ที่มีคุณค่าทางสิ่งแวดล้อมอันควรแก่การอนุรักษ์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ไม้” หมายความว่า ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น กอ หรือเถา ไม่ว่ายังยืนต้นหรือล้มลงแล้ว และให้ หมายความรวมถึงราก ปุ่ม ตอ หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษ ปลายหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของไม้ ไม่ว่าจะถูกตัด ฟัน เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือกระทำโดยวิธีการอื่นใด

“ทำไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือชักลากไม้ที่มีอยู่ในป่าชุมชนหรือนำไม้ที่มีอยู่ในป่าชุมชนออกจากป่าชุมชนด้วยประการใด ๆ

“ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่าชุมชน เป็นต้นว่า

(๑) ฟืน ถ่านไม้ ไม้ไผ่ เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชัน และยางไม้

(๒) หญ้า อ้อ พง แคม ปรีอ คา กก กระจุต กูด เห็ด และพืชอื่น

(๓) ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง ขี้ผึ้ง มูลค้างคาว

(๔) สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ แมลง รวมทั้งไข่ของแมลงที่ไม่ใช่สัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์ป่า

คุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(๕) ดิน หิน กรวด และทรายที่ไม่ใช่แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

“ฟืน” หมายความว่า เศษไม้ ปลายไม้ หรือไม้ล้มขนอนนอนไพรตามธรรมชาติ อันมีลักษณะและคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้เป็นเชื้อเพลิงยิ่งกว่าใช้ประโยชน์อย่างอื่น

“ความหลากหลายทางชีวภาพ” หมายความว่า ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทั้งมวล และให้หมายความรวมถึงความหลากหลายทางพันธุกรรม ทางชนิดพันธุ์ และทางระบบนิเวศอันเป็นถิ่นกำเนิดของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้น

“สมาชิกป่าชุมชน” หมายความว่า สมาชิกของชุมชนที่มีการประกาศจัดตั้งป่าชุมชนและได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

“เครือข่ายป่าชุมชน” หมายความว่า การรวมตัวกันของสมาชิกป่าชุมชน โดยมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การจัดการป่าชุมชนอย่างยั่งยืน

“ทรัพย์สินส่วนกลาง” หมายความว่า เงินและทรัพย์สินที่ได้มาเพื่อใช้ในการจัดการป่าชุมชน ไม้ที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันปลูกในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ หรือทรัพย์สินที่สมาชิกป่าชุมชนร่วมกันจัดทำในการจัดการป่าชุมชน

“องค์กรเอกชน” หมายความว่า องค์กรที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือองค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคลแต่มีผลงานด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นที่ประจักษ์ โดยมีใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน และจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี และมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

“เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งจากข้าราชการสังกัดกรมป่าไม้หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ สมาชิกป่าชุมชนซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยองค์กรเอกชนในท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. โครงสร้างการดำเนินงานป่าชุมชน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

อธิบดีกรมป่าไม้ประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชน และให้มีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๒๖)

คณะกรรมการ มี ๓ ระดับ ประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

๑.๑ องค์ประกอบ (ร่างมาตรา ๗)

- ๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ
- ๒) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นรองประธานกรรมการ
- ๓) เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นกรรมการ
- ๔) อธิบดีกรมที่ดินเป็นกรรมการ
- ๕) อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีเป็นกรรมการ
- ๖) อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นกรรมการ
- ๗) อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการ
- ๘) อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นกรรมการ
- ๙) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นกรรมการ
- ๑๐) ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกรรมการ
- ๑๑) ผู้ทรงคุณวุฒิอีกแปดคน ซึ่งแต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนสองคน ผู้แทน

สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสองคน และผู้แทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนสี่คน เป็นกรรมการ โดยรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอตามมาตรา ๑๗

๑๒) อธิบดีกรมป่าไม้เป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ อธิบดีกรมป่าไม้อาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น

๑.๒ อำนาจหน้าที่

๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการจัดตั้ง การจัดการป่าชุมชน และเครือข่ายป่าชุมชน หรือพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับป่าชุมชนตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

๒) เสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

๓) กำหนดระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๔) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การแต่งตั้งกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามมาตรา ๑๘

๕) จัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

๖) จัดทำรายงานเกี่ยวกับสภาพโดยรวมของป่าชุมชนทั่วประเทศพร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีปีละหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม การอนุรักษ์ การฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในป่าชุมชน หรือการสนับสนุนการจัดการป่าชุมชน

๗) พิจารณาอุทธรณ์มติเกี่ยวกับการขอจัดตั้ง หรือเพิกถอนป่าชุมชน

๘) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดที่สั่งการตามมาตรา ๔๖ และพิจารณาการนำเสนอของอธิบดีตามมาตรา ๔๘

๙) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดงบประมาณ มาตรการ หรือกลไกทางการเงิน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

ในการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายในการจัดตั้งและจัดการป่าชุมชนตาม (๑) และการเสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตาม (๒) ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาเสนอความเห็นและเสนอแนะด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด (ร่างมาตรา ๑๐)

ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๑๔) อีกทั้ง มีอำนาจเรียกหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา (ร่างมาตรา ๑๕)

๒. คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

๒.๑ องค์ประกอบ (ร่างมาตรา ๑๘)

- ๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ
- ๒) รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ
- ๓) ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่เป็นกรรมการ
- ๔) ประธานเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัดเป็นกรรมการ
- ๕) ผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกรรมการ
- ๖) ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นกรรมการ
- ๗) ข้าราชการหรือพนักงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นสามคนเป็นกรรมการ
- ๘) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งอีกเจ็ดคน
- ๙) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ
- ๑๐) ข้าราชการสังกัดสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่หนึ่งคนซึ่งอธิบดีแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๒ อำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา ๑๙)

- ๑) พิจารณาคำขอ เพิ่มหรือลดเขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชน และดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับรายละเอียดที่ระบุในคำขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชน
 - ๒) ประกาศคำขอให้จัดตั้งป่าชุมชน เพิ่มหรือลดเขตป่าชุมชน หรือเพิกถอนป่าชุมชน และพิจารณาคำคัดค้าน
 - ๓) ถอดถอนกรรมการจัดการป่าชุมชน
 - ๔) แต่งตั้งและถอดถอนเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน
 - ๕) พิจารณาอุทธรณ์มติการให้พ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชนตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง
 - ๖) พิจารณาอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชน พิจารณาให้ความเป็นชอบข้อบังคับของ
- คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และพิจารณาคำขออนุญาตตามมาตรา ๔๓

๗) ให้คำแนะนำปรึกษาและความช่วยเหลือทางวิชาการต่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในการจัดการป่าชุมชน

๘) ควบคุม ดูแล การจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแผนจัดการป่าชุมชน

๙) ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดแล้วจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมอบหมาย

๓. คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๓.๑ องค์ประกอบ (ร่างมาตรา ๒๐)

บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่มีภูมิลำเนาในท้องถิ่นนั้นไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป โดยมีรายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนและผู้ขอเป็นสมาชิกป่าชุมชน ซึ่งมีคุณสมบัติตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๓.๒ อำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๙)

๑) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน หลักเกณฑ์การรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน และการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน และไม่ขัดแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

๒) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าชุมชนหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ ในเขตป่าชุมชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับตาม (๑) หรือพระราชบัญญัตินี้

๓) ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นตามมาตรา ๓๒

๔) ดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน

๕) ดูแลให้สมาชิกป่าชุมชนปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

๖) ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอม เมื่อสมาชิกป่าชุมชนเกิดความขัดแย้งในการจัดการป่าชุมชน

๗) ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

๘) มีมติด้วยคะแนนเสียงจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ให้รับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชนหรือให้สมาชิกป่าชุมชนพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน

๙) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนหรือคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๗. การจัดตั้งป่าชุมชน

๗.๑ ป่านอกเขตป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นของรัฐที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชนโดยมีการจัดการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓)

๗.๒ ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสภาวะแวดล้อม
 ๒) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน
 ๓) การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

๔) การฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าชุมชนโดยการปลูกป่าทดแทน

๕) การเสริมสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดการป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๕)

๗.๓ พื้นที่ป่าที่มีการจัดตั้งเป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้คงอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๖)

๗.๔ ชุมชนในท้องที่ใดที่อยู่ใกล้พื้นที่ป่าหรือพื้นที่อื่นของรัฐ ซึ่งอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ อยู่ใกล้และอยู่ในสภาพที่จะดูแลรักษาป่านั้นได้ หากประสงค์จะจัดตั้งป่าชุมชนในท้องที่นั้นให้บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปี บริบูรณ์ขึ้นไปที่มีภูมิลำเนาในท้องที่นั้นไม่น้อยกว่าห้าปี และอยู่ในสภาพที่สามารถเข้าไปดูแลรักษาป่าที่จะขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้จำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป ตั้งตัวแทนยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่ เพื่อให้จัดตั้งป่าชุมชนได้

คำขอต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑) วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

๒) รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนและผู้ขอเป็นสมาชิกป่าชุมชน ซึ่งมีคุณสมบัติ ตามกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง

๓) รายชื่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

๔) ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขปและสภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนพร้อมทั้งแผนที่สังเขปแสดงอาณาเขตและเขตติดต่อ

๕) แผนจัดการป่าชุมชน โดยแสดงให้เห็นการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนาหรือการควบคุมดูแลสภาวะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน วิธิดำเนินการและรายการอื่นที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

กรณีพื้นที่อื่นของรัฐที่ประสงค์นำมาจัดตั้งป่าชุมชน จะต้อง มีหนังสือยินยอมจากหน่วยงานของรัฐ ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่นั้น ให้ชุมชนนำพื้นที่ดังกล่าวไปจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้

ในพื้นที่ป่าชุมชนจะต้องกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ หรือบริเวณเพื่อการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว โดยให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน และวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขอและการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนให้กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๒๐)

๘. หน้าที่ของสมาชิกป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๒๘)

สมาชิกป่าชุมชนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาป่าชุมชน ดังนี้

๑. ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และแผนจัดการป่าชุมชน

๒. ร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาป่าชุมชน สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

สมาชิกป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติให้สมาชิกป่าชุมชนผู้นั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน

๙. สิทธิในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๓๓)

สมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน

๑. การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้เป็นไปตามระเบียบ

คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

๒. การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อการนันทนาการในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๓. การเก็บหาของป่าในป่าชุมชน ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน

๔. การทำไม้ในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ให้ทำได้ตามความจำเป็นในการดำรงชีพและการใช้สอยของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับแผนการจัดการป่าชุมชนที่ได้อนุมัติ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม และความยั่งยืน

๕. การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอื่นในเขตป่าชุมชน ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑๐. การควบคุมดูแลป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๑)

๑. ห้ามทำไม้ในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์

๒. ห้ามใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน

๓. ห้ามบุคคลใดก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน เว้นแต่เป็นการกระทำตามมาตรา ๓๓ หรือตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้กระทำได้

๑๑. การเพิกถอนป่าชุมชน

๑. อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือแต่บางส่วน โดย

๑) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนขอให้เพิกถอนป่าชุมชนตามมาตรา ๓๑

๒) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นต่อเนื่องติดต่อกันเป็นเวลา

๑ ปี โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

๓) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบ หรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ อันจะเป็นเหตุให้ป่าชุมชนได้รับความเสียหาย หรือมีเหตุไม่ควรไว้วางใจให้จัดการป่าชุมชนต่อไป (ร่างมาตรา ๕๑)

๒. กรณีป่าชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่อื่นของรัฐ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่นั้น หรือสิ้นสุดโดยเงื่อนไขอื่นใดตามที่ตกลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ให้ถือเป็นการเพิกถอนป่าชุมชนโดยทันที (ร่างมาตรา ๕๒)

๑๒. เงินรายได้/ทรัพย์สินส่วนกลาง (ร่างมาตรา ๕๕)

เงินรายได้ ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน ค่าบริการ เงินที่มีผู้บริจาคให้ เงินสนับสนุนจากรัฐบาล และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด และให้เก็บรักษาไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมการจัดการป่าชุมชน โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนมีอำนาจกำหนดอัตราและวงระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรายได้ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการเนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

๑๓. บทลงโทษ

๑. บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการฝ่าฝืนการทำให้ไม้ในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์ ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน (ร่างมาตรา ๔๑) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๖๐)
๒. บรรดาไม้หรือของป่าที่ได้มาหรือมีไว้เป็นความผิด หรือทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม (ร่างมาตรา ๖๒)

๑๔. บทเฉพาะกาล

ให้มีการออกกฎกระทรวง และระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

.....

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ด้วยประธานกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือขออนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล และตอบประเด็นข้อซักถามของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งประธานสภา ได้พิจารณาแล้วจึงได้อนุญาตตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ข้อ ๕๘ จำนวน ๓ ท่าน คือ ๑. พลโท บัญชา ทองวิลัย อนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากร ธรรมชาติ และผู้อำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๔ กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร ๒. นายธิตี กนกทวีฐากร อนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูป ทรัพยากรธรรมชาติ และอดีตผู้ตรวจราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ๓. นายประลอง ดำรงค์ไทย คณะทำงานขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. และรองอธิบดีกรมป่าไม้ ขอเชิญผู้มีรายชื่อดังกล่าวเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมครับ

(พลโท บัญชา ทองวิลัย และนายธิตี กนกทวีฐากร อนุกรรมาธิการขับเคลื่อน การปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ เข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เมื่อท่านกรรมาธิการพร้อมแล้ว ขอเชิญรายงานต่อที่ประชุมครับ

นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ดิฉัน แพทย์หญิงพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ สมาชิก สปท. ก่อนอื่นดิฉันต้องขอขอบพระคุณท่านสมาชิก สปท. ทุกท่าน ที่ได้ลงมติสนับสนุนในเรื่องของร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำที่ผ่านมา ทำให้พวกเรามีกำลังใจในการที่จะขับเคลื่อนการปฏิรูปในวาระต่อไป ซึ่งในวาระการปฏิรูปในลำดับนี้ ก็คือการจัดระเบียบการใช้ที่ดิน ป่าไม้ และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศเป็นร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. นั้น ความจริงแล้วถ้าพิจารณากัน โดยสถานการณ์ของประเทศก็น่าจะเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกันระหว่างเรื่องของทรัพยากรน้ำและทรัพยากรทางด้านป่าไม้ ท่านประธานที่เคารพ คงจะทราบว่าขณะนี้พื้นที่ป่าไม้ของประเทศมีประมาณเพียง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งในเกณฑ์มาตรฐานที่จะทำให้ประเทศมีความชุ่มชื้น มีฝนตกต้องตามฤดูกาล และมีประโยชน์ที่จะก่อให้เกิดแหล่งน้ำที่เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาตินั้น จะต้องมียพื้นที่ป่าไม้ไม่ต่ำกว่า ๔๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด ในการปฏิรูปครั้งนี้ประกอบด้วย ๓ ประเด็นด้วยกัน ประเด็นในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. เป็นประเด็นแรกที่จะเสนอเพื่อพิจารณา เรื่องต่อไปก็จะเป็นเรื่องการแก้ไขกฎหมายที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และกองทุนพัฒนาทรัพยากรป่าไม้และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อควบคุมทรัพยากรป่าไม้ เพราะฉะนั้นในโอกาสนี้ดิฉันขออนุญาตท่านประธานให้ท่านประธานอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ และรองประธานกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ท่านมิ่งขวัญเป็นผู้นำเสนอ และมีข้อขออนุญาตอีกเรื่องหนึ่งค่ะ คือโดยที่ท่านประธานได้อนุญาตบุคคลรายชื่อดังกล่าวที่ท่านได้กล่าวไปแล้วได้เข้าร่วมประชุมได้ แต่เนื่องจากท่านประลอง ดำรงค์ไทย คณะทำงานขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. และรองอธิบดีกรมป่าไม้ติดภารกิจ ไม่สามารถมาชี้แจงและเสนอรายงานได้ แต่ได้ให้ท่านพิชัย เอกศิริพงษ์ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้ เป็นผู้มาให้ข้อมูลแทนท่านประลอง ดำรงค์ไทย จึงกราบเรียนขออนุญาตท่านประธานด้วยค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขออนุญาตค่ะ

(นายพิชัย เอกศิริพงษ์ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้
เข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : เรียนเชิญท่านรองประธานชี้แจงค่ะ

นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษฎ์ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานสภา
ที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ดิฉัน นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษฎ์ ในฐานะประธานคณะอนุ
กรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ วันนี้นอกจากในเรื่องของทรัพยากรน้ำ
เราได้มีการเสนอแล้วก็ได้รับความเห็นชอบจากทางสภาแห่งนี้ ดิฉันคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องที่สำคัญ
ที่สภาแห่งนี้ได้ขับเคลื่อนในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งมีความพยายามดำเนินการมา
นานนับ ๒ ทศวรรษ ๒๐ กว่าปีของพระราชบัญญัติป่าไม้เช่นกันค่ะ ก็มีการดำเนินการในเรื่อง
ของการผลักดันเรื่องนี้มากกว่า ๒๔ ปีค่ะ นานกว่า -----

เพราะฉะนั้นในเรื่องสำคัญอย่างนี้ดิฉันขอกราบเรียนว่าของคณะกรรมการธิการชุดนี้ได้เสนอเรื่องนี้ โดยเฉพาะในวาระโอกาสในช่วงที่เป็นวันวิสาขบูชา ซึ่งถือว่าเป็นวันปลูกต้นไม้ประจำชาติเมื่อวันศุกร์นั้นกะ ปกติแล้ววันนี้ในเรื่องของการปลูกต้นไม้ประจำชาติของประเทศเราในแต่ละปี ที่เพิ่มในเรื่องของป่าไม้ก็ได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ดิฉันคิดว่าสำหรับในการประชุมของสภาครั้งนี้ก็จะมีผลกำลังในการที่จะช่วยขับเคลื่อนในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ดิฉันขอกราบเรียนค่ะว่าในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่า โดยเฉพาะในเรื่องของป่าไม้ทั้งหลายนี้มี ๖ ฉบับ ขออนุญาตไล่ตั้งแต่พระราชบัญญัติป่าไม้ ตั้งแต่ปี ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ สำหรับร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ฉบับที่ทางคณะกรรมการได้เสนอนี้ ดิฉันขอเรียนว่าเป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับป่าและคนเป็นฉบับแรก เพราะว่ามี การส่งเสริมให้ชุมชนจะเข้ามาร่วมกับรัฐในเรื่องของอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรของป่าไม้ให้มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลาย รวมทั้งในเรื่องของการฟื้นฟูป่าแล้วก็ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับนั้นคะ ดิฉันขอกราบเรียนว่าความจริงแล้วในเรื่องของป่าชุมชนนี้ หลักการไม่ได้มีการแจกเอกสารสิทธิให้กับบุคคล ปังเจกบุคคล แต่เป็นการให้สิทธิในเรื่องของการใช้ประโยชน์ แล้วก็ใช้สิทธิร่วมกัน ซึ่งที่ผ่านมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ก็ได้มีการจัดทำในลักษณะของป่าชุมชนมาแล้ว ขณะนี้มี ๙,๗๒๑ หมู่บ้าน ความจริงแล้วเรายังมีถึง ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้านที่จะต้องขับเคลื่อนในเรื่องนี้ โดยเฉพาะการที่จะกำหนดกติกาที่จะทำอย่างไรให้คนอยู่ร่วมกับป่า โดยกำหนดให้มีสิ่งจูงใจที่ถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อร่วมกันรักษาป่า และมีมาตรการที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนนั้นคะ ซึ่งในรายละเอียดดิฉันอยากขออนุญาตท่านประธานให้ทางดอกเตอร์ขวัญชัย ดวงสถาพร โฆษกกรรมการธิการชุดนี้ แล้วก็ทางท่าน พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงศ์ เป็นผู้นำเสนอในรายละเอียดในลำดับต่อไปคะ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เรียนเชิญตามลำดับเลยนะคะ เชิญค่ะ

นายขวัญชัย ดวงสถาพร (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน ผม ขวัญชัย ดวงสถาพร ในฐานะอนุกรรมาธิการนะครับ แล้วก็กราบเรียนท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ผมขออนุญาตที่จะพูดถึงประเด็นกรอบแนวคิดของการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งทาง คณะกรรมาธิการได้มีการพิจารณาอย่างระมัดระวัง เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีว่าตัวร่าง พระราชบัญญัติฉบับนี้นั้นมีความพยายามที่จะออกร่างพระราชบัญญัติ ออกกฎหมายฉบับนี้ มาอย่างยาวนาน แต่อย่างไรก็ตามภายใต้การพิจารณาจากข้อมูลในหลายส่วน ก็จะมีทั้งส่วน ที่เป็นการพิจารณาในหลาย ๆ มุม ซึ่งก็ได้ส่วนที่เป็นร่างที่ท่านเห็นอยู่ ณ ขณะนี้นะครับ ผมขออนุญาตที่จะไปนำเสนอเอกสารที่เป็นเอกสารสไลด์ (Slide) นะครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายขวัญชัย ดวงสถาพร (กรรมาธิการ) : ในสไลด์ (Slide) ที่ ๑ ในส่วนของ รายงานฉบับนี้นั้นเป็นหนึ่งในรายงานของหลาย ๆ ส่วนที่เป็นด้านทรัพยากรป่าไม้และ ทรัพยากรอื่น ๆ ในขณะนี้เรานำเสนอประเด็นของการร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ซึ่งในฉบับถัด ๆ ไปนั้นเราจะมีนำเสนอประเด็นของการแก้ปัญหาคนอยู่ในป่า การแก้ปัญหา ในเรื่องของกองทุนหรือการติดตามตรวจสอบทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นระบบนะครับ

ถัดไปครับ ในส่วนของประเด็นนี้เป็นประเด็นตามข้อเสนอของสภาพัฒนาการ แห่งชาติ ในวาระปฏิรูปที่ ๒๑ และวาระปฏิรูปที่ ๒๕ ซึ่งในวาระปฏิรูป ๒๑ นั้นได้กล่าวถึง ได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนนอกเขตอนุรักษ์ พ.ศ. แล้วก็วาระปฏิรูป ๒๕ ได้พูดถึงระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเสนอให้มีการออก ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนนอกเขตอนุรักษ์ พ.ศ. ขึ้นนะครับ ซึ่งนั่นคือเป็นเหตุผลหนึ่ง ที่เราได้มีการพิจารณาในส่วนนี้ครับ

ผมขออนุญาตที่จะพูดถึงประเด็นของทรัพยากรป่าไม้ของชาติ เป็นที่ทราบดีว่าอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าของประเทศนั้นค่อนข้างจะสูง ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีอัตราการลดลงที่สูงมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านนะครับ โดยยึดหลักที่ว่าป่าเป็นทรัพยากรของคนทั้งประเทศ แต่อย่างไรก็ตามถ้ามองถึงย้อนอดีตนั้นคนที่จะมีโอกาสใช้ทรัพยากรป่าไม้ตั้งแต่อดีตจะมองก็คือเป็นอำนาจของรัฐ อำนาจของรัฐหลังจากนั้นมีระบบสัมปทานก็คือของเอกชน ในส่วนของประชาชนนั้นโอกาสที่จะเข้าถึงทรัพยากรคือใช้ถึงทรัพยากรนั้นค่อนข้างจะมีโอกาสน้อย นั่นก็คือเป็นเหตุผลหนึ่งที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามแนวทางหนึ่งก็คือคนกับป่าสามารถอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานการพึ่งพาอาศัยกัน หรือการกระจายอำนาจเข้าสู่ชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชาตินั้น เป็นสิ่งที่ใช้ในกระบวนการที่จะมาแก้ปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่า ถ้ามองตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ จนถึง ๒๕๕๖ นะครับเป็นตัวเลขกลม ๆ ง่าย ๆ ก็คืออัตราการลดลงของพื้นที่ป่าเฉลี่ยปีละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ แต่ถ้ามองเป็น ๒ ช่วง เนื่องจากประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการประเมินหรือพื้นที่ป่านะครับ ประเมินพื้นที่ป่าครั้งใหญ่ก็คือปี ๒๕๔๑ ถึงปี ๒๕๔๓ นั้นเราจะพบว่าตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ ถึงปี ๒๕๔๑ นั้นมีอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าเฉลี่ยปีละ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๑๘ ถึงปี ๒๕๒๐ นั้น อัตราการลดลงของพื้นที่ป่าปีละประมาณ ๗,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ นะครับ ซึ่งจะเห็นว่าการลดลงของพื้นที่ป่าเหล่านี้มีหลากหลายสาเหตุ สาเหตุมีหลายประการและแม้ว่ารัฐจะมีนโยบายหลากหลาย ทั้งกฎหมาย ทั้งนโยบายเข้ามาเพื่อที่จะแก้ปัญหาหรือบรรเทาปัญหานี้ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก มีหน้าซ้ำความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับรัฐ ความขัดแย้งระหว่างชุมชนด้วยกันเองก็มีกรณีศึกษาหลาย ๆ กรณีครับ

ถัดไปครับ ในส่วนของประเด็นที่เราตั้งเป็นกรอบ ก็คือว่าประเทศไทยปัจจุบันนี้มีป่าประมาณ ๑๐๒ ล้านไร่หรือ ๓๑ เพอร์เซ็นต์ เราตั้งเป้าให้มีป่าร้อยละ ๔๐ อย่างที่ทุกท่านทราบกันนะครับ โดยมีนโยบายป่าไม้แห่งชาติที่เขียนไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับได้พูดถึงพื้นที่ป่าที่ควรมี แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติที่ลงนามโดยท่านหัวหน้า คสช. เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ รวมถึงนโยบายรัฐบาลปัจจุบันได้กำหนดกรอบให้ประเทศไทยมีป่าร้อยละ ๔๐ เมื่อบูรณาการนโยบายหลากหลายมาวิเคราะห์แล้วจะพบว่าในร้อยละ ๔๐ นั้นเรากำหนดให้มีป่าอนุรักษ์ประมาณ ๒๕ เพอร์เซ็นต์ นะครับ ไม่น้อยกว่า ๒๕ เพอร์เซ็นต์ และป่าเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า ๑๕ เพอร์เซ็นต์จะเห็นว่า

นั่นคือเป้าหมาย ประเด็นก็คือว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้ไทยเพื่อมาเป็นเครื่องมือในการบริหารมีทั้งหมดถึง ๘ ฉบับในปัจจุบันนะครับ จะพบว่าในหลายฉบับส่วนใหญ่จะเป็นกฎหมายเพื่อคุ้มครอง ป้องกัน เพื่อหยุดยั้งและฟื้นฟูป่า แต่กฎหมายที่เน้นในเรื่องการส่งเสริมแล้วก็ให้กระจายอำนาจให้ชุมชน ในปัจจุบันที่เป็นโดยตรงไม่มี แต่จะเป็นการแฝงอยู่ในบางมาตรานะครับ ส่วนใหญ่ศูนย์รวมจะอยู่ในอำนาจของรัฐเข้าไปเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการที่จะไปส่งเสริมแล้วก็มอบบทบาทให้ประชาชน แต่กฎหมายที่ไม่รับรองสิทธิชุมชนจริง ๆ ในเรื่องของการจัดการป่านั้นโดยตรงยังไม่มีครับ ซึ่งในส่วนของการกำหนดให้มีกฎหมายเพื่อรองรับป่าชุมชนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินั้นจะเป็นตัวบ่งชี้อย่างดีนะครับ กฎหมายที่กำลังพิจารณาอยู่ในขณะนี้เคยถูกกำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ นะครับ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ และมาจนถึงฉบับที่ ๘ ฉบับที่ ๙ แล้วก็หยุดในฉบับที่ ๑๐ และฉบับที่ ๑๑ ก็ยังไม่สามารถที่จะออกกฎหมายฉบับนี้ได้ครับ แต่รัฐได้เห็นความสำคัญในทางนโยบายมาอย่างยาวนานแล้วนะครับไม่น้อยกว่า ๒๔ ปีถ้าดูในนี้ และร่างแรกที่มีการยกร่างก็คือปี ๒๕๓๔ ซึ่งก็ครบ ๒๔ ปีพอดีนะครับ ปัจจุบันนั้นไม่ใช่ไม่มีป่าชุมชนนะครับ มีป่าชุมชนแต่มีป่าชุมชนที่รัฐได้ใช้พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ -----

และพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ กำหนดให้มีป่าชุมชนขึ้น โดยตั้งไปแล้วทั้งหมด ๙,๗๒๑ หมู่บ้าน ข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ นี้ะครับ มีพื้นที่ครอบคลุมประมาณ ๔.๔ ล้านไร่ นะครับ โดยรัฐนะครับ โดยกรมป่าไม้มีเป้าหมายในการจัดตั้งป่าชุมชนทั่วประเทศ ทั้งหมด ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน พื้นที่ประมาณ ๑๐ ล้านไร่ ซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ เราจะครอบคลุมป่าชุมชนทั้งที่ตั้งแล้วและที่จะตั้งใหม่ทั้งระบบ รวมประมาณ ๑๐ ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่ขนาดนั้น เดียวผมจะขออนุญาตเรียนในขั้นต่อไปนะครับว่าทำไมมีกฎหมายถึง ๒ ฉบับในการที่จะดำเนินการป่าชุมชนแล้ว แต่ทำไมถึงมีร่างกฎหมายฉบับนี้อีกครับ ประเด็นที่กระผมขอเรียนคือประเด็นปัญหา ปัญหาแรกคือด้านกฎหมาย ปัญหาที่ ๒ คือ ด้านบริหารจัดการชุมชน ขออนุญาตพูดรวม ๆ นะครับ

ประเด็นปัญหาที่ ๑ ก็คือว่าการจัดตั้งป่าชุมชนในปัจจุบัน ไม่มีกฎหมายรองรับเป็นการเฉพาะ เป็นการใช้กฎหมายเทียบเคียงก็คือ พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ และ พ.ร.บ. ป่าไม้ ซึ่งกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับที่ผมได้เรียนไปนั้นเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ไม่ได้เป็นกฎหมายที่ใช้ในการที่จะรองรับสิทธิชุมชนอย่างชัดเจนนะครับ ในเรื่องของที่จะกระจายอำนาจให้ประชาชนเข้ามาบริหารจัดการป่า แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการขออนุญาตโดยเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนก็จะมีอิสระในขอบเขตจำกัดในการที่จะร่วมวางแผนร่วมคิดร่วมทำหรือร่วมบริหารจัดการป่าอย่างเหมาะสมนะครับ สิทธิหน้าที่ของชุมชนในการบริหารจัดการป่าชุมชนภายใต้กฎหมายในปัจจุบัน ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง อย่างที่ผมได้เรียนเบื้องต้น คณะกรรมการป่าชุมชนมีครับ มีในปัจจุบันแต่ไม่มีอำนาจในการบริหารจัดการป่าชุมชนอย่างเหมาะสม ตั้งโดยคำสั่งที่ออกมาแต่ว่าการดำเนินการใด ๆ ในป่าชุมชนปัจจุบันนั้นก็ไม่สามารถดำเนินการได้ จะมีคนเข้ามาตัดไม้ในป่าชุมชนไม่สามารถควบคุม ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ที่จะแก้ปัญหาได้ นะครับ การตีความของกฎหมายยังมีข้อขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและชุมชน เช่น จะดำเนินการก่อสร้างใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่า ไม่ว่าจะเป็นฝายชะลอน้ำ สร้างประปา ภูเขา นี่ยกตัวอย่างนะครับ เพื่อการดำรงชีพในชุมชน ก็จะต้องขออนุญาตหรือบางทีก็ต้องดูตีความกฎหมายว่าสามารถดำเนินการได้หรือไม่ เนื่องจากเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ แล้วก็ชุมชนขาดแรงจูงใจในการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ป่าชุมชนอย่างเหมาะสม ปัจจุบันนี้ภายใต้กฎหมาย ๒ ฉบับที่ผมได้เรียนไปนั้นส่วนใหญ่จะเน้นอนุญาตให้ใช้ประโยชน์เพื่อใช้สอยในครัวเรือน ไม่ได้เป็นเศรษฐกิจชุมชน ขาดแรงจูงใจ

โครงการป่าชุมชนบางแห่งขาดความต่อเนื่องในการบริหารจัดการและไม่ต่ออายุโครงการ
ขาดแผนที่ดี ขาดแรงจูงใจ และปัจจุบันกรมป่าไม้ได้งบประมาณในการจัดตั้งป่าชุมชน
ประมาณปีละ ๒๐๐ แห่ง ซึ่งถ้าดูตามแผนนะครับจะใช้เวลา มีการคำนวณแล้วประมาณ
๖๑ ปีถึงจะตั้งได้ ๒๐,๐๐๐ กว่าแห่ง การสนับสนุนจากภาครัฐในการสร้างความเข้มแข็งของ
เครือข่ายป่าชุมชนยังไม่เพียงพอและขาดความต่อเนื่องนะครับ ขออนุญาตเรียนว่าปัจจุบัน
เครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด ๖๗ จังหวัด มาจากป่าชุมชน ๓,๐๖๔ หมู่บ้านนั้น ได้มีการ
รวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ยังไม่มีกลไกที่จะมาสนับสนุนเขาให้มีความเข้มแข็ง พอไม่มี
ความเข้มแข็งก็อาจจะเกิดความขัดแย้งตามมานะครับ โครงสร้างหน่วยงานภาครัฐในภูมิภาค
ไม่เอื้ออำนวยต่อการสนับสนุนป่าชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันนั้นหน่วยงานภูมิภาค
ของภาครัฐมีน้อย กระบวนการในการจัดตั้งป่าชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานส่วนกลาง
เข้าไปให้คำแนะนำหรือส่งเสริม ก็จะขาดความสะดวกหรือมีประสิทธิภาพในการส่งเสริม
อย่างแท้จริงนะครับ ป่าชุมชนที่จัดตั้งแล้วได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ
โดยแผนการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนเพียงปีแรก ผมขออนุญาตเรียนว่าป่าชุมชน
ปัจจุบันนั้นรัฐสนับสนุนเพียงปีแรก ถ้าลองไปเทียบกับแผนปลูกป่าในอดีตนะครับ รัฐจะ
สนับสนุนต่อเนื่องประมาณ ๕-๖ ปี แต่การจัดตั้งป่าชุมชนปัจจุบันนั้นรัฐสนับสนุนปีแรก
แล้วก็ต้องดำเนินการโดยชุมชนเอง ซึ่งขาดกลไกในการสนับสนุนส่วนนี้นะครับ

ผมขออนุญาตที่จะเรียนถึงกรอบแนวคิดนะครับ กรอบแนวคิดในการ
ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็คือเรามองนโยบายที่ทำให้มีป่า ๔๐ เปอร์เซ็นต์ เรามองนโยบาย
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาลแผนแม่บทพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้
ของชาติ เรามองถึงนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การกระจายอำนาจ
สู่ท้องถิ่นในการที่จะมาช่วยในการบริหารจัดการป่า เรามองถึงสถานภาพทรัพยากรป่าไม้
ที่มันเริ่มวิกฤตนะครับ มีอัตราการลดลงที่สูง -----

ในขณะเดียวกันป่าอนุรักษ์ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารชั้น ๑ ชั้น ๒ นะครับ สิ่งที่สำคัญนั้น ถูกบุกรุกเข้าไปเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นเราต้องรักษา ในขณะที่ป่าประเภทอื่น ๆ นั้นก็ต้องให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเข้ามาจัดการช่วยส่งเสริมและฟื้นฟูนะครับ เรามองถึงหลักวิชาการนะครับเราจะทำอย่างไรทำให้ประชาชนนั้น ที่เป็นป่าชุมชนนั้นสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมรับผิดชอบ ร่วมจัดการ ในขณะเดียวกันนั้นจะต้องลดผลกระทบต่อทั้งคนทั้งป่าและให้เกิดผลผลิตอย่างยั่งยืนเป็นการจัดการเชิงระบบนิเวศ มองทั้งคนและมองป่าเป็นองค์รวม ชุมชนจะต้องได้รับประโยชน์จากป่า หากมีการดูแลรักษา ป่าที่ดี ในขณะเดียวกันคนกับป่าต้องสามารถอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ที่เหมาะสม ในขณะเดียวกันนั้นป่าชุมชนจะต้องมีการจำแนกพื้นที่ ส่วนไหนใช้ประโยชน์ได้ ส่วนไหนใช้ประโยชน์ไม่ได้ ซึ่งในร่างกฎหมายก็จะมีเขียนเป็นมาตราชัดเจน อย่างเช่น การจำแนกพื้นที่ในการบริหารจัดการป่าชุมชน ในมาตรา ๒๐ การใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๓๓ การห้ามทำไม้ในเขตอนุรักษ์ ห้ามอยู่อาศัยนะครับ อันนี้คือเป็นประเด็นหนึ่งในป่าชุมชน เพื่อที่จะควบคุมไม่ให้มีการเข้าไปใช้ประโยชน์ที่เกินกำลังผลิตหรืออาจจะเกิดผลกระทบ รวมถึงองค์กรด้านทรัพยากรป่าไม้ เราพยายามเสนอให้องค์กรหลาย ๆ องค์กรเข้ามาช่วย ทั้งองค์กรภาครัฐหรือองค์กรภาคประชาชน โดยให้ประชาชนนั้นมีส่วนร่วมในการร่วม รับผิดชอบและตัดสินใจ และชุมชนในแต่ละท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งป่าชุมชนจะมีแผนเฉพาะ ของตัวท่านเองที่เสนอต่อคณะกรรมการ โดยแผนนั้นจะสอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน ท้องถิ่น ความเชื่อ ประเพณี รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการป่าชุมชน จะมีคณะกรรมการป่าชุมชนที่มี ๓ ระดับ ทั้งระดับชุมชนจนถึงระดับจังหวัด จนถึงระดับชาติ ซึ่งในแต่ละระดับนั้นจะมีภาคประชาชนและเครือข่ายป่าชุมชนเข้าไปอยู่ด้วยเพื่อที่จะร่วม ตัดสินใจและกำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมนะครับ นั่นคือในส่วนขององค์กร

ในส่วนของกฎหมายและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อย่างที่ผมเรียนไว้จะครับว่า กฎหมายมีถึง ๘ ฉบับ กฎหมายฉบับนี้ที่จะออกก็คงไม่ไปขัดกับกฎหมายฉบับอื่น มี พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เรามี พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ แล้วก็ผ่าน สนช. ในวาระที่ ๓ รอประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในเร็ว ๆ นี้เหมือนกัน ซึ่งมีในหลายกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นกฎหมายเหล่านั้น เรานำมาพิจารณา รวมถึงร่างของ สปช. ซึ่งเป็นร่างที่มีคุณค่า เพราะท่าน ได้ร่าง พ.ร.บ. ป่าชุมชนนอกเขตป่าอนุรักษ์ พ.ศ. มาแล้ว และเราก็นำร่างฉบับนั้นมาวิเคราะห์เป็นรายมาตรา

รวมถึงรายหมวดร่วมกับกฎหมายฉบับที่มีร่างอื่น ๆ เข้ามาประกอบจนได้เป็นร่างฉบับที่จะมา
นำเสนอ ณ คราวนี้นะครับ รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย เมื่อได้ร่าง
กฎหมายนั้น เราคิดว่ายังไม่พอเพียงเราก็เลยจัดรับฟังความคิดเห็นนะครับ เมื่อวันที่ ๒๒
เมษายน ซึ่งมีเครือข่ายป่าชุมชนมาหลากหลายภูมิภาคของประเทศนะครับ มีข้อเสนอแนะ
อยู่ ๑๐ กว่าข้อเสนอนะ เราก็นำข้อเสนอแนะของภาคประชาชน ภาครัฐ นำมาพิจารณา
แล้วก็ปรับปรุงร่างให้เหมาะสมมากขึ้นนะครับ โดยมีกำหนดระยะเวลา หากได้รับความกรุณา
สนับสนุนให้มีการอนุมัติร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้นั้น เราคิดว่าในระยะที่ ๓ ก็คือระยะที่มี
การจัดตั้งและพัฒนาป่าชุมชน ให้ประชาชนเข้ามามีอำนาจในการบริหารจัดการหรือกระจาย
อำนาจในระดับที่เหมาะสมนั้น จะทำให้มีป่าชุมชนประมาณ ๑๐ ล้านไร่เป็นอย่างต่ำ และร่าง
พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้ไปผูกขาดเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ แต่ตัวป่าชุมชนนั้นหมายถึงพื้นที่รัฐ
ประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นที่ราชพัสดุ ที่รกร้างว่างเปล่า หรือที่ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ต่าง ๆ ที่ประสงค์จะทำป่าชุมชน กฎหมายฉบับนี้จะครอบคลุมด้วยนะครับ ในส่วนของกรอบ
แนวคิดแล้วก็กรอบของตัวร่างกฎหมายในส่วนของผมเท่านั้นนะครับ ขออนุญาตเรียน
ท่านประธาน ต่อไปขออนุญาตท่าน พลเอก จารุเกียรติ พุดถึงหลักการและเนื้อหาของร่าง
พระราชบัญญัติครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : เชิญท่าน พลเอก จารุเกียรติ เรียนเชิญค่ะ

พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงศ์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน
ที่เคารพ กระผม พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงศ์ สปท. ลำดับที่ ๒๕ อนุกรรมาธิการขับเคลื่อน
การปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ ขอเรียนชี้แจงสรุปหลักการและเนื้อหาพระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน พ.ศ. เพื่อพิจารณาดังนี้ครับ

สำหรับกรอบที่เป็นการอ้างอิงในการจัดทำร่างพระราชบัญญัตินี้มีกรอบอ้างอิง ๔ ประเด็นดังนี้ครับ

ประเด็นที่ ๑ เป็นไปตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งจะนำมาลงประชามติในหมวด ๕ หน้าหนึ่งของรัฐ มาตรา ๕๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔

ประเด็นที่ ๒ กฎหมายป่าไม้ที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่ ๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ และนโยบายป่าไม้แห่งชาติ

ประเด็นที่ ๔ เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ด้านที่ ๙ ในเรื่องการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

จากกรอบอ้างอิงดังกล่าวจึงกำหนดเป็นหลักการและวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ดังนี้ครับ โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ฟื้นฟูจัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน อันจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ยังมีข้อจำกัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับองค์ประกอบของร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนนี้ประกอบไปด้วย ๙ หมวด ๖๖ มาตรา บทนำ หมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน หมวด ๓ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หมวด ๔ การจัดตั้งป่าชุมชน หมวด ๕ การจัดการป่าชุมชน หมวด ๖ การควบคุมดูแลป่าชุมชน หมวด ๗ การเบิกถอนป่าชุมชน หมวด ๘ เบ็ดเตล็ด หมวด ๙ บทกำหนดโทษและบทเฉพาะกาล

สำหรับพื้นที่ขออนุญาตการจัดตั้งเป็นป่าชุมชนนั้นกำหนดไว้ดังนี้ครับ

๑. พื้นที่ป่าซึ่งอยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ หรือพื้นที่ที่มีคุณค่าทางสิ่งแวดล้อมอันควรแก่การอนุรักษ์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ๒. พื้นที่อื่นของรัฐ เช่น ส.ป.ก. ที่ราชพัสดุ ที่สาธารณประโยชน์ หมวด ๑ บททั่วไป ในมาตรา ๕ กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชน กำหนดไว้ ๕ ประการ

๑. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพและสภาวะแวดล้อม ๒. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน ๓. การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน ๔. การฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าชุมชนโดยการปลูกทดแทน และ ๕. การเสริมสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดการป่าชุมชน

สำหรับสาระประเด็นสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้โดยภาพรวมแล้วมีกลไกในการดำเนินการ ๘ ประเด็น ได้แก่ โครงสร้างการดำเนินงานป่าชุมชน การจัดตั้งป่าชุมชน หน้าที่ของสมาชิกป่าชุมชน สิทธิในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน การควบคุมดูแลป่าชุมชน การเบิกถอนป่าชุมชน เงินรายได้และทรัพย์สินส่วนกลาง และบทลงโทษ ซึ่งกระผมจะขอแนะนำลำดับแต่ละหมวด เอาเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญดังนี้ครับ

ในหมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๔ สาระสำคัญได้แก่ โครงสร้างการดำเนินงาน คณะกรรมการป่าชุมชน ซึ่งกำหนดให้มีกลไกการดำเนินการตามหลักการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน กำหนดให้มีคณะกรรมการ ๓ ระดับ ทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๗ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๔ คณะกรรมการป่าชุมชน ประจำจังหวัดกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ในมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนกำหนดบทบาทหน้าที่อยู่ในมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๙

ในหมวด ๔ มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๒๖ ว่าด้วยการจัดตั้งป่าชุมชน สาระสำคัญของหมวดนี้ได้แก่ หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจัดตั้งป่าชุมชน โดยนำเอาหลักการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาป่ามากำหนด ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ชุมชนใดหรือท้องที่ใดที่ประสงค์จะขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชน ชุมชนนั้นจะต้องมีพื้นที่ป่าที่อยู่ใกล้ และมีความสามารถที่จะไปดูแลรักษาได้ ให้มีบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่นั้นไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๕๐ คนขึ้นไป ให้ตั้งผู้แทนยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด รายละเอียดคำขอประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน รายชื่อสมาชิกพร้อมประวัติ รายชื่อคณะกรรมการ ความเป็นมาของชุมชน และแผนที่สังเขปแสดงอาณาเขตที่จะขอจัดตั้งป่าชุมชน และแผนจัดการป่าชุมชน ซึ่งทั้งนี้ในพื้นที่ของป่าชุมชนจะต้องแบ่งออกเป็น ๒ บริเวณ ได้แก่ บริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ สำหรับลำดับการจัดตั้งจนกระทั่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา รายละเอียดอยู่ในมาตรา ๒๑ ถึงมาตรา ๒๖

ต่อไปหมวด ๕ ประเด็นสำคัญในหมวด ๕ หน้าที่ของสมาชิกในป่าชุมชน เมื่อได้มีการประกาศจัดตั้งเป็นป่าชุมชนแล้วนะครับ ผู้ที่มีรายชื่อตามคำขอ ก็จะเป็นสมาชิกป่าชุมชน และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนนะครับ ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้อำนาจในการออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนได้ เช่น ข้อห้ามในเขตป่าชุมชน ได้แก่ ห้ามตัดไม้ ทำลายป่า ห้ามล่าสัตว์ ห้ามเผาป่า ห้ามบุกรุกพื้นที่ ห้ามทิ้งขยะมูลฝอย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ในการร่วมมือช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดการป่าชุมชน เช่น ทำป้าย ทำหลักเขตแนว หรือช่วยเหลือในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ส่วนสมาชิกป่าชุมชนก็มีหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนและข้อบังคับต่าง ๆ อีกทั้งยังมีหน้าที่ร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาป่าชุมชน สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติ

ต่อไปหมวด ๕ สาระสำคัญในส่วนนี้คือสิทธิการใช้ประโยชน์ ขอบภาพด้วยครับ ภาพเมื่อสักครู่นี้เป็นกากบาท ในหมวด ๕ สิทธิการใช้ประโยชน์ของสมาชิกจากผลผลิตและบริการในป่าชุมชน สาระสำคัญในประเด็นนี้คือการกำหนดสิทธิและประโยชน์ให้กับชุมชนในการใช้พื้นที่ป่าชุมชน ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้สมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน ๕ ประการ ได้แก่ การท่องเที่ยว เช่น ๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ ๒. การนันทนาการ ๓. เก็บหาของป่า เช่น เห็ด หน่อไม้ ไข่มดแดง สมุนไพรพื้นบ้าน

๔. การทำไม้ ซึ่งใน พ.ร.บ. นี้ให้สิทธิเพียงเพื่อการดำรงชีพใช้สอย และให้ใช้เพื่อกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในชุมชนเท่านั้น ๕. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอื่น เช่น แหล่งน้ำ หนองน้ำ ในป่าชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชน จึงกำหนดสิทธิการใช้ประโยชน์ของสมาชิกในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อใช้ประโยชน์ดังนี้ สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเก็บหาของป่า การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ให้สิทธิสมาชิกชุมชนได้ใช้ทั้ง ๒ บริเวณ ส่วนการทำไม้และการนันทนาการ ให้สิทธิเฉพาะในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์เท่านั้น และการใช้ประโยชน์นั้นจะเป็นไปตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน และกฎกระทรวงกำหนด

ในหมวด ๖ สารสำคัญ ได้แก่ การควบคุมดูแลป่าชุมชน ในสารสำคัญนี้ ได้แก่การให้อำนาจหน้าที่แก่บุคคลในการควบคุมดูแลป่าชุมชน รวมทั้งข้อห้ามการกระทำในพื้นที่ป่าชุมชน ในพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนมีอำนาจและหน้าที่ทำการตรวจสอบพื้นที่ ตรวจตราดูแลการดำเนินการกิจการต่าง ๆ ในป่าชุมชน เสนอแนะ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และดำเนินการตามความเห็นสมควร เพื่อป้องกันความเสียหายแก่ป่าชุมชน นอกจากนั้นในการควบคุมดูแลป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดยังมีอำนาจดำเนินคดีหรือสั่งการให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ชุมชน กระทำการใดหรืองดเว้นกระทำการใดได้ตามเหมาะสม หากพบว่ามี การฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีมีการกระทำอันเป็นเหตุสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจสั่งการเฉพาะหน้าเท่าที่จำเป็นดังนี้ ให้ตรวจค้นบุคคลหรือยานพาหนะได้ จับกุม ควบคุมผู้กระทำความผิด ยึดหรืออายัดสิ่งของกระทำความผิด แล้วส่งตัวผู้กระทำความผิดพร้อมสิ่งของให้พนักงานสอบสวน นอกจากนั้นในการควบคุมพื้นที่ ควบคุมดูแลป่าชุมชน ได้กำหนดข้อห้ามการกระทำในป่าชุมชน ๑. ห้ามทำไม้ในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์ ๒. ห้ามใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือทำกิน ๓. ห้ามบุคคลใดบุคคลหนึ่งสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวน สัตว์คุ้มครอง หรือทำการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะให้ทำได้

ในหมวด ๗ การเพิกถอนป่าชุมชน ได้ให้อำนาจอธิบดีเป็นผู้มีอำนาจเพิกถอนป่าชุมชน อาจจะทั้งแปลงหรือบางส่วน ดังนี้ กรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนขอเพิกถอนกรณีคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนละเลย ทอดทิ้ง ไม่ฟื้นฟูป่าชุมชน เป็นเวลา ๑ ปี หรือกรณีคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบ ข้อบังคับ อันเป็นเหตุให้ป่าชุมชนได้รับความเสียหาย

ในหมวด ๘ เบ็ดเตล็ด สารสำคัญได้แก่รายได้และทรัพย์สินส่วนกลาง เพื่อเป็นหลักการที่ให้ประชาชน ชุมชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินการ เมื่อมีการจัดตั้ง และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ป่าชุมชนแล้ว บรรดาเงินรายได้ ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ เงินที่มีผู้บริจาค เงินได้จากเปรียบเทียบปรับ เงินสนับสนุนจากรัฐบาลและเงินรายได้อื่น ๆ ในพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสีย

ภาษีอากรใด และให้นำส่งเข้าเป็นทรัพย์สินส่วนกลางเพื่อใช้ในกิจกรรมการจัดการป่าชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนกำหนด

สำหรับหมวด ๙ บทกำหนดโทษ ก็เช่นกฎหมายทั่วไป มีทั้งโทษอาญาและโทษทางแพ่ง บทเฉพาะกาล ให้มีการออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ภายใน ๑ ปีนับแต่วันพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : เชิญคะท่านมิ่งขวัญ

นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษฎ์ (กรรมาธิการ) : กราบขอบพระคุณท่านประธานดิฉันก็อยากจะนำเรียนโดยสรุปอีกครั้งค่ะว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็เป็นอีกฉบับหนึ่งที่เราใช้ระยะเวลาในเรื่องของการผลักดันมานานแล้วก็ทำให้เสียโอกาสนะคะ เพราะว่าเรื่องของการจัดการป่าชุมชนนั้นนอกจากจะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์ในเรื่องของการใช้ประโยชน์จากป่าแล้วนะคะ ความจริงแล้วหลักการในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความสำคัญที่ดิฉันอยากกราบเรียนเพิ่มเติมนะคะ ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด ๕ บททั่วไปป่าชุมชนที่ตั้งขึ้นนี้เพื่อวัตถุประสงค์ ๕ ประการด้วยกันค่ะ คือ

๑. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพและสภาวะแวดล้อม

๒. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่า ธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓. การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

๔. การฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าชุมชนโดยการปลูกป่าทดแทน

๕. เสริมสร้างการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในเรื่องของการจัดการป่าชุมชน

ในระหว่างที่เรามีการพิจารณาในร่างตรงนี้ก็จะมีผู้ที่ห่วงใยว่าการที่กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้แล้วทำอะไรได้บ้างหรือทำอะไรไม่ได้ ในมาตรา ๔๑ ที่ห้ามทำไม้ในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์ ห้ามใช้เป็นที่อยู่อาศัย ห้ามก่อสร้างแผ้วถางป่า ทำอะไรได้บ้าง ในมาตรา ๓๓ ค่ะ ใช้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นันทนาการ เก็บหาของป่า ทำไม้ และในเรื่องของเท่าที่ดำรงชีพ ซึ่งดิฉันคิดว่าเป็นร่าง พ.ร.บ. ที่เห็นควรที่จะให้มีการสนับสนุนในเรื่องนี้ เพราะว่าตามที่ทางท่านคณะกรรมการได้มีการชี้แจงบอกว่าเรื่องนี้จะเป็นการเพิ่มของพื้นที่ป่าขณะนี้เรามีป่าชุมชนที่ดำเนินการแล้ว ๔.๔ ล้านไร่ ถ้าหากว่าสามารถดำเนินการได้ครบถ้วน ๒๐,๐๐๐ กว่าแห่ง ก็จะทำให้เพิ่มพื้นที่ป่าความอุดมสมบูรณ์ของป่าประมาณ ๑๐ ล้านไร่ แล้วที่สำคัญไม่ใช่เฉพาะในพื้นที่ของป่าสงวนแห่งชาติเท่านั้น แต่จะเป็นพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ หากว่าในแต่ละจังหวัดมีความประสงค์อยากจะเสนอให้มีการจัดตั้งในเรื่องของป่าชุมชนซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่คิดว่าจะเป็นในเรื่องของการอนุรักษ์ในเรื่องของการที่จะให้คนอยู่กับป่า โดยมีกติกาในเรื่องของการกำหนดให้มีความชัดเจนให้เป็นไปตามกฎหมายทั้งหลายทั้งปวง เพราะฉะนั้นแล้วดิฉันใคร่ขออยากจะให้สภาแห่งนี้ให้การสนับสนุนกับร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. นี้อีกครั้งหนึ่งค่ะ เพราะว่าเราจะได้ขับเคลื่อนเรื่องยาก ๆ แล้วก็เรื่องที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อชาติ ขอบพระคุณค่ะ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบคุณค่ะ กรรมการแถลงเสร็จสิ้นแล้วนะคะ ขอบพระคุณค่ะ มีท่านผู้ใดประสงค์จะอภิปรายไหมคะ เพราะดิฉันยังไม่มีรายชื่อผู้อภิปราย เรื่องป่าชุมชนนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อประเทศมากนะคะ เพราะว่าถ้าหากว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกมาจากเป้าหมายที่ ๑๐ ล้านไร่คิดว่าน่าจะทำได้ ขณะนี้เรามีอยู่ ๔.๔ ล้านไร่เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นดิฉันเห็นว่าทุกท่านคงจะเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้นะคะ มีท่านผู้ใดประสงค์จะอภิปรายไหมคะท่านสมาชิก

(ไม่มีสมาชิกขออภิปราย)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ถ้าไม่มี ดิฉันจะส่งสัญญาณไฟลงมติ ถือว่าปิดการอภิปรายนะคะ ขอเวลาให้สมาชิกที่ประชุมกันอยู่ที่ห้องอื่นได้เดินทาง ต้องใช้คำว่า เดินทางข้ามตึกมา เพื่อที่จะมาลงมติ ดิฉันขอเวลาช่วงนี้สักประมาณ ๕ นาทีหรือ ๑๐ นาทีค่ะ ในระหว่างนี้กรรมการต้องการจะสรุปประเด็นหรืออะไรอีกสักหน่อยไหมคะ ท่านประธานจะสรุปประเด็นอะไรไหมคะ

เชิญท่านประธานกรรมาธิการค่ะ พวกเราทุกคนเห็นด้วยกับท่านว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งยวด เราเลยหมดสิ้นคำถามทั้งหลายทั้งปวง

นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพนะคะ ในนามของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ ดิฉันก็ต้องขอขอบพระคุณท่านสมาชิก สปท. ที่เคารพทุกท่านนะคะ ดิฉันคิดว่าที่ท่านไม่ได้อภิปรายหรือเสนอแนะท่านคงมีความเห็นชอบแล้วก็อยากที่จะสนับสนุนร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้นะคะ ซึ่งพวกเราทั้งหมดนี้ก็เห็นว่ามีสำคัญและมีความจำเป็นกับสถานการณ์ของประเทศของเราในขณะนี้ ดิฉันก็ต้องกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วยเป็นอย่างยิ่งขอบพระคุณค่ะ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ก็ขอบพระคุณท่านประธานกรรมาธิการนะคะ คงจะเป็นไปอย่างที่ท่านคุณหมอพรพันธุ์ว่านะคะ คือว่าเราทุกคนเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. นี้มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดและเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำนะคะ แล้วกระทำโดยเร่งด่วนด้วย ก็คิดว่าถ้าเราเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ไป แล้วช่วงเวลาที่เหลืออยู่จะสามารถทำให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศออกมาใช้ได้ทันทั่วทั้งที่ ขอเวลาท่านสมาชิกอีกสักครู่ค่ะ สมาชิกกำลังทยอยกันมา หวังว่าการลงคะแนนเสียงของท่านคงจะคล้อยไปตามการที่ท่านไม่มีข้ออภิปรายนะคะ เจ้าหน้าที่สำนักกรรมาธิการพอทราบไหมคะว่า มีกรรมาธิการที่ยังประชุมอยู่ที่ตึกโน้นหรือที่ห้องไหนอีก ถ้าทราบช่วยกรุณาประสานงานด้วยนะคะ เพราะว่าสัญญาณไฟลงมติครั้งนี้จะสั้นกว่าทุก ๆ ครั้งค่ะ ทุกครั้งกรรมาธิการจะตอบใช้เวลาประมาณ ๑๕-๓๐ นาทีนะคะ แต่ครั้งนี้เราจะเรียกลงมติเลย ช่วยกรุณาประสานงานไปตามห้องด้วยนะคะ ยังมีสมาชิกทยอยมากันค่ะ ดิฉันขอเวลารออีกสักครู่ค่ะ เชิญท่านชุนชาติค่ะ

นายชูชาติ อินสว่าง : กราบเรียนท่านประธานครับ ระหว่างรอ ผมขออนุญาตใช้เวลาสัก ๑ นาทีครับ ชูชาติ อินสว่าง หมายเลข ๔๑ ครับ กราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านกรรมการ ด้วยความเป็นห่วงในฐานะที่เป็นคนต่างจังหวัด ผมได้อภิปรายเมื่อสักครู่นี้ไปนิดหนึ่งไม่มีโอกาสได้อภิปรายมาก เรื่องไม้ที่พี่น้องประชาชนตัดกันอยู่ทุกวันนี้ แล้วก็ได้อสอบถามไปยังเพื่อน ๆ ในสหกรณ์หลาย ๆ สหกรณ์ ก็เป็นแบบนี้เหมือนกันทุกอำเภอ ทุกจังหวัด ว่าขณะนี้ไม้เล็กไม้ใหญ่ถูกตัดหมดนะครับ ทำอย่างไรเราถึงจะป้องกันตัวนี้ได้ เพราะว่าเอาไปตัดเป็นไม้ที่จะส่งขายต่างประเทศนะครับ คนรับซื้อเขาทราบดีนะครับ แต่ว่าตัวคนซื้อเองนี่เขาไม่รู้หรอกครับว่าไม้ที่ถูกตัดไปเป็นไม้หวงห้ามหรือเปล่า เพราะฉะนั้นมันจะหมดนะครับ มันจะไม่มีโอกาสที่จะโตเลยไม้ที่หวงห้ามครับ อันนี้ก็ขอเรียนด้วยความเคารพ ด้วยความเป็นห่วง ขับรถอยู่ทุกวันเห็นทุกวันครับเดียว ๆ มาคันหนึ่ง เดียว ๆ มาคันหนึ่ง เป็นไม้ถูกตัดมาเพื่อทำเป็นไม้สำหรับทำโรงไฟฟ้าทั้งนั้นเลยครับผม

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ดิฉันเห็นด้วยนะค่ะ เวลาดูจากดาวเทียมแล้วเห็นประเทศไทยเดี๋ยวนี้มันไม่เป็นสีเขียวแล้ว มันเป็นสีน้ำตาล ซึ่งน่าเป็นห่วงมากเลยนะค่ะ มีสมาชิกจะมาจากห้องไหน ใครจะทราบอีกไหมคะทางเจ้าหน้าที่ทราบไหมคะ ขออนุญาตตรวจสอบองค์ประชุมก่อนนะค่ะ ถ้าไม่ครบเราจะรอต่อค่ะ ขออนุญาตตรวจสอบองค์ประชุมค่ะ

(นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนทำการตรวจสอบองค์ประชุม)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่านสมาชิกโปรดกดปุ่มแสดงตนนะค่ะ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกแสดงตนเรียบร้อยแล้วนะค่ะ ขอผลค่ะ มีผู้เข้าร่วมประชุม ๑๔๙ ท่านนะค่ะ นับว่าครบองค์ประชุมนะค่ะ

ต่อไปดิฉันจะขอมติจากที่ประชุมว่าจะเห็นชอบกับรายงาน เรื่อง การจัด
ระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน พ.ศ. หรือไม่คะ

(นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : เชิญชวนชื่อได้ค่ะ บัตรท่านขัดข้องใช่ไหมคะ

นายคุรุจิต นาครทรรพ : กดไม่ได้ครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : โปรดกดไมโครโฟนค่ะ กดไม่ได้ เจ้าหน้าที่ได้ยินชื่อไหมคะ

นายคุรุจิต นาครทรรพ : คุรุจิต ครับ ๐๒๓

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : ท่านคุรุจิตค่ะ

พลตำรวจโท สุวัระ ทรงเมตตา : ผม สุวัระ ทรงเมตตา ๑๗๖ ครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : มีท่านใดอีกไหมคะ ต่อกไปขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน
นะคะ ผู้ใดเห็นชอบโปรดกดปุ่ม เห็นด้วย ผู้ใดไม่เห็นชอบโปรดกดปุ่ม ไม่เห็นด้วย ผู้ใดเห็นว่า
ควรงดออกเสียงโปรดกดปุ่ม งดออกเสียง

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : มีสมาชิกท่านใดยังไม่ได้ใช้สิทธิลงคะแนนไหมคะ เจ้าหน้าที่แสดงผลด้วยค่ะ
ผลการลงคะแนน จำนวนผู้เข้าประชุม ๑๕๑ ท่าน เห็นด้วย ๑๔๕ ท่าน ไม่เห็นด้วย ๑ ท่าน
งดออกเสียง ๕ ท่าน ไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับรายงาน
ของคณะกรรมการ

พลเอก วิชิต ยาทิพย์ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ผม พลเอก วิชิต
กดไม่ทันครับ เห็นด้วยครับ อีก ๑ ท่าน

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่สอง) : เห็นด้วยนะคะ เจ้าหน้าที่บันทึกด้วยนะคะ คะแนนจะเปลี่ยน ขอผลคะแนน
ใหม่ค่ะ เป็น ๑๔๖ ท่าน เห็นด้วย ๑๔๖ ท่าน ผู้เข้าร่วมประชุมก็เป็น ๑๕๒ ท่านหมดแล้ว
นะคะ

เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. แล้ว ซึ่งคณะกรรมการก็จะได้นำร่างไปนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไปนะคะ ขอขอบคุณค่ะ จบการพิจารณารายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมทั้ง ๒ เรื่องแล้ว ขอขอบคุณคณะกรรมการและท่านผู้มาชี้แจงทุกท่าน ขอขอบคุณค่ะ

ต่อไประเบียบวาระที่ ๔ เรื่องค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี

วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ขอขอบคุณสมาชิกที่มาประชุมทุกท่านและดิฉันขอปิดประชุมค่ะ

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๒ นาฬิกา

บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๙

วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๑. รายงานของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ผลการตรวจสอบองค์ประชุม (โดยวิธีใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน)

มีสมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๖๖ คน

หมายเหตุ ปัจจุบันมีสมาชิกฯ ทั้งหมด จำนวน ๒๐๐ คน กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกฯ
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ = ๑๐๐ คน

- เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการนำความเห็น
และข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ ไปปรับปรุงก่อนส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี และองค์กรหรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑๖๒	เสียง
ไม่เห็นชอบ	ไม่มี	
งดออกเสียง	๔	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

๒. รายงานของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข
และสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒ เรื่อง

๑) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง
ยั่งยืน และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

ผลการตรวจสอบองค์ประชุม (โดยวิธีใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน)

มีสมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๕๕ คน

- เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ และร่างพระราชบัญญัติ
ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. โดยให้คณะกรรมการนำความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ
ไปปรับปรุงก่อนส่งรายงานและร่างพระราชบัญญัติไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑๕๔	เสียง
ไม่เห็นชอบ	ไม่มี	
งดออกเสียง	๓	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	๑	เสียง

๒) การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ
และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.

ผลการตรวจสอบองค์ประชุม (โดยวิธีใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน)

มีสมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๕๑ คน

- เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ และร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน
พ.ศ. เพื่อส่งรายงานและร่างพระราชบัญญัติไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑๔๖	เสียง
ไม่เห็นชอบด้วยคะแนนเสียง	๑	เสียง
งดออกเสียง	๕	เสียง
ไม่ลงคะแนนเสียง	ไม่มี	

Sir Apichit

(นางสายทิพย์ เชาวลิตรวิไล)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่
เลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สำนักการงานการประชุมและตัวเลข

กลุ่มงานรายงานการประชุม

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๓, ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๑๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๒

www.parliament.go.th

เรื่อง

วันที่ 23 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 12:42

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม

166

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการเมือง เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตย (การตรวจสอบองค์ประชุม)

หน้า 1 / 1.056

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
1		พลโท กมล สุวภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
2		พลโท กฤษณะ บวรรัตนารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
3		นายกสินธ์ สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
4		นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
5		นายกษิติศ อาชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
6		นายกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
7		นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
8		นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
9		นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
10		นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
11		นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
12		นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
13		พลอากาศเอก ขวัญชัย เขี่ยมรักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
14		นายเข็มชัย ชุติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
15		พลโท คณิต แจ่มจันทรา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
16		พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
17		พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
18		พลอากาศเอก คราทิพย์ ภูญชร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
19		นายคำณูณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
20		นายคุรุจิต นาครทรรพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
21		หม่อมราชวงศ์จักรธร จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
22		พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
23		นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
24		พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
25		พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
26		นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
27		นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
28		พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
29		นายเฉลิมพล ประทีปะวณิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
30		นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
31		พลเรือเอก ชนินทร์ ชุนทรหิพนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
32		นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
33		นายชาลี เอียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
34		พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
35		นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
36		นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
37		นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
38		พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
39		พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
40		นายฐาปนุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
41		พลเอก รัฐวิวัฒน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
42		นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
43		พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
44		นายณัฏฐ์ ขพานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
45		นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
46		ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
47		นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
48		พลตำรวจเอก เดชณรงค์ สุทธิชาญบัญชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
49		นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
50		พลตำรวจโท ตรีศ รัตนวิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
51		นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
52		นางถวิลวดี บุรีกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
53		พลอากาศเอก ทวีเดช อังคุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
54		นายธงชัย ลีอดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
55		พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
56		นายธเนศพล ธนบุญวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
57		ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
58		พลเอก ธวัช จารุกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
59		นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
60		นายธวัชชัย พักอ้างกูร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
61		พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
62		นายธำนิษฐ์ ณะเฒ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
63		พลตำรวจโท อธิวัฒน์ อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
64		พลอากาศเอก อธิภาภ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
65		พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
66		นางนรรัตน์ พิมพ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
67		นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
68		นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
69		พลอากาศเอก นิรันดร์ อัมมสวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
70		นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
71		นายบัญชา ปรมิศณากรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
72		พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
73		นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
74		พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
75		นายประภาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
76		นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
77		ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
78		นายประยูร เขียววัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
79		นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
80		พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
81		นายปรีชา นุตศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
82		พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
83		นางปัทมา เขียววิเศษกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
84		นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
85		นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
86		นายปิตพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
87		พลอากาศเอก เมตต์ วงษ์ปิ่นแก้ว	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
88		นายพงศ์ศักดิ์ สมนันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
89		นายพนม ศรีศิลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
90		คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
91		นางพรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
92		พลเอก พหล สง่าเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
93		พลเรือเอก พระจุนทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
94		พลตำรวจตรี พิสิทธิ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
95		นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
96		นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
97		พลเอก ภิญญ ไก่วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
98		พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
99		พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
100		นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
101		นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
102		นางเมธิณี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
103		พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
104		พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
105		พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
106		นางรวิวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
107		พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
108		พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
109		พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
110		พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
111		นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
112		พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
113		นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
114		พลโท วราห์ บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
115		นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
116		พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
117		พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
118		นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
119		นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
120		พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
121		นายวิเชียร ขวลิตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
122		นายวินัย ตะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
123		นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
124		นายวิรัช ชินวินิจกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
125		นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
126		นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
127		พลเอก วุฒินันท์ สิลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
128		นายไวยุณท์ ทองอร่าม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
129		นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
130		นายศิริชัย ไม้งาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
131		พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
132		นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
133		นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
134		นายสมชาย พุฒิกัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
135		พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
136		นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
137		นายสมพงษ์ สระกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
138		นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
139		พลเอก สราวุฒิ ชลออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
140		พลตรี สิริวัตร นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
141		นายสุชน ชาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
142		พันเอก สุชาติ จันทรโชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
143		นายสุนชัย คำนูณเศรษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
144		นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
145		พลโท สุรเดช เพ็ญเจริญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
146		นายสุรินทร์ จิรวิศิษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
147		พลเรือเอก สุรินทร์ เริงอารมณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
148		นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
149		พลตำรวจโท สุวิระ ทองเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
150		นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
151		นายเสรี อติภักตะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
152		นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
153		พลอากาศเอก อนาวิน อิมมย์รัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
154		นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
155		พลเอก อภิชาติ เพ็งกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
156		นางอรมน ททรัพย์วิธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
157		นายอรุณ จิรขวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
158		นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
159		ศาสตราจารย์อึศรา ศานติศาสน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
160		นายอัศวินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
161		นายอับลุดฮาติม มินฮาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
162		พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
163		พันตรี อาณันย์ วัชรโรทัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
164		พลตำรวจโท อำนวย นิมมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
165		นายอุทัย เลาหวิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
166		พลเอก เอกชัย จันทรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
2. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

เรื่อง

วันที่ 23 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 12:43

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 166

เห็นด้วย 162

ไม่เห็นด้วย 0

งดออกเสียง 4

ไม่ลงคะแนนเสียง 0

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการนำความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิก ไปปรับปรุงก่อนส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีและองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

หน้า 1 / 1.057

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
1	1	พลโท กมล สุวภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
2	3	พลโท กฤษณะ บวรรัตนารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
3	4	นายกลินท์ สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
4	5	นายเกษิต์เดชชนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
5	6	นายเกษิตศ อาชวนคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
6	7	นายเกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
7	8	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
8	9	นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
9	10	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
10	11	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
11	12	นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
12	14	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
13	15	พลอากาศเอก ขวัญชัย เขี่ยมรักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
14	16	นายเข้มชัย ชูติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
15	17	พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
16	18	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
17	19	พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
18	21	พลอากาศเอก คราทิพย์ ภูญธร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
19	22	นายคำณูณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
20	23	นายครุจิต นาครทรรพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
21	24	หม่อมราชวงศ์จักรกร จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
22	25	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
23	26	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
24	27	พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
25	28	พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสฤณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
26	29	นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
27	30	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
28	31	พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
29	32	นายเฉลิมพล ประทีปะวณิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
30	33	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
31	34	พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนนทรัพย์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
32	37	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
33	38	นายชาลี เขียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
34	39	พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
35	40	นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
36	41	นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
37	42	นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
38	44	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
39	45	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
40	46	นายธำปบุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
41	47	พลเอก รุติวัจน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
42	48	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
43	50	พันตำรวจเอก ณรงค์ เสวตนันทน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
44	51	นายณัฐ ฆพานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
45	52	นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
46	53	ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
47	54	นายดุสิต ลีลาภทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
48	55	พลตำรวจเอก เดชณรงค์ สุทธิชาญบัญชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
49	56	นายเดชาภักดิ์ ณะ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
50	58	พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
51	59	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
52	61	นางถวิลวดี บุรีกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
53	62	พลอากาศเอก ทวีเดช อังคุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
54	65	นายธงชัย ลีอดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
55	67	พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
56	68	นายธเนศพล ธนบุญวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
57	69	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
58	70	พลเอก ธวัช จารุกุลส	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
59	71	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
60	72	นายธวัชชัย พักอังกูร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
61	73	พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
62	74	นายธำนิษฐ์ ณะเฒ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
63	75	พลตำรวจโท ธีรจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
64	76	พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
65	77	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
66	78	นางนรรัตน์ พิมพ์เสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
67	79	นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
68	80	นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
69	81	พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
70	82	นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
71	83	นายบัญชา ปรมีศนาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
72	84	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
73	85	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
74	86	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
75	88	นายประภาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
76	89	นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
77	90	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
78	91	นายประยูร เขียววัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
79	92	นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
80	93	พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
81	94	นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
82	95	พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
83	96	นางปัทมา เรียววิศิษฐ์สกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
84	97	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
85	98	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
86	99	นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
87	100	พลอากาศเอก เณต์จ วงษ์ปิ่นแก้ว	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
88	101	นายพงศ์ศักดิ์ งามสันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
89	102	นายพนม ศรีศิลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
90	104	คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
91	105	นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
92	106	พลเอก พล สว่างเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
93	108	พลเรือเอก พระจุนด์ร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
94	109	พลตำรวจตรี พิสิทธิ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
95	110	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
96	111	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
97	112	พลเอก ภิญโญ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
98	113	พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
99	114	พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
100	115	นายมนู เสียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
101	116	นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
102	117	นางเมธิณี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
103	118	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
104	119	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
105	120	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
106	121	นางรวิวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
107	123	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
108	124	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
109	126	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
110	128	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
111	129	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
112	130	พลเอก วรวิทย์ พรหมสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
113	131	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
114	132	พลโท วรนาถ บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
115	133	นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
116	134	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
117	135	พลอากาศเอก วัฒน มณีชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
118	137	นายวันชัย สอนศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
119	138	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
120	139	พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
121	140	นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
122	143	นายวินัย ตะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
123	144	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
124	145	นายวิรัช ชินวินิจกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
125	146	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
126	147	นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
127	148	พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
128	149	นายไวภูณท์ ทองอร่าม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
129	151	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
130	152	นายศิริชัย ไม้งาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
131	154	พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
132	156	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
133	157	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
134	158	นายสมชาย พงศ์กัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
135	159	พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
136	160	นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
137	161	นายสมพงษ์ สระกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
138	162	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
139	163	พลเอก สราวุธ ชลออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
140	167	พลตรี สิริวิทย์ นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
141	168	นายสุชน ชาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
142	169	พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
143	170	นายสุนชัย คำนูณเศรษฐ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
144	171	นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
145	172	พลโท สุรเดช เพ็ญเจริญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
146	173	นายสุรินทร์ จิรวินิจ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
147	174	พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
148	175	นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
149	176	พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
150	177	นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
151	178	นายเสรี อติภัทระ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
152	179	นายอินทัย ฤทธิปัญญวงค์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
153	180	พลอากาศเอก อนาวิน อิมอรรถนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
154	184	นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
155	185	พลเอก อภิชาติ เพ็งกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
156	188	นางอรมน ททรัพย์วิธรรม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
157	189	นายอรุณ จิรชวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
158	190	นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
159	191	ศาสตราจารย์อศรา ศานติศาสน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
160	192	นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
161	193	นายอัศดุลาฮิม มินซาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
162	194	พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
163	196	พันตรี อาณันย์ วัชรวิทย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
164	197	พลตำรวจโท อำนวย นิยมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
165	199	นายอุทัย เลานวิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
166	200	พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
2. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

เรื่อง

วันที่ 23 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 15:08

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 155

รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การพัฒนากลไก
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. (การตรวจสอบ
องค์ประชุม)

หน้า 1 / 1.058

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
1		พลโท กมล สุภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
2		พลโท กฤษณะ บวรรัตนรักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
3		นายกิลนธ์ สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
4		นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
5		นายกษิตศ อชาวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
6		นายกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
7		นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
8		นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
9		นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
10		นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
11		นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
12		นายเข้มชัย ชุตินวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
13		พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
14		พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
15		พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
16		นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
17		พลอากาศเอก คราฑพิทย์ ภูณชร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
18		นายคำณูณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
19		นายคุรุจิต นาครทรรพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
20		หม่อมราชวงศ์จักรกรธ จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
21		พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
22		นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
23		พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
24		พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
25		นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
26		นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
27		พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
28		นายเฉลิมพล ประทีปะวณิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
29		นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
30		พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนนทรัพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
31		นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
32		นายชาลี เขียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
33		พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
34		นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
35		นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
36		นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
37		พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
38		พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
39		นายฐาปบุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
40		พลเอก สุติวัจน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
41		นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
42		พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
43		นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
44		ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
45		นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
46		พลตำรวจเอก เดชณรงค์ สุทธิชาญบัญชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
47		นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
48		พลตำรวจโท ตรีนทศ รณฤทธิวิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
49		นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
50		พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
51		นางถวิลวดี บุรีกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
52		พลอากาศเอก ทวีเดช อังศุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
53		นายธงชัย ลีออดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
54		นายธเนศพล ธนบุญวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
55		ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
56		พลเอก ธวัช จารุกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
57		นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
58		นายธวัชชัย พักอังกร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
59		พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
60		พลตำรวจโท ธีรจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
61		พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
62		พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
63		นางนรรัตน์ พิมเสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
64		นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
65		นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
66		พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
67		นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
68		นายบัญชา ปรมีศนาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
69		พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
70		นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
71		พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
72		นางประภา เหนระกุล ศรีนวนนิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
73		นายประภาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
74		นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
75		ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
76		นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
77		พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
78		นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
79		พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
80		นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
81		นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาฑา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
82		นายพงศ์ศักดิ์ สุขสันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
83		คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
84		นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
85		พลเอก พหล สง่าเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
86		พลเรือเอก พระจันทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
87		พลตำรวจตรี พิเชษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
88		นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
89		นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
90		พลเอก ภิบุญ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
91		พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
92		พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
93		นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
94		นางมิ่งขวัญ วิชารังษฤกษ์ดี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
95		นางเมธินี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
96		พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
97		พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
98		พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
99		นางรวิวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
100		พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
101		พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
102		พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
103		นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
104		พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
105		นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
106		พลโท วรนาถ บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
107		พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
108		พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
109		นายวัลลภ พริ้งพวง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
110		พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
111		นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
112		นายวินัย ตะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
113		นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
114		นายวิรัช ชินวินิจกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
115		นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
116		นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
117		พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
118		นายไวกุณธ์ ทองอร่าม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
119		นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
120		นายศิริชัย ไหมงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
121		นายสถิตย์ ลิมพงค์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
122		นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
123		นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
124		นายสมชาย พุฒิกัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
125		พลโท สมชาย ลั่นประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
126		นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
127		นายสมพงษ์ สระกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
128		นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
129		พลเอก สราวุธ ชลออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
130		พลตรี สิริวิทย์ นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
131		นายสุชน ซาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
132		พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
133		นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
134		พลโท สุรเดช เพ็ญเจริญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
135		พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
136		นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
137		พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
138		นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
139		นายเสรี อติภัทระ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
140		นายอโณทัย ฤทธิบัญญัติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
141		พลอากาศเอก อนาวิน อิมมัยรัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
142		นายอนุสร จิรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
143		นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
144		พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
145		นายอรุณ จิรขวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
146		นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
147		ศาสตราจารย์อัครา ศานติศาสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
148		นายอัศวินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
149		นายอัปดุลฮาลิม มินฮาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
150		พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
151		พลตำรวจโท อาจิม โชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
152		พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
153		พลตำรวจโท อำนาจ นิยมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
154		นายอุทัย เลานวิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
155		พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่ เลขที่บัตร ชื่อ-สกุล

ชื่อสังกัด

ผลการลงคะแนน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร
2. นางสาวลัษณ์ ศรีอรุณ

รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง

รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

เรื่อง

วันที่ 23 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 15:10

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 158

เห็นด้วย 154

ไม่เห็นด้วย 0

งดออกเสียง 3

ไม่ลงคะแนนเสียง 1

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การพัฒนากลไก
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
และร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

**เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ และ
ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. โดยให้
คณะกรรมการนำความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกฯ
ไปปรับปรุงก่อนส่งรายงานและร่างพระราชบัญญัติไปยัง
คณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป**

หน้า 1 / 1.059

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
1	1	พลโท กมล สุวภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
2	3	พลโท กฤษณะ บวรรัตนารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
3	4	นายกสินธ์ สารสิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
4	5	นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
5	6	นายกษิตศ อชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
6	7	นายกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
7	8	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
8	10	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
9	11	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
10	12	นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
11	14	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
12	16	นายเข้มชัย ยุติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
13	17	พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
14	18	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
15	19	พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
16	20	นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
17	21	พลอากาศเอก ศราทิพย์ ภูษธร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
18	22	นายคำคุณ สิริสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
19	23	นายคุรุจิต นาครทรรพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
20	24	หม่อมราชวงศ์จักรกรด จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
21	25	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
22	26	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
23	27	พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
24	28	พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสฤณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
25	29	นายจุมพล สุขมัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
26	30	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
27	31	พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
28	32	นายเฉลิมพล ประทีปะวณิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
29	33	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
30	34	พลเรือเอก ชนินทร์ ชุนทรหิรัณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
31	37	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
32	38	นายชาติ เอียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
33	39	พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
34	40	นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
35	41	นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
36	42	นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
37	44	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤดี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
38	45	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
39	46	นายธำมรงค์ ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
40	47	พลเอก สุทธิวัฒน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
41	48	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
42	50	พันตำรวจเอก ณรงค์ ศรีดงน้อย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
43	51	นายณัฐ ฆพานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
44	52	นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
45	53	ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
46	54	นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
47	55	พลตำรวจเอก เดชณรงค์ สุทธิชาญบัญชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
48	56	นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
49	58	พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิ์ชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
50	59	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
51	60	พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
52	61	นางถิรวดี บุรีกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
53	62	พลอากาศเอก ทวีเดช อังสุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
54	63	นายทวีศักดิ์ กอนันตกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
55	65	นายธงชัย ลืออดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
56	68	นายธนศพล ธนบุญวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
57	69	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
58	70	พลเอก ธวัช จารุกุลส	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
59	71	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
60	72	นายธวัชชัย พักอังกูร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
61	73	พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
62	75	พลตำรวจโท ธีรจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
63	76	พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
64	77	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
65	78	นางนรรัตน์ พิมเสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
66	79	นายนิกร จำนง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
67	80	นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
68	81	พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
69	82	นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
70	83	นายบัญชา ปรมีศนาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
71	84	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
72	85	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
73	86	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
74	87	นางประภา เติตระกุล ศรีนวลนัด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
75	88	นายประกาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
76	89	นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
77	90	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
78	92	นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
79	93	พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	ไม่ลงคะแนนเสียง
80	94	นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
81	95	พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
82	97	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
83	98	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
84	101	นายพงศ์ศักดิ์ งามสันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
85	104	คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
86	105	นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
87	106	พลเอก พหล สง่าเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
88	108	พลเรือเอก พะจุนธุ์ ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
89	109	พลตำรวจตรี พิสิทธิ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
90	110	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
91	111	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
92	112	พลเอก ภิญญ ไก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
93	113	พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
94	114	พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
95	115	นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
96	116	นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
97	117	นางเมธิณี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
98	118	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
99	119	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
100	120	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
101	121	นางรวิวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
102	123	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
103	124	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
104	126	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
105	129	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
106	130	พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
107	131	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
108	132	พลโท วรนาถ บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
109	133	นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
110	134	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
111	135	พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
112	138	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
113	139	พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
114	140	นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
115	143	นายวินัย ตะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
116	144	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
117	145	นายวิรัช ชินวินิจกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
118	146	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
119	147	นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
120	148	พลเอก ภูมินันท์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
121	149	นายไวกุณท์ ทองอร่าม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
122	151	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
123	152	นายศิริชัย ไหมงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
124	153	นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
125	156	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
126	157	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
127	158	นายสมชาย พุฒิกัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
128	159	พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
129	160	นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
130	161	นายสมพงษ์ สระกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
131	162	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
132	163	พลเอก สราวุฒิ ชลออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
133	167	พลตรี สิริวิตร นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
134	168	นายสุชน ชาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
135	169	พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
136	171	นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
137	172	พลโท สุรเดช เพ็ญเจริญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
138	174	พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
139	175	นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
140	176	พลตำรวจโท สุวัระ ทองเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
141	177	นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
142	178	นายเสรี อติภักตะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
143	179	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
144	180	พลอากาศเอก อนาวิน ภิรมย์รัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
145	182	นายอนุสร จิรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
146	184	นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
147	185	พลเอก อภิชาติ เพ็ญภิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
148	189	นายอรุณ จิรชวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
149	190	นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
150	191	ศาสตราจารย์อิสรา ศานติศาสน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
151	192	นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
152	193	นายอับดุลฮาติม มินฮาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
153	194	พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
154	195	พลตำรวจโท อาจิณ โชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
155	196	พันตรี อาณันย์ วัชรโรทัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
156	197	พลตำรวจโท อำนวย นิยมมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
157	199	นายอุทัย เลาหิเขียว	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
158	200	พลเอก เอกชัย จันทรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
2. นางสาวลลิตา ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

เรื่อง

วันที่ 23 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 16:01

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 149 + 2 = 151

รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้าน
สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์
ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน พ.ศ. (การตรวจสอบองค์ประชุม)

หน้า 1 / 1.060

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
1		พลโท กมล สุภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
2		พลโท กฤษณะ บวรรัตนารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
3		นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
4		นายกษิตีศ อาชวนคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
5		นายกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
6		นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
7		นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
8		นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
9		นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
10		นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
11		นายเข้มชัย ชูติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
12		พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
13		พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
14		พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
15		นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
16		พลอากาศเอก คราธิพัทธ์ ภูษธร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
17		นายคำณูณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
18		หม่อมราชวงศ์จักรกรธ จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
19		นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
20		พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
21		พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสฤณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
22		นายจุมพล สุขม้น	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
23		นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
24		นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
25		พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนทรพัณธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
26		นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
27		นายชาติ เอียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
28		พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
29		นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
30		นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
31		นายชูศักดิ์ เกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
32		พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
33		พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
34		นายธนาปบุตร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
35		พลเอก สุติวัจน์ กำลึงเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
36		นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
37		พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
38		นายณัฐ ฆพานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
39		นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
40		ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
41		นายดุสิต สีสากัทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
42		พลตำรวจเอก เดชณรงค์ สุทธิชาญบัญชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
43		นายเดชาภักดิ์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
44		พลตำรวจโท ดรีทศ รณฤทธิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
45		นายต่อพงศ์ เสลานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
46		พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
47		นางถวิลวดี บุรีกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
48		พลอากาศเอก ทวีเดช อังศุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
49		นายธงชัย ลีอดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
50		นายธเนศพล ธนบุญวัฒนะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
51		ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
52		นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
53		นายธวัชชัย พักอังกูร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
54		พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
55		พลตำรวจโท ธีรจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
56		พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
57		พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
58		นางนรรัตน์ พิมพ์เสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
59		นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
60		พลอากาศเอก นิรันดร์ ยัมสรวล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
61		นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
62		นายบัญชา ปรมีศนาภรณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
63		พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
64		นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
65		พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
66		นายประภาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
67		นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
68		ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
69		นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
70		พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
71		นายปรีชา นุตศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
72		พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
73		นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
74		นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐพาหุภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
75		พลอากาศเอก เติ๋น วังษ์ปิ่นแก้ว	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
76		นายพงศ์ศักดิ์ สุขสันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
77		คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
78		นางพรพันธุ์ นุณยรัตพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
79		พลเอก พหล สง่าเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
80		พลเรือเอก พระจันทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
81		พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
82		นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
83		นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
84		พลเอก ภิรมย์ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
85		พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
86		พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
87		นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
88		นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
89		นางเมธิณี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
90		พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
91		พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
92		พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
93		นางรวีวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
94		พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
95		พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
96		พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
97		พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
98		นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
99		พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
100		นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
101		พลโท วราห์ บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
102		นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
103		พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
104		พลอากาศเอก วรณ มณีชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
105		นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
106		พลเอก วิชิต ยาทิพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
107		นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
108		นายวินัย ดะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
109		นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
110		นายวิรัช ชินวินิจกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
111		นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
112		นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
113		พลเอก วุฒินันท์ ลีลาฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
114		นายไวยุทธ์ ทองอ่วม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
115		นายคานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
116		นายศิริชัย ไหมงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
117		นายสถิตย์ ลิมพงค์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
118		นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
119		นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
120		นายสมชาย พุฒิกัลป์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
121		พลโท สมชาย ลั่นประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
122		นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
123		นายสมพงษ์ สระกวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
124		นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด
125		พลเอก สราวุฒิ ชลออยู่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
126		พลตรี สิริวัตร นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
127		นายสุชน ชาลีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
128		พันเอก สุชาติ จันทรโชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
129		นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
130		พลโท สุรเดช เพ็ญเจริญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
131		พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
132		นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
133		นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
134		นายอโนทัย ฤทธิปัญญาวงค์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
135		พลอากาศเอก อนาวิน อิมมย์รัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
136		นายอนุสร จิรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
137		นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
138		พลเอก อภิชาติ เพ็งกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
139		นายอรุณ จิรชวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
140		นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
141		ศาสตราจารย์อิสรา ศานติศาสน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
142		นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
143		นายอับลุดฮาลิม มินซาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
144		พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
145		พลตำรวจโท อาจิณ โชติวงค์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
146		พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
147		พลตำรวจโท อำนวย นิยมมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
148		นายอุทัย เลาหิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
149		พลเอก เอกชัย จันทรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

หมายเหตุ

มีสมาชิกฯ ขอใช้สิทธิแสดงตนเพิ่มเติมด้วยวาจา คือ

150	นายคุรุจิต นาครทรรพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
151	พลตำรวจโท สุวัระ ทองเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
2. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

เรื่อง

วันที่ 23 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 16:03

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 151 + 1 = 152

เห็นด้วย 145 + 1 = 146

ไม่เห็นด้วย 1

งดออกเสียง 5

ไม่ลงคะแนนเสียง 0

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้าน
สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์
ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และร่างพระราชบัญญัติ
ป่าชุมชน พ.ศ.

เห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ และ
ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. เพื่อส่งรายงานและ
ร่างพระราชบัญญัติไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

หน้า 1 / 1.061

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
1	1	พลโท กมล สุวภาพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
2	3	พลโท ฤกษ์ณะ บวรรัตนารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
3	5	นายเกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
4	6	นายเกษิตศ อาชวคุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
5	7	นายเกษิต ภิรมย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
6	8	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
7	10	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
8	11	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
9	12	นายเกรียงยศ สุดลาภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
10	14	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
11	16	นายเข้มชัย ชูติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
12	17	พลโท คณิต แจ่มจันทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
13	18	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
14	19	พลเอก คณิต อุทิศสาร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
15	20	นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
16	21	พลอากาศเอก คราฑิพย์ ภูษธร ณ อยุธยา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
17	22	นายคำณูณ สิทธิสมาน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
18	23	นายศุภจิต นาครทรรพ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
19	24	หม่อมราชวงศ์จักรกรธ จิตรพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
20	25	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
21	26	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
22	27	พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
23	28	พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสฤณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
24	29	นายจุมล สุขม้น	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
25	30	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
26	33	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
27	34	พลเรือเอก ชรินทร์ ชุนนทรัพย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
28	37	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
29	38	นายชาลี เอียดสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
30	39	พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
31	40	นายชูชัย ศุภวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
32	41	นายชูชาติ อินสว่าง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
33	42	นายชูศักดิ์ เกวี่	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
34	44	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
35	45	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
36	46	นายรณพบุร ชมเสวี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
37	47	พลเอก สุติวัจน์ กำลังเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
38	48	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
39	50	พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
40	51	นายณัฐฐ์ ชพานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
41	52	นายดำรงค์ พิเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
42	53	ศาสตราจารย์ดุสิต เครืองาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
43	54	นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
44	55	พลตำรวจเอก เดชณรงค์ สุทธิชาญบัญชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
45	56	นายเดชาภักดิ์ ณ สงขลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
46	58	พลตำรวจโท ตรีศร รณฤทธิวิชัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
47	59	นายต่อพงศ์ เสงี่ยมนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
48	60	พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
49	61	นางถวิลวดี บุรีกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
50	62	พลอากาศเอก ทวีเดช อังศุสิงห์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
51	65	นายธงชัย ลีอดุลย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
52	68	นายธเนศพล ธนบุญวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
53	69	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
54	71	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
55	72	นายธวัชชัย พักอังกูร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
56	73	พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
57	75	พลตำรวจโท ธีรจิตร อุตมะ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
58	76	พลอากาศเอก ธีระภาพ เสนะวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
59	77	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
60	78	นางนรรัตน์ พิมเสน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
61	80	นางนินนาท ชลิตานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
62	81	พลอากาศเอก นิรันดร์ ยัมสรวล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
63	82	นายบวรเวท รุ่งรุจี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
64	83	นายบัญชา ปรมีศณามรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
65	84	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
66	85	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
67	86	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
68	88	นายประกาศ คงเอียด	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
69	89	นายประมนต์ สุธีวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
70	90	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
71	92	นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
72	93	พลเอก ปราการ ชลยุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
73	94	นายปรีชา บุตรศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
74	95	พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
75	97	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
76	98	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาทุกา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
77	100	พลอากาศเอก เเผด็จ วงษ์ปิ่นแก้ว	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
78	101	นายพงศ์ศักดิ์ สุขสันต์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
79	104	คุณหญิงพรทิพย์ วิจารณ์สุนันท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
80	105	นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
81	106	พลเอก พหล สง่าเนตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
82	108	พลเรือเอก พระจุนทร ตามประทีป	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
83	109	พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
84	110	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
85	111	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
86	112	พลเอก ภิรมย์ แก้วปลั่ง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
87	113	พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
88	114	พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
89	115	นายมนู เลียวไพโรจน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
90	116	นางมิ่งขวัญ วิทยารังษติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
91	117	นางเมธินี เทพมณี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
92	118	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
93	119	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
94	120	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
95	121	นางรวิวรรณ ภูริเดช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
96	123	พลเอก รัชกฤต กาญจนวัฒน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
97	124	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
98	126	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
99	128	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
100	129	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
101	130	พลเอก วรวิทย์ พรหมสมัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	ไม่เห็นด้วย
102	131	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
103	132	พลโท วราร์ บุญญะสิทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
104	133	นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
105	134	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
106	135	พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
107	138	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
108	140	นายวิเชียร ขวาลิต	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
109	143	นายวินัย ดะห์ลัน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
110	144	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
111	145	นายวิรัช ชินวินิจกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
112	146	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
113	147	นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
114	148	พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
115	149	นายไวกุณฑ์ ทองอร่าม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	งดออกเสียง
116	151	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
117	152	นายศิริชัย ไหมงาม	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
118	153	นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
119	156	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
120	157	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
121	158	นายสมชาย พฤตภักดิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
122	159	พลโท สมชาย ลั่นประเสริฐ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
123	160	นายสมเดช นิลพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
124	161	นายสมพงษ์ สระแก้ว	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
125	162	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
126	163	พลเอก สราวุธ ชลช้อย	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
127	167	พลตรี สิริวิทย์ นาคทอง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
128	168	นายสุชน ซาสีเครือ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
129	169	พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
130	171	นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
131	172	พลโท สุรเดช เพ็ญเจริญ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
132	174	พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
133	175	นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
134	176	พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
135	177	นายเสรี สุวรรณภานนท์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
136	179	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
137	180	พลอากาศเอก อนาวิน อิมมัยรัตน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
138	182	นายอนุสร จีระพงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
139	184	นายอภิชาติ จงสกุล	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
140	185	พลเอก อภิชาติ เพ็งกิตติ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
141	189	นายอรุณ จิระวาลา	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
142	190	นายอลงกรณ์ พลบุตร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
143	191	ศาสตราจารย์อัครา ศานติศาสน์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
144	192	นายอัศวินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
145	193	นายอัศดุลาหมิม มินฮาร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
146	194	พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
147	195	พลตำรวจโท อาจัน โชติวงศ์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
148	196	พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
149	197	พลตำรวจโท อำนวย นิ้มมะโน	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
150	199	นายอุทัย เลาหิเชียร	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย
151	200	พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	เห็นด้วย

ลำดับที่ เลขที่บัตร ชื่อ-สกุล

ชื่อสังกัด

ผลการลงคะแนน

หมายเหตุ

มีสมาชิกฯ ขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเพิ่มเติมด้วยวาจา คือ

152

139

พลเอก วิจิต ยาทิพย์

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

1. นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง
2. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง

การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๙

วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางบุษกร อัมพรประภา

นางวัชรวิมล ฝ้ายทอง

ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

การประชุมและตัวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นายสมบัติ จันทร์ไพจิตร

นางชัยลักษณ์ ทองมา

นางวัฒนี อุดมศักดิ์

นางสาวนภัสสร มีคุณ

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานตัวเลข ๕

เจ้าพนักงานตัวเลขอาวุโส

เจ้าพนักงานตัวเลขอาวุโส

เจ้าพนักงานตัวเลขอาวุโส

ผู้จัดรายงานการประชุม

นางสาวนภา วีระยุทธโกศล

นางณัฐชนก บุญสุข

นางสาวสุทธิดา มั่นนุช

นางสาวรัชฎาธิ์ ธีรนนท์

นางศิริลักษณ์ ภูติพงศ์โสภณ

นางจิตตานันท์ ทองคำ

นางสาวรัตนา ชินไธสง

นางสาวชัชวราภรณ์ นันลังค์

นางสาวชญาภา ภูระหงษ์

นางสาวสาริตา สิงห์เมธา

นางสาวศิริวรรณ สมัยสมภาพ

นางสาวชนนภัส อนุอัน

นางสาวบุศกร บุรกรณ

นางสาวนิตยา พนารินทร์

ผู้ควบคุมการบันทึกภาพและเสียง

นางสาวปัทมา แซ่ซึ้ง

กลุ่มงานตัวเลข ๕

สำนักกฎหมายการประชุมและตัวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก
 รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
 ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๙
 วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙
 โดยคณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
 ในคณะกรรมการการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

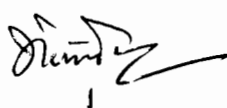
อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
ก.พ.	คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	
กกต.	คณะกรรมการการเลือกตั้ง	
กนช.	คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	Web site : กรมทรัพยากรน้ำ
กรธ.	คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	
กศน.	การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	
คมช.	คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ	
क्रम.	คณะรัฐมนตรี	
คสช.	คณะรักษาความสงบแห่งชาติ	
บก.สูงสุด	กองบัญชาการทหารสูงสุด (Supreme Command Headquarter) ซึ่งปัจจุบันคือ กองบัญชาการกองทัพไทย (บก.ทท.) (Royal Thai Armed Forces Headquarters) เป็นส่วนราชการขึ้นตรงต่อกองทัพไทย	Web site : วิกิพีเดีย สืบค้น ๓ สิงหาคม ๒๕๕๙
พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ	
รสช.	คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (National Peace Keeping Council : NPKC) เป็นคณะนายทหารที่ก่อการรัฐประหาร ยึดอำนาจจากพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ นำโดย พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด พลเอก สุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารบก พลเอก อีสระพงษ์ หุ่นถึ กักดี รองผู้บัญชาการทหารบก และพลอากาศเอก เกษตร โรจนนิล ผู้บัญชาการทหารอากาศ	Web site : วิกิพีเดีย สืบค้น ๓ สิงหาคม ๒๕๕๙
วปอ.	วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร	
คส.ปชต.	ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยและการเลือกตั้งตำบล	Web site : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ส.ป.ก.	สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	
ส.ว.	สมาชิกวุฒิสภา	

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
ส.ส.	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	
สนช.	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
สปช.	สภาปฏิรูปแห่งชาติ	
สปท.	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	
สสนก.	สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน)	Web site : สถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน)
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล	
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
CNN	เคเบิล นิวส์ เน็ตเวิร์ก (Cable News Network : CNN) เป็นบริษัทสื่อสารมวลชนหรือสำนักข่าวชั้นนำของประเทศ สหรัฐอเมริกาที่เสนอข่าวสารตลอด ๒๔ ชั่วโมง เริ่มออกอากาศ รายการทางเคเบิลทีวีเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๓ ปัจจุบัน CNN มีเครือข่ายให้บริการอยู่ทั้งสิ้น ๒๑๔ ประเทศ	Web site : วิกีพีเดีย สืบค้น ๓ สิงหาคม ๒๕๕๙
CSR	บรรษัทภิบาล (Corporate Social Responsibility : CSR) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในองค์กรและในระดับ ใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร หรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกัน ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข	www.thaicr.com
DNA	ดีเอ็นเอ หรือกรดดีออกซีไรโบ-นิวคลีอิก (Deoxyribonucleic acid) มีหน้าที่เป็นที่เก็บข้อมูลทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต	ราชบัณฑิตยสภา และ สวทช.
IS	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study : IS)	
NGOs	องค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Governmental Organizations : NGOs)	

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ตรวจแล้ว เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ และสภาได้มีมติรับรองรายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๔๕/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๙

จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘
ข้อ ๓๔

ร้อยเอก

(ทินพันธุ์ นาคะตะ)

ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ